

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av kommunikationsmarknadslagen, lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar, lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation och lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i kommunikationsmarknadslagen, lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar, lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation samt lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden.

Avsikten är att genom propositionen nationellt genomföra de ändringar i direktiven om elektronisk kommunikation som har antagits i december 2009.

Kommunikationsverket får enligt propositionen vissa nya befogenheter, på grundval av vilka det i fortsättningen kan ålägga företag med betydande marknadsinflytande nya slags skyldigheter för överlåtelse av nyttjanderätt. De nya överlåtelleskyldigheterna ska gälla stödtjänster med nära anknytning till utbudet av kommunikationstjänster.

Kommunikationsverket kan dessutom ålägga teleföretag att separera en funktionell helhet från sin övriga affärsverksamhet i vissa undantagssituationer, om kriterierna i lag uppfylls och kommissionen godkänner att denna skyldighet åläggs ett visst företag med betydande marknadsinflytande.

Kommunikationsverket kan även i fortsättningen ålägga teleföretag sådana skyldigheter samt villkor för nyttjande av överlåtelleskyldigheten som är nödvändiga för att skyldigheten för överlåtelse av nyttjanderätt tekniskt ska kunna förverkligas. Det kan t.ex. vara fråga om en åtgärd som är nödvändig för det praktiska förverkligandet av en nyttjanderätt.

Europeiska kommissionen kommer enligt propositionen att ha en något större roll i den

process där Kommunikationsverket ställer skyldigheter för ett företag med betydande marknadsinflytande. När Kommunikationsverket ställer skyldigheter ska det enligt propositionen förutom kommissionen även höra organet för europeiska regleringsmyndigheter.

Genom propositionen görs ett ingrepp i sammankopplingen av tidsbegränsade avtal om kommunikationstjänster. Konsumentens uppsägningsrätt får tidsbegränsas under högst två år. Konsumenterna bör utöver ett tvåårigt avtal alltid erbjudas även ett 12 månaders avtal om kommunikationstjänster. Teleföretag ska inte få förlänga ett tidsbegränsat avtal med ett nytt tidsbegränsat avtal utan att uttryckligen ha ingått ett nytt avtal med konsumenten.

Skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster ska i fråga om kommunikationstjänster enligt propositionen i framtiden klarare omfatta rättigheterna även för personer med funktionshinder. Ansvar för att se till specialbehoven bland användare med funktionshinder vilar i fortsättningen på teleföretag med skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Funktionshindrade användare ska sedan de föreslagna lagarna trätt i kraft tillhandahållas samma grundläggande kommunikationstjänster som även andra användare på ett sätt som motsvarar deras rättigheter.

Lagarna avses träda i kraft den 1 april 2011.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	3
2.1 Lagstiftning och praxis.....	3
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU	23
2.3 Bedömning av nuläget	48
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	86
3.1 Målsättning.....	86
3.2 De viktigaste förslagen.....	87
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	89
4.1 Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för företagen	89
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	90
4.3 Samhälleliga konsekvenser	91
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	92
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	92
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	92
DETALJMOTIVERING	93
1 LAGFÖRSLAG	93
1.1 Kommunikationsmarknadslagen.....	93
1.2 Lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar.....	118
1.3 Lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation	124
1.4 Lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden	129
2 IKRAFTTRÄDANDE	129
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN OCH LAGSTIFTNINGSORDNING	129
3.1 Förhållande till grundlagen	129
3.2 Bedömning av lagstiftningsordningen	135
LAGFÖRSLAG	136
1. Lag om ändring av kommunikationsmarknadslagen.....	136
2. Lag om ändring av lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar	147
3. Lag om ändring av lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation.....	150
4. Lag om ändring av 6 a § i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden	152
BILAGOR.....	154
PARALLELLTEXT	154
1. Lag om ändring av kommunikationsmarknadslagen.....	154
2. Lag om ändring av lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar	179
3. Lag om ändring av lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation.....	186
4. Lag om ändring av 6 a § i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden	191

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Kommunikationsmarknaden regleras av fem direktiv om elektronisk kommunikation som alla antogs den 14 februari 2002 och publicerades i Europeiska gemenskapernas officiella tidning den 24 april 2002.

Dessa direktiv är Europaparlamentets och rådets direktiv om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (2002/21/EG, nedan *ramdirektivet*), Europaparlamentets och rådets direktiv om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (2002/19/EG, nedan *tillträdesdirektivet*), Europaparlamentets och rådets direktiv om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (2002/20/EG, nedan *auktorisationsdirektivet*), Europaparlamentets och rådets direktiv om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (2002/22/EG, nedan *direktivet om samhällsomfattande tjänster*) samt Europaparlamentets och rådets direktiv om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (2002/58/EG, nedan *direktivet om integritet och elektronisk kommunikation*).

Ovan nämnda direktiv om elektronisk kommunikation har sedermera uppdaterats och ändrats genom två olika direktiv. Det ena av dem är Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG av den 25 november 2009 om ändring av direktiv 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, direktiv 2002/19/EG om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter och direktiv 2002/20/EG om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster.

Det andra ändringsdirektivet är likaså Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG av den 25 november 2009, genom vilket ändringar görs i direktivet om

samhällsomfattande tjänster, direktivet om integritet och elektronisk kommunikation och förordning (EG) nr 2006/2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen.

Båda direktiven har publicerats i Europeiska gemenskapernas officiella tidning den 18 december 2009 och ska integreras i den nationella lagstiftningen före den 25 maj 2011.

Syftet med regeringens proposition är att integrera dessa två direktiv i den finländska kommunikationsmarknadslagstiftningen.

2 Nuläge**2.1 Lagstiftning och praxis***Läget på kommunikationsmarknaden*

I en europeisk jämförelse är den finländska kommunikationsmarknaden liten, men utvecklad. Nya aktörer kommer sällan ut på marknaden. Konkurrensen mellan teleföretag kan ses främst vad gäller mobiltelefonföretag samt tjänster i det fasta nätet i de största städerna. Flera teleföretag strävar efter tillväxt utomlands.

Centrala företag i branschen är TeliaSonera Finland Abp, Elisa Abp, DNA Ab, Finnetgruppen som består av lokala telefonbolag samt Digita Ab. Sammanlagt har 191 företag gjort televerksamhetsanmälan till Kommunikationsverket

Utmärkande för telekommunikationsmarknaden i Finland under de senaste åren har varit den kraftiga ökningen av antalet bredbandsanslutningar, i synnerhet trådlösa, investeringar i optiska nät och därigenom snabbare bredbandsanslutningar samt en stadig minskning av antalet fasta telefonanslutningar.

På mobilmarknaden har inte skett några betydande förändringar på sista tiden. Marknaden domineras av tre nätoperatörer: TeliaSonera Finland Abp, Elisa Abp och DNA Ab. Största delen av de kunder som är kopplade till varterda företags nät är abonnenter i ett

tjänsteföretag som hör till samma koncern som nätföretaget.

Mobilmarknaden i Finland är mycket koncentrerad. I slutet av 2009 var Elisas marknadsandel ca 38 %, TeliaSoneras 36 %, DNA:s 24 % och övriga tjänsteleverantörers 2 %.

I slutet av 2009 fanns ca 7,7 miljoner mobilanslutningar i Finland. Antalet terminaler i den tredje generationens mobilnät har ökat kraftigt och är redan uppe i 2,5 miljoner. Tidsbegränsade abonnemangsavtal blir allt vanligare på marknaden.

Bredbandsmarknaden är också mycket koncentrerad. I slutet av 2009 var marknadsandelen av bredbandsanslutningar för TeliaSonera ca 32 %, Elisa 31 %, DNA 18 %, Finnetgruppen 11 % och för andra tjänsteleverantörers ca 8 %.

Det totala antalet bredbandsanslutningar var nästan 2,5 miljoner i slutet av 2009. Mängden anslutningar ökade under årets lopp med ca 380 000 anslutningar, dvs. med ca 18 %. Ökningen förklaras i huvudsak av den kraftiga ökningen av antalet mobilbredbandsanslutningar i mobilnäten. Det fanns redan över 900 000 mobilbredbandsanslutningar.

De fyra största aktörerna inom Finlands s.k. traditionella televerksamhet är TeliaSonera Finland Abp, Elisa Abp, DNA Ab samt Finnet-gruppen, som består av 27 regionala självständiga telefonbolag. De aktuella teleföretagen fungerar som både nät- och tjänsteoperatörer.

TeliaSonera Finland Abp, Elisa Abp och DNA Ab tillhandahåller tjänster både i det fasta nätet och i mobilnätet under flera olika produktmärken i hela Finland. Företagen i Finnetgruppen tillhandahåller i huvudsak tjänster inom det fasta nätet på sina egna verksamhetsområden.

TeliaSonera-koncernen tillhandahåller telekommunikationstjänster i Norden, de baltiska länderna samt på den nya marknaden i Eurasien, i sammanlagt 20 olika länder. För affärsverksamheten i Finland svarar TeliaSonera Finland Abp. Omsättningen för hela TeliaSonera-koncernen 2009 var ca 109 miljarder svenska kronor. I Finland sysselsätter TeliaSonera ca 4800 personer.

Elisa Abp har förutom i Norden verksamhet även i de baltiska länderna och i Ryssland. Elisas omsättning 2009 var 1,43 miljarder euro. Antalet anställda är ca 3 300. Elisas dotterbolag är Elisa Eesti AS, Saunalahti Group Oy och Tampereen Tietoverkko Oy.

DNA Ab inledde i juli 2007 verksamhet som riksomfattande telekoncern. Det bildades av Finnet Ab:s riksomfattande affärsverksamhet och av teleoperatörsverksamheten vid Päijät-Hämeen Puhelin, Oulun Puhelin, Lännen Puhelin, KPY Palvelut och Satakunnan Puhelin. Affärsverksamheten vid Lohjan Puhelin överfördes genom aktiehandel till koncernen i maj 2007. DNA:s omsättning 2009 uppgick till 652 miljoner euro och personalstyrkan till ca 800 anställda i slutet av 2009.

Finnetgruppen bildas av 27 självständiga, regionala telefonbolag och deras dotter- och delägarbolag samt Finnet-förbundet rf. Finnetgruppens sammanlagda omsättning 2008 uppgick till 380 miljoner euro och den sysselsätter över 2400 personer.

Digita Ab äger det markbundna digitala tv- och radionät som byggts i Finland och svarar för den markbundna distributionen av tv- och radiosändningar. Digita är också nätoperatör och tillhandahåller trådlösa bredbandsförbindelser på frekvensområdet 450 MHz. Digita Ab är en del av den internationella TDF-koncernen. Digita Ab:s omsättning 2009 var ca 87 miljoner euro och det sysselsätter ca 360 personer i Finland.

Nummerupplysningstjänster tillhandahålls i Finland av nästan 50 olika företag. De största tjänsterna är Eniro, Fonecta och Sonera. Under nummer 118 tillhandahåller tjänster av tiotals lokala teleoperatörer.

Som teleföretag räknas i Finland även de traditionella utövarna av televisionsverksamhet. I Finland övergick man till uteslutande digitala tv-sändningar då de analoga sändningarna upphörde i kabelnätet i februari 2008. I antennätet förverkligades övergången redan tidigare hösten 2007.

Tv-kanalerna är placerade i fyra riksomfattande och ett regionalt kanalknippe. Dessutom används ett kanalknippe som är avsett för mobil-tv-verksamhet (DVB-H). Programkoncession för tv-verksamhet i antennätet har beviljats sammanlagt 16 företag. De största

koncessionshavarna är Rundradion Ab, MTV Ab och Sanoma Television Oy.

Det markbundna tv- och radionätet i Finland administreras av Digita Ab som också har största delen av nätkoncessionerna. Statsrådet beviljade DNA Ab två nätkoncessioner för högupplösningssändningar i tv-antennnätet sommaren 2009. Koncessioner för nätföretag i kabelnätet har beviljats sammanlagt 28 företag.

I slutet av 2009 tog ca 92 % av alla hushåll emot tv-sändningar. Via det markbundna antennnätet tog ca 51 % och via kabel-tv-nätet ca 49 % av tv-hushållen emot sändningar. Cirka fem procent hade satellitmottagning och mindre än en procent av tv-hushållen IPTV via bredbandsförbindelse.

Kabel-tv-verksamhet utövas i Finland av flera lokala teleföretag. Störst är Welho som hör till Sanoma Oy-koncernen och har cirka en tredjedel av kabel-tv-kunderna i Finland. Tv-program via satellitnätet i Finland tillhandahålls av Canal Digital Finland Oy och Oy Viasat Finland Ab.

För radioverksamhet i Finland har sju olika aktörer beviljats tio riksomfattande eller därmed jämförbara programkoncessioner samt 33 olika aktörer beviljats 47 lokala programkoncessioner. Innehavare av riksomfattande koncessioner är Yleisradio Oy, Oy Suomen Uutisradio Ab, SWelcom Oy, Kristillinen Media Oy, Metroradio Oy, NRJ Finland Oy Ab, Pro Radio Oy och Radio Satellite Finland Oy.

Enligt Statistikcentralen uppgick totalomsättningen för teleföretagen i Finland 2008 till ca 4,3 miljarder euro. Av detta utgjorde mobilkommunikationens andel ca två miljarder euro (48 %), affärsverksamheten i det fasta nätet 1,6 miljarder euro (38 %) samt annan verksamhet, såsom apparatförsäljning och kabel-tv-verksamhet cirka en miljard euro (15 %).

Teleföretagens totala omsättning har hållits stabil under hela 2000-talet. Teleföretagens omsättning utgjorde ca 2,3 % av bruttonationalprodukten. Andelen har sjunkit något under de senaste åren.

De största förändringarna under de senaste åren har varit den kraftiga ökningen av antalet mobil- och bredbandsanslutningar samt

minskningen av antalet fasta telefonanslutningar.

De största teleföretagen mätt i omsättning 2009 var TeliaSonera Finland Abp (omsättning för televerksamheten i Finland, exklusive försäljning av utrustning, ca 1 800 miljoner euro), Elisa Abp (totalt 1 430 miljoner euro) samt DNA Ab (totalt 652 miljoner euro).

Under de senaste åren har masskommunikationen åter börjat växa kraftigt. Enligt Statistikcentralen utgjorde den totala omsättningen för masskommunikationen 2008 ca 4,4 miljarder euro, vilket är 3,5 % mer än året innan. Ökningen förklaras huvudsakligen av den utökade Internetmarknaden och televisionsverksamheten. Digitaliseringen av tv-sändningar påskyndade i synnerhet marknaden för betal-tv.

I relation till bruttonationalproduktion var masskommunikationens andel 2008 enligt Statistikcentralen ca 2,4 %. Andelen har sjunkit något under 2000-talet.

Den elektroniska masskommunikationens, dvs. tv-, radio- och Internettjänsternas relativa andel har ökat klart under de senaste åren. Omsättningen har ökat med 46 % på fyra år. År 2008 uppgick den totala omsättningen för elektronisk kommunikation till 1,16 miljarder euro, dvs. 26,2 % av hela masskommunikationens omsättning.

Olika trycksaker utgör fortfarande den största delen av mediereklamens omsättning, 65,5 %. Av trycksakerna har tidningarna den största andelen, 40,3 %. Elektroniska medier ökar dock snabbt med en andel om 31,6 %, i huvudsak tack vare nätmediernas snabba ökning. Televisionens andel av mediereklamens är 17,9 % och nätmediernas 10,1 %.

Masskommunikationsmarknaden i Finland är mycket koncentrerad. De till omsättningen största elektroniska medieföretagen i Finland är Yleisradio Oy (2008 380 miljoner euro), Sanoma Abp (2009 380 miljoner euro) och Bonnier Ab (2009 31 miljarder svenska kronor), av vilka Sanoma Abp och Bonnier Ab har en livlig verksamhet också i branschen för grafisk kommunikation. Andra stora företag i branschen för grafisk kommunikation är TS-Yhtymä (2008 306 miljoner euro) och Alma Media Abp (2008 341 miljoner euro).

Lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation tillämpas på nättjänster, kommunikationstjänster, mervärdestjänster och tjänster, i vilka information om användningen av tjänsten behandlas. Tjänsterna tillhandahålls i allmänna kommunikationsnät. Lagen tillämpas dessutom på interna kommunikationsnät och på andra sådana nät som tillhandahålls en begränsad grupp av användare, om dessa nät är anslutna till allmänna kommunikationsnät. Bland de olika aktörerna omfattas således teleföretag, leverantörer av mervärdestjänster och sammanslutningsabonnenter av lagens tillämpningsområde. Lagen tillämpas dessutom på aktörer som tillhandahåller direktmarknadsföring i allmänna kommunikationsnät samt abonnentkatalog- och nummerupplysningstjänster.

De som tillhandahåller mervärdestjänster är aktörer vars tjänst baserar sig på behandling av identifieringsuppgifter eller lokaliseringsuppgifter för annat ändamål än en nät- eller kommunikationstjänst. Företag som tillhandahåller mervärdestjänster har emellertid inte ålagts anmälningsskyldighet för inledande av verksamhet i motsvarighet till televerksamhetsanmälan, och det finns alltså inga detaljerade uppgifter om antalet sådana aktörer eller om verksamhetens omfattning.

Sammanslutningsabonnenter är för sin del företag eller sammanslutningar som abonnerrar en kommunikations- eller mervärdestjänst och behandlar konfidentiella meddelanden från användarna, identifieringsuppgifter eller lokaliseringsuppgifter i sitt kommunikationsnät. En stor del av företagen i Finland uppfyller definitionen på sammanslutningsabonnent. Inte heller sammanslutningsabonnenter har emellertid ålagts anmälningsskyldighet till Kommunikationsverket i motsvarighet till televerksamhetsanmälan. Sålunda är det möjligt att göra endast mycket grova uppskattningar av antalet sammanslutningsabonnenter på basis av antalet företag som är införda i handelsregistret.

Lagstiftning och praxis för koncessioner

I 2 kap. i kommunikationsmarknadslagen (393/2003) ingår bestämmelser om utövande av televerksamhet. Enligt 4 § krävs koncession när nättjänster som förutsätter radiofre-

kvenser tillhandahålls i sådana digitala markbundna masskommunikationsnät eller mobilnät där allmän televerksamhet utövas.

En koncession kan enligt 11 § i kommunikationsmarknadslagen med koncessionshavarens samtycke och även i övrigt ändras medan koncessionen är i kraft, om det är nödvändigt av en särskild orsak som beror på den tekniska utvecklingen eller en väsentlig förändring i verksamhetsbetingelserna för den koncessionsberoende verksamheten.

I praktiken har teleföretagen relativt sällan föreslagit att koncessionsvillkoren ska ändras. I allmänhet har det varit fråga om situationer där ett företag som beviljats koncession inte har kunnat bygga det täckningsområde som det tilldelats i koncessionen inom den tid som anges i koncessionen.

Med teleföretagets samtycke har koncessionsvillkoren ändrats senast våren 2009, då statsrådet ändrade de koncessioner för mobilkommunikation som beviljats TeliaSonera Finland Abp samt koncessionen för ett mobilnät på frekvensområdet 450 MHz som beviljats Digita Ab. Dessa ändringar gjordes med koncessionshavarens samtycke.

Lagstiftning om marknadsdefinition, marknadsanalys och betydande marknadsinflytande

Enligt 16 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen ska Kommunikationsverket genom beslut regelbundet definiera relevanta kommunikationsmarknader.

Enligt 2 mom. ska Kommunikationsverket samarbeta med kommunikationsministeriet vid definieringen av relevanta marknader. Om kommunikationsministeriet anser att det i Finland är nödvändigt att definiera nationella marknader som inte grundar sig på någon rekommendation av Europeiska kommissionen, görs marknadsdefinitionen genom ett beslut av kommunikationsministeriet. Ändring i ett beslut om marknadsdefinition får inte sökas särskilt.

Enligt 17 § i kommunikationsmarknadslagen ska Kommunikationsverket i syfte att klarlägga konkurrensläget regelbundet göra en marknadsanalys av parti- och detaljmarknader som definierats som relevanta. Kommunikationsverket ska genom sitt beslut be-

stämman att ett teleföretag är ett företag med betydande marknadsinflytande, om företaget utifrån en marknadsanalys konstateras ensamt eller tillsammans med andra ha ett sådant ekonomiskt inflytande på en viss marknad att det i betydande utsträckning kan verka oberoende av konkurrenter, konsumenter eller andra användare.

Enligt 2 mom. i samma paragraf kan ett teleföretag som har betydande marknadsinflytande på en viss marknad anses ha samma ställning även på en närliggande marknad, om teleföretaget kan stärka sitt marknadsinflytande även på denna marknad.

Kommunikationsverket ska enligt 17 § 3 mom. ändra ett beslut om betydande marknadsinflytande, om det utifrån en marknadsanalys konstateras ha skett betydelsefulla förändringar i konkurrensläget på marknaden. I beslutet kan skyldigheter som ålagts ett företag med betydande marknadsinflytande ändras eller bestämmas att teleföretaget inte längre ska anses vara ett företag med betydande marknadsinflytande.

Enligt 18 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen ska Kommunikationsverket genom sitt beslut ålägga företag med betydande marknadsinflytande de skyldigheter som avses i 2 mom., om dessa behövs för att undanröja konkurrenshinder eller främja konkurrensen. Skyldigheterna ska stå i rätt proportion till det mål som eftersträvas.

Vid införandet av en skyldighet ska enligt 18 § 1 mom. 1 och 2 punkten särskilt beaktas nyttjanderättens tekniska och ekonomiska ändamålsenlighet med hänsyn till utvecklingsgraden på marknaden och arten av nyttjanderätten samt nyttjanderättens genomförbarhet med hänsyn till den tillgängliga kapaciteten. Enligt punkterna 3–5 i momentet ska vid införandet av en skyldighet särskilt beaktas även krav i anslutning till datasekretess och dataskydd, investeringar som gjorts och risker som tagits av ett företag med betydande marknadsinflytande och behovet att trygga konkurrensen på sikt. Enligt punkt 6 och 7 ska dessutom beaktas relevanta immateriella rättigheter och tillhandahållande av europeiska tjänster.

Enligt 21 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen ska Kommunikationsverket ge Europeiska kommissionen och re-

gleringsmyndigheterna i de stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet tillfälle att ge utlåtande inom en månad i vissa frågor. Ett sådant utlåtande förutsätts av en marknadsdefinition som avviker från kommissionens rekommendation, en marknadsanalys, ett beslut om betydande marknadsinflytande samt ett beslut om skyldigheter som ska åläggas teleföretag, om åtgärden eller beslutet påverkar handeln mellan EES-staterna.

Kommunikationsverket kan enligt 2 mom. samtidigt begära ett sådant utlåtande om åtgärder eller beslut som avses i 1 mom., om det är ändamålsenligt.

Enligt 3 mom. ska åtgärden och beslutet skjutas upp med ytterligare två månader, om kommissionen uppger att den anser att en marknadsdefinition som avviker från kommissionens rekommendation eller ett förslag till beslut om betydande marknadsinflytande inte överensstämmer med Europeiska gemenskapernas rätt. Om kommissionen inom ovan avsedda tid på två månader fattar ett beslut i ärendet, får ett beslut om marknadsdefinition eller betydande marknadsinflytande inte fattas i strid med kommissionens beslut.

Enligt 22 § i kommunikationsmarknadslagen ska marknadsdefinitioner och marknadsanalyser utföras och Kommunikationsverkets beslut om betydande marknadsinflytande och om skyldigheter som ska åläggas teleföretag fattas utan att kommissionen och regleringsmyndigheterna i EES-staterna hörs, om åtgärden inte har någon nämnvärd inverkan på marknaden eller om åtgärden är brådskande och nödvändig för att konkurrensen och konsumenternas intressen ska tryggas. Kommunikationsverket ska utan dröjsmål för kännedom tillställa kommissionen en brådskande marknadsdefinition och marknadsanalys eller ett brådskande beslut. Lagens 22 § har i praktiken inte tillämpats en enda gång under sin giltighetstid.

Lagstiftning om skyldigheter för företag med betydande marknadsinflytande

Största delen av de skyldigheter som ska åläggas företag med betydande marknadsinflytande utgörs av olika skyldigheter att överlåta nyttjanderätt, om vilka föreskrivs i 4 och 5 kap. i kommunikationsmarknadslagen.

Egendom som är föremål för skyldigheten att överlåta nyttjanderätt är i regel mycket detaljerat definierad i lagen, men den innehåller också en bestämmelse om en överlåtelse-skyldighet med öppet användningsändamål.

I 25 § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om skyldigheten att hyra ut fasta förbindelser. Enligt 1 mom. kan Kommunikationsverket genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett teleföretag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att hyra ut en fast förbindelse till teleföretag och användare. Enligt 2 mom. kan Kommunikationsverket i beslutet bestämma om den fasta förbindelsens överföringskapacitet. Vid fastställandet av överföringskapacitet ska Kommunikationsverket beakta Europeiska gemenskapernas bestämmelser om minimiutbud av fasta förbindelser.

Enligt 36 a § i kommunikationsmarknadslagen kan Kommunikationsverket genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett teleföretag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att till teleföretag överlåta någon annan sådan nyttjanderätt till ett kommunikationsnätlement eller tillhörande funktioner som kan anses skälig och som kan jämföras med en nyttjanderätt som avses i 23–32, 34 och 36 §.

En underart av skyldigheten att överlåta nyttjanderätt är sammankopplingsskyldigheten. Enligt 39 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen är teleföretag skyldiga att med andra teleföretag förhandla om sammankoppling. Enligt 2 mom. kan Kommunikationsverket genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett företag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att koppla samman ett kommunikationsnät eller en kommunikationstjänst med ett annat teleföretags kommunikationsnät eller kommunikationstjänst.

Kommunikationsverket kan enligt 39 § 3 mom. ålägga även andra företag än företag med betydande marknadsinflytande en sammankopplingsskyldighet, om teleföretaget administrerar användarnas förbindelser till ett kommunikationsnät och det är nödvändigt att införa skyldigheten för att det ska kunna säkerställas att en sammankoppling av kommunikationsnäten är möjlig.

Enligt 89 § i kommunikationsmarknadslagen kan Kommunikationsverket genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett företag med be-

tydande marknadsinflytande en skyldighet att i sin bokföring särredovisa funktioner i anslutning till överlåtelse av nyttjanderätt eller till sammankoppling från teleföretagets övriga utbud av tjänster, om det behövs för att prissättningen i samband med överlåtelse av nyttjanderätt eller sammankoppling ska kunna övervakas.

Kommunikationsverket ska i sitt beslut specificera vilka uppgifter som ska utredas genom särredovisningsförfarande och huvuddragen i särredovisningsförfarandet. Särredovisningsskyldigheten ska vara skälig med hänsyn till teleföretagets storlek och verksamhetens art. Särredovisningsskyldigheten är enligt lagen uppgiftsspecifik och de kan således inte krävas att teleföretaget specificerar sina tjänster enligt produkt.

Lagen förutsätter att regleringsmyndigheten föregriper sådana konkurrensproblem som ett företag med betydande marknadsinflytande orsakar. Detta innebär ingrepp i teleföretagets gällande priser. Målet är att genom ett ingrepp förhindra orimlig prissättning i framtiden.

I enlighet med den traditionella arbetsfördelningen mellan specialmyndigheter och konkurrensmyndigheter övervakas ett eventuellt missbruk av marknadsställning och därtill anknuten prissättning i ett teleföretags förflutna av Konkurrensverket.

Praxis för marknadsdefinition, marknadsanalys och företag med betydande marknadsinflytande

Kommunikationsverket har i enlighet med kommunikationsmarknadslagen regelbundet definierat relevanta kommunikationsmarknader. Vid definitionen av relevanta kommunikationsmarknader förpliktar 16 § i kommunikationsmarknadslagen Kommunikationsverket att beakta kommissionens rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader inom området elektronisk kommunikation vilka kan komma i fråga för förhandsreglering.

Kommissionen gav i februari 2003 sin första rekommendation om marknader som omfattas av förhandsreglering och i december 2007 en ny rekommendation där antalet marknader som omfattas av förhandsre-

glering har minskats från aderton marknader i den första rekommendationen till sju marknader som omfattas av förhandsreglering.

I praktiken har Kommunikationsverket definierat den geografiska dimensionen av produktmarknader enligt kommissionens rekommendation, analyserat marknader som överensstämmer med rekommendationen samt ställt nödvändiga skyldigheter i detaljerade beslut som gäller betydande marknadsinflytande.

Kommunikationsverket gjorde 2004 de första marknadsanalyserna enligt den nya kommunikationslagstiftningen och utfärdade nödvändiga beslut om betydande marknadsinflytande. Sammanlagt 717 beslut om betydande marknadsinflytande har fattats före 2010. Det stora antalet beslut beror på att det finns exceptionellt många teleföretag i det fasta nätet i Finland.

I de senaste besluten som gällt betydande marknadsinflytande har teleföretagen åtminstone ålagts skyldigheter i anslutning till överlåtelse av nyttjanderätt och sammankoppling, skyldigheter att publicera leveransvillkor och prislistor samt skyldigheter att tillämpa icke-diskriminerande leveransvillkor och prissättning.

De tyngst vägande skyldigheterna i fråga om prissättningen är skyldigheterna som gäller kostnadsorienterad prissättning och användningen av ett system för kostnadsberäkning samt särredovisningsskyldigheten som kan ställas för teleföretag med betydande affärsverksamhet och inflytande på marknaderna.

Om ett teleföretag har ålagts en skyldighet att tillämpa en kostnadsorienterad eller icke-diskriminerande prissättning, är teleföretaget skyldigt att visa att priset för dess produkt eller tjänst är kostnadsorienterat och icke-diskriminerande.

Kommunikationsverket gör utredningar om gällande priser. Kommunikationsverkets granskning inriktas således på det gällande pris som företaget använder och de utgiftsposter det baserar sig på. Kommunikationsverket prövar således inte prissättningens rimlighet retroaktivt. Prissättningen undersöks genom att bl.a. uppgifterna om företagets kostnadsberäkning klarläggs.

Vid lagstridigheter har Kommunikationsverket behörighet att ålägga ett teleföretag att ändra sin gällande prissättning.

Vid införandet av de tyngsta skyldigheterna har Kommunikationsverket bl.a. beaktat den svårersättliga infrastrukturens inflytande på verksamheten på marknaden samt nya infrastrukturers möjligheter att bli konkurrenskraftiga på längre sikt.

Kommissionen har tre gånger utnyttjat sin vetorätt enligt ramdirektivet och fattat ett beslut som förutsatt att Kommunikationsverket återtar de åtgärder det föreslagit. Dessa beslut har fattats på marknad nr 4 enligt kommissionens första rekommendation, dvs. marknaden för internationella telefonitjänster för hushållskunder, marknad nr 6, dvs. marknaden för internationella telefonitjänster för företagskunder samt marknad nr 15, dvs. marknaden för tillträde till och samtalsorignering i allmänna mobilnät.

Lagstiftning om samhällsomfattande tjänster

I 60 c § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som avser allmänna telefonitjänster.

Enligt 1 mom. är teleföretag som Kommunikationsverket i enlighet med 59 § utsett till operatörer för samhällsomfattande tjänster i form av allmänna telefonitjänster skyldiga att oberoende av geografiskt läge och till ett skäligt pris tillhandahålla anslutningar till ett allmänt kommunikationsnät på den ort där användaren stadigvarande bor eller finns. Teleföretaget ska leverera anslutningen inom skälig tid från beställningen.

Enligt 2 mom. ska anslutningen vara sådan att det är möjligt att ringa nödsamtal, ringa och ta emot inrikes- och utlandssamtal samt använda andra sedvanliga telefonitjänster. Anslutningen ska dessutom möjliggöra en ändamålsenlig Internetförbindelse, med beaktande av den överföringshastighet som de flesta abonnenterna har samt den tekniska genomförbarheten och kostnaderna. Teleföretaget kan också tillhandahålla de ovan nämnda tjänsterna via flera anslutningar, om det inte medför oskäliga extra kostnader för användaren.

Enligt 3 mom. utfärdas bestämmelser om en ändamålsenlig Internetförbindelses minimihastighet enligt 2 mom. genom förordning av Kommunikationsministeriet. Innan förordningen utfärdas ska Kommunikationsverket utarbeta en rapport om marknaden för dataöverföringstjänster, vilken överföringshastighet de flesta abonnenterna har och vilken nivå den tekniska utvecklingen ligger på samt uppskatta bestämmelsernas ekonomiska konsekvenser för teleföretagen.

Enligt 4 mom. har en operatör för samhällsomfattande tjänster rätt att vägra ingå avtal om en anslutning som avses i 1 mom. med en användare, om användaren har åtalats eller under det senaste året dömts för störande av post- och teletrafik som begåtts med hjälp av ett teleföretags anslutning eller om användaren har obetalda, förfallna och ostridiga skulder hos någon annan operatör för samhällsomfattande tjänster för användning av dennes anslutning.

I 60 § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om övervakning av priserna på samhällsomfattande tjänster. Enligt paragrafen ska Kommunikationsverket övervaka prissättningen av de samhällsomfattande tjänster som de utsedda operatörerna tillhandahåller och jämföra den med prisnivån för andra kommunikationstjänster.

Praxis för samhällsomfattande tjänster

Kommunikationsverket utredde 2007 behovet av att regionalt utse företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster och utsåg för första gången i januari 2008 företag som är skyldiga att tillhandahålla samhällsomfattande telefonitjänster. Det ansågs nödvändigt att utse företag som tillhandahåller samhällsomfattande i sammanlagt 135 kommuner. Kommunikationsverket utfärdade tio beslut om att utse teleföretag till företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster och ett beslut om nödvändigheten att utse sådana företag på områden för vilka det inte har utsetts något företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster.

De nya teknikneutrala skyldigheterna att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i kommunikationsmarknadslagen trädde i kraft sedan Kommunikationsverket utfärdat de

första besluten om samhällsomfattande tjänster. Bland de företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster uppgav TeliaSonera Finland Abp sedan skyldigheterna trätt i kraft att det ersätter tjänsterna i det fasta telefonnätet med trådlösa lösningar i vissa glesbygdsområden. Kommunikationsverket utredde med anledning av TeliaSoneras åtgärder tillgången på samhällsomfattande tjänster 2009 och utsåg TeliaSonera till företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster i en sådan kommun och i en sådan del av en kommun för vilken ett sådant företag inte utsetts genom tidigare beslut. TeliaSonera har överklagat Kommunikationsverkets beslut.

Som minimihastighet för en Internetförbindelse i anslutning till en samhällsomfattande tjänst definierades 1 Mbit/s genom Kommunikationsministeriets förordning av den 15 oktober 2009 om minimihastigheten för en ändamålsenlig Internetförbindelse i anslutning till samhällsomfattande tjänster.

Kommunikationsverket utredde 2009 behovet att utse företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster i fråga om dessa tjänster. Det ansågs nödvändigt att utse företag som tillhandahåller samhällsomfattande i sammanlagt 330 kommuner eller kommunedelar.

Kommunikationsverket utsåg totalt 26 teleföretag till företag med skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster och Internetförbindelsetjänster samt Digita Ab till nätföretag med skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i fråga om Internetförbindelsetjänster tillämpas från juli 2010.

Av de utvalda företagen har TeliaSonera Abp överklagat Kommunikationsverkets beslut.

Kommunikationsverket följer skäligheten i prissättningen på samhällsomfattande tjänster genom att regelbundet samla in prisuppgifter om produkter som är centrala med tanke på samhällsomfattande tjänster. Centrala detaljhandelsuppgifter är öppningsavgifter, månadsavgifter och samtalsavgifter för abonnemang som tillhandahålls kunderna.

Vid en jämförelse av detaljpriserna på samhällsomfattande tjänster och andra kom-

munikationstjänster kan t.ex. prisindex som angetts på grundval av användningen av tjänsterna användas som hjälpmedel. Priser kan vid behov jämföras också med prisnivåns allmänna utveckling med hjälp av Statistikcentralens konsumentprisindex.

Priserna på mobilanslutningar har följts upp i hela landet. Priserna på fasta anslutningar har däremot följts endast på vissa på förhand utvalda exempelorter, eftersom det förekommer regionala skillnader i prissättningen på tjänsterna i det fasta nätet.

Uppföljningen av prisutvecklingen har endast omfattat prissättningen av samhällsomfattande tjänster som tillhandahålls av företag som utsetts att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Uppföljningen har alltså inte gällt t.ex. telefonkatalog- och nummerupplysningstjänster och tills vidare har inga företag med skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster utsetts att tillhandahålla sådana.

Användare med sensoriska funktionshinder på kommunikationsmarknaden

Att ta emot och använda kommunikationstjänster är förknippat med särskilda utmaningar speciellt för syn-, hörsel- eller talskadade. Därför har man i vidstående översikt koncentrerat sig på syn-, hörsel- eller talskadade personer.

Det finns ingen entydig definition på synskada, eftersom en människas synförmåga är mycket subjektiv. Därför saknas exakta uppgifter om antalet synskadade i Finland, men enligt uppskattningar finns ca 80 000 synskadade i Finland, dvs. 1,55 % av befolkningen. Enligt en uppskattning är upp till 70 000 synskadade äldre och endast 10 000 arbetsföra. Det finns uppskattningsvis 1 000–1 500 synskadade under 18 år.

Enligt Synskadades Centralförbund har största delen av de synskadade svag syn, antalet blinda är under 10 000. Största delen även av de blinda har ledsyn. Fullständig blindhet är sällsynt i Finland.

Enligt en uppskattning av Synskadades Centralförbund föds årligen färre än hundra synskadade barn i Finland. Det går inte att ge någon exakt uppskattning, eftersom största delen av de barn som föds synskadade är

multihandikappade, vars synskada inte genast upptäcks. Barns synskador är ofta svårartade och det allmänna multihandikappet ställer särskilda utmaningar på rehabiliteringen. Det finns 40–60 barn per åldersklass i registret över synskadade.

Enligt Synskadades Centralförbund blir årligen 300–400 vuxna i arbetsför ålder synskadade. Flera tusen äldre mister årligen sin syn antingen helt eller delvis.

Synskadade har vissa problem när det gäller nödtjänster. För att få hjälp måste man i allmänhet uppge exakta lokaliseringssuppgifter för nödmyndigheterna. Detta kan vara omöjligt för en synskadad, om han eller hon befinner sig i en nödsituation ensam och i en okänd omgivning. Utvecklingen av mobiltelefonens positioneringsegenskaper är till hjälp i synnerhet för synskadade.

Synskadade använder samma webbläsare som seende. En del blinda använder den textbaserade webbläsaren Lynx. Andra hjälpmedel är t.ex. skärmläsningsprogram, punktdisplay och Windowsbaserat förstoringsglas. Dessa hjälpmedel inte alltid beaktats när webbsidor planerats. Informationen på nästan alla webbsidor skulle ändå med små bearbetningar kunna läsas även med hjälpmedlen.

Ur de synskadades synvinkel är det viktigt att se till att användargränssnittet för den digitala televisionen inte enbart baserar sig på synsinnet. Man ska t.ex. kunna välja tv-kanaler också på annat sätt än med hjälp av det grafiska användargränssnittet.

När nya elektroniska tjänster blir vanligare ska man säkerställa att de identifieringsmetoder som tjänsteleverantörerna använder, t.ex. fasta eller utbytbara lösenord, lösenordsgeneratorer eller elektronisk underskrift kan användas även av synskadade eller att det finns lika pålitliga alternativ för dem. Identifiering som baserar sig på ett elektroniskt id-kort är i allmänhet en användbar lösning för en synskadad, om den programvara som används till identifieringen har planerats så att den är tillgänglig.

I Finland finns enligt uppskattning för närvarande ca 750 000 personer med nedsatt hörsel av olika grad, varav ca 30 000 inte kan höra ljudet t.ex. från tv eller radio ens med hjälpmedel. Ungefär 3 000 personer har bli-

vit döva i vuxen ålder. Uppskattningsvis 100 000 har blivit hörselskadade på grund av buller. Antalet hörselskadade förutspås öka till 1 000 000 personer före 2020 på grund av att befolkningen blir allt äldre. Då har redan var femte vuxen någon form av hörselskada.

Döva utgör en språk- och kulturgrupp som använder finländskt teckenspråk som sitt modersmål i den dagliga kommunikationen, informationsöverföringen och studierna. Tolk tjänsten för teckenspråk möjliggör kommunikation och användning av tjänster i den omgivning som använder talat språk.

Som andra språk, i huvudsak skrivet, använder döva det talade språk som omgivningen använder. Färdigheterna i det talade språket varierar från fullständig tvåspråkighet till mycket bristfälliga läs- och skrivfärdigheter. Även läppavläsningsförmågan och tal-förmågan varierar från individ till individ. Ljudbaserad kommunikation, t.ex. tal, ljud-signaler och olika larm, når inte döva.

I all verksamhet och i tillgänglighetslösningar i omgivningen använder döva synsinnet och i vissa situationer använder de också sitt känselsinne. Det finns ca 5 000 teckenspråkiga döva i Finland. Det finns två teckenspråk, det finska och det finlandssvenska teckenspråket. Det kommer enligt uppskattningar att födas lika många döva barn under de kommande åren som nu, men totalt sett kommer det att finnas fler grupper av hörselskadade än tidigare, teckenspråkiga, döva som använder teckenkommunikation eller stödmeter, döva som använder tecknat tal m.fl.

Personer som hör dåligt och som blivit döva sedan de lärde sig det talade språket har lär sig talspråket med hjälp av hörseln och kommunicerar i allmänhet helt förståeligt genom tal. De kommunikationsmetoder som stöder talet för personer som blivit döva eller hör dåligt eller ersättande kommunikationsmetoder är läppavläsning, tecknat tal, handalfabetet och skriven text. Med dessa metoder kan man även använda tolktjänst.

Personer med nedsatt hörsel använder vanligen hörapparat. Hörapparaten förstärker ljuden och det kan vara svårt att med apparatens hjälp uppfatta tal om det är mycket buller eller t.ex. musik i bakgrunden. För personer med nedsatt hörsel är det viktigt att det

finns olika tekniska lösningar i omgivningen som överför, förstärker och gör ljudet tydligare.

En del dövblinda har hörsel- eller synrester, men en del dövblinda är helt beroende av känsel- och luktsinnet. Hur de kommunicerar beror på hur mycket hörsel eller syn de har kvar och på när de blivit döva eller blinda. En del dövblinda använder finskt teckenspråk i taktill form, en del finska eller svenska med hjälp av olika kommunikationsmetoder som baserar sig på hörsel, syn eller känselsinne. Även dövblinda använder tolktjänst.

Det finns enligt uppskattning ca 600 dövblinda i Finland.

Personer som är hörselskadade eller som har nedsatt hörsel eller talhämning kan i allmänhet inte använda kommunikationstjänster som andra människor tar för givna utan olika hjälpmedel. Största problemet är nödsamtal som de flesta hörselskadade inte kan ringa utan utomstående hjälp.

Textmeddelanden är i dagens läge ett bra sätt att kommunicera med sådana hörselskadade som kan läsa och skriva. Ofta kan eller vill emellertid äldre personer inte använda textmeddelanden. Det är inte heller alltid lätt att veta om textmeddelandena går fram.

De som använder teckenspråk har hjälp av videosamtal. Deras tekniska kvalitet är ibland otillfredsställande. Situationen blir bättre när snabba bredbandsförbindelser blir allmänna.

Hjälpmedel för hörselskadade kan störas av användningen av elektroniska medier som t.ex. mobiltelefoner eller datorer. Med en induktionsslinga undviker man akustiska problem i en lokal, t.ex. bakgrundsbuller och ekande.

Med en gravt talhandikappad person avses en hörande person som inte kommer till rätta med talet i vardaglig kommunikation. Det är svårt för honom eller henne att producera och förstå tal. Ofta är talskadan även förknippad med läs- och skrivsvårigheter. Många neurologiska sjukdomar och skador komplicerar språklig aktivitet, dvs. tal, talförståelse, läsning och skrivning. Det finns enligt uppskattning ca 0,3–0,5 % gravt talhandikappade personer i den vuxna befolkningen.

Talskador och språk- och kommunikations-svårigheter bottnar ofta i en neurologisk eller

annan sjukdom eller skada. Den kan vara medfödd eller kan ha uppstått i vuxen ålder. En grav talskada kan t.ex. hänga ihop med en CP-skada, utvecklingsskada, autism, särskild störning i språkutvecklingen, dvs. dysfasi, afasi på grund av stroke eller hjärnskada, olika neurologiska sjukdomar, t.ex. MS eller funktionsnedsättning eller skada i talorganet. Efter en stroke eller hjärnskada kan en vuxen människas tal och användning av språket försvåras på grund av afasi eller dysartri. Störningar i hjärngenomblödningen är vår tredje vanligaste folksjukdom som årligen drabbar ca 14 000 finländare.

Enligt uppskattningar från Stroke- och dysfasiförbundet lever i Finland ca 20 000 afatiska vuxna och ca 30 000 dysfatiska barn och unga som har problem av olika grad med att förstå och producera talat och skrivet språk. Dysfasi är en särskild svårighet i språkutvecklingen som i synnerhet yttrar sig som svårigheter att producera och förstå tal. Ett dysfatiskt barns språk och språkutveckling fördröjs och är avvikande. Det går långsamt att lära sig ett ordförråd, satser, begrepp och grammatik. Dysfasi har diagnostiserats sedan 1980-talet och antalet diagnoser har ökat under de senaste åren.

Kommunikationen kan kompletteras och talet göras tydligare med olika ersättande kommunikationsmetoder, t.ex. gester, tecken, bilder, bliss-språk eller ordkort

Talskadade personer kan i allmänhet inte till fullo utnyttja vardagliga kommunikationstjänster. De har ofta svårt att producera och förstå talat och skrivet språk. Afatiker har ofta även motoriska svårigheter, t.ex. förlamningssymptom och apraxi samt andra neuropsykologiska symptom, t.ex. brister i synfältet och svårigheter med den visuella gestaltningen. Personer som lider av störningar i hjärngenomblödningen kan inte nödvändigtvis använda ett vanligt datortangentbord eller en mus, vilket gör att bl.a. bibliotekens terminaler inte är tillgängliga utan en assistent. T.ex. bankautomater kan leda till motsvarande problem.

Att sända ett traditionellt nödmeddelande är svårt för många talhandikappade på grund av kommunikationsproblemet. Alla talhandikappade kan inte sända nödmeddelande som

textmeddelande på grund av motoriska störningar i anslutning till skadan.

Talskadade måste även kunna använda Internet. Flera webbsidor är sådana att talskadade eller personer som använder lättläst språk inte kan använda dem ens med hjälpmedel. På webbsidor ska användas ett tydligt språk och korta meningar samt ändamålsenliga illustrationer till stöd för textförståelsen. Talskadade ska även beaktas bl.a. när webbblanketter utarbetas. I stället för skriftliga svar på blanketterna bör man hellre använda ikryssningsalternativ eller färdiga svar där man kan välja det rätta eller lämpligaste.

Talskadade bör även beaktas vid planeringen av mobiltelefoner.

Lagstiftning och praxis för konsumentens avtalsrättsliga ställning

I 66 § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om avtalsvillkor och prislistor för avtal om kommunikationstjänster. Enligt 1 mom. ska ett teleföretag utarbeta standardavtalsvillkor för avtal om kommunikationstjänster som ingås med konsumenter och tillämpa dessa villkor när avtal ingås med en konsument. Avtalen får inte innehålla villkor eller begränsningar som är oskäligen för konsumenten.

Enligt 2 mom. ska ett teleföretag offentliggöra de standardavtalsvillkor som avses i 1 mom. och övriga standardavtalsvillkor som företaget använder samt prislistor över kommunikationstjänsterna så att användarna lätt och kostnadsfritt har tillgång till dem. Enligt 3 mom. ska teleföretagen sända standardavtalsvillkoren och prislistorna till konsumentombudsmannen och Kommunikationsverket för kännedom.

I 67 § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om formen för och innehållet i ett avtal om kommunikationstjänster. Enligt 1 mom. ska avtal om anslutning till telefonnätet och andra avtal om kommunikationstjänster ingås skriftligen. Avtal kan också ingås elektroniskt, förutsatt att innehållet i ett elektroniskt avtal inte ensidigt kan ändras och att parterna har tillgång till avtalet.

Enligt 2 mom. ska teleföretagets namn och kontaktinformation specificeras i ett avtal. I ett avtal ska åtminstone nämnas avtalets gil-

tighetstid, arten av de tjänster som tillhandahålls och deras egenskaper samt typer av underhållsservice, leveranstiden för kommunikationstjänsten, förfarandet vid uppsägning av avtalet och grunderna för uppsägning, påföljder vid ett eventuellt fel eller dröjsmål, hur användaren ska informeras om ändringar i avtalsvillkoren, vilka rättigheter användaren har om avtalsvillkoren ändras, grunderna för prissättning av tjänsterna eller de prislistor som tillämpas, användarens rätt att få uppgifter om hur fakturan är sammansatt, användarens rätt att framställa anmärkning om tele-räkningen, påföljderna vid betalningsförsummelse, teleföretagets rätt att sluta tillhandahålla en tjänst eller att begränsa användningen av tjänsten, beloppet av limiten samt anvisningar om hur konsumenten kan kontrollera det sammanlagda upplupna avgiftsbeloppet. I avtalet ska dessutom nämnas konsumentens rätt att föra en tvist om avtalet till konsumenttvistenämnden för avgörande.

I 70 § i kommunikationsmarknadslagen regleras uppbinding av terminaler och anslutningar till mobilnätet. Uppbinding är enligt 70 § 2 mom. förbjuden när det gäller avtal om GSM-mobilnätsanslutningar, om det inte är fråga om uppbinding mellan en anslutning och en bordstelefon, en larmtelefon eller någon annan motsvarande telefon i GSM-mobilnätet som används för ett annat syfte än en sedvanlig mobil.

I marknadsföring av uppbinding ska enligt 3 mom., utöver de uppgifter som avses i 2 kap. 4 § i konsumentskyddslagen (38/1978), också uppges de totala merkostnader som konsumenten orsakas av uppbindingen.

Teleföretaget får enligt 4 mom. i samband med uppbinding teckna ett tidsbegränsat abonnemangsavtal på högst två år med en konsument. Erbjuder teleföretaget ett abonnemangsavtal på längre tid än 12 månader, ska konsumenten erbjudas möjlighet att ingå ett tidsbegränsat abonnemangsavtal på 12 månader.

En konsument har enligt 5 mom. rätt att säga upp ett tidsbegränsat avtal så att det upphör två veckor efter uppsägningen, om han eller hon, huvudsakligen utan att själv vara orsak till det, råkat i betalningssvårigheter till följd av en svår sjukdom, arbetslöshet

eller någon annan särskild omständighet. Om konsumenten säger upp abonnemangsavtalet på ovan angivna grunder, har teleföretaget rätt att ta tillbaka den terminal som uppbindingen avser. Teleföretaget får inte hos konsumenten ta ut avgifter som hänför sig till den outnyttjade tiden av abonnemangsavtalet.

En konsument har enligt 6 mom. rätt att säga upp ett tidsbegränsat abonnemangsavtal att upphöra två veckor efter uppsägningen under vissa förutsättningar. Villkoren i ett tidsbegränsat abonnemangsavtal får enligt 7 mom. ändras endast, om ändringsbehovet föranleds av ändringar i lagstiftningen eller av myndighetsbeslut.

Ett teleföretag får enligt 8 mom. förhindra att en mobiltelefon som erbjudits med uppbinding används för ett annat teleföretags anslutning. Spärren ska på konsumentens begäran hävas när abonnemanget upphör.

I 71 § i kommunikationsmarknadslagen finns bestämmelser om ändring av avtal om kommunikationstjänster. Ett teleföretag får enligt 1 mom. ändra avgifter och övriga villkor enligt ett avtal om kommunikationstjänster till nackdel för konsumenten endast på grunder som specificerats i avtalsvillkoren, med stöd av en lagstiftningsändring eller ett myndighetsbeslut eller på grund av andra särskilda skäl, om omständigheterna förändrats väsentligt.

Ett teleföretag har enligt 2 mom. dessutom rätt att göra sådana mindre ändringar i avtalsvillkoren som inte påverkar avtalets centrala innehåll. Användaren har enligt 3 mom. rätt att säga upp ett avtal om kommunikationstjänster med omedelbar verkan, om teleföretaget meddelar att det kommer att ändra avtalsvillkoren. Teleföretagen ska enligt 4 mom. underrätta användarna om ändringar i avtalsvillkoren och om deras innehåll senast en månad innan de ändrade villkoren träder i kraft.

I 79 § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om användarens rätt att begränsa användningen av en anslutning. Enligt 1 mom. ska ett teleföretag på användarens begäran utan ersättning spärra användningen av en anslutning för andra tjänster än kommunikationstjänster och utgående trafik från anslutningen till en viss trafiktyp, om det tekniskt

är lätt att genomföra spärrningen. Om spärrningen senare avlägsnas på användarens begäran, får teleföretaget ta ut en avgift för åtgärden.

I Kommunikationsverkets föreskrift om spärrkategorier inom teletrafiken (35 N/2008 M) definieras de spärrkategorier som teleföretagen åtminstone ska erbjuda användaren. Alla dessa spärrkategorier ska erbjudas användaren avgiftsfritt. Tjänster som tillhandahålls på servicenummer mot tilläggsavgift har på basis av tjänsteinnehållet delats in i fyra olika grupper. Dessa är allmännyttiga tjänster, kundbetjäningstjänster, underhållningstjänster och vuxenunderhållningstjänster. Användaren måste om han eller hon så önskar kunna spärra alla samtal och textmeddelanden till dessa grupper. Användaren måste dessutom om han eller hon så önskar kunna spärra förbindelser till utlandet och koppla bort möjligheten att skicka textmeddelanden.

Den etiska nämnden för avgiftsbelagda telefonföretag MAPEL har dessutom gjort upp anvisningar om en närmare indelning av tjänster mot tilläggsavgift i olika tjänstegrupper samt anvisningar om prismeddelanden i början av ett samtal.

Enligt 2 mom. kan Kommunikationsverket meddela närmare föreskrifter om vilka spärrkategorier för utgående trafik från en anslutning användarna åtminstone ska erbjudas samt föreskrifter om det tekniska utförandet av spärrtjänster. Kommunikationsverket kunde före 2003 förutom tekniska föreskrifter om spärrkategorier och spärrtjänster även utfärda föreskrifter om obligatoriska meddelanden om samtalsavgifter i början av ett samtal, men denna möjlighet togs sedermera bort genom kommunikationsmarknadslagen.

Lagstiftning och praxis för det allmänna nödnumret

I 55 § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om det allmänna nödnumret. Enligt 1 mom. är teleföretag som är verksamma i ett telefonnät skyldiga att för sin del sörja för att användarna avgiftsfritt får kontakt med det allmänna nödnumret 112 och med de särskilda nödnummer för polisen och räddningsskyddeterna som avses i ett numreringsbe-

slut enligt 48 § av Kommunikationsverket. Enligt 2 mom. kan Kommunikationsverket meddela närmare föreskrifter om tekniska åtgärder som behövs för att skyldigheten enligt 1 mom. ska kunna fullgöras.

I detaljmotiveringen till paragrafen betonas att användaren ska kunna få kontakt med nödnumret både per telefon och textmeddelande. I praktiken kan man inte ännu skicka nödmeddelanden genom textmeddelande, även om denna möjlighet har beretts i myndigheternas och teleföretagens olika arbetsgrupper sedan lagen trädde i kraft.

Lagstiftning och praxis för utläggning av telekablar

I 10 kap. i kommunikationsmarknadslagen ingår bestämmelser om utläggning av telekablar. Enligt den huvudregel som konstateras i 100 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen finns bestämmelser om teleföretags rätt att lägga ut telekablar för ett samhälls eller en fastighets behov på ett område som ägs eller innehas av någon annan i markanvändnings- och bygglagen (132/1999).

Teleföretags rätt att lägga ut telekablar samt därtill hörande anordningar, smärre konstruktioner och stolpar på ett område som ägs eller innehas av någon annan kan enligt 2 mom. även vara grundad på ett sådant beslut av kommunens byggnadstillsynsmyndighet som avses i markanvändnings- och bygglagen enligt vad som föreskrivs i kommunikationsmarknadslagen.

Enligt 101 § i kommunikationsmarknadslagen ska telekablar i mån av möjlighet läggas ut på ett sådant vägområde som avses i lagen om allmänna vägar (503/2005) eller på ett sådant allmänt område som avses i fastighetsbildningslagen (554/1995). Utläggning och underhåll av telekablar får inte orsaka sådan olägenhet eller skada som kan undvikas till skäligen kostnader.

Om parterna enligt 102 § i kommunikationsmarknadslagen inte når en överenskommelse om utläggningen av en telekabel på ett område som ägs eller innehas av någon annan, ska teleföretaget göra upp en plan för utläggningen av telekabeln. Telekabelplanen ska innehålla en karta, som anger var tele-

kablarna och konstruktioner i anslutning till dem är belägna, en karta, där fastigheterna på området har märkts ut för varje by eller stadsdel, en handling, som anger när och hur telekablarna samt anläggningarna och konstruktionerna i anslutning till dem ska byggas och en utläggningsplan, av vilken framgår hur telekabelstråket ska märkas ut i terrängen.

Teleföretaget ska enligt 103 § lägga fram telekabelplanen offentligt. Teleföretaget ska dessutom publicera ett meddelande om telekabelplanen i en tidning som är allmänt spridd på orten. I meddelandet ska nämnas vilka fastigheter planen gäller. I meddelandet ska dessutom nämnas att fastighetsägare och de, vars rätt eller fördel planen gäller, har rätt att framställa en anmärkning om telekabelplanen inom en viss tid. Telekabelplanen ska som vanlig brev försändelse sändas till alla fastighetsägare och andra personer, vars rätt eller fördel planen gäller, för kännedom.

Teleföretaget ska enligt 104 § inhämta utlåtande om telekabelplanen av kommunen och den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen samt efter behov andra behöriga myndigheter.

En fastighetsägare eller någon annan vars rätt eller fördel telekabelplanen gäller har enligt 105 § rätt att framställa anmärkning hos teleföretaget inom 30 dagar från den dag då telekabelplanen offentliggjordes.

Enligt 106 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen får telekablar samt anordningar i anslutning till dem, smärre konstruktioner och stolpar placeras ut på ett område som ägs eller innehas av någon annan, om man överenskommer om utläggningen. Kan överenskommelse inte nås om utläggningen, kan kommunens byggnadstillsynsmyndighet på ansökan av teleföretaget besluta ge teleföretaget denna rättighet genom att fastställa en telekabelplan enligt 102 §. För detta beslut finns ingen tidsfrist i gällande kommunikationsmarknadslag.

Planen kan fastställas om teleföretaget har iakttagit förfarandet i 103 och 104 §. Om en anmärkning har anförts mot planen krävs det också att den ska uppfylla kraven i 101 § för att kunna fastställas. Kommunens byggnadstillsynsmyndighet kan bestämma att beslutet ska iakttas innan det har vunnit laga kraft.

Har besvär anförts över beslutet, kan besvärsmyndigheten förbjuda verkställigheten av beslutet tills den har avgjort besvären. Ändring i ett beslut enligt 2 mom. av byggnadstillsynsmyndigheten söks genom besvär hos förvaltningsdomstolen i enlighet med 190 § i markanvändnings- och bygglagen.

Om det för genomförande av telekabelplanen är nödvändigt, får ett teleföretag enligt 107 § med en rättighet som baserar sig på ett beslut enligt 106 § 2 mom. utan ägarens eller innehavarens tillstånd fälla träd och andra växter på området enligt telekabelplanen, förse byggnader och konstruktioner med nödvändiga utrustningar samt utföra andra byggarbeten på området. Teleföretagets personal har i detta syfte rätt att röra sig på privat område och placera ut behövliga märken i terrängen. Teleföretaget ska i andra än brådska fall ge områdets ägare och innehavare möjlighet att själv utföra de åtgärder som nämns i 1 mom. Teleföretaget ska istandsätta området efter arbetet.

Fastigheters ägare och innehavare, kommunen i egenskap av ägare och innehavare av allmänna områden samt staten i egenskap av ägare och innehavare av allmänna vägområden har enligt 108 § rätt till full ersättning för olägenhet och skada som orsakats av åtgärder som avses i 107 §. Ersättningsyrkande ska framställas hos teleföretaget inom ett år efter det olägenheten eller skadan uppkom. Kan överenskommelse om ersättningen inte nås, avgörs saken i den ordning som anges i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977).

Om det för dragande och underhåll av telekablar behövs större befogenheter med avseende på annans egendom än vad som nämns i 107 §, avgörs saken enligt 109 § i enlighet med lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter.

Kommunen ska enligt 110 § inom sitt område övervaka att de mål som avses i 101 § iakttas vid utläggningen av telekablar. Kommunen ska vid behov samordna utläggningen av teleföretagens telekablar så att de mål som avses i 101 § uppnås även när bygg- och underhållsarbeten på mer än ett teleföretags telekablar utförs på kommunens område.

Teleföretagen ska enligt 111 § avgiftsfritt lämna upplysningar om var telekablar är ut-

lagda. Enligt 112 § i kommunikationsmarknadslagen är teleföretagen på begäran av kommunikationsministeriet eller Kommunikationsverket skyldiga att samla in och att utan hinder av affärs- och yrkeshemligheter till kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket lämna ut uppgifter som behövs för styrningen och övervakningen av televerksamheten.

Specialbestämmelserna i kommunikationsmarknadslagen behövs i synnerhet för sådana situationer där en telekabel inte kan anses direkt betjäna den aktuella fastigheten eller det aktuella samhället. Sådana kablar kan t.ex. vara kablar som är anslutna till det riksomfattande nätet eller regionala nätet.

I praktiken tillämpas kommunikationsmarknadslagens bestämmelser om telekablar mycket sällan. Största delen av besluten om utläggning av telekablar baserar sig på en överenskommelse mellan parterna. Bestämmelserna i 10 kap. i kommunikationsmarknadslagen behövs dock ifall parterna inte når en överenskommelse.

Om det är fråga om en telekabel som betjänar samhället eller en fastighet, kan utläggningen av kabeln också grunda sig på markanvändnings- och bygglagen, liksom ovan konstateras.

Enligt 161 § i markanvändnings- och bygglagen är ägaren och innehavaren av en fastighet skyldig att tillåta att en ledning som betjänar samhället eller en fastighet placeras på det område han eller hon äger eller innehar, om inte placeringen kan ordnas på något annat tillfredsställande sätt och till skäliga kostnader. Detsamma gäller mindre anläggningar, konstruktioner och anordningar som hör till ledningarna. Beslutet om placeringen fattas av kommunens byggnadstillsynsmyndighet.

Övervakning av televerksamhet, påföljder och avgörande av tvister

I 12 kap. i kommunikationsmarknadslagen ingår bestämmelser om den allmänna styrningen och utvecklingen samt tillsynen över televerksamhet. Kapitlet innehåller dessutom bestämmelser om påföljder och avgörande av tvister.

Enligt 121 § 1 mom. kan Kommunikationsverket ålägga den som bryter mot kommunikationsmarknadslagen eller bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den och trots uppmaning inte inom en skälig tid av minst en månad rättar sitt förfarande att rätta sitt fel eller sin försummelse. Skyldigheten kan förenas med vite eller med hot om att verksamheten avbryts eller att den försummade åtgärden utförs på bekostnad av den som gjort sig skyldig till överträdelsen.

Enligt 2 mom. gäller i fråga om vite, hot om avbrytande och hot om tvångsutförande vad som bestäms i viteslagen (1113/1990). Enligt 3 mom. kan Kommunikationsverket besluta om behövliga temporära åtgärder utan att vänta på att den tidsfrist som avses i 1 mom. ska gå ut, om ett fel eller en försummelse orsakar allvarlig skada på marknaden eller för verksamheten i kommunikationsnäten. Ändring i ett sådant beslut får sökas särskilt på samma sätt som i ett sådant beslut av Kommunikationsverket som avses i 1 mom.

Enligt 123 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen kan Kommunikationsverket om ett teleföretag trots påföljder som avses i 121 och 122 § allvarligt och på ett väsentligt sätt bryter mot eller försummar att iakttä bestämmelserna i denna lag eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den och trots uppmaning inte inom en skälig tid av minst en månad rättar sitt förfarande, förbjuda teleföretaget att utöva televerksamhet. Enligt 2 mom. kan Kommunikationsverket i ovan nämnda fall förbjuda teleföretagets verksamhet helt eller delvis.

Ovan nämnda påföljdsbestämmelser har i praktiken inte ännu behövt tillämpas en enda gång. I kommunikationsmarknadslagen åläggs Kommunikationsverket att i första hand avgöra meningsskiljaktigheter mellan teleföretagen genom förhandlingar och detta medlingsförfarande har använts ganska ofta i stället för olika påföljder.

Praxis för spärrning av tjänster

Kommunikationsmarknadslagen innehåller bestämmelser med stöd av vilka förmedlingen av en tjänst som tillhandahålls i ett kommunikationsnät kan begränsas. Begränsningen kan göras med stöd av olika bestämmelser

på antingen initiativ av teleföretaget, myndigheten eller användaren.

Enligt 73 § i kommunikationsmarknadslagen har ett teleföretag under vissa villkor rätt att begränsa användningen av en telefonnätanslutning eller stänga anslutningen, om användaren inte har betalat en avgift som hänförelse till anslutningen i fråga och som förfallit till betalning. Teleföretaget har i första hand rätt att begränsa användningen av anslutningen t.ex. genom att stänga den och anslutningsavtalet kan hävas först i det skedet när försummelsen har pågått länge. Ett teleföretag har enligt 73 § också rätt att stänga en anslutning eller begränsa dess användning om användaren har försatts i konkurs eller en myndighet har konstaterat att han annars är insolvent, och användaren inte ställer skälig säkerhet, användaren trots uppmaning inte iakttar övriga avtalsvillkor, eller om användaren har åtalats för störande av post- och teletrafik som begåtts med hjälp av anslutningen. Teleföretaget har rätt att begränsa användningen av anslutningen även om användaren överskrider den skäliga limit i euro enligt 61 § 2 mom. som teleföretaget och konsumenten avtalat om, dvs. den s.k. saldogränsen. För paketprissatta anslutningar är det ändå inte tekniskt eller till skäliga kostnader möjligt att skapa ett system för en saldobegränsningstjänst.

Teleföretag kan av särskilda skäl skydda sig mot försummelse av avgifter också genom att avkräva en konsument säkerhet eller förhandsbetalning enligt 61 § 1 mom.

Ett teleföretag vars telefonanslutning används av ett annat teleföretag för tillhandahållande av kommunikationstjänster eller som tar ut avgifter för ett annat teleföretags räkning, ska enligt 77 § i kommunikationsmarknadslagen på begäran spärra användningen av det andra teleföretagets kommunikationstjänster, om det finns förutsättningar enligt 73 § för detta, och det teleföretag som anhållit om spärrning inte själv kan förhindra att kommunikationstjänsten används.

Teleföretaget har enligt 78 § också rätt att spärra användningen av en annan tjänst än en kommunikationstjänst, om användaren inte inom två veckor från det att en betalningsuppmaning har sänts betalar en till betalning förfallen räkning för den andra tjänsten. Te-

leföretaget kan med stöd av bestämmelsen förhindra att användaren ytterligare skuldsätter sig.

Enligt 79 § i kommunikationsmarknadslagen ska ett teleföretag på användarens begäran utan ersättning spärra användningen av en anslutning för andra tjänster än kommunikationstjänster och utgående trafik från anslutningen till en viss trafiktyp, om det tekniskt är lätt att genomföra spärrningen. Om spärrningen senare avlägsnas på användarens begäran, får teleföretaget ta ut en avgift för åtgärden. Kommunikationsverket kan meddela närmare föreskrifter om vilka spärrkategorier för utgående trafik från en anslutning användarna åtminstone ska erbjudas samt föreskrifter om det tekniska utförandet av spärrtjänster.

Kommunikationsverket har med stöd av 79 § den 26 juni 2008 utfärdat en föreskrift om spärrkategorier inom teletrafiken (Kommunikationsverket 35 N/2008 M). Enligt föreskriften ska den utgående teletrafiken grupperas med tanke på spärrkategorier som trafik till internationella telenät, avgiftsfria nummer, avgiftsbelagda servicenummer, servicenummer som förmedlar internationella kopplingar och på kundavtal baserade servicenummer. Kortmeddelandetjänster grupperas med tanke på spärrkategorierna som trafik till avgiftsfria nummer och avgiftsbelagda servicenummer. Spärr av kortmeddelandetjänster ska också kunna spärra tillträde till en tjänst som används via WAP-gränssnittet och debiteras i teleräkningen. Enligt föreskriften ska tjänster som tillhandahålls på avgiftsbelagda servicenummer grupperas enligt tjänsteinnehållet i följande grupper: tjänstegrupp I: allmännyttiga tjänster, tjänstegrupp II: kundbetjäningstjänster, tjänstegrupp III: underhållningstjänster, tjänstegrupp IV: vuxenunderhållningstjänster.

En föreskrift som Kommunikationsverket med stöd av 131 § 2 mom. utfärdar om bortkoppling av ett nät eller utrustning kan indirekt även leda till spärrning av en tjänst, om ett kommunikationsnät eller en utrustning orsakar fara eller störning för ett kommunikationsnät, utrustning, kommunikationsnätets användare eller någon annan person enligt vad som föreskrivs i 131 § 1 mom.

Lagstiftning och praxis för vissa specialfrågor

I 51 § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om vissa skyldigheter för teleföretag i anslutning till nummerportabilitet. Enligt 1 mom. är ett teleföretag som är verksamhet i ett telefonnät skyldigt att utan dröjsmål sörja för att en användare som ingått ett anslutningsavtal med företaget kan, om användaren så önskar, behålla sitt telefonnummer vid byte av teleföretag som tillhandahåller fasta anslutningar inom teleområdet eller mobiltelefonanslutningar.

Enligt 3 mom. har teleföretag inte i 1 mom. avsedd skyldighet att genomföra nummeröverföring när användaren byter från en anslutning i ett fast telefonnät till en mobilnätanslutning eller från en mobilnätanslutning till en anslutning i ett fast telefonnät.

Oklarheterna i tolkningen av gällande 51 § 1 mom. har i praktiken t.o.m. kunnat leda till situationer där medborgarnas hälsa och säkerhet har kunnat äventyras.

I 62 § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om användarens rätt att välja leverantör av telefontjänst. Enligt 1 mom. är ett teleföretag som är verksamt i ett fast telefonnät och som av Kommunikationsverket på det sätt som avses i 17 § bestämts vara ett företag med betydande marknadsinflytande skyldigt att tillhandahålla användarna möjlighet att både samtalsvis med hjälp av ett prefix och genom att använda ett förval som vid behov kan förbigås med ett prefix använda de tjänster som en leverantör av telefontjänster tillhandahåller i teleområdet.

Teleföretaget får hos användarna ta ut en engångsersättning som motsvarar kostnaderna för förval. Engångsersättningen får dock inte vara så stor att den hämmar användningen av tjänsten. Kommunikationsverket kan i enskilda fall besluta om engångsersättningens maximibelopp. Om en konsument vill spärra mottagningen av en telefontjänst, får teleföretaget enligt 2 mom. tillhandahålla konsumenten endast en sådan spärrtjänst som är opartisk med hänsyn till de konkurrerande teleföretagen.

Enligt 62 § 3 mom. i kommunikationsmarknadslagen kan Kommunikationsverket genom ett beslut enligt 18 § ålägga företag

med betydande marknadsinflytande som är verk samma i ett mobilnät en sådan skyldighet som avses i 1 mom. i fråga om utlandssamtal.

I kommissionens marknadsrekommendationer C(2007) 5406 och C(2003) 497 anges i praktiken inte någon detaljmarknad för mobilnät som kunde åläggas skyldigheten enligt 62 § 3 mom. i kommunikationsmarknadslagen i fråga om utlandssamtal. Kommunikationsverket har således i praktiken aldrig tillämpat bestämmelsen.

Enligt 62 § 4 mom. i kommunikationsmarknadslagen kan Kommunikationsverket meddela närmare föreskrifter om tekniska åtgärder som behövs för att den skyldighet som nämns i 1 och 3 mom. ska kunna fullgöras. Någon sådan föreskrift har i praktiken inte meddelats. Däremot har Kommunikationsverket publicerat en rekommendation om förhandsval (Kommunikationsverket 305/2005 S, instruktioner för uppbindingar av avtal om förhandsval). Även i Kommunikationsverkets anvisningar för det tekniska genomförandet av nummerportabilitet (Kommunikationsverkets arbetsgruppsrapporter 5/2004 och 10/2002) definieras vissa tekniska lösningar för fullgörandet av den skyldighet som nämns i 62 § 1 och 3 mom.

I 81 § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om hur teleföretagen ska informera användarna om numreringsändringar. Enligt bestämmelsen ska användarna effektivt och i god tid informeras om numreringsändringar i telefonnätet. Användarna ska underrättas om ändringar av telefonnummer senast sex månader innan ändringen träder i kraft. Bestämmelsen har under den senaste tiden tillämpats i sådana fall där ett teleföretag har avstått från att tillhandahålla anslutningar i det fasta trådnätet i vissa områden.

I 82 § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om skyldigheten att offentliggöra uppgifter om tjänsternas kvalitet. Enligt 1 mom. kan Kommunikationsverket genom sitt beslut ålägga ett teleföretag eller en tillhandahållare av nummerupplysningstjänst en skyldighet att offentliggöra jämförbara och aktuella uppgifter om kvaliteten på de tjänster företaget tillhandahåller.

Enligt 2 mom. ska i beslutet anges vilka uppgifter som ska offentliggöras och på vil-

ket sätt de ska offentliggöras. Uppgifterna kan bland annat gälla leveranstid för anslutningar, felfrekvens per anslutning, tid för reparation av fel, uppkopplingstid, svarstid för nummerupplysningstjänsten och faktureringskorrekthet.

Kommunikationsverket meddelade med stöd av 82 § i kommunikationsmarknadslagen teleföretagen beslut om skyldigheten att offentliggöra svarstiderna för kundtjänsten första gången 2004. År 2009 meddelade Kommunikationsverket nya beslut om skyldigheten att offentliggöra uppgifter om svarstider genom vilka kretsen av företag som omfattas av skyldigheten att offentliggöra uppgifter samt delvis skyldighetens innehåll uppdaterades.

Teleföretagen ska med stöd av nämnda beslut kvartalsvis offentliggöra uppgifter om svarstiderna i sin telefonkundtjänst. I Kommunikationsverket tekniska föreskrift om kommunikationsnätens och -tjänsternas kvalitet samt om samhällsomfattande tjänster (Kommunikationsverket 58/2009 M) anges närmare hur svarstiderna för kundtjänsten mäts och lagras. Kommunikationsverket har också sedan 2005 kvartalsvis offentliggjort en jämförelse av kundtjänstens kvalitet i de enskilda teleföretagen.

Varken i kommunikationsmarknadslagen eller någon annanstans i lagstiftningen har teleföretagen ålagts skyldigheter när det gäller anordnandet av kundtjänst. Längden på svarstiderna för teleföretagens kundtjänst har dock tidvis varit ett av de oftast återkommande temana när konsumenter tagit kontakt med Kommunikationsverket.

Skyldigheten att offentliggöra svarstiderna för kundtjänsten har haft en positiv effekt på teleföretagens kundtjänst, vilket märks på att de genomsnittliga svarstiderna blivit kortare. Offentliggörandet av uppgifterna ökar användarnas allmänna medvetenhet om kundtjänstens kvalitet. Det utökar också användarnas möjligheter att jämföra kvaliteten mellan olika teleföretags kundtjänst.

Förvaltning av radiofrekvenser

Enligt 1 § i lagen om radiofrekvenser och teletrustningar (1015/2001, nedan *radiolagen*) är syftet med lagen att främja effektiv,

ändamålsenlig och tillräckligt störningsfri användning av radiofrekvenser, säkerställa en rättvis tillgång till dem, skapa betingelser för en så fri rörlighet för teletrustningar som möjligt samt främja kommunikationsmarknadens effektivitet vid allmän televerksamhet.

Kommunikationsverket bestämmer med stöd av 6 § i radiolagen om fördelningen av frekvensområden för olika användningsändamål samt ytterligare om fördelningen av till buds stående frekvenser mellan användarna med hänsyn till internationella bestämmelser och rekommendationer om användning av radiofrekvenser. Enligt 6 § 2 mom. i radiolagen fastställer statsrådet genom förordning de allmänna principerna för användningen av frekvenserna och en frekvensplan för frekvensområdena för televisions- och radioverksamhet och koncessionsberoende televerksamhet. I denna frekvensplan fastställs dessutom de allmänna principerna även för användningen av frekvenserna för produktutveckling, testning och undervisning.

Kommunikationsverket ska vid beredningen av beslut samarbeta med kommunikationsministeriet. Om det som föreskrivs om användningen av ett enskilt frekvensområde kan ha avsevärda följder för den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden, fastställs frekvensplanen för frekvensområdet i fråga i den användningsplan för frekvensområden som statsrådet godkänt. Kommunikationsverket har med stöd av lagrummet utfärdat en radiofrekvensföreskrift (Kommunikationsverket 4 L/ 2009 M) och statsrådets förordning om användningen av radiofrekvenser och om en frekvensplan (1169/2009).

Kommunikationsverket beviljar på ansökan användningsrättigheter i ett radiotillstånd som beviljas med stöd av 7 § 1 mom. i radiolagen. Med stöd av 8 § 1 mom. i radiolagen kan Kommunikationsverket förena ett radiotillstånd med villkor som är nödvändiga för att frekvenserna ska användas effektivt och ändamålsenligt, kommunikationsmarknaden vara effektiv och störningar av radiokommunikationen kunna förebyggas eller avhjälpas.

Enligt 8 § 3 mom. kan Kommunikationsverket under radiotillståndets giltighetstid

ändra tillståndsvillkoren utan tillståndshavarens samtycke, om det är nödvändigt då den användningsplan som fastställts för radiofrekvensen ändras eller på grundval av frekvensföreskrifter eller förpliktelser i internationella fördrag eller om det är motiverat för att förebygga eller avhjälpa störningar av radiokommunikationen eller för användningen av radiofrekvensområdet enligt dess primära användningsändamål. Tillståndsvillkoren kan ändras också om det är nödvändigt för att användningen av radiofrekvenserna behöver omorganiseras på grund av en förändring i de ekonomiska eller tekniska verksamhetsförutsättningarna för ett teleföretag på marknaden eller av att ett nytt teleföretag kommer in på marknaden eller av att det sker andra motsvarande förändringar av förhållandena för marknaden.

Kommunikationsverket meddelar med stöd av 7 § i radiolagen föreskrifter om tillstånd som anger fri användning samt föreskrifter om godkännande i Finland av ett tillstånd eller annat berättigande som utfärdats av en förvaltning i ett annat land. Kommunikationsverket har med stöd av 8 § i radiolagen också meddelat allmänna föreskrifter om nödvändiga villkor för att förebygga eller avhjälpa störningar.

I 4 kap. i radiolagen ingår bestämmelser om styrning och övervakning. Kommunikationsverket kan enligt 36 § 1 mom. ge den som bryter mot denna lag eller de bestämmelser eller tillståndsvillkor som utfärdats med stöd av den en anmärkning och ålägga denne att rätta sitt fel eller sin försummelse.

Enligt 2 mom. kan Kommunikationsverket förstärka en förpliktelse enligt 1 mom. med vite eller med hot om att verksamheten avbryts, om föreläggande av vite eller hot om avbrytande är nödvändigt på grund av felets eller försummelsens skadlighet.

Kommunikationsverket har i praktiken gett många anmärkningar genom vilka aktörer med stöd av 36 § 1 mom. uppmanats att rätta sitt fel eller sin försummelse. Tillämpningen av bestämmelsen har hänfört sig till lagstridig handel med och import av radiosändare.

Kommunikationsverket har också utövat befogenheten enligt 32 och 34 § att förbjuda saluföring eller import av radiosändare tillfälligt eller permanent. Bestämmelserna om

vite eller hotet om avbrytande av verksamheten har inte tillämpats i praktiken.

Lagstiftning och praxis för dataskydd vid elektronisk kommunikation

I 7 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation föreskrivs om registrering på användarens terminalutrustning av uppgifter om användning av tjänster och användning av dessa uppgifter.

Enligt 1 mom. är registrering med hjälp av kommunikationsnät på användarens terminalutrustning av cookies och andra uppgifter om användningen av tjänster samt användningen av dessa uppgifter tillåten för den som tillhandahåller tjänsten, om denne ger användaren begripliga och fullständiga uppgifter om ändamålet med registreringen eller användningen. Samtidigt ska användaren ges möjlighet att förbjuda registrering eller användning enligt detta moment.

I 2 mom. konstateras att bestämmelserna i 1 mom. om skyldighet för den som tillhandahåller tjänsten att ge uppgifter och användarens rätt att förbjuda registrering eller användning gäller inte sådan registrering eller användning av uppgifter, vars enda syfte är att förmedla meddelanden eller underlätta förmedlingen av meddelanden via kommunikationsnäten eller som är nödvändig för att tillhandahålla sådana tjänster som abonnenten eller användaren av tjänsten uttryckligen har begärt.

I 3 mom. konstateras att registrering och användning är tillåten endast i den omfattning som tjänsten kräver och får inte begränsa integritetsskyddet mer än nödvändigt.

Cookies används allmänt i offentliga och kommersiella webbtjänster och utgör en central del av webbtjänsternas säkra, effektiva och användarvänliga funktion. Det är många av informationssamhällets tjänster, t.ex. webbanktjänster, som inte fungerar utan cookies. Användningen av cookies är nödvändig för att den service som användaren vill ha ska kunna tillhandahållas på ett säkert sätt.

En stor del av webbtjänsterna på Internet finansieras med reklam och t.ex. affärsverksamhetsmodellerna för tidningarnas webbtjänster bygger i hög grad på användningen av cookies. En cookie som skickas enbart

som en textfil till en terminal innehåller inga personuppgifter, och enskilda användare kan inte identifieras enbart med den. Om en cookie fogas till personuppgifterna, tillämpas personuppgiftslagen.

I 21 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation åläggs teleföretag en skyldighet att rapportera dataskyddskränkningar eller hot om sådana.

I 1 mom. föreskrivs om att abonnenterna och användarna ska informeras, om dataskyddet för en tjänst är utsatt för ett speciellt hot. Teleföretaget och leverantören av mervärdestjänster ska härvid utan dröjsmål informera abonnenterna om hotet och samtidigt informera abonnenterna och användarna om de åtgärder som de kan tillgripa för att avvärja hotet samt om de sannolika kostnaderna för åtgärderna.

Enligt 2 mom. ska teleföretagen informera Kommunikationsverket om betydande kränkningar av dataskyddet för nät- och kommunikationstjänster samt om sådana mot dessa tjänster riktade dataskyddshot som teleföretagen har kännedom om. Dessutom ska teleföretagen informera Kommunikationsverket om avsevärda fel i eller störningar av tjänsterna. Samtidigt ska information ges om åtgärder genom vilka man strävar efter att hindra en upprepning av sådana kränkningar av dataskyddet och hot om kränkningar, samt av fel och störningar.

Enligt 3 mom. ska ett teleföretag när det har avvärjt en betydande, mot dess tjänster riktad dataskyddskränkning eller ett hot om en sådan kränkning eller när det har avlägsnat en störning på ett ändamålsenligt sätt informera om vilka åtgärder som vidtagits och om eventuella effekter på användningen av tjänsterna.

Kommunikationsverket kan meddela närmare föreskrifter om innehållet i och utformningen av anmälningar samt om hur de ska ges in till Kommunikationsverket eller anvisningar om innehållet i och formen för informationen.

I 28 i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation föreskrivs om identifiering av direktmarknadsföring. Enligt lagen ska elektronisk post samt text-, tal-, röst- och bildmeddelande som är avsedda för direktmarknadsföring vid mottagandet klart och

entydigt kunna identifieras som marknadsföring.

I 2 mom. konstateras att det är förbjudet att skicka sådan för direktmarknadsföring avsedd elektronisk post och sådana text-, tal-, röst- och bildmeddelanden där identiteten hos den avsändare för vilken meddelandet har skickats är täckt eller dold och där det inte finns någon giltig adress till vilken mottagaren kan skicka en begäran om att ifrågasvara kommunikation avslutas.

I 31 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation konstateras Kommunikationsverkets uppgifter. Kommunikationsverkets uppgift är att övervaka att lagen och med stöd av den utfärdade bestämmelser följs, till den del annat inte följer av 32 §. Kommunikationsverket ska också samla uppgifter om kränkningar och hot om kränkningar av dataskyddet för nättjänster, kommunikationstjänster och mervärdestjänster samt om betydande fel i och störningar av dessa tjänster. Kommunikationsverket ska dessutom utreda kränkningar och hot om kränkningar av dataskyddet för nättjänster, kommunikationstjänster och mervärdestjänster samt betydande fel i och störningar av dessa tjänster.

I 42 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation föreskrivs om vilka straff som följer vid brott mot lagstiftningen om dataskydd vid elektronisk kommunikation.

Lag om kommunikationsförvaltningen

Enligt 2 § 1 punkten i lagen om kommunikationsförvaltningen har Kommunikationsverket till uppgift att sköta de uppgifter som enligt kommunikationsmarknadslagen, lagen om radiofrekvenser och teletrustningar, lagen om posttjänster (313/2001), lagen om televisions- och radioverksamhet, lagen om statens televisions- och radiofond (745/1998), lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation, lagen om förbud mot vissa avkodningssystem (1117/2001), lagen om stark autentisering och elektroniska signaturer (617/2009) och lagen om domännamn (228/2003) ankommer på Kommunikationsverket.

Kommunikationsverket har enligt 2 § 2 punkten till uppgift att sköta även andra upp-

gifter som ankommer på Kommunikationsverket enligt andra bestämmelser eller kommunikationsministeriets föreskrifter.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU

Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet

Inledning

I den internationella jämförelsen i propositionen går man igenom lagstiftningen och förfarandet i utlandet endast till de delar den hänför sig till frågor som EU:s medlemsstater enligt direktiven om elektronisk kommunikation fritt kan reglera i sin nationella lagstiftning.

Eftersom direktiven i huvudsak är fullständigt harmoniserade, har Finland i praktiken nationell rörelsefrihet endast i frågor som gäller användare med funktionshinder. I den internationella jämförelsen i propositionen fokuseras därför uteslutande på dessa frågor.

Lagstiftning och praxis för funktionshindrade

I Sverige är grundförfattningen för kommunikationsmarknaden *lagen om elektronisk kommunikation* (2003:389). Telekommunikation, radio- och postverksamhet övervakas av Sveriges post- och teleförvaltningsmyndighet PTS (*Post- och Telestyrelsen*).

I Sverige kan den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster enligt lagen om elektronisk kommunikation åläggas en skyldighet som ingår i samhällsomfattande tjänster att trygga tillgången på tjänster till överkomliga priser även för funktionshindrade slutanvändare på likvärdiga villkor samt en skyldighet att tillgodose funktionshindrades behov av särskilda sådana tjänster. Tillgång till samhällsomfattande tjänster ska tillförsäkras och vid behov finansieras genom offentlig upphandling. När behovet bedöms ska hänsyn tas till kostnaderna för tillhandahållande av tjänsten.

PTS är skyldig att säkerställa att även funktionshindrade slutanvändare har tillgång till de allra nödvändigaste kommunikationstjän-

terna, bl.a. telefon-, Internet och posttjänster. PTS har upphandlat många tjänster som ska tillhandahållas personer som behöver särskilda tjänster och kanaliserar dessutom offentliga medel till forsknings- och produktutvecklingsverksamhet för sådana tjänster.

I PTS årliga regleringsbrev som styr verksamheten och finansieringen räknas upp vissa tjänster som med anslag kan upphandlas och tillhandahållas funktionshindrade slutanvändare.

Funktionshindrade slutanvändare får avgiftsfritt ringa till nummerupplysningen och få sitt samtal kopplat. Möjligheten att skicka textmeddelanden till nödnumret 112 testas också. Texttelefoner som förvandlar text till tal samt tal till text finns också tillgängliga via en Internetförbindelse och syn-, hörsel- och talskadade kan även ringa videosamtal till nödnumret. Dessutom finns bl.a. hälsorådgivning som texttelefoner samt en telefonolktjänst med hjälp av vilken en tredje part tolkar eller på annat sätt bistår personer vars tal är svårförståeligt.

I Irland är grundförfattningen (*The Communications Regulation Act*) för regleringen av kommunikationsbranschen en lag om regleringen av kommunikationsbranschen som trädde i kraft 2002. För regleringen av elektronisk kommunikation svarar kommunikationsmyndigheten ComReg (*Commission for Communications Regulation*).

ComReg kan enligt artikel 6 i kommunikationslagen ålägga dem som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster skyldigheter vars syfte är att trygga tillgången på tjänster för funktionshindrade slutanvändare.

ComReg har definierat många tjänster som förbättrar funktionshindrade slutanvändares ställning som samhällsomfattande tjänster. Genom försorg av den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster bör hörselskadade erbjudas apparater som kopplar hörapparaten till telefonen, apparater som förstärker ljudstyrkan i telefonen samt apparater som förutom med en hög larmsignal informerar om inkommande samtal med ett blinkande ljus.

För hörsel- eller talskadade ska dessutom göras möjligt att använda sådan texttolkningservice som översätter ljudmeddelanden till text och förmedlar text till andra använda-

re oberoende av operatörens nät. Priserna på tjänster för användare av textbaserade samtal ska motsvara priserna på andra vanliga telefonitjänster.

För rörelsehämmade och funktionshindrade slutanvändare ska tillhandahållas telefonapparater med särskilda snabb- och förvalsknappar och hands free-funktion. Synskadade bör tillhandahållas apparater som gör siffrorna tydligare och punktskrift utan särskilda kostnader för användaren. För personer som inte förmår använda telefonkatalogtjänster ska ordnas en möjlighet att avgiftsfritt använda nummerupplysningstjänster.

Dessutom bör den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster tillhandahålla tillträde från sin webbplats till en webbsida med heltäckande information om nämnda tjänster för funktionshindrade. Skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster har genom ett beslut i juli 2006 ålagts Eircom Ltd fram till juni 2010.

Alla operatörer är skyldiga att delta i ersättningen av sådana nettokostnader för samhällsomfattande tjänster som regleringsmyndigheten anser orsaka en oskälig ekonomisk börda för dem som tillhandahåller dem. Finansiering har tills vidare inte beviljats även om en ansökan om ersättning för finansiering av samhällsomfattande tjänster har framställts till myndigheterna.

I *Förenade kungariket* regleras branschen för elektronisk kommunikation av lagen om elektronisk kommunikation och tjänster (*Communications Act*) som trädde i kraft 2003. Som regleringsmyndighet i kommunikationsbranschen fungerar OFCOM (Office of Communications), vars befogenheter omfattar reglering av elektroniska kommunikationsnät och elektroniska tjänster.

I en förordning om samhällsomfattande tjänster från 2003 definieras vilka tjänster den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster ska erbjuda. OFCOM ställer noggrannare villkor för förverkligandet av tjänsterna för dem som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster. Enligt dessa villkor ska vissa grupper av funktionshindrade tillhandahållas gratis nummerupplysningstjänst lämpad för särskilda behov, samt kopplings-tjänst och textsamtalstjänst.

Med hjälp av texttelefonitjänster ska man genom att använda kortnummer kunna ringa till nödmyndigheterna och nummerupplysningen. Funktionshindrade ska för reparation av nödvändiga förbindelser tillhandahållas brådskande felkorrigering utan extra kostnader. Dessutom ska företag som tillhandahåller allmänna telefonitjänster delta i ett finansieringsarrangemang genom vilket man kan trygga telefonitjänster för funktionshindrade som är särskilt beroende av telefonitjänster i situationer då en funktionshindrad användares telefonräkning lämnas obetald. Operatörens avtal och räkningar ska skickas till synskadade i en form som är anpassad efter deras behov.

I *Österrike* regleras utbudet av kommunikationsnät och -tjänster genom telekommunikationslagen (*Telekommunikationsgesetz*) samt genom lagen om behörig regleringsmyndighet (*KommAustria Gesetz*). Regleringsmyndigheten består av ett permanent övervakningsorgan för kommunikationsmarknaden RTR (*RTR GmbH*) och av TKK (*Telekom-Control-Kommission*) som består av alternerande medlemmar och organisatoriskt befinner sig ovanför RTR samt fattar sina beslut på framställning av RTR. Regleringsbehörigheten har också i någon mån överlåtits på förbundsstatens infrastrukturministerium och dess underlydande telekommunikationsministerier.

I telekommunikationslagen anges allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster som miniminivå på samhällsomfattande tjänster. I samhällsomfattande tjänster ingår telefonitjänster i det fasta nätet, katalog- och nummerupplysningstjänsten och telefonautomater.

Enligt 27.2 § i telekommunikationslagen kan kvalitetskrav i fråga om samhällsomfattande tjänster ställas på att telefonautomater ska vara avpassade för funktionshindrade slutanvändare.

Regleringsmyndigheten har ingen särskild behörighet att trygga tjänster för mindre bemedlade eller funktionshindrade slutanvändare. Ur den allmänna budgeten har emellertid finansierats anskaffningen av telefon till ca 300 000 användare samt en timmes gratis lokalsamtal oberoende av operatör.

Regleringsmyndigheten kan inrätta en fond för att täcka förlusterna för den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster, ifall denna anser att sådana uppstått. Då är alla operatörer vars omsättning överskrider 5 miljoner euro skyldiga att delta i finansieringen i proportion till sin marknadsandel.

I *Nederländerna* är grundförfattningen för telemarknaden telekommunikationslagen (*Telecommunicatiewet*) och regleringsmyndigheten är Nederländernas kommunikationsverk (*OPTA*).

Lagen om kommunikationsmarknaden innehåller inga separata bestämmelser för funktionshindrade eller andra specialgrupper, utan bestämmelser om dem ges i lagarna om social trygghet och sjukförsäkring. Även om telefonautomater inte omfattas av samhällsomfattande tjänster är de flesta ändå tillgängliga även för funktionshindrade användare. Funktionshindrade kan ringa nödsamtal med texttelefoner och nummerupplysningstjänsterna är tillgängliga även för funktionshindrade användare.

Lågavlönade funktionshindrade slutanvändare har inte beaktats särskilt i prissättningen av samhällsomfattande tjänster.

EU:s lagstiftning

Ramdirektivet

Målet för ramdirektivet från 2002 var att skapa ett harmoniserat ramverk för elektroniska kommunikationstjänster och kommunikationsnät samt tillhörande faciliteter och tjänster inom Europeiska unionen. Det centrala målet för ramdirektivet var att klargöra nationella regleringsmyndigheters, t.ex. Kommunikationsverkets ställning genom att föreskriva om principer för deras verksamhet samt om regleringsmyndigheternas mål och uppgifter.

Genom ramdirektivet har skapats ramar för regleringsmyndigheternas ingripande i störningar på marknaden för elektroniska kommunikationsnät och -tjänster. Utgångspunkten är att regleringsmyndigheten inte ska ingripa i verksamheten på marknaden. Grunden för särskilda skyldigheter som ålagts företag är störningar på marknaden som konstaterats genom en marknadsanalys.

Avsikten med de ändringar som gjordes i ramdirektivet 2009 är bl.a. att göra den europeiska regleringspraxisen enhetligare genom närmare föreskrifter om det förfarande genom vilket samråd med kommissionen och regleringsmyndigheter i andra medlemsstater i gemenskapen samt som helt ny instans organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) läggs till den nationella regleringsmyndighetens beslutsfattande.

Direktivet är fullständigt harmoniserat, dvs. teleföretag får inte i nationell lagstiftning åläggas mer långtgående skyldigheter än vad som ingår i direktivet.

Till artikel 1 i ramdirektivet har fogats en ny 3a-punkt.

Enligt den ska åtgärder som vidtas av medlemsstaterna angående användarnas tillträde till eller användning av tjänster och applikationer genom elektroniska kommunikationsnät respektera fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter som garanteras genom den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (FördrS 19/1990, nedan *europeiska människorättskonventionen*) och de allmänna principerna i gemenskapsrätten. Alla dessa åtgärder angående användares tillgång till eller användning av tjänster och tillämpningar genom elektroniska kommunikationsnät som kan medföra en inskränkning av dessa grundläggande fri- och rättigheter får därför införas endast om de är lämpliga, proportionella och nödvändiga i ett demokratiskt samhälle. Genomförandet av dem ska vara föremål för tillräckliga rättssäkerhetsgarantier i enlighet med den europeiska människorättskonventionen och med de allmänna principerna i gemenskapsrätten, inbegripet verksamt rättsligt skydd och korrekt rättsförande.

Åtgärder får enligt artikel 1.3a vidtas endast med vederbörlig respekt för principen om presumtion för oskuld och rätten till integritet. Medlemsstaterna ska garantera ett föregående, rättvist och opartiskt förfarande inbegripet den eller de berörda personernas rätt att höras, med förbehåll för behovet av lämpliga förutsättningar och processuella arrangemang i vederbörligen underbyggda brådskande fall i enlighet med den europeis-

ka människorättskonventionen. Medlemsstaterna ska också garantera rätten till effektiv och snabb domstolsprövning.

Artikel 2 i ramdirektivet har ändrats. Till artikeln har fogats tre nya definitioner av spektrumallokering, skadliga störningar och samtal.

Med spektrumallokering avses enligt nya led q fastställande av ett visst frekvensband för användning av en eller flera typer av radiokommunikationstjänster, där det är lämpligt, på bestämda villkor.

Med skadlig störning avses enligt nya led r en störning som äventyrar en radionavigeringstjänst eller annan säkerhetstjänst eller som i övrigt allvarligt försämrar, hindrar eller upprepade gånger stör en radiokommunikationstjänst som tillhandahålls i enlighet med tillämplig gemenskaps- eller nationell lagstiftning.

Med samtal avses åter enligt nya led s en förbindelse som upprättas genom en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst som möjliggör tvåvägs röstkommunikation.

Artikel 3.3 i ramdirektivet har ändrats. Enligt nya artikel 3.3 ska medlemsstaterna säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna utövar sina befogenheter på ett sätt som är opartiskt, öppet redovisat och punktligt. Medlemsstaterna ska enligt samma artikel också säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna har tillräckliga finansiella och personella resurser för att kunna utföra de uppgifter de tilldelats.

Enligt nya artikel 3a i ramdirektivet ska de nationella regleringsmyndigheter som har ansvaret för förhandsreglering av marknaden eller för lösning av tvister mellan företag utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i punkterna 4 och 5 och i enlighet med artiklarna 20 eller 21 i direktivet agera oberoende och inte begära eller ta emot instruktioner från något annat organ i samband med utövandet av dessa uppgifter som tilldelats dem enligt den nationella lagstiftning som genomför gemenskapslagstiftningen. Detta ska inte förhindra översyn i enlighet med nationell konstitutionell rätt.

Endast överklagandeinstanser som inrättats i enlighet med artikel 4 ska enligt artikel 3 a ha befogenheter att upphäva eller undanröja

de nationella regleringsmyndigheternas beslut.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 3 a säkerställa att chefen för den nationella regleringsmyndigheten, eller i förekommande fall medlemmar i det kollegiala organ som fyller denna funktion inom den nationella regleringsmyndigheten eller dennes ersättare ska kunna avsättas enbart om denne inte längre uppfyller villkoren för att utföra sina uppgifter vilka har fastställts i förväg i nationell lagstiftning.

Beslutet att avsätta den berörda nationella regleringsmyndighetens chef, eller i förekommande fall medlemmar i det kollegiala organ som fyller denna funktion inom regleringsmyndigheten, ska offentliggöras vid tidpunkten för uppsägningen. Den avsatta chefen för den nationella regleringsmyndigheten, eller i förekommande fall de avsatta medlemmarna i det kollegiala organ som fyller denna funktion inom den nationella regleringsmyndigheten, ska erhålla en motivering och ha rätt att begära att denna offentliggörs om så inte annars skulle ske.

Enligt artikel 3 a ska medlemsstaterna också säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna har separata årliga budgetar. Budgetarna ska offentliggöras.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 3 a även se till att de nationella regleringsmyndigheterna har tillräckliga ekonomiska resurser och tillräcklig personal för att aktivt kunna delta i och stödja organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (nedan Berec eller samarbetsorganet).

Enligt nya artikel 3 b i ramdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att de mål som uppställts för Berec om att främja större samordning och enhetlighet i lagstiftningen aktivt stöds av respektive nationell regleringsmyndighet.

Enligt nya artikel 3 c i ramdirektivet ska medlemsstaterna när de fattar sina egna beslut om sina nationella marknader säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna i största möjliga utsträckning beaktar yttrandet och gemensamma ståndpunkter som Berec antar.

Artikel 4.1 i ramdirektivet har ändrats. Enligt ändrade artikel 4.1 ska medlemsstaterna

säkerställa att det på nationell nivå finns fungerande system enligt vilka varje användare eller företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster, som berörs av ett beslut av en nationell regleringsmyndighet, har rätt att överklaga beslutet till en besvärinstans som är oberoende av de inblandade parterna. Denna instans, som kan vara en domstol, ska ha den kompetens som är nödvändig för att den effektivt ska kunna utföra sina uppgifter. Medlemsstaterna ska säkerställa att vederbörlig hänsyn tas till ärendet i sak och att det finns ett effektivt förfarande för överklagande.

I väntan på utgången av överklagandet ska den nationella regleringsmyndighetens beslut fortsätta att gälla, såvida inte interimistiska åtgärder beviljas i enlighet med nationell lagstiftning.

Artikel 4.3 i ramdirektivet har ändrats. Enligt nya artikel 4.3 ska medlemsstaterna samla information om det allmänna innehållet i överklaganden, antalet ansökningar om överklagande, överklagandeförfarandenas längd och antalet beslut om att bevilja interimistiska åtgärder. Medlemsstaterna ska tillhandahålla kommissionen och Berec denna information på motiverad begäran från någon av dem.

Artikel 5.1 i ramdirektivet har ändrats. Enligt nya artikel 5.1 ska medlemsstaterna säkerställa att företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster tillhandahåller all den information, även ekonomisk information, som är nödvändig för att de nationella regleringsmyndigheterna ska kunna säkerställa att bestämmelserna i eller de beslut som fattas i enlighet med detta direktiv och särdirektiven följs.

De nationella regleringsmyndigheterna ska särskilt ha befogenheter att kräva att företagen lämnar in information om framtida utvecklingar i nät och tjänster som kan påverka de grossisttjänster som de tillhandahåller konkurrenter. Företag med betydande marknadsinflytande på grossistmarknader kan också anmodas att lämna in redovisningsuppgifter om de slutkundsmarknader som är förbundna med de aktuella grossistmarknaderna.

Företagen ska på begäran tillhandahålla sådan information snabbt och enligt den tidsram och med den detaljeringsgrad som den nationella regleringsmyndigheten kräver. Den information som den nationella regleringsmyndigheten begär ska stå i proportion till genomförandet av uppgiften. Den nationella regleringsmyndigheten ska motivera sin begäran om information och ska behandla informationen i enlighet med punkt 3.

Artikel 6 i ramdirektivet har ändrats. Enligt nya artikel 6 ska medlemsstaterna, förutom i de fall som omfattas av artikel 7.9, 20 eller 21, när de nationella regleringsmyndigheterna avser att vidta åtgärder i enlighet med detta direktiv eller särdirektiven eller om de avser att införa restriktioner i enlighet med artiklarna 9.3 och 9.4, som har betydande inverkan på den relevanta marknaden, se till att de nationella regleringsmyndigheterna ger de berörda parterna möjlighet att yttra sig om det förslaget till åtgärd med en skälig tidsfrist.

De nationella regleringsmyndigheterna ska offentliggöra sina nationella samrådsförfaranden.

Medlemsstaterna ska säkerställa att det inrättas ett gemensamt informationsställe där det kan erhållas information om alla pågående samrådsförfaranden.

De nationella regleringsmyndigheterna ska göra resultatet av samrådsförfarandena allmänt tillgängliga, utom när det rör sig om sekretessbelagd information enligt bestämmelser om affärshemligheter i gemenskapsrätten och nationell rätt.

De nationella regleringsmyndigheterna ska enligt artikel 7.1 i ramdirektivet när de utför sina uppgifter ta så stor hänsyn som möjligt till de mål som fastställs i artikel 8.

Artikel 7.2 har ändrats så att till den har fogats en hänvisning till organet för regleringsmyndigheterna för elektronisk kommunikation (Berec). De nationella regleringsmyndigheterna ska enligt artikel 7.2 bidra till utvecklandet av den inre marknaden genom att samarbeta med varandra och med kommissionen och Berec på ett helt öppet sätt. Genom detta samarbete säkerställs en konsekvent tillämpning i alla medlemsstater av bestämmelserna i ramdirektivet och andra särdirektiv.

Enligt artikel 7.3 ska en nationell regleringsmyndighet efter sådant samrådsförfarande som avses i artikel 6 vidta åtgärder som omfattas av artiklarna 15 eller 16 i ramdirektivet eller artiklarna 5 eller 8 i tillträdesdirektivet, och åtgärderna skulle påverka handeln mellan medlemsstaterna, göra förslaget till åtgärd tillgängligt för ett särskilt samrådsförfarande. Den nationella regleringsmyndigheten ska göra förslaget till åtgärd tillgängligt för kommissionen, Berec och de nationella regleringsmyndigheterna i andra medlemsstater vid samma tidpunkt, med den motivering som åtgärden grundar sig på, och informera om detta. De nationella regleringsmyndigheterna, Berec och kommissionen får yttra sig inom högst en månad. Enmånadsperioden kan inte förlängas.

Enligt artikel 7.4 ska åtgärden i vissa fall inte antas förrän efter ytterligare två månader. En sådan situation uppkommer, om det är fråga om en marknadsdefinition som avviker från kommissionens rekommendation eller definition av betydande marknadsinflytande och åtgärden skulle påverka handeln mellan medlemsstaterna.

Kommissionen ska i sådana fall meddela den nationella regleringsmyndigheten att den anser att den föreslagna åtgärden skulle utgöra ett hinder för den inre marknaden eller hyser allvarliga tvivel om att den är förenlig med gemenskapslagstiftningen, särskilt med de mål som avses i artikel 8. Tilläggsperioden på två månader kan inte förlängas.

Enligt artikel 7.5 får kommissionen under tvåmånadersperioden fatta beslut om att den berörda nationella regleringsmyndigheten ska dra tillbaka förslaget, eller fatta beslut om att återkalla sina förbehåll avseende ett förslag till åtgärd.

Kommissionen ska i största möjliga utsträckning beakta Berecs yttrande innan den fattar ett beslut eller utfärdar ett yttrande. Beslutet ska åtföljas av en detaljerad och objektiv analys av varför kommissionen inte anser att den föreslagna åtgärden bör antas tillsammans med specifika förslag till ändringar av den.

Enligt artikel 7.6 ska den nationella regleringsmyndigheten ändra eller återkalla förslaget till åtgärd inom sex månader från datumet för kommissionens beslut som krä-

ver detta. Om förslaget till åtgärd ändras ska den nationella regleringsmyndigheten genomföra ett offentligt samråd i enlighet med de förfaranden som avses i artikel 6 och på nytt anmäla det ändrade förslaget till åtgärd till kommissionen.

Enligt artikel 7.7 ska den berörda nationella regleringsmyndigheten i största möjliga utsträckning beakta yttrandena från övriga nationella regleringsmyndigheter, Berec och kommissionen och får, utom i de fall som omfattas av punkterna 4 och 5a, anta det förslag till åtgärd som följer av detta och ska, om den gör detta, meddela det till kommissionen.

Enligt artikel 7.8 ska den nationella regleringsmyndigheten meddela kommissionen och Berec alla antagna slutliga åtgärder.

Enligt artikel 7.9 får en nationell regleringsmyndighet under vissa exceptionella omständigheter handla skyndsamt för utan samråd med kommissionen och Berec. Förutsättningen för brådskande förfarande är att det är nödvändigt för att säkerställa konkurrensen och skydda användarnas intressen och att de åtgärder som vidtas är proportionella och tillfälliga.

Den nationella regleringsmyndigheten ska utan dröjsmål, med en fullständig motivering, underrätta kommissionen, övriga nationella regleringsmyndigheter och Berec om dessa åtgärder. Om den nationella regleringsmyndigheten beslutar att göra sådana åtgärder permanenta eller att förlänga deras tillämpningsperiod ska detta beslut omfattas av bestämmelserna i punkterna 3 och 4.

Till ramdirektivet har fogats en ny artikel 7a. Enligt artikel 7a.1 får kommissionen inom en månad meddela den berörda nationella regleringsmyndigheten och Berec att den anser att den en skyldighet gällande betydande marknadsinflytande som planerats för ett teleföretag skulle utgöra ett hinder för den inre marknaden eller strida mot gemenskapslagstiftningen. I sådana fall ska antagandet av den föreslagna åtgärden senareläggas med ytterligare tre månader från och med kommissionens meddelande.

Om kommissionen inte utfärdar något meddelande kan den berörda nationella regleringsmyndigheten, med största möjliga beaktande av kommissionens, Berecs eller

andra nationella regleringsmyndigheters kommentarer, anta förslaget till åtgärd.

Enligt nya artikel 7a.2 ska kommissionen, Berec och den berörda nationella regleringsmyndigheten under nämnda tidsfrist på tre månader ha ett nära samarbete för att identifiera den effektivaste och lämpligaste åtgärden mot bakgrund av de mål som fastställs i artikel 8 med beaktande av marknadsaktörernas yttranden och behovet av att säkerställa spridningen av en enhetlig regleringspraxis.

Enligt artikel 7a.3 ska Berec inom sex veckor från början av tidsfristen på tre månader med en majoritet av samtliga medlemmar avge ett yttrande om meddelandet från kommissionen för att ange om den anser att den föreslagna åtgärden bör ändras eller dras tillbaka och, i lämpliga fall, lägga fram specifika förslag om detta. Detta yttrande ska motiveras och offentliggöras.

Enligt artikel 7a.4 ska Berec och den berörda nationella regleringsmyndigheten ha ett nära samarbete, om Berec i sitt yttrande delar kommissionens allvarliga tvivel. Syftet med samarbetet är att identifiera en effektivare och lämpligare åtgärd.

Den nationella regleringsmyndigheten kan enligt artikel 7a.4 ändra eller återkalla förslaget till åtgärd eller behålla den föreslagna åtgärden. Detta avgörande ska ske före utgången av den tidsfrist på tre månader som avses i punkt 1.

Enligt artikel 7a.5 får kommissionen, om Berec inte delar kommissionens allvarliga tvivel eller inte avger ett yttrande, eller om den berörda nationella regleringsmyndigheten ändrar eller bibehåller den föreslagna åtgärden i enlighet med punkt 4, inom en månad efter utgången av tidsfristen på tre månader utfärda en rekommendation om att den nationella regleringsmyndigheten ska ändra eller dra tillbaka den föreslagna åtgärden. Kommissionen ska lägga fram särskilda förslag och ange vilka skäl som ligger till grund för denna rekommendation, särskilt i de fall då Berec inte delar kommissionens allvarliga tvivel. Kommissionen kan alternativt fatta beslut om att återkalla sina förbehåll, i enlighet med punkt 1.

Den nationella regleringsmyndigheten ska enligt punkt 6 inom en månad efter att kommissionen avgett sitt yttrande i enlighet med

punkt 5 a eller återkallat sina förbehåll i enlighet med punkt 5 b meddela kommissionen och Berec om den antagna slutliga åtgärden. Denna tidsfrist får förlängas så att den nationella regleringsmyndigheten kan företa ett offentligt samråd i enlighet med artikel 6.

Om den nationella regleringsmyndigheten beslutar att inte ändra eller dra tillbaka den föreslagna åtgärden på grundval av den rekommendation som utfärdats enligt punkt 5 a, ska den enligt punkt 7 ge en motiverad förklaring.

Den nationella regleringsmyndigheten får enligt punkt 8 när som helst under förfarandets gång dra tillbaka den föreslagna åtgärden.

Till ramdirektivet har även fogats en ny artikel 7b. Enligt artikel 7b.1 får kommissionen anta rekommendationer eller riktlinjer i anslutning till artikel 7. Kommissionens rekommendationer och riktlinjer ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som anges i artikel 22.2.

I artikel 8 i ramdirektivet räknas upp de allmänna mål och regleringsprinciper som de nationella regleringsmyndigheterna ska beakta i alla sina avgöranden. Till dessa mål och principer har i artikel 8.2 a och artikel 8.4 e fogats en hänvisning till behoven hos användare med funktionshinder, äldre användare och användare med särskilda sociala behov, vilka de nationella regleringsmyndigheterna alltså ska beakta i fortsättningen.

Artikel 8.2 c i ramdirektivet har upphävts. Ledet gällde regleringsmyndigheternas skyldighet att främja effektiva investeringar i infrastruktur och innovationer. Det har ersatts av nya punkt 5 i artikel 8, i synnerhet av leden c och d.

Enligt led c i nya punkt 5 ska de nationella regleringsmyndigheterna sträva efter att skydda konkurrensen till förmån för konsumenterna och när så är möjligt främja infrastrukturbaserad konkurrens.

De nationella regleringsmyndigheterna ska enligt led d i nya artikel 8.5 även främja effektiva investeringar och innovation som avser ny och förbättrad infrastruktur men även att se till att varje tillträdesskyldighet på lämpligt sätt beaktar den risk som investeringsföretagen ådrar sig. De nationella myndigheterna ska även tillåta olika samarbetsar-

rangemang mellan investerare och parter som söker tillträde i syfte att diversifiera investeringsrisken, samtidigt som det ska säkerställas att konkurrensen på marknaden och principen om icke-diskriminering bevaras.

Till artikel 8.2 d har fogats en hänvisning till Berec.

Enligt nya led g i artikel 8.2 ska de nationella regleringsmyndigheterna genom sin verksamhet främja slutanvändares förmåga att skaffa sig tillgång till och distribuera information eller använda tillämpningar och tjänster efter eget val.

I enlighet med nya led e i artikel 8.4 i ramdirektivet ska de nationella regleringsmyndigheterna främja medborgarnas intressen bl.a. genom att tillgodose behovet hos särskilda samhällsgrupper, i synnerhet hos användare med funktionshinder, äldre användare och användare med särskilda sociala behov.

Enligt nya artikel 8.5 ska de nationella regleringsmyndigheterna tillämpa objektiva, öppna, icke-diskriminerande och proportionella regleringsprinciper bland annat genom att främja förutsägbarhet i lagstiftningen genom att säkerställa en konsekvent regleringsstrategi under avpassade granskningsperioder. Regleringsmyndigheterna ska också säkerställa att företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster inte behandlas olika under lika omständigheter.

Regleringsmyndigheterna ska enligt nya led e i artikel 8.5 ta vederbörlig hänsyn till de varierande konkurrensvillkor och konsumentförhållanden som råder i olika geografiska områden inom en medlemsstat.

Skyldigheter beträffande förhandsreglering får enligt led f i nya artikel 8.5 införas endast då det inte finns någon effektiv och hållbar konkurrens. Skyldigheter bör lindras eller hävas så snart det villkoret har uppfyllts.

Enligt nya artikel 8a i ramdirektivet ska medlemsstaterna samarbeta med varandra och kommissionen när det gäller strategisk planering, samordning och harmonisering av användningen av radiofrekvenser i Europeiska gemenskapen. Medlemsstaterna ska genom att samarbeta med varandra och kommissionen verka för en samordning av strategierna för radiospektrumpolitiken i Europe-

iska gemenskapen. Enligt artikeln får kommissionen, som i största möjliga utsträckning ska beakta yttrandet från gruppen för radiospektrumpolitik, för Europaparlamentet och rådet lägga fram lagförslag om inrättande av fleråriga program för radiospektrumpolitiken. I artikeln konstateras dessutom att kommissionen, när så är nödvändigt för att säkerställa en effektiv samordning av Europeiska gemenskapens intressen inom internationella behöriga organisationer, får föreslå Europaparlamentet och rådet gemensamma allmänna politiska mål.

Artikel 9 i ramdirektivet har ändrats. I nya punkt 1 konstateras att radiofrekvenser är en kollektiv nytta av stort socialt, kulturellt och ekonomiskt värde. Medlemsstaterna ska således säkerställa en effektiv förvaltning av radiofrekvenserna för elektroniska kommunikationstjänster inom sitt territorium i enlighet med artiklarna 8 och 8a. Medlemsstaterna ska säkerställa att spektrumallokering för elektroniska kommunikationstjänster och utfärdande av allmän auktorisation eller individuella nyttjanderätter grundas på objektiva, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella kriterier.

Enligt nya artikel 9.2 ska medlemsstaterna verka för en harmonisering av användningen av radiofrekvenser inom gemenskapen, i linje med behovet av en ändamålsenlig och effektiv användning och för att uppnå konsumentfördelar som stordriftsfördelar och samverkansförmåga mellan tjänster. Medlemsstaterna ska agera i enlighet med artikel 8a och radiospektrumbeslutet (676/2002/EG).

Medlemsstaterna ska enligt artikel 9.3 säkerställa att alla former av teknik som används för elektroniska kommunikationstjänster kan användas i de radiofrekvensband som förklarats tillgängliga för elektroniska kommunikationstjänster i sin nationella plan för frekvensallokering i enlighet med gemenskapslagstiftningen. Medlemsstaterna får dock fastställa proportionella och icke-diskriminerande begränsningar för de former av teknik för radionät eller trådlös tillgång som används för elektroniska kommunikationstjänster när det är nödvändigt för att undvika skadliga störningar, skydda folkhälsan mot elektromagnetiska fält, säkerställa tjänsternas tekniska kvalitet, säkerställa ett

maximalt gemensamt utnyttjande av radiofrekvenser, garantera en effektiv spektrum-användning, eller säkerställa ett mål av allmänt intresse.

Enligt punkt 4 ska medlemsstaterna säkerställa att alla typer av elektroniska kommunikationstjänster kan tillhandahållas i de radiofrekvensband som förklarats tillgängliga för elektroniska kommunikationstjänster i deras nationella plan för frekvensallokering i enlighet med gemenskapslagstiftningen. Medlemsstater kan dock fastställa proportionella och icke-diskriminerande begränsningar för tjänsteneutralitet. För att säkerställa att mål av allmänt intresse uppfylls, t.ex. säkerhet för människors liv, främjande av social, regional eller geografisk sammanhållning, undvikande av ineffektivt utnyttjande av radiofrekvenser, eller främjande av kulturell och språklig mångfald och mediemångfald, exempelvis genom tillhandahållande av radio- och televisionstjänster, kan krävas att en elektronisk kommunikationstjänst ska tillhandahållas inom ett specifikt band som är tillgängligt för elektroniska kommunikationstjänster. En åtgärd som förbjuder att någon annan elektronisk kommunikationstjänst tillhandahålls inom ett specifikt band får endast införas där detta är motiverat för att säkerställa tjänster för säkerhet för människors liv. Medlemsstaterna får i undantagsfall också utvidga en sådan åtgärd i syfte att uppfylla andra mål av allmänt intresse som definierats av medlemsstaterna i enlighet med gemenskapslagstiftningen.

Enligt punkt 5 ska medlemsstaterna regelbundet se över behovet av de begränsningar som anges i punkterna 3 och 4 och ska offentliggöra dessa resultat. I punkt 6 ingår en bestämmelse om ikraftträdandet av tillämpningen av begränsningar enligt punkterna 3 och 4. Enligt punkt 7 får medlemsstaterna utan att det påverkar bestämmelserna i särdirektiven med beaktande av relevanta nationella förhållanden fastställa bestämmelser i syfte att hindra hamstring av spektrum, särskilt genom att ange strikta tidsfrister för rättighetshavarens faktiska utnyttjande av nyttjanderätterna och genom att tillämpa sanktioner, inbegripet böter eller återkallande av nyttjanderätterna i händelse av att tidsfristerna inte respekteras. Dessa bestämmelser ska

fastställas och tillämpas på ett proportionellt och icke-diskriminerande sätt, vilket är öppet för insyn.

Enligt nya artikel 9a.1 i ramdirektivet får medlemsstaterna, under en femårsperiod räknat från datumet när den nationella lagstiftningen trädde i kraft, tillåta innehavare av nyttjanderätter till radiofrekvenser som beviljades före det datumet och som gäller under en minst femårsperiod räknat från det datumet att lämna in en ansökan till den behöriga nationella myndigheten om förnyad bedömning av begränsningarna i deras nyttjanderätter i enlighet med artiklarna 9.3 och 9.4. Innan den behöriga nationella regleringsmyndigheten fattar sitt beslut ska den meddela innehavaren av rättigheten om den förnyade bedömningen av begränsningarna, som visar den nya omfattningen av nyttjanderätten efter den förnyade bedömningen och ge denne rimligt med tid för att kunna återkalla sin ansökan. Om rättighetsinnehavaren återkallar sin ansökan ska nyttjanderätten kvarstå oförändrad till dess den förfaller eller fram till slutet av femårsperioden, beroende på vilket datum som inträffar först.

Enligt punkt 2 ska medlemsstaterna efter den femårsperiod som anges i punkt 1 vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att artiklarna 9.3 och 9.4 tillämpas på alla kvarstående allmänna auktorisationer/individuella nyttjanderätter och spektrumallokeringar för elektroniska kommunikationstjänster som gällde när den nationella lagstiftningen trädde i kraft. När medlemsstaterna tillämpar artikeln ska de enligt punkt 3 vidta lämpliga åtgärder för att främja sund konkurrens.

Enligt nya artikel 9b.1 i ramdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att företag får överlåta eller hyra ut individuella nyttjanderätter till radiofrekvenser inom de band där denna möjlighet erbjuds i genomförandeåtgärderna som antagits i enlighet med punkt 3 till andra företag, i enlighet med de villkor som är knutna till nyttjanderätter till radiofrekvenser och i enlighet med nationella förfaranden. Inom övriga band får medlemsstaterna även tillåta företag att överlåta eller hyra ut individuella nyttjanderätter till radiofrekvenser till andra företag i enlighet med nationella förfaranden. De villkor som är knutna till individuella nyttjanderätter till ra-

radiofrekvenser ska fortsätta att tillämpas efter överföringen eller uthyrningen såvida inte den behöriga nationella myndigheten har angivit något annat. Medlemsstaterna får också besluta att bestämmelserna i punkt 1 inte ska tillämpas om företagets individuella nyttjanderätt till radiofrekvenser ursprungligen erhöles gratis.

Enligt punkt 2 ska medlemsstaterna säkerställa att ett företags avsikt att överlåta nyttjanderätter till radiofrekvenser och den faktiska överföringen av dessa anmäls i enlighet med nationella förfaranden till den behöriga nationella myndighet som har ansvaret för tilldelningen av individuella nyttjanderätter och att de offentliggörs. I de fall användningen av radiofrekvenser har harmoniserats genom tillämpning av radiospektrumbeslutet eller andra gemenskapsåtgärder ska all sådan överföring ske enligt sådan harmoniserad användning.

Enligt punkt 3 får kommissionen anta lämpliga genomförandeåtgärder för att identifiera de band för vilka nyttjanderätter till radiofrekvenser kan överföras eller hyras ut mellan företag. Dessa åtgärder ska inte täcka frekvenser som används för utsändningar.

Artikel 10 i ramdirektivet gäller nummer. I artikeln har gjorts endast vissa mindre terminologiska ändringar som inte har någon inverkan i sak.

Artikel 11 i ramdirektivet gäller rättigheter att installera faciliteter. Till artikel 11.1 andra stycket första strecksatsen har fogats ett krav på att den behöriga myndigheten när den överväger ansökningar om beviljande av rättigheter att installera faciliteter ska fatta beslut på grundval av enkla, ändamålsenliga, öppet redovisade och allmänt tillgängliga förfaranden som tillämpas utan diskriminering och utan dröjsmål. Beslutet om rättigheter att installera faciliteter ska fattas senast inom sex månader efter ansökan, utom vid expropriation. Innehållet i artikeln är i övrigt oförändrat.

Artikel 12 gäller samlokalisering och gemensamt utnyttjande av nätdelar och tillhörande faciliteter. Om ett företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät redan enligt nationell lagstiftning har rätt att installera faciliteter på, över eller under offentlig eller privat egendom, eller om det får

utnyttja ett förfarande för att expropriera eller använda egendom, ska även de nationella regleringsmyndigheterna enligt punkt 1 kunna ålägga ett gemensamt utnyttjande av sådana faciliteter eller sådan egendom. Regleringsmöjligheten gäller enligt punkt 1 byggnader, tillträde till byggnader, kablar, master, antenner, torn och andra stödkonstruktioner, ledningar, rör, inspektionsbrunnar och kopplingsskåp.

Enligt artikel 12.2 får medlemsstaterna kräva att innehavarna av sådana rättigheter som avses i punkt 1 gemensamt utnyttjar faciliteter eller egendom (inbegripet fysisk samlokalisering) eller vidtar åtgärder för att underlätta samordningen av offentliga arbeten för att skydda miljö, folkhälsa eller allmän säkerhet eller för att uppnå mål för fysisk planering endast efter skälig tid av offentligt samråd under vilket berörda parter ska ges tillfälle att yttra sig. Sådana föreskrifter om gemensamt utnyttjande eller samordning får innehålla regler för fördelning av kostnaderna för det gemensamma utnyttjandet av faciliteterna eller egendomen.

Enligt artikel 12.3 ska medlemsstaterna säkerställa att de nationella myndigheterna, efter en skälig tid av offentligt samråd, också har befogenhet att införa skyldigheter för innehavarna av de nyttjanderätter som avses i punkt 1 angående gemensamt utnyttjande av kablar inuti byggnader, eller fram till det första utlopps- eller förgreningsstället utanför byggnaden. Det gemensamma utnyttjandet ska vara motiverat på grund av att duplicering av sådan infrastruktur skulle bli olönsamt eller fysiskt ogenomförbart. Även i detta sammanhang får föreskrivas om kostnadsdelning för det gemensamma utnyttjandet av faciliteterna eller egendomen.

Enligt artikel 12.4 ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga nationella myndigheterna kan kräva att företag tillhandahåller nödvändig information för det gemensamma utnyttjandet.

De åtgärder som vidtas av en nationell regleringsmyndighet i enlighet med artikel 12 ska enligt punkt 5 vara objektiva, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella. I tillämpliga fall ska åtgärderna genomföras i samarbete med lokala myndigheter.

Till ramdirektivet har fogats ett nytt kapitel IIIa, som gäller säkerhet och integritet för nät och tjänster.

Enligt artikel 13a.1 ska medlemsstaterna säkerställa att företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster vidtar lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att på ett tillfredsställande sätt skydda säkerheten för sina nät eller tjänster. Dessa åtgärder ska utnyttja den senaste tekniken och säkerställa en lämplig säkerhetsnivå för den beräknade risken. I synnerhet ska åtgärder vidtas för att förhindra eller minimera säkerhetsincidenters påverkan på användare och sammanlänkade nät.

Enligt artikel 13a.2 ska medlemsstaterna säkerställa att företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät vidtar lämpliga åtgärder för att säkerställa integriteten för sina nät för att kunna säkerställa kontinuerlig leverans av tillhandahållna tjänster.

I artikel 13a.3 i kapitlet ska medlemsstaterna säkerställa att företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster meddelar den behöriga nationella regleringsmyndigheten om överträdelser av säkerheten eller integriteten som i betydande omfattning påverkade driften av nät och tjänster.

Den berörda nationella regleringsmyndigheten ska vid behov informera de nationella regleringsmyndigheterna i övriga medlemsstater och Europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet (nedan Enisa). Den berörda nationella regleringsmyndigheten kan informera allmänheten eller kräva att företagen gör det, om den slår fast att ett avslöjande av överträdelsen ligger i allmänhetens intresse.

En gång om året ska den berörda nationella regleringsmyndigheten lämna in en sammanfattande rapport till kommissionen och Enisa om de anmälningar som kommit in och de åtgärder som vidtagits.

Enligt artikel 13.4 får kommissionen vidta lämpliga tekniska genomförandeåtgärder för att harmonisera åtgärderna som avses i punkterna 1, 2 och 3, inklusive åtgärder som definierar omständigheter, format och förfaranden i samband med anmälningskrav, och ska

därvid i största möjliga utsträckning beakta yttrandet från Enisa. Dessa tekniska genomförandeåtgärder ska grunda sig på europeiska och internationella standarder i så stor utsträckning som möjligt och ska inte hindra medlemsstaterna från att anta ytterligare krav i syfte att nå de mål som anges i punkterna 1 och 2.

Dessa genomförandeåtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar i ramdirektivet genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 22.3.

I artikel 13b i det nya kapitlet IIIa i ramdirektivet föreskrivs om tillämpning och genomförande.

I artikel 13b.1 åläggs medlemsstaterna att säkerställa att de behöriga nationella regleringsmyndigheterna har befogenheter att utfärda bindande instruktioner, däribland sådana som rör tidsfrister för genomförande, till företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster för att genomföra artikel 13a.

Enligt artikel 13b.2 ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga nationella regleringsmyndigheterna har befogenheter att kräva av företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att de tillhandahåller den information som behövs för att kunna bedöma säkerheten och integriteten i deras tjänster och nät, inbegripet dokumenterande säkerhetsprinciper. Regleringsmyndigheterna ska också ha befogenheter att kräva att de underkastar sig en säkerhetsgranskning som utförs av ett kvalificerat oberoende organ eller en behörig nationell myndighet och göra resultatet av granskningen tillgängligt för den nationella regleringsmyndigheten. Företaget betalar kostnaderna för säkerhetsgranskningen.

I artikel 13b.3 åläggs medlemsstaterna att säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna har alla nödvändiga befogenheter för att undersöka fall av bristande efterlevnad och hur detta påverkar nätens säkerhet och integritet.

I artikel 13b.4 konstateras att ovan nämnda bestämmelser i artikel 13b inte ska påverka tillämpningen av artikel 3 i ramdirektivet.

Artikel 14 gäller definitionen av företag med betydande marknadsinflytande. Artikel 14.3 har ändrats till vissa delar. Genom ändringarna i punkt 3 har ytterligare preciserats de principer med stöd av vilka ett företag kan anses ha ett betydande marknadsinflytande, om det har en sådan ställning på en närliggande marknad till den första marknaden. Ändringarna är inte särskilt stora i sak.

De ändringar och tillägg som gjorts i artikel 15.1 och 15.4 hänför sig till ställningen för samarbetsorganet för de nationella regleringsmyndigheterna, Berec.

Artikel 16.1 i direktivet har ändrats. De nationella regleringsmyndigheterna ska enligt punkt 1 med beaktande av de marknader som anges i rekommendationen analysera de relevanta marknaderna och därvid i största möjliga utsträckning beakta riktlinjerna. Medlemsstaterna ska säkerställa att denna analys, när så är lämpligt, genomförs i samarbete med de nationella konkurrensmyndigheterna.

I de fall då det enligt ändrade punkt 2 krävs att den nationella regleringsmyndigheten ska avgöra huruvida skyldigheter för företag ska införas, bibehållas, ändras eller upphävas, ska den på grundval av sin marknadsanalys enligt punkt 1 i den här artikeln avgöra huruvida det råder effektiv konkurrens på en relevant marknad.

Enligt den ändrade artikel 16.6 ska åtgärder som vidtas i enlighet med punkterna 3 och 4 omfattas av förfarandena i artiklarna 6 och 7.

De nationella regleringsmyndigheterna ska enligt punkt 6 göra en analys av de relevanta marknaderna och anmäla motsvarande förslag till åtgärd inom tre år från antagandet av en tidigare åtgärd som avser den marknaden. Undantagsvis kan emellertid denna tidsperiod förlängas med upp till ytterligare tre år om den nationella regleringsmyndigheten har delgett kommissionen ett motiverat förslag till förlängning och kommissionen inte har gjort några invändningar senast en månad före förlängningens början.

En marknadsanalys ska enligt punkt 6 göras inom två år från antagandet av en reviderad rekommendation om relevanta marknader, för marknader som inte tidigare anmälts till kommissionen.

Om en nationell regleringsmyndighet inom den tidsfrist som fastställs i punkt 6 inte har

slutfört den analys av en relevant marknad som anges i rekommendationen ska Berec enligt nya punkt 7 på begäran bistå den berörda nationella regleringsmyndigheten med att slutföra analysen av den specifika marknaden och de särskilda skyldigheter som ska införas. Med detta bistånd ska den berörda nationella regleringsmyndigheten inom sex månader underrätta kommissionen om förslaget till åtgärd i enlighet med artikel 7.

Artikel 17 i ramdirektivet gäller standarder. Ändringarna i artikeln är förpliktande endast för kommissionen och behöver därför inte förklaras närmare.

Enligt det nya led som fogats till artikel 18.1 ska medlemsstaterna med hjälp av ibruktagandet av standarder främja att leverantörer av digitala televisionstjänster och utrustning samarbetar i tillhandahållandet av interaktiva televisionstjänster för slutanvändare med funktionshinder.

Artikel 19 i ramdirektivet har ändrats. I nya artikel 19.1 konstateras att när kommissionen konstaterar att skillnader i det nationella genomförandet av direktiven kan skapa hinder för den inre marknaden får kommissionen utfärda en rekommendation eller ett beslut om harmoniserad tillämpning av bestämmelserna i det här direktivet och sänddirektiven.

Kommissionen ska enligt artikel 19.2 när den utfärdar en rekommendation göra det i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 22.2.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 19.2 säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna tar största möjliga hänsyn till dessa rekommendationer när de utför sina uppgifter. Om en nationell regleringsmyndighet väljer att inte följa en rekommendation ska den meddela kommissionen detta och motivera sin ståndpunkt.

Artikel 20 i ramdirektivet gäller lösandet av tvister mellan företag. I artikeln föreskrivs bl.a. att tvister mellan företag ska lösas inom fyra månader. Punkt 1 har ändrats genom ett tillägg av en hänvisning även till tvister mellan företag i olika medlemsstater. Regleringsmyndigheten ska oberoende av i vilken stat parterna är belägna så snart som möjligt utom i undantagsfall lösa tvisten inom fyra månader.

Artikel 21 gäller lösning av gränsöverskridande tvister. Artikel 21.2 och 21.3 har ändrats så att även det nya organet för de nationella regleringsmyndigheterna, Berec, beaktas.

Till direktivet har fogats en ny artikel 21a, som gäller påföljder. Enligt nya artikel 21a ska medlemsstaterna bestämma vilka påföljder som är tillämpliga för överträdelser av de nationella bestämmelser som antagits i enlighet med ramdirektivet och särdirektiven. Påföljderna ska vara lämpliga, effektiva, proportionella och avskräckande.

Auktorisationsdirektivet

Målet för auktorisationsdirektivet är att skapa förutsättningar för den inre marknaden för elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster genom att förenhetliga och förenkla de allmänna villkoren för teleföretagens marknadsstillträde. Genom en så enhetlig reglering som möjligt strävar man efter att främja utvecklingen av elektroniska kommunikationstjänster och allmänneuropeiska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och på så vis gynna både tjänsteleverantörerna och konsumenterna. Målet för regleringen är att minska den administrativa bördan för teleföretag och underlätta deras marknadsstillträde.

Direktivet är fullständigt harmoniserat, dvs. teleföretag får inte i nationell lagstiftning åläggas mer långtgående skyldigheter än vad som ingår i direktivet.

I ändringarna i auktorisationsdirektivet betonas utökad tjänste- och teknikneutralitet. Det centrala målet för reformen har varit att främja och säkerställa en effektiv och störningsfri användning av radiofrekvenser.

Artikel 2.2 i auktorisationsdirektivet har ändrats. Enligt nya artikel 2.2 avses med allmän auktorisation en rättslig ram som upprättats av en medlemsstat för att säkerställa rättigheter för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster och genom vilken det föreskrivs om skyldigheter som kan gälla för dessa nät och tjänster. I artikeln har gjorts endast en språklig ändring som inte påverkar dess innehåll.

Enligt nya stycket i artikel 3.2 i auktorisationsdirektivet ska företag som tillhandahåller

gränsöverskridande elektroniska kommunikationstjänster till företag som är belägna i flera medlemsstater inte vara skyldiga att lämna in mer än en anmälan per berörd medlemsstat.

Artikel 5 i direktivet har ändrats. Enligt ändrade artikel 5.1 ska medlemsstaterna underlätta nyttjandet av radiofrekvenser som faller under allmän auktorisation. Även villkoren för spektrumanvändning för att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster bör fastställas i allmänna auktorisationer. Medlemsstaterna får dock vid behov bevilja individuella nyttjanderätter i syfte att undvika skadliga störningar, garantera tjänsternas tekniska kvalitet, en effektiv spektrumanvändning, eller för att uppfylla andra mål av allmänt intresse.

Om individuella rättigheter enligt nya artikel 5.2 måste beviljas för nyttjandet av radiofrekvenser och nummer ska medlemsstaterna på begäran bevilja företag sådana rättigheter för tillhandahållande av nät eller tjänster enligt den allmänna auktorisationen, om detta inte strider mot bestämmelserna i artikel 6 och artikel 7 i auktorisationsdirektivet eller andra bestämmelser i ramdirektivet som ska säkerställa att frekvenserna används på ett effektivt sätt.

Nyttjanderätterna till radiofrekvenser och nummer ska enligt artikeln beviljas genom öppna, objektiva, icke-diskriminerande och proportionella förfaranden. När det gäller radiofrekvenser ska de dessutom beviljas i enlighet med bestämmelserna i artikel 9 i ramdirektivet. Medlemsstaterna får dock tillämpa de särskilda kriterier och förfaranden vid beviljandet som de har antagit för att bevilja nyttjanderätter till radiofrekvenser för leverantörer av innehåll i radio- och tv-sändningar för att verka för de mål som avser allmänintressena. Undantag från kraven på öppna förfaranden kan dessutom tillämpas om det krävs att man beviljar leverantörerna av innehållstjänster för radio- eller tv-sändning individuella nyttjanderätter till radiofrekvenser för att uppnå ett mål av allmänt intresse.

Medlemsstaterna ska vid beviljandet av nyttjanderätten ange om denna kan överlåtas av rättsinnehavaren och på vilka villkor detta kan ske. I fråga om radiofrekvenser ska så-

dana bestämmelser vara förenliga med artikel 9 och 9b i ramdirektivet. Om en medlemsstat beviljar nyttjanderätter för en viss tid ska giltighetstiden vara skäligen för den ifrågavarande tjänsten med tanke på det eftersträfvade målet, och behovet av en tillräckligt lång avskrivningsperiod för investeringarna ska i detta sammanhang beaktas.

Enligt punkt 2 ska den behöriga nationella myndigheten dessutom vid begäran från rätt innehavaren se till att kriterierna för att bevilja individuella nyttjanderätter fortsätter att gälla och respekteras under den tid tillståndet gäller. Detta gäller särskilt sådana rättsinnehavare som har beviljats individuell nyttjanderätt till radiofrekvenser för tio år utan överlåtelse- eller uthyrningsrätt i enlighet med 9b i ramdirektivet.

Om dessa kriterier inte längre är tillämpliga ska den individuella nyttjanderätten ändras till en allmän auktorisation för användningen av radiofrekvenser, förutsatt att detta meddelas i förväg och efter en rimlig tidsfrist, eller kunna överföras eller hyras ut mellan företag i enlighet med 9b i ramdirektivet.

Enligt nya artikel 5.3 ska beslut om beviljande av nyttjanderätter fattas, meddelas och offentliggöras så snart som möjligt efter det att ansökan mottagits av den nationella regleringsmyndigheten. Beslut ska fattas inom tre veckor för nummer som har tilldelats för särskilda ändamål i den nationella nummernumplanen och inom sex veckor för radiofrekvenser som har tilldelats för att användas av elektroniska kommunikationstjänster i den nationella frekvensplanen. Denna senare tidsgräns får inte hindra tillämpningen av internationella avtal om användning av radiofrekvenser.

Enligt artikel 5.4 får medlemsstaterna i situationer där sökandena beviljas nummer av exceptionellt ekonomiskt värde förlänga den period under vilken nummer beviljas sökanden till sex veckor från mottagandet av ansökan.

Enligt nya artikel 5.5 får medlemsstaterna inte begränsa antalet nyttjanderätter som ska beviljas annat än när detta är nödvändigt för att garantera en effektiv användning av radiofrekvenser.

Enligt nya artikel 5.6 ska de behöriga nationella myndigheterna säkerställa att radio-

frekvenserna används effektivt och i enlighet med artikel 8.2 och 9.2 i ramdirektivet.

De nationella myndigheterna ska säkerställa att konkurrensen inte snedvrids av någon överlåtelse eller ackumulering av nyttjanderätter till radiofrekvenser. För detta ändamål får medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder, som t.ex. att tillåta försäljning eller uthyrning av en nyttjanderätt för radiofrekvenser.

Artikel 6.1–6.3 i auktorisationsdirektivet har ändrats. Ändringarna är tekniska ändringar där främst hänvisningar till direktivets bilaga har ändrats.

Artikel 7.1 i auktorisationsdirektivet har ändrats. Inledningsfrasen i artikel 7.1 har ändrats så att regleringen av artikeln gäller förutom beviljandet av nyttjanderätter dessutom situationer där befintliga rättigheters giltighet förlängs på annat sätt än i enlighet med de villkor som anges i rättigheterna.

Enligt nya led c i artikel 7.1 ska medlemsstaten offentliggöra alla beslut om att begränsa beviljandet av nyttjanderätter eller om att förlänga nyttjanderätter och ange skälen för detta. Innehållet även i denna ändring ansluter sig i fortsättningen också till förlängningen av befintliga rättigheters giltighet.

Också artikel 7.3 har ändrats. Nyttjanderätter till radiofrekvenser ska enligt nya punkt 3 beviljas på grundval av objektiva, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella kriterier. Till punkten har förutom hänvisningen i tidigare artikel 8 i ramdirektivet fogats en hänvisning till artikel 9 i ramdirektivet. Medlemsstaterna ska således när de beviljar nyttjanderätter till radiofrekvenser fästa vederbörlig vikt vid huruvida målen i artikel 8 och kraven i artikel 9 i ramdirektivet har uppnåtts.

Artikel 10 i auktorisationsdirektivet har ändrats. Enligt ändrade artikel 10.1 ska de nationella regleringsmyndigheterna i enlighet med artikel 11 övervaka och kontrollera att företagen uppfyller de villkor som gäller för den allmänna auktorisationen eller nyttjanderätterna och de särskilda skyldigheter som anges i artikel 6.2. De nationella regleringsmyndigheterna ska ha befogenheter att kräva att få alla de uppgifter som de behöver för sin övervakningsuppgift.

En nationell regleringsmyndighet ska enligt ändrade artikel 10.2, om den finner att ett fö-

retag inte uppfyller ett eller flera av villkoren eller de särskilda skyldigheterna, underrätta företaget om detta och ge företaget möjlighet att inom en rimlig tidsperiod inkomma med synpunkter.

Enligt ändrade artikel 10.3 ska myndigheten kunna kräva att en överträdelse upphör, antingen omedelbart eller inom en rimlig tidsperiod. Myndigheten ska dessutom vidta lämpliga och proportionella åtgärder för att säkerställa att villkoren uppfylls.

Myndigheterna ska enligt artikeln ha befogenheter att införa avskräckande ekonomiska sanktioner, som får inbegripa återkommande retroaktiva sanktioner, och föreskriva att tillhandahållandet av en tjänst eller en uppsättning tjänster som skulle medföra en avsevärd snedvridning av konkurrensen ska upphöra eller senareläggas tills en marknadsanalys enligt artikel 16 i ramdirektivet har slutförts. Företaget ska genast informeras om åtgärderna och motiven för dessa, och det ska fastställas en rimlig tidsfrist för företaget för att efterleva åtgärden.

Enligt ändrade artikel 10.4 ska medlemsstaterna ge den berörda myndigheten befogenheter att vid behov införa ekonomiska sanktioner mot företag. Punktens tidigare ordalydelse överlät åt medlemsstaten att pröva om befogenheter skulle ges.

Enligt ändrade artikel 10.5 får regleringsmyndigheterna hindra ett företag från att fortsätta sin verksamhet eller tillfälligt upphäva eller återkalla nyttjanderätterna, om villkoren eller de särskilda skyldigheterna allvarligt eller upprepat åsidosätts, och om myndighetens tidigare åtgärder inte gett resultat. Nytt i punkten är ett konstaterande av att påföljder som är effektiva, proportionella och avskräckande får tillämpas för en period som motsvarar överträdelsens varaktighet, även om överträdelsen i efterhand har korrigerats.

Enligt ändrade artikel 10.6 får regleringsmyndigheterna vidta brådskande provisoriska åtgärder för att åtgärda problemet, om överträdelse av villkoren eller de särskilda skyldigheterna utgör ett direkt och allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsa, eller kommer att orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för andra leverantörer eller användare. Företaget

ska ges möjlighet att lämna synpunkter och föreslå åtgärder. Som ett tillägg jämfört med tidigare får den berörda myndigheten vid behov bekräfta de provisoriska åtgärderna, vilka ska vara giltiga under högst tre månader. Deras giltighet får förlängas med högst tre månader, om efterlevnadsåtgärderna inte har avslutats.

Artikel 11.1 i auktorisationsdirektivet har ändrats. Artikelns gäller myndighetens rätt att få uppgifter från teleföretag.

I nya led a i artikel 11.1 har hänvisningsuppgifterna till bilagan ändrats. En teknisk ändring har gjorts även i punkt 1 led b.

Till 11.1 första stycket har lagts till nya led g och h, enligt vilka medlemsstaterna får kräva uppgifter för skyddande av en effektiv användning och säkerställande av en ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser och utvärdering av sådan framtida utveckling av nät och tjänster som kan påverka de grossisttjänster som gjorts tillgängliga för konkurrenter. Motsvarande tillägg har även gjorts till artikel 11.1 andra stycket.

Artikel 14 i auktorisationsdirektivet, som gäller ändring av rättigheter och skyldigheter för företag, har ändrats. Enligt nya artikel 14.1 ska anmälan om avsikten att ändra rättigheter, villkor och förfaranden avseende allmänna auktorisationer, nyttjanderätter eller rättigheter att installera faciliteter göras till berörda parter. Samtidigt ska parterna och även användarna ges en tillräcklig tidsfrist för att kunna lämna sina synpunkter på de föreslagna ändringarna. I undantagsfall är en tillräcklig tidsfrist enligt artikeln minst fyra veckor. Användarna behöver inte höras om de föreslagna ändringarna är obetydliga och har överenskommit med innehavaren av rättigheterna eller den allmänna auktorisationen.

Enligt nya artikel 14.2 ska medlemsstaterna inte begränsa eller återkalla rättigheter att installera faciliteter eller rättigheter att utnyttja radiofrekvenser före utgången av den tidsperiod för vilken de tilldelats utom när detta är berättigat. I motsats till tidigare är bestämmelsen i fortsättningen tillämplig även på nyttjanderätter till radiofrekvenser.

Artikel 15.1 i auktorisationsdirektivet har ändrats. Enligt nya punkt 1 ska medlemsstaterna säkerställa att all relevant information

om rättigheter, villkor, förfaranden, administrativa och andra avgifter och beslut offentliggörs så att alla lätt kan få tillgång till informationen. Som en ändring jämfört med tidigare gäller en skyldighet att offentliggöra också rättigheter att installera faciliteter.

Artikel 17.1 i auktorisationsdirektivet har ändrats. Enligt nya artikel 17.1 ska medlemsstaterna anpassa de allmänna auktorisationer och enskilda nyttjanderätter som gäller den 31 december 2009 till artiklarna 5, 6 och 7 och bilaga I inom senast två år från auktorisationsdirektivets ikraftträdande. Detta begränsar dock inte tillämpningen av artikel 9a i ramdirektivet.

Även artikel 17.2 i direktivet har ändrats. Enligt nya punkt 2 får medlemsstaterna förlänga giltighetstiden för ovan avsedda auktorisationer och enskilda nyttjanderätter till senast den 30 september 2012, om tillämpningen av punkt 1 innebär en inskränkning av de rättigheter eller en utvidgning av de skyldigheter som gäller enligt redan befintliga allmänna auktorisationer och enskilda nyttjanderätter. Förutsättningen för att giltighetstiden ska kunna förlängas är dessutom att andra företags rättigheter inte påverkas av detta.

Medlemsstaterna ska enligt artikeln underätta kommissionen om sådana förlängningar och motivera dem.

Tillträdesdirektivet

Målet för tillträdesdirektivet är att harmonisera det sätt på vilket medlemsstaterna reglerar marknaden mellan leverantörer av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Bestämmelserna i tillträdesdirektivet tillämpas på elektroniska kommunikationsnät på den marknad för produkter och tjänster som definieras i enlighet med ramdirektivet för att de marknadsproblem som uppdragats mellan leverantörer av tillträde och samtrafik ska kunna lösas.

Bestämmelserna gäller bl.a. tillträde till kommunikationsnät, med andra ord i vilka situationer och på vilka grunder teleföretagen är skyldiga att ge konkurrerande teleföretag tillträde till sin egendom. Syftet med tillträdesdirektivet är att garantera företagen en ju-

ridiskt stabil omvärld genom att definiera deras centrala rättigheter och skyldigheter.

Direktivet är fullständigt harmoniserat, dvs. teleföretag får inte i nationell lagstiftning åläggas mer långtgående skyldigheter än vad som ingår i direktivet.

Artikel 2 i tillträdesdirektivet innehåller de definitioner som använts i direktivet, varav vissa har ändrats. En betydelsefull ändring i fråga om de begrepp som använts i kommunikationsmarknadslagen hänför sig till definitionen av tillträde. De skyldigheter att ge tillträde som avses i direktivet utsträcker sig enligt den ändrade definitionen i fortsättningen även till informationssystem eller databaser för förbeställning, anskaffning, beställning, framställningar om underhåll och reparation samt fakturering.

Artikel 5.1 i tillträdesdirektivet har ändrats så att de nationella myndigheterna utöver de omständigheter som räknas upp i punkt 1 i sin verksamhet även ska beakta behovet att säkerställa effektiva investeringar samt innovation på kommunikationsmarknaden.

De nationella myndigheterna ska enligt nya led ab i artikel 5 även kunna införa skyldigheter för företag som kontrollerar tillträde till slutanvändarna i syfte att göra deras tjänster interoperabla.

I artikel 6.2 i tillträdesdirektivet som gäller system vid villkorad tillgång har gjorts vissa, främst språkliga preciseringar. Punkt 2 reglerar endast kommissionens befogenheter.

I artikel 8 i tillträdesdirektivet har gjort vissa hänvisningstekniska preciseringar. Till punkt 3 har dessutom fogats en hänvisning till organet för nationella regleringsmyndigheter, Berec.

Enligt artikel 9 i tillträdesdirektivet får de nationella regleringsmyndigheterna ålägga teleföretag att offentliggöra specificerade uppgifter. Sådana uppgifter är enligt punkt 1 t.ex. uppgifter om redovisning, tekniska specifikationer, nätegenskaper, villkor för tillhandahållande och användning samt prissättning. Som nya exempeluppgifter i artikeln nämns också villkor som begränsar tillträde till och användning av tjänster, om sådana villkor över huvud taget tillåts av den nationella lagstiftningen.

I punkt 4 har tidigare hänvisats till offentliggörande av uppgifter om accessnät med

tvinnad parkabel av metall. Hänvisningen i punkten har gjorts teknikneutral så att man i stället för tillträde till accessnätet talar om tillträde till nätinфраstruktur utanför distributionsnäten. Den ändring som gjorts i punkt 5 preciserar endast kommissionens befogenheter.

Artikel 12 i tillträdesdirektivet innehåller en förteckning över olika skyldigheter avseende tillträde som den nationella regleringsmyndigheten åtminstone bör kunna ålägga ett företag med ett betydande marknadsinflytande. Förteckningen i artikel 12 är inte uttömmande utan det är en lista över de skyldigheter avseende tillträde som en nationell regleringsmyndighet åtminstone bör ha tillgång till.

Till listan i denna exempelförteckning har genom en ändring i punkt 1a fogats nätdelar som inte är aktiva och tillträde eller separat tillträde till accessnätet, bland annat för att möjliggöra val eller förval av nätoperatörer eller erbjudanden om återförsäljning av abonnemang.

Enligt nya punkt 1f ska även samlokalisering eller andra möjligheter till samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av tillhörande faciliteter räknas till skyldigheterna avseende tillträde.

Enligt nya led j ska skyldigheten avseende tillträde kunna inriktas på tillhörande tjänster, såsom identitets-, lokaliserings- och närvarotjänster.

Enligt artikel 12.2 ska den nationella regleringsmyndigheten kunna beakta vissa faktorer när de inför skyldigheter. Till de faktorer som ska beaktas har genom en ändring i led a fogats bland annat bärkraften för andra tillträdesalternativ i tidigare led, såsom tillträde till ledningar samt genom tillägget i led c i fråga om offentlig investering och de risker som investeringen medför. Som faktorer som ska beaktas räknas enligt tillägget till led d även ekonomiskt effektiv infrastrukturbaserad konkurrens.

Enligt artikel 12.3 ska de nationella regleringsmyndigheterna vid behov kunna införa även tekniska eller operativa villkor när de inför skyldigheter avseende tillträde.

Artikel 13 gäller priskontroll och kostnadsredovisning. Punkt 1 i artikeln har ändrats så att en rimlig avkastning av investeringarna

bör beräknas så att det uppmuntrar teleföretagen till investeringar, också i nästa generations nät.

Till tillträdesdirektivet har fogats en ny artikel 13a, som gäller funktionell separation. Om den nationella regleringsmyndigheten enligt nya artikel 13a.1 konstaterar att effektiv konkurrens inte har kunnat uppnås genom tillämpliga tillträdesskyldigheter och att betydande konkurrensproblem eller marknadsmisslyckanden har fastställts, får den nationella regleringsmyndigheten som en undantagsåtgärd ålägga vertikalt integrerade företag en skyldighet att placera verksamhet som har anknytning till grossistleveranser i en oberoende operativ affärsenhet.

Denna affärsenhet ska enligt punkt 1 leverera tillträdesprodukter och tillträdestjänster till alla företag, inklusive andra affärsenheter inom moderbolaget, enligt samma tidsfrister och på samma villkor samt med hjälp av likadana system och förfaranden.

En nationell regleringsmyndighet ska enligt nya artikel 13a.2 innan den inför en skyldighet lämna ett åtgärdsförslag till kommissionen, vilket omfattar bevis som motiverar den nationella regleringsmyndighetens konstatrande samt en motiverad bedömning av att det saknas eller finns små utsikter till effektiv och hållbar infrastrukturbaserad konkurrens inom rimlig tid.

I förslaget till åtgärd ska tas in en analys av den förväntade verkan på regleringsmyndigheten, på företaget, särskilt på personalen och på sektorn för elektronisk kommunikation som helhet. Verkningarna av åtgärden ska också utvärderas mot bakgrunden av hur åtgärden påverkar incitamenten att investera i sektorn, den sociala och territoriella sammanhållningen samt på andra intressenter samt den förväntade effekten på konkurrensen och alla potentiella effekter för konsumenterna.

Till förslaget ska dessutom fogas regleringsmyndighetens analys av de skäl som motiverar att denna skyldighet skulle vara det effektivaste sättet att verkställa lösningar i syfte att ta itu med de konkurrensproblem/marknadsmisslyckanden som kunnat fastställas.

Åtgärdsförslaget ska enligt artikel 13a.3 omfatta en exakt beskrivning av separering-

ens art och nivå, särskilt en specifikation av den separata affärsenhetens rättsliga status. Förslaget ska också omfatta en identifiering av den separata affärsenhetens tillgångar och de produkter eller tjänster som ska levereras av denna enhet. I förslaget ska dessutom tas ställning till hur personalens oberoende i den separata affärsenheten och motsvarande incitamentsstruktur säkerställs i företaget.

I åtgärdsförslaget ska också förklaras vilka regler som säkerställer att skyldigheterna fullgörs och åtgärden är öppen. Till åtgärdsförslaget ska fogas ett separat övervakningsprogram där en årlig rapport krävs.

Då kommissionen har fattat beslut om förslaget till åtgärd i enlighet med artikel 8.3 ska den nationella regleringsmyndigheten utföra en samordnad analys av de olika marknaderna med anknytning till accessnätet i enlighet med artikel 16 i ramdirektivet. Utifrån sin bedömning ska den nationella regleringsmyndigheten införa, bibehålla, ändra eller återkalla skyldigheter i enlighet med artiklarna 6 och 7 i ramdirektivet.

Enligt nya artikel 13a.5 får en skyldighet som avser funktionell separation inte utgöra ett hinder för andra skyldigheter enligt artiklarna 9–13 i tillträdesdirektivet eller artikel 8.3 i ramdirektivet.

Till tillträdesdirektivet har fogats en ny artikel 13b som gäller teleföretags anmälningsskyldighet i vissa situationer.

Enligt nya artikel 13b ska företag som antsetts ha ett betydande marknadsinflytande meddela den nationella regleringsmyndigheten i förväg och i god tid när de tänker överföra en betydande del eller samtliga tillgångar i det lokala accessnätet till en separat juridisk person under ett annat ägarskap eller inrätta en separat affärsenhet. Syftet med skyldigheten är att den nationella regleringsmyndigheten ska ha möjlighet att bedöma konsekvenserna av den avsedda transaktionen.

Företag ska enligt punkt 1 också underrätta den nationella regleringsmyndigheten om eventuella ändringar av denna avsikt samt om slutresultatet av separeringsprocessen.

Enligt nya artikel 13b.2 ska den nationella regleringsmyndigheten bedöma effekten av den avsedda transaktionen på företagets skyldigheter avseende betydande marknadsinflytande. För detta ska den nationella re-

gleringsmyndigheten genomföra en analys av accessnätets olika marknader. Utifrån sin bedömning ska den nationella regleringsmyndigheten införa, bibehålla, ändra eller återkalla de skyldigheter som avses i ramdirektivet.

Direktivet om samhällsomfattande tjänster

Målet för direktivet om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter är att säkerställa tillgång till allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster av god kvalitet i första hand med hjälp av konkurrens. I den händelse att konkurrensen inte är tillräcklig för att på ett tillfredsställande sätt tillgodose alla användares behov, föreskrivs i direktivet om tillhandahållande av s.k. samhällsomfattande tjänster och täckande av kostnaderna för detta. Med samhällsomfattande tjänster avses i direktivet det samma som med nödvändighetstjänster i allmänhet. Med begreppet hänvisas alltså på samma sätt som i fråga om el, vatten och basbanktjänster till sådana kommunikationstjänster som är oundgängliga för konsumenterna i dagens samhälle.

Förutom bestämmelserna om samhällsomfattande tjänster föreskrivs i direktivet om de mest centrala rättigheterna för användare och konsumenter av elektroniska kommunikationstjänster.

Direktivet är fullständigt harmoniserat, dvs. teleföretag får inte i nationell lagstiftning åläggas mer långtgående skyldigheter än vad som ingår i direktivet bortsett från skyldigheter avseende skydd för konsumenten. Det finns en uttrycklig bestämmelse om detta i direktivet, enligt vilken direktivet ska tillämpas utan att det påverkar gemenskapens regler om konsumentskydd, särskilt direktiv 93/13/EEG och 97/7/EG, samt nationella regler i överensstämmelse med gemenskapsrätten.

I artikel 1 föreskrivs om syfte och tillämpningsområde. Målet för direktivet är att genom effektiv konkurrens och valmöjligheter säkerställa att det i hela gemenskapen finns tillgång till allmänt tillgängliga tjänster av god kvalitet och hantera situationer där slutanvändares behov inte tillgodoses på ett tillfredsställande sätt av marknaden. I direktivet

ingår också bestämmelser om terminalutrustning vilka avser att underlätta tillträde för slutanvändare med funktionshinder.

Enligt punkt 3 förbjuds inte villkor som införs av teleföretag med stöd av lagstiftningen och som begränsar användarnas tillgång till tjänster. Tjänsteleverantörerna ska dock informera användarna om dessa begränsningar. Eventuella begränsningar av tillgången på kommunikationstjänster och tillämpningar för användarna ska vara förenliga med personernas grundläggande fri- och rättigheter, så som dessa definieras i artikel 6 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Vidare tillämpas enligt artikel 1.4 direktivets bestämmelser om slutanvändarnas rättigheter utan att det påverkar nationella regler om konsumentskydd i överensstämmelse med unionsrätten

I artikel 4 i direktivet om samhällsomfattande tjänster föreskrivs om tillträde och telefonitjänster som omfattas av samhällsomfattande tjänster. Minst ett företag ska enligt artikeln kunna tillhandahålla anslutning till det allmänna telefonnätet i en fast anslutningspunkt. Anslutningen ska tillåta uppringning och mottagning av nationella och internationella samtal. Medlemsstaten kan begränsa tillhandahållandet av en anslutning för samhällsomfattande tjänster till användarens primära bostad.

Det bör inte finnas några restriktioner när det gäller de tekniska medel med vilka anslutningen tillhandahålls – både trådlös och annan teknik är tillåten. Den tillhandahållna anslutningen ska göra det möjligt att stödja röst-, telefax- och datakommunikation med en datahastighet som tillåter funktionellt tillträde till Internet. Funktionellt tillträde till Internet ska definieras med beaktande av den aktuella teknik som används av majoriteten av abonnenterna.

Enligt artikel 6 ska den nationella regleringsmyndigheten få införa skyldigheter för företag i syfte att säkerställa att telefonautomater eller andra ställen för allmän tillgång till taltelefoni tillhandahålls i rimlig utsträckning och tillgodoser slutanvändarnas behov i fråga om geografisk spridning, antal telefoner eller andra ställen för tillgång till telefoni,

tillträde för slutanvändare med funktionshinder och tjänsternas kvalitet. Den nationella regleringsmyndigheten kan emellertid besluta att inte införa skyldigheter avseende tillhandahållande av offentliga telefonautomater och andra ställen för allmän tillgång till taltelefoni, om den efter samråd med de berörda parterna anser att telefonautomater eller andra jämförbara tjänster är allmänt tillgängliga.

I artikel 7 föreskrivs om särskilda åtgärder för användare med funktionshinder. Slut användare med funktionshinder ska genom särskilda åtgärder säkerställas tillgång till och överkomliga priser på allmänt tillgängliga telefonitjänster, nummerupplysningstjänster och abonnentförteckningar i samma utsträckning som för andra slutanvändare, om inte motsvarande effekt uppnås genom andra åtgärder. Med dessa andra åtgärder avses bestämmelserna i artiklarna 20–31 om slutanvändarnas intressen och rättigheter. Medlemsstaterna ska enligt artikel 7.3 när de vidtar åtgärder för slutanvändare med funktionshinder främja efterlevnaden av de europeiska normer som offentliggjorts i enlighet med artiklarna 17 och 18.

Ett företag som utsetts att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster ska enligt nya artikel 8.3 när det har för avsikt att avyttra en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i det lokala accessnätet till en ny ägare meddela den nationella regleringsmyndigheten i förväg. På basis av företagets meddelande ska regleringsmyndigheten kunna bedöma effekten av den avsedda transaktionen för tillhandahållandet av tillträde i en fast anslutningspunkt och av telefonitjänster som samhällsomfattande tjänster. Den nationella regleringsmyndigheten får på basis av detta införa, ändra eller dra tillbaka särskilda skyldigheter i syfte att säkerställa kontinuiteten avseende skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster på hela det nationella territoriet.

I artikel 9 föreskrivs i enlighet med direktivet om övervakning av nivån på taxorna för tjänster som omfattas av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Den nationella regleringsmyndigheten ska övervaka utvecklingen av och nivån på taxorna när det gäller de tjänster som omfattas av

skyldigheten att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster, även om inget företag utsetts att tillhandahålla dessa tjänster. Den ska bl.a. övervaka priserna på anslutningar, allmänna telefonitjänster, Internetförbindelser, nummerupplysningstjänster, abonnentförteckningstjänster samt tjänster för användare med funktionshinder.

Enligt nya artikel 9.2 får medlemsstaterna också kräva att ett företag som utsetts att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster ska erbjuda låginkomsttagare eller personer med särskilda sociala behov olika taxealternativ eller taxepaket som skiljer sig från dem som erbjuds till vanliga kommersiella villkor.

I den bilaga till direktivet som ansluter sig till artikel 10 föreskrivs om de faciliteter och tjänster som kan krävas av leverantörer av samhällsomsfattande tjänster. Om de faciliteter som krävs är allmänt tillgängliga, är det inte nödvändigt att kräva att de ska tillhandahållas av företag. Som nya tjänster som tillhandahålls av teleföretag föreskrivs i direktivet om att teleföretag som är utsedda att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster ska tillåta konsumenterna att betala för anslutning till det allmänna kommunikationsnätet genom betalningar som är fördelade över tiden, råd om taxor och kostnadskontroll samt samtalsspärrar för utgående samtal eller textmeddelanden eller multimedie-meddelanden med förhöjd taxa avgiftsfritt.

Enligt artikel 11 ska de nationella regleringsmyndigheterna kunna fastställa prestandamål för företag med skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster efter samråd med de berörda parterna.

I kapitel IV i direktivet om samhällsomsfattande tjänster föreskrivs om slutanvändarnas rättigheter. Bestämmelserna innehåller bl.a. krav på innehållet i avtal, uppgifter om taxor och avtalsvillkor, tjänsternas kvalitet, nätets integritet, driftskompatibilitet hos digital televisionsutrustning, telefonist- och nödtjänster, nummerportabilitet samt sändningsplikt för tv- och radioprogram.

I artikel 20 föreskrivs om de uppgifter som ska nämnas i avtal mellan konsumenten och andra slutanvändare som begär detta samt leverantören av en kommunikationstjänst. I dessa uppgifter ingår tjänsteleverantörens kontaktinformation, de tjänster som tillhan-

dahålls samt deras kvalitet och egenskaper, införandet av abonnentens uppgifter i en förteckning, detaljerade uppgifter om priser och taxor, avtalstid samt villkoren för förlängning och uppsägning av tjänster och avtal, eventuella ersättnings- och återbetalningssystem, förfarande vid tvistlösning samt vilken typ av åtgärder som företaget kan vidta i samband med säkerhets- eller integritetsincidenter eller hot och sårbarhet.

Enligt punkt 2 ska abonnenterna ha rätt att utan påföljd häva sina avtal om teleföretaget meddelar om ändringar i avtalsvillkoren. Abonnenterna ska underrättas i god tid, minst en månad i förväg, före alla sådana ändringar och ska samtidigt informeras om sin rätt att utan påföljd häva sådana avtal om de inte godtar de nya villkoren. De nationella myndigheterna ska kunna specificera formatet för sådana underrättelser.

Enligt artikel 21.1 ska information om standardvillkor i avtalen, gällande priser och taxor och eventuella avgifter som ska betalas vid uppsägning av ett avtal vara tillgängliga för slutanvändarna. Enligt punkt 2 ska den nationella regleringsmyndigheten uppmuntra tillhandahållandet av jämförbar information, t.ex. med hjälp av interaktiva guider eller liknande tekniker, för att slutanvändare och konsumenterna ska kunna göra en oberoende uppskattning av kostnaderna för olika alternativa användningsmönster. Om sådana guider eller motsvarande tjänster inte finns tillgängliga på marknaden kostnadsfritt eller till rimligt pris ska medlemsstaterna se till att den nationella regleringsmyndigheten på egen hand eller med hjälp av tredje part tillhandahåller dem. Information som offentliggjorts av teleföretag kan kostnadsfritt användas när guider utarbetas för slutanvändarna.

Enligt artikel 21.3 ska de nationella regleringsmyndigheterna ha rätt att ålägga teleföretag att tillhandahålla taxeinformation avseende tjänster som omfattas av särskild prissättning. När det gäller enskilda tjänstekategorier får den nationella regleringsmyndigheten kräva att sådan information tillhandahålls omedelbart innan samtalet kopplas. Regleringsmyndigheten ska dessutom kunna ålägga ett teleföretag att informera abonnenterna om eventuella ändringar när det gäller tillgång till nödtjänster eller information om

varifrån samtalet kommer i den tjänst som de har tecknat abonnemang för samt om andra eventuella ändringar av villkor som begränsar tillgången till tjänster och tillämpningar.

Regleringsmyndigheterna ska enligt artikel 21 kunna ålägga ett teleföretag att även tillhandahålla information om eventuella förfaranden som leverantören infört för att mäta och styra trafiken i syfte att undvika att en del av nätet fylls eller överbelastas samt om hur dessa förfaranden kan inverka på tjänsternas kvalitet. Regleringsmyndigheterna ska dessutom kunna ålägga ett teleföretag att informera abonnenterna om deras rättighet att avgöra huruvida de ska föra in sina personuppgifter i en abonnentförteckning och om vilka typer av uppgifter som berörs. Ett teleföretag kan vidare åläggas att ge abonnenter med funktionshinder detaljerad information om produkter och tjänster som är riktade till dem.

Innan den nationella regleringsmyndigheten ålägger ett teleföretag att lämna den information som nämns i artikeln, kan regleringsmyndigheterna främja självregleringsåtgärder i branschen.

Enligt artikel 21.4 får medlemsstaterna kräva att teleföretagen vid behov sprider kostnadsfri information av allmänintresse till abonnenterna. Information av allmänintresse gäller bl.a. användning av elektronisk kommunikation till lagstridig verksamhet samt integritetsskydd och dataskydd.

Enligt artikel 22.1 ska de nationella regleringsmyndigheterna ha möjlighet att kräva att teleföretag offentliggör information om tjänsternas kvalitet och om åtgärder som vidtagits för att säkerställa tillträde till kommunikationsnät och -tjänster för slutanvändare med funktionshinder. Den nationella regleringsmyndigheten får bland annat specificera innehållet i och formen och sättet för hur informationen ska offentliggöras.

Enligt punkt 3 ska den nationella regleringsmyndigheten kunna fastställa krav på lägsta tjänstekvalitet för nätföretag i syfte att förebygga försämring av tjänst och förhindrad eller långsam trafik. Innan sådana skyldigheter införs ska regleringsmyndigheterna förse kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk

kommunikation, Berec, med en sammanfattning av de föreslagna skyldigheterna.

Enligt artikel 23 ska medlemsstaterna vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa största möjliga tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster i händelse av nätsammanbrott av katastrofkaraktär eller i fall av force majeure. Medlemsstaterna ska se till att teleföretag vidtar alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa en oavbruten tillgång till nödtjänster.

Enligt artikel 23a ska de berörda nationella myndigheterna vid behov specificera de krav som ska uppfyllas av teleföretag för att säkerställa att slutanvändare med funktionshinder får tillgång till elektroniska kommunikationstjänster i samma utsträckning som flertalet slutanvändare, och kan dra nytta av det utbud av företag och tjänster som flertalet slutanvändare har tillgång till. Medlemsstaterna ska också främja tillgången på terminalutrustning som erbjuder de nödvändiga tjänsterna och funktionerna.

Enligt artikel 24 ska medlemsstaterna säkerställa driftskompatibiliteten hos digital televisionsutrustning för konsumenter. Detta förutsätter krav på utrustning som är avsedd för mottagning av digitala televisionssignaler. Bestämmelser om dessa krav ingår i artikel 24 och anknyttande bilaga VI.

Bestämmelser om nummerupplysnings-tjänster ingår i artikel 25. Abonnenter på allmänt tillgängliga telefonitjänster har rätt att upptas i en allmänt tillgänglig abonnentförteckning för både tillhandahållare av nummerupplysningstjänster och abonnentförteckningar. Alla användare som är anslutna till det allmänna telefonnätet ska ha tillgång till en fullständig nummerupplysningstjänst. Den nationella regleringsmyndigheten ska kunna införa skyldigheter och villkor för företag som kontrollerar slutanvändarnas tillgång till nummerupplysningstjänster i enlighet med bestämmelserna i artikel 5 i tillträdesdirektivet. Sådana skyldigheter och villkor ska vara objektiva, rättvisa, icke-diskriminerande samt klara och tydliga.

Enligt artikel 25 ska medlemsstaterna ytterligare i enlighet med artikel 28 vidta åtgärder för att slutanvändarna ska få direkt tillträde till nummerupplysningstjänsten i en annan medlemsstat.

Enligt artikel 26.1 och 26.2 ska teleföretag som tillhandahåller telefonitjänster se till att slutanvändarna kan ringa nödtjänster avgiftsfritt. I punkterna 3–6 föreskrivs om vissa särdrag i anslutning till det europeiska nödnumret 112.

Samtal till det europeiska nödnumret 112 ska besvaras och samtalen hanteras lika effektivt som samtal till nationella nödnummer. Medlemsstaterna ska se till att teleföretagen tillhandahåller information om varifrån samtalet kommer avgiftsfritt för de myndigheter som handhar samtal till nödnumret 112. Den behöriga nationella myndigheten ska fastställa kriterier för korrekthet och tillförlitlighet när det gäller informationen om varifrån samtalet kommer. Medlemsstaten ska vidare se till att personer som reser mellan olika medlemsstater får information om det allmänna nödnumret 112.

Kommissionen får vidare enligt artikel 26 för att säkerställa en effektiv tillgång till 112-tjänster i medlemsstaterna, efter samråd med Berec, anta tekniska genomförandeåtgärder.

Enligt artikel 27 ska medlemsstaterna se till att prefixet 00 är det standardiserade internationella prefixet. Enligt artikeln ska en juridisk enhet som inrättats inom EU och utsetts av kommissionen ha ensamt ansvar för marknadsföringen av det europeiska nummerutrymmet (ETNS). Alla företag som tillhandahåller internationella samtal behandlar samtal till ETNS med taxor jämförbara med dem som tillämpas på andra medlemsstater.

Artikel 27a innehåller bestämmelser om harmoniserade nummer för harmoniserade tjänster av samhälleligt värde inom EU.

Medlemsstaterna ska främja särskilda nummer i nummerserien som börjar med 116 enligt kommissionens beslut 2007/116/EG om harmoniserade nummer för harmoniserade tjänster av samhälleligt värde. De ska uppmuntra att tjänster för vilka sådana nummer är reserverade etableras på deras territorium.

Även slutanvändare med funktionshinder ska kunna få tillträde till tjänster som tillhandahålls via nummerserien 116 i största möjliga utsträckning. Medlemsstaterna ska informera om tjänster som tillhandahålls via nummerserien 116 och säkerställa att medborgarna får tillgång till en tjänst som till-

handahåller ett journummer där man kan rapportera försvunna barn.

Enligt artikel 28.1 ska medlemsstaterna säkerställa att slutanvändarna har tillgång till tjänster, via icke-geografiska nummer inom EU. De ska dessutom ha tillgång till samtliga nummer som tillhandahålls inom unionen. Det ovan nämnda tillämpas dock inte, om den uppringda abonnenten av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden.

Enligt artikel 28.2 ska de berörda myndigheterna kunna kräva av företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät och/eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att från fall till fall blockera tillträdet till nummer eller tjänster om detta är motiverat av skäl som rör bedrägeri eller missbruk. De berörda myndigheterna ska vidare kunna kräva att leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster håller inne inkomster från tjänster.

I den bilaga till direktivet som ansluter sig till artikel 29 föreskrivs om sådana faciliteter och tjänster som den nationella regleringsmyndigheten ska kunna kräva att teleföretag erbjuder sina slutanvändare. Som nya exempel på tjänster som tillhandahålls av teleföretag föreskrivs i direktivet om råd om taxor och kostnadskontroll samt samtalsspärrar för utgående samtal eller textmeddelanden eller multimedie-meddelanden med förhöjd taxa avgiftsfritt.

I artikel 30 föreskrivs om åtgärder som förenklar byte av tjänsteleverantör. En sådan åtgärd är nummerportabilitet. Påföljder ska kunna införas för teleföretaget vid förseningar i porteringen. Prissättningen av nummerportabilitet mellan nätföretag och tjänsteföretag ska vara kostnadsorienterad. Eventuella kostnader för abonnenten får inte vara ett hinder för abonnenter för byte av tjänsteleverantör.

En annan bestämmelse som ansluter sig till byte av tjänsteleverantör i artikel 30 gäller tidsbestämda avtal om kommunikationstjänster. Medlemsstaterna ska enligt artikeln säkerställa att avtal som ingås mellan konsumenterna och teleföretagen inte föreskriver en inledande avtalsperiod som överstiger 24 månader. Teleföretagen ska göra det möjligt för användarna att ingå ett avtal med en max-

imal giltighetstid på 12 månader. Medlemsstaterna ska se till att villkor och förfaranden vid uppsättning av avtalet inte hämmar byte av tjänsteleverantör.

I artikel 31 införs sändningsplikt särskilt för tilläggstjänster som ger i synnerhet slutanvändare med funktionshinder lämpligt tillträde, t.ex. textning av vissa program.

Enligt artikel 33 ska de nationella regleringsmyndigheterna höra berörda parter och ta vederbörlig hänsyn till konsumentintressen i beslut i frågor som rör alla slutanvändar- och konsument rättigheter avseende elektroniska kommunikationstjänster. Enligt artikel 33 får de nationella regleringsmyndigheterna och andra berörda myndigheter främja samarbete mellan teleföretag och de sektorer som har intresse av att främja ett lagenligt innehåll i de elektroniska kommunikationsnäten.

I artikel 34 föreskrivs om förfaranden för reglering av tvister utanför domstol. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutanvändarna även har tillgång till förfaranden för reglering av tvister utanför domstol i tvister som omfattas av tillämpningsområdet för direktivet om samhällsomfattande tjänster och gäller avtalsvillkor och fullgörande av avtal i fråga om leverans av nät eller tjänster. Förfarandena ska möjliggöra opartisk tvistlösning och får inte frångå konsumenten det rättskydd som erbjuds i nationell lagstiftning.

Enligt artikel 36 ska den nationella regleringsmyndigheten till kommissionen anmäla de företag som utsetts att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Även skyldigheter och ändringar i skyldigheter som ålagts dessa företag ska anmälas till kommissionen.

Direktivet om integritet och elektronisk kommunikation

Syftet med direktivet om integritet och elektronisk kommunikation är att komplettera Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (95/46/EG, nedan personuppgiftsdirektivet) till de delar det gäller kommunikationssektorn. Målet är att genom direktivet om integritet och elektronisk kommunikation skydda fysiska per-

soners rätt till integritet och konfidentialitet, men även juridiska personers ställning uppmärksammas.

Syftet med direktivet är att å ena sidan möjliggöra en smidig användning av nya och mångsidiga tjänster som baserar sig på modern kommunikationsteknologi och å andra sidan trygga de grundläggande fri- och rättigheterna till en konfidentiell kommunikation och personlig frihet.

Artikel 1.1 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation har ändrats så att till artikeln har fogats säkerställande av konfidentialitet.

Artikel 2 c i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation har ersatts med en ny definition på lokaliseringssuppgifter, på grundval av vilken även uppgifter som behandlas i ett elektroniskt kommunikationsnät omfattas av reglering.

Artikel 2 e har upphävts.

Till artikel 2 h har fogats personuppgiftsbrott. Med detta avses personuppgiftsbrott som leder till oavsiktlig eller olaglig utplåning, förlust, ändring, otillåtet avslöjande eller åtkomst av personuppgifter som överförs, lagras eller på annat sätt behandlas i samband med tillhandahållandet av allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst inom gemenskapen.

I artikel 3 har till tillämpningsområdet fogats allmänna kommunikationsnät som stöder datainsamling och identifieringsutrustning.

Till artikel 4 har fogats en ny 1a-punkt. Enligt den ska de åtgärder som avses i punkt 1 utan att det påverkar tillämpningen av personuppgiftsdirektivet minst säkerställa att endast auktoriserad personal, och endast lagligen i tillåtna syften, får tillgång till personuppgifter. Åtgärderna ska också skydda personuppgifter som lagrats eller överförts mot oavsiktlig eller olaglig förstörelse, oavsiktlig förlust eller ändring samt mot icke auktoriserad eller olaglig lagring och behandling eller icke auktoriserat eller olagligt tillträde eller offentliggörande. Åtgärderna ska dessutom säkerställa att en säkerhetsstrategi för behandling av personuppgifter införs planenligt.

De nationella regleringsmyndigheterna ska enligt punkt 1a också kunna granska de åt-

gärder som vidtas av leverantörer av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikations-tjänster och utfärda rekommendationer om bästa praxis beträffande den säkerhetsnivå som bör uppnås med hjälp av dessa åtgärder.

Till artikel 4 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation har fogats en ny punkt 3. Vid ett personuppgiftsbrott ska leverantören av de allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänsterna utan onödigt dröjsmål anmäla personuppgiftsbrottet till den behöriga nationella myndigheten.

Om personuppgiftsbrottet kan antas inverka menligt på en abonnents eller en enskild persons personuppgifter eller integritet ska leverantören också underrätta abonnenten eller den enskilda personen om detta brott utan onödigt dröjsmål.

Det ska inte vara ett krav att underrätta den berörda abonnenten eller enskilda personen om personuppgiftsbrottet om leverantören tillfredsställande har visat för den behöriga myndigheten att den har genomfört lämpliga tekniska skyddsåtgärder och att dessa åtgärder tillämpats på de uppgifter som berördes av säkerhetsöverträdelsen. Sådana tekniska skyddsåtgärder ska göra uppgifterna oläsbara för alla personer som inte är behöriga att få tillgång till uppgifterna.

Utan att det påverkar leverantörens skyldighet att underrätta drabbade abonnenter och enskilda personer får den behöriga nationella myndigheten, efter att ha beaktat brottets sannolika negativa effekter, kräva att leverantören meddelar abonnenten eller den enskilda personen om personuppgiftsbrottet. Tjänsteleverantören är trots detta skyldig att meddela abonnenten eller den enskilda personen om personuppgiftsbrottet.

Anmälan till abonnenten eller den enskilda personen ska minst omfatta en beskrivning av arten av personuppgiftsbrottet och de kontaktpunkter där ytterligare information kan erhållas. Anmälan ska också innehålla rekommendationer till åtgärder som mildrar eventuella negativa följder av personuppgiftsbrottet. Anmälan till den behöriga nationella myndigheten ska dessutom beskriva konsekvenserna av personuppgiftsbrottet och de åtgärder som leverantören föreslagit eller vidtagit för att avhjälpa det.

Till artikel 4 har även fogats en ny punkt 4. Med förbehåll för eventuella tekniska genomförandeåtgärder enligt punkt 5 får de behöriga nationella myndigheterna enligt den anta riktlinjer och, vid behov, utfärda anvisningar avseende de omständigheter under vilka leverantörer är skyldiga att anmäla personuppgiftsbrott, formatet för en sådan anmälan och det sätt på vilket anmälan ska göras. De ska även kunna granska huruvida leverantörerna har uppfyllt sina informations-skyldigheter i enlighet med denna punkt och ska införa lämpliga påföljder i fall av underlåtenhet.

Leverantörerna ska föra förteckningar över personuppgiftsbrott som omfattar faktauppgifterna kring brotten, deras följder och vilka motåtgärder som vidtagits. Förteckningarna ska vara så utförliga att de ger de behöriga nationella myndigheterna möjlighet att kontrollera om bestämmelserna i punkt 3 efterlevts. Förteckningarna ska endast innehålla den information som behövs för detta syfte.

Till artikel 4 har även fogats en ny punkt 5. Enligt den får kommissionen för att säkerställa ett konsekvent genomförande av de åtgärder som avses i punkterna 2, 3 och 4, efter samråd med den europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet (Enisa), den arbetsgrupp för skydd av enskilda med avseende på behandlingen av personuppgifter som inrättats genom artikel 29 i direktiv 95/46/EG samt Europeiska datatillsynsmannen, anta tekniska genomförandeåtgärder avseende omständigheter, format och förfaranden som kan tillämpas för de informations- och anmälningskrav som avses i denna artikel. När den antar sådana åtgärder ska kommissionen engagera alla relevanta berörda parter, framför allt för att få information om bästa tillgängliga tekniska och ekonomiska medel för genomförandet av denna artikel.

Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 14a.2.

Artikel 5.3 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation har ersatts med en ny punkt. Enligt den ska medlemsstaterna se till att lagring av information eller tillgång till information som redan är lagrad i en

abonnents eller användares terminalutrustning endast är tillåten på villkor att abonnenten eller användaren i fråga har gett sitt samtycke efter att ha fått tillgång till tydlig och fullständig information i enlighet med personuppgiftsdirektivet. Detta får inte förhindra någon teknisk lagring eller åtkomst som endast sker för att utföra överföringen av en kommunikation via ett elektroniskt kommunikationsnät eller det som är absolut nödvändigt för att leverantören ska kunna tillhandahålla en av informationssamhällets tjänster som användaren eller abonnenten uttryckligen har begärt.

Artikel 6.3 i direktivet har ändrats. I syfte att saluföra elektroniska kommunikationstjänster eller i syfte att tillhandahålla mervärdestjänster får en leverantör av en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst behandla de uppgifter som avses i punkt 1 i den utsträckning och under den tidsperiod som är nödvändig för sådana tjänster eller sådan marknadsföring, om den abonnent eller användare som uppgifterna gäller i förväg har samtyckt till detta. Användare eller abonnenter ska ha möjlighet att när som helst dra tillbaka sitt samtycke till behandling av trafikuppgifter.

Artikel 13 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation har ersatts i sin helhet. Enligt den får användningen av automatisk upprinningsutrustning, fax eller elektronisk post för direkt marknadsföring tillåtas endast i fråga om abonnenter eller användare som i förväg har gett sitt samtycke.

Utan hinder av punkt 1 får en fysisk eller juridisk person, som från sina kunder fått deras uppgifter om elektronisk adress för elektronisk post i samband med försäljning av en vara eller en tjänst i enlighet med personuppgiftsdirektivet använda dessa uppgifter om elektronisk adress för direkt marknadsföring av sina egna, likartade varor eller tjänster. Förutsättningen för detta är att kunderna klart och tydligt ges möjlighet att, kostnadsfritt och enkelt, motsätta sig sådan användning av elektroniska kontaktuppgifter när dessa samlas in och i samband med varje meddelande om kunden inte inledningsvis har motsatt sig sådan användning.

Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att icke begärd kom-

munikation för direkt marknadsföring, som sker i andra fall än de som anges i punkterna 1 och 2, inte tillåts utan de berörda abonnenternas eller användarnas samtycke eller till abonnenter eller användare som inte önskar få sådan kommunikation; vilken av dessa möjligheter som väljs ska avgöras enligt nationell lagstiftning. Båda alternativen ska vara kostnadsfria för abonnenten eller användaren.

Under alla omständigheter ska det vara förbjudet att skicka elektronisk post för direkt marknadsföring om identiteten på den avsändare för vars räkning meddelandet skickas döljs eller hemlighålls eller om det görs i strid med artikel 6 i direktivet om elektronisk handel (Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden) eller om det inte finns en giltig adress till vilken mottagaren kan skicka en begäran om att sådana meddelanden upphör eller om mottagaren uppmanas att besöka webbplatser som strider mot den artikeln.

Punkterna 1 och 3 ska gälla för abonnenter som är fysiska personer. Medlemsstaterna ska också, inom ramen för gemenskapslagstiftningen och tillämplig nationell lagstiftning, säkerställa att berättigade intressen för abonnenter som inte är fysiska personer är tillräckligt skyddade när det gäller icke begärd kommunikation.

Medlemsstaterna ska se till att en fysisk eller juridisk person eller leverantör av elektroniska kommunikationstjänster som skyddar sina legitima affärsintressen, får vidta rättsliga åtgärder och föra saken till domstol. Denna rättighet begränsar inte tillämpningen av några administrativa åtgärder, bland annat enligt artikel 15a.2. Medlemsstaterna får också fastställa särskilda regler om påföljder för leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster som genom att inte vidta några åtgärder bidrar till överträdelser mot bestämmelser i denna artikel.

Till direktivet har fogats en ny artikel 14a. Enligt denna ska kommissionen biträdas av den kommunikationskommitté som inrättats enligt artikel 22 i ramdirektivet.

Till artikel 15 har fogats en ny 1b-punkt. Enligt den ska leverantörerna införa förfä-

randen för att besvara förfrågningar om tillgång till användarnas personuppgifter. De ska på begäran förse den behöriga nationella myndigheten med information om dessa förfaranden, antalet förfrågningar som mottagits, vilken juridisk motivering som framförts och vilket svar leverantören lämnat.

Till direktivet om integritet och elektronisk kommunikation har fogats en ny artikel 15a. Enligt punkt 1 ska medlemsstaterna besluta om systemet för påföljder, som ska gälla överträdelser av de nationella bestämmelserna vid tillämpningen av detta direktiv samt säkerställa genomförandet av dessa. Påföljderna bör vara effektiva, proportionerliga och avskräckande och kan tillämpas för att täcka den tid då lagöverträdelsen varar, även om dessa senare rättas till.

Enligt artikel 15a.2 ska medlemsstaterna se till att den behöriga nationella myndigheten och, där det är relevant, andra nationella organ har befogenhet att besluta att överträdelserna i punkt 1 ska upphöra.

Enligt artikel 15a.3 ska medlemsstaterna se till att behöriga nationella myndigheter och, där det är relevant, andra nationella organ har de nödvändiga undersökande befogenheterna och resurserna, inbegripet tillgång till all information de kan behöva, för att kunna övervaka de nationella bestämmelser som antagits i enlighet med detta direktiv och se till att de efterlevs.

Enligt artikel 15a.4 får de behöriga nationella regleringsmyndigheterna anta åtgärder i syfte att säkerställa effektivt samarbete över gränserna för kontroll av efterlevnaden av de nationella lagar som antagits i enlighet med detta direktiv och för att skapa harmoniserade villkor för tillhandahållandet av tjänster som rör dataflöden över gränserna.

I god tid innan sådana eventuella åtgärder antas ska de nationella regleringsmyndigheterna förse kommissionen med en sammanfattning av skälen, de planerade åtgärderna och det föreslagna tillvägagångssättet. Efter att ha undersökt denna information och efter att ha hört Enisa och den arbetsgrupp för skydd av enskilda med avseende på behandlingen av personuppgifter som inrättats genom artikel 29 i personuppgiftsdirektivet, får kommissionen lämna synpunkter eller utfärda rekommendationer i frågan, framför allt i

syfte att säkerställa att åtgärderna inte inverkar negativt på den inre marknadens funktion. De nationella regleringsmyndigheterna ska ta största möjliga hänsyn till kommissionens synpunkter eller rekommendationer när de fattar beslut om åtgärderna.

2.3 Bedömning av nuläget

Direktivbestämmelser som inte förutsätter ändringar eller tillägg till lagstiftningen.

Ramdirektivet

Enligt artikel 1.3a i ramdirektivet ska åtgärder som vidtas av medlemsstaterna angående slutanvändarnas tillträde till eller användning av tjänster och applikationer genom elektroniska kommunikationsnät respektera fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter som garanteras genom den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och de allmänna principerna i gemenskapsrätten.

Grundläggande fri- och rättigheter för fysiska personer tryggas i Finland genom grundlagen, som trädde i kraft den 1 mars 2000. Tillägget i artikel 1.3a i ramdirektivet har sålunda redan före direktivets ikraftträdande i praktiken beaktats i gällande lagstiftning och i praktiken.

Varje regeringsproposition med kopplingar till de grundläggande fri- och rättigheterna innehåller motiveringar om lagstiftningsordning där man sammanfattningsvis redogör för avtalsbestämmelser eller andra internationella förpliktelser av betydelse ur grundlagssynvinkel och bedömer deras förhållande till grundlagen. Om avtalets eller lagförslags förhållande till grundlagen är beroende av tolkning, förs regeringens proposition till riksdagens grundlagsutskott för behandling. Enligt 74 § i grundlagen ska grundlagsutskottet ge utlåtanden om grundlagsenligheten i fråga om lagförslag som föreläggs utskottet. De grundläggande fri- och rättigheterna beaktas således i finländsk rättsordning redan innan lagen stadfästs.

I artikel 3a andra stycket i ramdirektivet konstateras att åtgärder angående slutanvändares tillgång till eller användning av tjänster

och tillämpningar genom elektroniska kommunikationsnät som kan medföra en inskränkning av dessa grundläggande fri- och rättigheter får införas endast om de är lämpliga, proportionella och nödvändiga i ett demokratiskt samhälle. Genomförandet av dem ska vara föremål för tillräckliga rättssäkerhetsgarantier i enlighet med den europeiska människorättskonventionen och med de allmänna principerna i gemenskapsrätten, inbegripet verksamt rättsligt skydd och korrekt rättsförfarande. Följaktligen får dessa åtgärder vidtas endast med vederbörlig respekt för principen om presumtion för oskuld och rätten till integritet.

Medlemsstaterna ska garantera ett föregående, rättvist och opartiskt förfarande inbegripet den eller de berörda personernas rätt att höras, med förbehåll för behovet av lämpliga förutsättningar och processuella arrangemang i vederbörligen underbyggda brådskande fall i enlighet med den europeiska människorättskonventionen. Medlemsstaterna ska också garantera slutanvändarna rätten till effektiv och snabb domstolsprövning.

Liksom ovan konstaterades har alla gällande bestämmelser som gäller företag på kommunikationsmarknaden och som på något sätt inskränker de grundläggande fri- och rättigheterna redan prövats av grundlagsutskottet. I kommande lagstiftningsprojekt är det fortfarande nödvändigt att vid bedömningen av lagstiftningsordning på ett tillräckligt och behörigt sätt sätta sig in i granskningen av varje föreslagen bestämmelse som inskränker de grundläggande fri- och rättigheterna.

T.ex. kap. 5 i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation innehåller bestämmelser om dataskydd för kommunikationen, vars syfte är att trygga säkerheten för kommunikationsnäten och kommunikationstjänsterna. Bestämmelserna leder också till att användarens rättigheter till kommunikation måste begränsas. Ett typiskt exempel på en sådan begränsning är teleföretagens rätt att filtrera bort skräppost eller meddelanden som innehåller virus. Sådana åtgärder harmonierar dock med artikel 1 i ramdirektivet, eftersom artikeln tillåter lämpliga, proportionella och nödvändiga åtgärder.

Enligt 73 § i kommunikationsmarknadslagen kan en anslutning stängas eller dess an-

vändning begränsas av en orsak som beror på användaren, t.ex. om användaren inte har betalat en avgift som hänför sig till anslutningen i fråga och som förfallit betalning. Användaren skyddas dock i lagstiftningen på många olika sätt innan ett teleföretag kan stänga anslutningen. Konsumenten kan undvika att anslutningen stängs bl.a. genom att visa att orsaken till att betalningen försumats är ett socialt prestationshinder, dvs. t.ex. sjukdom eller arbetslöshet.

Enligt artikel 1.2 i ramdirektivet påverkar direktivet och särdirektiven inte de skyldigheter som anges i nationell lagstiftning i överensstämmelse med gemenskapslagstiftningen, eller direkt i gemenskapslagstiftningen, med avseende på sådana tjänster som tillhandahålls med hjälp av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Detta innebär i praktiken att direktivet endast tillämpas på teleföretag som överensstämmer med kommunikationsmarknadslagen. Det har således ingen inverkan t.ex. på de sammanslutningsabonnenter som avses i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation. Visserligen gäller det som ovan berättats om bedömningen av regeringspropositioners grundlagsenlighet och internationella avtal och förpliktelser på samma sätt även bestämmelser som gäller sammanslutningsabonnenter.

Genomförandet av artikel 1.3a i ramdirektivet förutsätter av ovan nämnda skäl ingen separat lagstiftning.

I artikel 2 q i ramdirektivet definieras vad som avses med spektrumallokering. I 9 § i radiolagen föreskrivs om reservering av radiofrekvenser. Det är fråga om en sak som i allmänspråket förstås entydigt och sålunda finns det inget behov av en sådan definition i lagstiftningen.

I artikel 2 r definieras skadliga störningar. Med skadliga störningar avses enligt 4 § 6 punkten i radiolagen störningar av radiokommunikation i säkerhetssyfte samt störningar som i väsentlig grad försämrar, förhindrar eller upprepade gånger avbryter annan radiokommunikation. Kommunikationsverket bestämmer enligt 6 § i radiolagen om användningen av radiofrekvenser för olika användningsändamål med hänsyn till internationella bestämmelser och rekommendatio-

ner. Även i regleringen av tillståndsvillkor i 8 § i radiolagen konstateras en skyldighet att ändra tillståndsvillkoren på grundval av frekvensföreskrifter eller förpliktelser i internationella fördrag. Definitionen av skadliga störningar i ramdirektivet motsvarar definitionen i radiolagen och genomförandet av artikel 2 r i ramdirektivet förutsätter således inga ändringar i gällande lagstiftning.

Enligt nya artikel 3.3 ska medlemsstaterna säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna utövar sina befogenheter på ett sätt som är opartiskt, öppet redovisat och punktligt. Medlemsstaterna ska enligt samma artikel också säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna har tillräckliga finansiella och personella resurser för att kunna utföra de uppgifter de tilldelats.

Kommunikationsverket är ett statligt ämbetsverk inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde och bestämmelser om dess uppgifter ingår i lagen (625/2001) och förordningen (697/2001) om kommunikationsförvaltningen. Kommunikationsverket är myndighet och normgivare i telebranschen. Kommunikationsverket är organisatoriskt oberoende av teleföretag och utrustningstillverkare.

Kommunikationsverkets förvaltningsverksamhet regleras av förvaltningslagen (434/2003) som allmän lag. Den innehåller bestämmelser bl.a. om myndighetens rådgivningsskyldighet, hur ett ärende inleds och behandlas hos en myndighet, hörande av parter, behandling av ett ärende utan dröjsmål, myndighetens utredningsskyldighet samt innehållet i, motiveringen av och delgivning av förvaltningsbeslut.

I 6 § i förvaltningslagen konstateras de centrala rättsprinciperna inom den finländska förvaltningen enligt vilka myndigheterna ska bemöta dem som utträtt ärenden hos förvaltningen jämligt och använda sina befogenheter enbart för syften som är godtagbara enligt lag. Myndigheternas åtgärder ska vara opartiska och stå i rätt proportion till sitt syfte. Åtgärderna ska skydda förväntningar som är berättigade enligt rättsordningen.

I statsbudgeten är Kommunikationsverket ett nettobudgeterat ämbetsverk som täcker sina utgifter med avgifter som tas ut hos teleföretag och andra användare. Budgetförfa-

randet i Finland och tillämpningen av förfa-
randet i Kommunikationsverkets fall kan an-
tas fullgöra direktivets krav på att re-
gleringsmyndigheten ska vara ekonomiskt
oberoende.

Ämbetsverkets alla utgifter och inkomster av avgiftsbelagd verksamhet har förts in under omkostnadsmomentet i statsbudgeten. En del av de avgiftsinkomster som ämbetsverket samlat in har förts in under inkomster av skattenatur. De största inkomsterna av avgiftsbelagd verksamhet inflyter av frekvensavgifter för radiosändare, numreringsavgifter i kommunikationsnätet och avgifter för domännamn. Även ersättning som fakturerats från statens televisions- och radiofond för in-
drivningen av avgifter till fonden har förts in i inkomster av avgiftsbelagd verksamhet. Inkomsterna av kommunikationsmarknadsavgiften, dataskyddsavgiften, tillsynsavgiften för postverksamhet och tillsynsavgiften för televisions- och radioverksamhet har förts in under inkomster av skattenatur.

Bestämmelser om avgifter som tas ut av Kommunikationsverket ingår i kommunikationsmarknadslagen, lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation, lagen om domännamn (228/2003), kommunikationsministeriets förordning om vissa av Kommunikationsverkets avgifter (1058/2009) samt kommunikationsministeriets förordning om avgifter som tas ut för Kommunikationsverkets prestationer gällande radioförvaltningen (950/2008). Genom förordningarna drivs största delen av Kommunikationsverkets inkomster in. I enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) ska storleken på den avgift som staten uppbär för en offentligrättslig prestation motsvara beloppet av statens totala kostnader för prestationen, dvs. motsvara kostnaderna.

Kommunikationsverket kan redan på basis av gällande lagstiftning konstateras ha tillräckliga ekonomiska resurser och personalresurser för att sköta den uppgift det tilldelats.

Genomförandet av artikel 3.3 i ramdirektivet förutsätter av ovan nämnda skäl ingen separat lagstiftning.

Enligt artikel 3 a i ramdirektivet ska de nationella regleringsmyndigheter som har ansvaret för förhandsreglering av marknaden eller för lösning av tvister mellan företag i

enlighet med artiklarna 20 eller 21 i direktivet utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i punkterna 4 och 5 agera oberoende och inte begära eller ta emot instruktioner från något annat organ i samband med utövandet av dessa uppgifter som tilldelats dem enligt den nationella lagstiftning som genomför gemenskapslagstiftningen. Detta ska inte förhindra översyn i enlighet med nationell konstitutionell rätt.

Genomförandet av bestämmelsen förutsätter ingen separat lagstiftning i Finland, eftersom Kommunikationsverket på ovan beskrivet sätt är en självständig och ekonomiskt oberoende myndighet vars beslutsfattande i överensstämmelse med finländsk förvaltningskultur är självständigt och oberoende av det politiska beslutsfattandet.

Ämbetsverket kan ordna sina uppgifter och sin organisation som den anser bäst. Ministeriet och inte heller något annan privat eller offentlig instans har behörighet att ingripa i enskilda ärenden som Kommunikationsverket behandlar och dess beslut. Ämbetsverket fattar alltså självständiga beslut oberoende av politiska organ.

Ett undantag utgör vissa specialfrågor i anslutning till förvaltning av radiofrekvenser som konstateras särskilt i lag. Enligt 6 § 5 mom. i radiolagen ska Kommunikationsverket vid beredningen av radiofrekvensföreskrifter samarbeta med kommunikationsministeriet. Kommunikationsverket ska dessutom vid beredningen av ett enskilt tillståndsbeslut enligt 10 § 1 mom. i radiolagen höra kommunikationsministeriet, om beviljandet kan ha följder för den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden. Om beviljandet av radiotillståndet kan ha avsevärda följder för den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden, ska radiotillståndet beviljas av statsrådet.

Förvaltningen av radiofrekvenser har inte i direktivet tilldelats den nationella regleringsmyndigheten utan i direktivet talas mera allmänt om behörig myndighet. Den lösningsmodell som valts i Finland överensstämmer således med regleringen av frekvensförvaltningen i direktiven om elektronisk kommunikation.

Ändring i ämbetsverkets beslut kan sökas hos organ som också är oberoende av behö-

riga eller politiska beslutsfattare. Ändring i ämbetsverkets beslut kan sökas antingen hos marknadsdomstolen, förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen.

Kommunikationsverket fullgör till dessa delar direktivets krav på oberoende.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 3 a säkerställa att chefen för den nationella regleringsmyndigheten, eller i förekommande fall medlemmar i det kollegiala organ som fyller denna funktion inom den nationella regleringsmyndigheten enligt första stycket eller dennes ersättare ska kunna avsättas enbart om denne inte längre uppfyller villkoren för att utföra sina uppgifter vilka har fastställts i förväg i nationell lagstiftning.

Beslutet att avsätta den berörda nationella regleringsmyndighetens chef, eller i förekommande fall medlemmar i det kollegiala organ som fyller denna funktion inom regleringsmyndigheten, ska offentliggöras vid tidpunkten för uppsägningen.

Kommunikationsverkets generaldirektör sköter sina uppgifter i tjänsteförhållande till staten. I statstjänstemannalagen (750/1994) föreskrivs om statliga tjänsteförhållanden. I lagen föreskrivs bl.a. om inrättande, överföring, indragning och ändring av tjänster och om utnämning och allmänna behörighetsvillkor samt om avslutande av tjänsteförhållande.

Enligt statstjänstemannalagen får en myndighet inte säga upp ett tjänsteförhållande av något skäl som beror av tjänstemannen, om inte skälet är synnerligen vägande. Statstjänstemän i hög ställning, t.ex. chefer för ämbetsverk, kan sägas upp då det med hänsyn till tjänstens natur finns ett godtagbart och motiverat skäl till det. Uppsägning och upplösning av ett tjänsteförhållande ska enligt lagen alltid ske skriftligen.

På Kommunikationsverkets generaldirektör tillämpas statstjänstemannalagen och allmänna statstjänstemannarättsliga principer som grundar sig på den. På generaldirektören tillämpas allmänna principer för uppsägning och upplösning av ett tjänsteförhållande, principer för ändring av villkoren för ett tjänsteförhållande samt disciplinära bestämmelser.

Tjänstemännens rättsskydd i tjänsterelaterade ärenden är välskyddade i Finlands för-

valtning. I praktiken kan en tjänsteman avskedas endast på grundval av brott eller försummelse. Generaldirektören får inte heller överföras till en annan tjänst mot sin vilja.

Den avsatta chefen för den nationella regleringsmyndigheten, eller i förekommande fall de avsatta medlemmarna i det kollegiala organ som fyller denna funktion inom den nationella regleringsmyndigheten, ska enligt artikel 3 a i ramdirektivet erhålla en motivering och ha rätt att begära att denna offentliggörs om så inte annars skulle ske.

På ett beslut om uppsägning av en tjänsteman tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan offentlighetslagen). Utgångspunkten i lagen är att alla myndighetshandlingar är offentliga. Eftersom uppsägning enligt statstjänstemannalagen alltid förutsätter särskilda skäl, ska uppsägning alltid även motiveras.

Ändring i statsrådets beslut om uppsägning av en tjänsteman, upplösning av ett tjänsteförhållande, avstängning från tjänsteutövning eller beslut om fortsatt avstängning från tjänsteutövning får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Man kan bedöma att de allmänna tjänstemannarättsliga bestämmelser som tillämpas på Kommunikationsverkets generaldirektör är tillräckliga för att fullgöra direktivets krav på en oberoende ledning och offentliga uppsägningsbeslut, och genomförandet av artikel 3.3a i ramdirektivet förutsätter av denna anledning ingen separat lagstiftning.

Enligt artikel 3.3b i ramdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att de mål som uppställts för Berec om att främja större samordning och enhetlighet i lagstiftningen aktivt stöds av respektive nationell regleringsmyndighet.

Kommunikationsverkets uppgifter på basis av lagstiftningen räknas upp i lagen om kommunikationsförvaltningen. Utöver de uppgifter som baserar sig på speciallagstiftningen är Kommunikationsverket i egenskap av allmän förvaltningsmyndighet skyldig att sköta alla de vardagliga uppgifter som ansluter sig till förvaltningsområdet och i vilka det självklart även ingår internationellt samarbete samt EU-samarbete inom förvaltningsom-

rådet. Kommunikationsverket samarbetar redan nu regelbundet med de övriga EES-staternas regleringsmyndigheter och kommer i fortsättningen även utan en uttrycklig bestämmelse att delta aktivt i den verksamhet som bedrivs av organet för europeiska regleringsmyndigheter, Berec.

Enligt artikel 4.1 i ramdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att det på nationell nivå finns fungerande system enligt vilka varje användare eller företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och/eller kommunikationstjänster, som berörs av ett beslut av en nationell regleringsmyndighet, har rätt att överklaga beslutet till en besvärinstans som är oberoende av de inblandade parterna. Denna instans, som kan vara en domstol, ska ha den kompetens som är nödvändig för att den effektivt ska kunna utföra sina uppgifter. Medlemsstaterna ska säkerställa att vederbörlig hänsyn tas till ärendet i sak och att det finns ett effektivt förfarande för överklagande.

Grundlagen förutsätter att lagen följs noggrant i all offentlig verksamhet. En person eller en sammanslutning som anser att en statlig eller kommunal myndighet har fattat ett lagstridigt beslut i ett ärende som angår honom själv, kan i regel överklaga beslutet.

Kommunikationsverket är en förvaltningsmyndighet vars beslut enligt 4 § i förvaltningsprocesslagen får överklagas enligt vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Allmänna förvaltningsdomstolar är de regionala förvaltningsdomstolarna och högsta förvaltningsdomstolen. Enligt Finlands grundlag ska angående specialdomstolar bestämmas genom lag och tillfälliga domstolar får inte tillsättas. Domsrätt får i Finland inte utövas av andra än domstolarna.

Enligt förvaltningsprocesslagen ska besvärsmyndigheten se till att ärendet blir utrett. Besvärsmyndigheten ska pröva alla omständigheter som framkommit och besluta på vilka omständigheter avgörandet kan grundas. I lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) föreskrivs bl.a. om behörigheten för förvaltningsdomstolens ledamöter och om handläggning av ärenden vid förvaltningsdomstolen.

Enligt 127 § i kommunikationsmarknads-lagen får ändring i ett beslut som Kommuni-

kationsverket har fattat i enlighet med förvaltningsprocesslagen sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen.

Genomförandet av artikel 4.1 i ramdirektivet förutsätter av ovan nämnda skäl ingen ny lagstiftning.

Enligt nya artikel 4.3 ska medlemsstaterna samla information om det allmänna innehållet i överklaganden, antalet ansökningar om överklagande, överklagandeförfarandenas längd och antalet beslut om att bevilja interimistiska åtgärder. Medlemsstaterna ska tillhandahålla kommissionen och Berec denna information på motiverad begäran från någon av dem. Kommunikationsverket samlar vid behov ovan nämnda uppgifter på begäran av kommunikationsministeriet och tillhandahåller dem kommissionen och Berec på begäran.

Enligt artikel 5.1 i ramdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster tillhandahåller all den information, även ekonomisk information, som är nödvändig för att de nationella regleringsmyndigheterna ska kunna säkerställa att bestämmelserna i eller de beslut som fattas i enlighet med detta direktiv och sänddirektiven följs.

De nationella regleringsmyndigheterna ska särskilt ha befogenheter att kräva att företagen lämnar in information om framtida utvecklingar i nät och tjänster som kan påverka de grossisttjänster som de tillhandahåller konkurrenter. Företag med betydande marknadsinflytande på grossistmarknader kan också anmodas att lämna in redovisningsuppgifter om de slutkundsmarknader som är förbundna med de aktuella grossistmarknaderna.

Företagen ska på begäran tillhandahålla sådan information snabbt och enligt den tidsram och med den detaljeringsgrad som den nationella regleringsmyndigheten kräver. Den information som den nationella regleringsmyndigheten begär ska stå i proportion till genomförandet av uppgiften. Den nationella regleringsmyndigheten ska motivera sin begäran om information och ska behandla informationen i enlighet med punkt 3.

Enligt 112 § i kommunikationsmarknadslagen är teleföretagen på begäran av kommunikationsministeriet eller Kommunikations-

verket skyldiga att samla in och att utan hinder av affärs- och yrkeshemligheter till kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket lämna ut uppgifter som behövs för styrningen och övervakningen av televerksamheten. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål, i den form som myndigheten begär och avgiftsfritt.

Nämnda skyldighet att samla in och lämna ut uppgifter gäller även andra företag som förfogar över uppgifter som är nödvändiga och relevanta för televerksamheten och de myndighetsuppgifter som nämns i denna lag.

Kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket ska på ett företags begäran uppge uppgifternas användningsändamål samt motivera begäran om utlämnande av uppgifter. Genomförandet av artikel 5.1 i ramdirektivet förutsätter av ovan nämnda skäl ingen ny lagstiftning.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 6 i ramdirektivet, när de nationella regleringsmyndigheterna avser att vidta åtgärder i enlighet med detta direktiv eller sänddirektiven eller om de avser att införa restriktioner i enlighet med artiklarna 9.3 och 9.4, som har betydande inverkan på den relevanta marknaden, förutom i de fall som omfattas av artikel 7.9, 20 eller 21, se till att de nationella regleringsmyndigheterna ger de berörda parterna möjlighet att yttra sig om det förslaget till åtgärd med en skälig tidsfrist. De nationella regleringsmyndigheterna ska offentliggöra sina nationella samrådsförfaranden.

Medlemsstaterna ska säkerställa att det inrättas ett gemensamt informationsställe där det kan erhållas information om alla pågående samrådsförfaranden. De nationella regleringsmyndigheterna ska göra resultatet av samrådsförfarandena allmänt tillgängliga, utom när det rör sig om sekretessbelagd information enligt bestämmelser om affärs-hemligheter i gemenskapsrätten och nationell rätt.

I 6 kap. i förvaltningslagen föreskrivs om hörande av parter. Enligt 34 § i lagen ska en part innan ett ärende avgörs ges tillfälle att framföra sin åsikt om ärendet och avge sin förklaring med anledning av sådana yrkanden och sådan utredning som kan inverka på hur ärendet kommer att avgöras.

Enligt 36 § ska en part upplysas om syftet med hörandet samt om den frist som har satts ut för avgivande av förklaring. I begäran om hörande ska vid behov specificeras vilka omständigheter förklaring begärs om. Parterna ska tillställas handlingarna i de frågor som hörandet gäller i original eller kopior eller på något annat sätt ges tillfälle att ta del av dem.

Förutom i förvaltningslagen ingår bestämmelser om hörande även i kommunikationsmarknadslagen. Enligt 118 § 1 mom. ska företrädare för teleföretag och användare ges tillfälle att framföra sin uppfattning om ett meddelande om att en koncession är ledig att sökas, beslut om teleområden och numreringsbeslut som på ett betydande sätt påverkar kommunikationsmarknaden innan meddelandet om att koncessionen är ledig att sökas offentliggörs och beslutet ges.

Enligt 118 § 2 mom. ska koncessionshavare samt företrädare för teleföretag och användare ges tillfälle att inom en månad framföra sin uppfattning om en ändring av koncessionsvillkoren eller återkallande av koncession. Om Kommunikationsverkets beslut enligt 3–5 och 8 kap. enligt 118 § 3 mom. i kommunikationsmarknadslagen har en betydande inverkan på kommunikationsmarknaden, ska det ge företrädare för teleföretag och användare tillfälle att framföra sin uppfattning om beslutsförslaget.

Hörandeskyldigheter enligt artikel 6 i ramdirektivet har genom ovan nämnda bestämmelser redan genomförts nationellt på ett tillräckligt sätt.

De nationella regleringsmyndigheterna ska enligt artikel 7.1 i ramdirektivet när de utför sina uppgifter ta så stor hänsyn som möjligt till de mål som fastställs i artikel 8.

Kommunikationsverkets befogenheter grundar sig på bestämmelserna i kommunikationsmarknadslagen. Kommunikationsmarknadslagen överensstämmer i sin helhet med målen i artikel 8 i ramdirektivet. Artikel 7.1 i ramdirektivet förutsätter sålunda inga tillägg eller ändringar i gällande lagstiftning.

Enligt artikel 7.8 i ramdirektivet ska den nationella regleringsmyndigheten meddela kommissionen och Berec alla antagna slutliga åtgärder. Kommunikationsverket kommer att förfara så här i praktiken även utan en ut-

trycklig bestämmelse i lag, direkt förpliktad därtill av direktivet.

I artikel 8 i ramdirektivet räknas upp de allmänna mål och regleringsprinciper som de nationella regleringsmyndigheterna ska beakta i alla sina avgöranden. Denna artikel har genomförts genom bestämmelsen om lagens syfte i 1 § i kommunikationsmarknadslagen samt också genom den helhet som bildas av bestämmelserna i kommunikationsmarknadslagen och som kommer att kompletteras bl.a. av förslagen till ändringar i denna proposition för att förbättra rättigheterna för användare med funktionshinder.

I enlighet med nya led e i artikel 8.4 i ramdirektivet ska de nationella regleringsmyndigheterna främja medborgarnas intressen bl.a. genom att tillgodose behoven hos särskilda samhällsgrupper, i synnerhet hos användare med funktionshinder, äldre användare och användare med särskilda sociala behov.

I praktiken har specialgruppers behov i Finland redan länge främjats frivilligt utan lagstiftning. T.ex. den arbetsgrupp som kommunikationsministeriet inrättat för att främja en digitalisering av televisionen tog som en särskild målgrupp personer över 60 år som antogs behöva mest stöd vid övergången till digital-tv. Som ett resultat av arbetsgruppens arbete fick drygt 6 700 äldre personer sina digiboxar installerade med frivilliga krafter. Frivilliga gav också utbildning i hur den används. I kommunikationen kring övergången till digital-tv togs hänsyn till specialgruppers behov och informationen om digitaliseringen av televisionen riktades bl.a. till olika grupper av funktionshindrade.

I Finland har 2010 i ett omfattande samarbete beretts riksomfattande verksamhet i syfte att utveckla den äldre befolkningens informations- och kommunikationstekniska färdigheter och skapa en nationell handlingsmodell för samarbete och frivilligarbete för att hjälpa äldre personer. I projektet är avsikten också att utbildningsverksamheten i branschen ska utvidgas mera allmänt.

Kommunikationsministeriet offentliggjorde i januari 2005 åtgärdsprogrammet ”Mot en tillgänglig kommunikation”. Målet har varit att genom programmet öka medvetenheten om problemen bland funktionshindrade, äld-

re och andra specialgrupper samt undanröja hindren för att medborgarna ska vara likställda inom kommunikationssektorn. Genom åtgärdsprogrammet har man dessutom strävat efter att utöka växelverkan mellan relevanta parter i saken, t.ex. myndigheter, handikapporganisationer, leverantörer av kommunikationstjänster och konsumenter. En särskild arbetsgrupp för tillgänglig kommunikation har följt genomförandet av åtgärdsprogrammet och årligen gjort upp en egen uppföljningsrapport.

Under 2010 gör gruppen upp ett nytt åtgärdsprogram för följande år där man ännu kraftigare torde betona kraven på tillgänglighet i den elektroniska kommunikationsmiljön.

Enligt led g i artikel 8.4 i ramdirektivet ska de nationella regleringsmyndigheterna genom sin verksamhet främja medborgarnas intressen bl.a. genom att främja slutanvändares förmåga att skaffa sig tillgång till och distribuera information eller använda tillämpningar och tjänster efter eget val.

Enligt 63 § i kommunikationsmarknadslagen har användaren rätt att koppla en terminal till flera anslutningar samtidigt. Enligt 68 § får inte användarens rätt att välja leverantör av innehållstjänster begränsas i villkoren för avtal om anslutning till telefonnätet och om mottagande av andra kommunikationstjänster.

Genomförandet av artikel 8.4 i ramdirektivet förutsätter av ovan nämnda skäl ingen ny lagstiftning.

De nationella regleringsmyndigheterna ska enligt artikel 8.5 för att nå de politiska mål som avses i punkterna 2, 3 och 4 tillämpa objektiva, öppna, icke-diskriminerande och proportionella regleringsprinciper bland annat genom att främja förutsägbarhet i lagstiftningen genom att säkerställa en konsekvent regleringsstrategi under avpassade granskningsperioder, säkerställa att företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster inte behandlas olika under lika omständigheter, skydda konkurrensen till förmån för konsumenterna och när så är möjligt främja infrastrukturbaserad konkurrens, främja effektiva investeringar och innovation som avser ny och förbättrad infrastruktur men även se till

att varje tillträdesskyldighet på lämpligt sätt beaktar den risk som investeringsföretagen ådrar sig, samt tillåta olika samarbetsarrangemang mellan investerare och parter som söker tillträde i syfte att diversifiera investeringsrisken, samtidigt som det ska säkerställas att konkurrensen på marknaden och principen om icke-diskriminering bevaras, ta vederbörlig hänsyn till de varierande konkurrensvillkor och konsumentförhållanden som råder i olika geografiska områden inom en medlemsstat, införa skyldigheter beträffande förhandsreglering endast då det inte finns någon effektiv och hållbar konkurrens och lindra eller häva dessa så snart det villkoret har uppfyllts.

Kommunikationsverkets förvaltningsverksamhet regleras av förvaltningslagen som allmän lag. I 2 kap. i förvaltningslagen föreskrivs om grunderna för god förvaltning. I 6 § i förvaltningslagen konstateras de centrala rättsprinciperna inom den finländska förvaltningen enligt vilka myndigheterna ska bemöta dem som utträttat ärenden hos förvaltningen jämlikt och använda sina befogenheter enbart för syften som är godtagbara enligt lag. Myndigheternas åtgärder ska vara opartiska och stå i rätt proportion till sitt syfte. Åtgärderna ska skydda förväntningar som är berättigade enligt rättsordningen. I 2 kap. i förvaltningslagen föreskrivs ytterligare om serviceprincipen och adekvat service, rådgivning, krav på gott språkbruk och samarbete mellan myndigheterna.

Enligt 18 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen ska Kommunikationsverket genom sitt beslut ålägga företag med betydande marknadsinflytande de skyldigheter som avses i 2 mom., om dessa behövs för att undanröja konkurrenshinder eller främja konkurrensen. Skyldigheterna ska stå i rätt proportion till det mål som eftersträvas. I 1 mom. ingår en förteckning över sådant som ska beaktas när en skyldighet införs. Vid införandet av en skyldighet ska särskilt beaktas nyttjanderättens tekniska och ekonomiska ändamålsenlighet med hänsyn till utvecklingsgraden på marknaden och arten av nyttjanderätten, investeringar som gjorts och risker som tagits av ett företag med betydande marknadsinflytande och behovet att trygga konkurrensen på sikt,

Vid införandet av en enskild skyldighet kan inte varje punkt i förteckningen beaktas, och den är inte uttömmande. Det är en riktgivande förteckning över de kriterier enligt vilka bedömningen av om det är nödvändigt och proportionellt att införa en skyldighet ska göras och den begränsar för sin del Kommunikationsverkets prövningsrätt.

Kommunikationsverket ska enligt 17 § 3 mom. ändra ett beslut om betydande marknadsinflytande, om det utifrån en marknadsanalys konstateras ha skett betydelsefulla förändringar i konkurrensläget på marknaden. I beslutet kan skyldigheter som ålagts ett företag med betydande marknadsinflytande ändras eller bestämmas att teleföretaget inte längre ska anses vara ett företag med betydande marknadsinflytande.

Genomförandet av artikel 8.5 i ramdirektivet förutsätter av ovan nämnda skäl ingen ny lagstiftning.

Enligt artikel 8a.1 i ramdirektivet ska medlemsstaterna samarbeta med varandra och kommissionen när det gäller strategisk planering, samordning och harmonisering av användningen av radiofrekvenser. Enligt punkt 2 ska medlemsstaterna genom att samarbeta med varandra verka för en samordning av strategierna för radiospektrumpolitiken.

Enligt artikel 8a.3 i ramdirektivet får kommissionen lägga fram lagförslag om inrättande av fleråriga program för radiospektrumpolitiken. I punkt 4 konstateras att kommissionen i största möjliga utsträckning ska beakta yttrandet från RSPG och får föreslå Europaparlamentet och rådet gemensamma allmänna politiska mål.

Målet för artikeln är att säkerställa att spektrumanvändare till fullo kan dra nytta av den inre marknaden och att EU:s intressen effektivt kan försvaras globalt.

Det nationella genomförandet av artikel 8a i ramdirektivet förutsätter ingen lagstiftning, utan för genomförandet räcker att Finland faktiskt samarbetar med andra medlemsstater och kommissionen vid beredningen av radiospektrumfrågor.

Enligt artikel 9.1 i ramdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa en effektiv förvaltning av radiofrekvenserna för elektroniska kommunikationstjänster inom sitt territorium i enlighet med artiklarna 8 och 8a. Medlems-

staterna ska säkerställa att spektrumallokering för elektroniska kommunikationstjänster och utfärdande av allmän auktorisation eller individuella nyttjanderätter grundas på objektiva, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella kriterier.

Enligt 1 § i radiolagen är syftet med lagen att främja effektiv, ändamålsenlig och tillräckligt störningsfri användning av radiofrekvenser, säkerställa en rättvis tillgång till dem, skapa betingelser för en så fri rörlighet för teleutrustningar som möjligt samt främja kommunikationsmarknadens effektivitet vid allmän televerksamhet. Enligt 6 § i radiolagen sköter Kommunikationsverket planeringen och anvisningen av radiofrekvenser för olika användningsändamål.

Enligt 5 § i kommunikationsmarknadslagen ska statsrådet vidare förklara en koncession ledig att sökas när frekvenser som tekniskt och med hänsyn till en effektiv användning av frekvenserna är ändamålsenliga blir lediga för koncessionsberoende televerksamhet.

Det nationella genomförandet av artikel 9.1 i ramdirektivet förutsätter enligt ovan beskrivna bestämmelser i radiolagen och kommunikationsmarknadslagen inte någon separat lagstiftning.

Enligt artikel 9.5 i ramdirektivet ska medlemsstaterna regelbundet se över behovet av de begränsningar av principerna om teknik- och tjänsteneutralitet som anges i artikel 9.3 och 9.4 och ska offentliggöra dessa resultat.

En koncession kan enligt 11 § i kommunikationsmarknadslagen med koncessionshavarens samtycke och även i övrigt ändras medan koncessionen är i kraft, om det är nödvändigt av en särskild orsak som beror på den tekniska utvecklingen eller en väsentlig förändring i verksamhetsbetingelserna för den koncessionsberoende verksamheten.

Enligt 6 § 3 mom. i radiolagen ska statsrådet se över frekvensplanen, där de allmänna principerna för användningen av frekvenserna fastställs, om fler frekvensområden kan anvisas för koncessionsberoende verksamhet eller om ett teleföretag eller någon annan representant för användargrupper inom frekvensområdena framställer en motiverad begäran om översyn. Enligt 6 a § 2 mom. i radiolagen ska kommunikationsministeriet dessutom se över en användningsplan för ra-

diofrekvenserna med detaljerade föreskrifter om användningen av de olika frekvensområdena, om fler frekvenser kan anvisas för den koncessionsberoende verksamheten eller om ett teleföretag eller någon annan representant för användargrupper inom frekvensområdena framställer en motiverad begäran om översyn.

Gällande kommunikationsmarknadslag och radiolag innehåller alltså redan en bestämmelse om översynsskyldigheten i artikel 9.5 i ramdirektivet och därför förutsätter det nationella genomförandet av punkten inte någon ny lagstiftning.

Enligt artikel 9.7 i ramdirektivet får medlemsstaterna ange tidsfrister för användningen av frekvenserna. Medlemsstaterna får dessutom tillämpa sanktioner, inbegripet böter eller återkallande av nyttjanderätterna i händelse av att tidsfristerna inte respekteras. Dessa bestämmelser ska fastställas och tillämpas på ett proportionellt och icke-diskriminerande sätt, vilket är öppet för insyn.

Enligt 12 § 1 mom. 3 punkten i kommunikationsmarknadslagen kan statsrådet helt eller delvis återkalla ett teleföretags koncession, om teleföretaget inte inom skälig tid från koncessionsperiodens början faktiskt har inlett den verksamhet som koncessionen avser och om inte statsrådet på koncessionshavarens ansökan bestämmer något annat.

Enligt 118 § 2 mom. ska koncessionshavare samt företrädare för teleföretag och användare ges tillfälle att inom en månad framföra sin uppfattning om en ändring av koncessionsvillkoren eller återkallande av koncession.

Enligt 12 § 1 mom. 3 punkten i radiolagen får Kommunikationsverket helt eller delvis återkalla radiotillstånd eller radiofrekvensreserveringar, om tillståndshavaren inte använder de radiofrekvenser som anvisats i tillståndet eller inte börjar använda dem inom den rimliga tidsfrist som Kommunikationsverket uppställt.

Genomförandet av artikel 9.7 i ramdirektivet förutsätter av ovan nämnda skäl inte någon separat lagstiftning.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 9a.3 när de tillämpar denna artikel vidta lämpliga åtgärder för att främja sund konkurrens.

Enligt 1 § i kommunikationsmarknadslagen är syftet med lagen bl.a. att sörja för att de till buds stående möjligheterna till telekommunikation i Finland motsvarar användarnas rimliga behov, konkurrerar sinsemellan, är tekniskt utvecklade, håller god kvalitet, är driftsäkra och trygga samt har förmånliga priser. Även enligt 1 § i radiolagen är syftet med lagen bl.a. att främja kommunikationsmarknadens effektivitet vid allmän televerksamhet.

Gällande bestämmelser om syftet med kommunikationsmarknadslagen och radiolagen fullgör redan i sin nuvarande form kraven i artikel 9a.3 i ramdirektivet och genomförandet av artikeln förutsätter därför inga tillägg till gällande lagstiftning.

Enligt artikel 9a.4 i ramdirektivet utgör åtgärder som antas med stöd av artikel 9a inte beviljande av nya nyttjanderätter och omfattas därför inte av de relevanta bestämmelserna i artikel 5.2 i auktorisationsdirektivet. Det är fråga om en beskrivande bestämmelse som inte förutsätter nationella genomförandeåtgärder.

Enligt artikel 9b.1 i ramdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att företag får överlåta eller hyra ut nyttjanderätter till radiofrekvenser inom de band som kommissionen i enlighet med punkt 3 i artikeln har identifierat som sådana band. Medlemsstaterna får även inom övriga band tillåta företaget att överlåta eller hyra ut individuella nyttjanderätter till radiofrekvenser till andra företag. De villkor som är knutna till individuella nyttjanderätter till radiofrekvenser ska fortsätta att tillämpas efter överföringen eller uthyrningen såvida inte den behöriga nationella myndigheten har angivit något annat.

Medlemsstaterna får också föreskriva att nyttjanderätter till radiofrekvenser inte får överlåtas eller hyras ut om företaget ursprungligen erhöll nyttjanderätten till radiofrekvenser gratis.

Enligt 4 § i kommunikationsmarknadslagen krävs koncession när nättjänster som förutsätter radiofrekvenser tillhandahålls i sådana digitala markbundna masskommunikationsnät eller mobilnät där allmän televerksamhet utövas. Nätkoncession krävs däremot inte för tillhandahållande av nättjänster i digitala

markbundna masskommunikationsnät, om det är fråga om verksamhet i liten skala.

I 9 § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om materiella förutsättningar för koncession. Enligt 1 mom. ska koncession beviljas, om sökanden har tillräckliga ekonomiska resurser att sörja för nätföretagets skyldigheter, och koncessionsmyndigheten inte har grundad anledning att misstänka att sökanden bryter mot kommunikationsmarknadslagen, radiolagen, lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation eller någon annan lag som gäller televerksamhet. I 2 mom. ingår en specialbestämmelse om myndighetsnät. Enligt 3 mom. ska koncession beviljas de sökande vars verksamhet bäst främjar kommunikationsmarknadslagens syften enligt 1 §, om koncession på grund av knapp tillgång på radiofrekvenser inte kan beviljas alla sökande.

I Finland beviljas nätkoncessioner för televerksamhet i enlighet med kommunikationsmarknadslagen, alltså i regel gratis. Det enda undantaget från denna princip är frekvensområdet 2500–2690 MHz. Bestämmelser om förfarandet i fråga om det området ingår i lagen om auktion av vissa radiofrekvenser (462/2009, nedan auktionslagen). Det auktionsförfarande som avses i denna lag har tillämpats en gång, i december 2009.

I 16 § i auktionslagen ingår en bestämmelse om överföring av koncession. Enligt paragrafen kan statsrådet på koncessionshavarens begäran överföra en koncession, om det inte har särskilt vägande skäl att misstänka att överföringen hindrar konkurrens, äventyrar en störningsfri radiokommunikation eller uppenbart äventyrar den nationella säkerheten. Koncessionshavarens alla rättigheter och skyldigheter övergår till den nya koncessionshavaren.

Enligt 18 § i auktionslagen kan en koncessionshavare hyra ut nyttjanderätten till de frekvenser som avses i koncessionen till ett annat företag eller en annan sammanslutning.

Genomförandet av artikel 9b.1 i ramdirektivet förutsätter ingen ny lagstiftning, eftersom bestämmelserna i kommunikationsmarknadslagen och auktionslagen fullgör direktivets krav.

Enligt artikel 9b.2 i ramdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att ett företags avsikt

att överlåta nyttjanderätter till radiofrekvenser och den faktiska överföringen av dessa anmäls i enlighet med nationella förfaranden till den behöriga nationella myndighet som har ansvaret för tilldelningen av individuella nyttjanderätter och att de offentliggörs. I de fall användningen av radiofrekvenser har harmoniserats genom tillämpning av radiospektrumbeslutet eller andra gemenskapsåtgärder ska all sådan överföring ske enligt sådan harmoniserad användning.

Enligt 16 § 1 mom. i auktionslagen kan en koncession överföras på koncessionshavarens begäran. När en koncession överförs enligt 7 mom. övergår också helt eller delvis den frekvensreservering eller det radiotillstånd som hänför sig till koncessionen. Den som avstår från en koncession ska omedelbart underrätta Kommunikationsverket om överföringen.

Genomförandet av artikel 9b.2 i ramdirektivet kan således inte anses förutsätta någon ny lagstiftning eller ändringar i gällande lag.

Enligt artikel 9b.3 i ramdirektivet får kommissionen anta lämpliga genomförandeåtgärder för att identifiera de band för vilka nyttjanderätter till radiofrekvenser kan överföras eller hyras ut mellan företag. Dessa åtgärder ska inte täcka frekvenser som används för utsändningar. Artikel 9b.3 i ramdirektivet gäller endast kommissionen och förutsätter sålunda inte i detta skede några nationella genomförandeåtgärder i Finland.

Artikel 10 i ramdirektivet gäller nummerseerier. I artikeln har gjorts endast vissa mindre terminologiska ändringar som inte har någon inverkan i sak. Bestämmelserna i artikeln har i sin helhet verkställts genom bestämmelserna i 46–48 § i kommunikationsmarknadslagen.

En behörig myndighet ska enligt artikel 11.1 andra stycket första strecksatsen när den överväger en ansökan om beviljande av rättigheter att installera faciliteter på, över eller under offentlig eller privat egendom för ett företag som godkänts för tillhandahållande av allmänna kommunikationsnät, eller en ansökan om beviljande av rättigheter att installera faciliteter på, över eller under offentlig eller privat egendom, för ett företag som godkänts för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät som inte är allmänt

tillgängliga, fatta beslut på grundval av enkla, ändamålsenliga, öppet redovisade och allmänt tillgängliga förfaranden som tillämpas utan diskriminering och dröjsmål, och i alla händelser fatta sitt beslut inom sex månader efter ansökan, utom vid expropriation.

I 106 § i kommunikationsmarknadslagen ingår bestämmelser om byggnadstillsynsmyndighetens beslut om rättigheter att placera ut telekablar samt anordningar i anslutning till dem, smärre konstruktioner och stolpar. Kan överenskommelse inte nås om utläggningen, kan kommunens byggnadstillsynsmyndighet på ansökan av teleföretaget besluta ge teleföretaget denna rättighet genom att fastställa en telekabelplan enligt 102 §.

I Finland grundar sig individens rättigheter och skyldigheter på en lag, som är offentlig och allmänt tillgänglig och behandlar parterna lika. Vid behandlingen av ansökningar om rättigheter att installera faciliteter regleras byggnadstillsynsmyndighetens förvaltningsverksamhet av förvaltningslagen och offentlighetslagen som allmänna lagar. I 6 § i förvaltningslagen konstateras de centrala rättsprinciperna inom den finländska förvaltningen enligt vilka myndigheterna ska bemöta dem som uträttar ärenden hos förvaltningen jämlikt och använda sina befogenheter enbart för syften som är godtagbara enligt lag. Myndigheternas åtgärder ska vara opartiska och stå i rätt proportion till sitt syfte. Åtgärderna ska skydda förväntningar som är berättigade enligt rättsordningen. I 23 § i förvaltningslagen konstateras att ett ärende ska behandlas utan ogrundat dröjsmål.

Enligt offentlighetslagen ska en myndighets verksamhet vara öppen och offentlig. Enligt offentlighetsprincipen i 1 § i offentlighetslagen är utgångspunkten att alla myndighetshandlingar är offentliga. I 20 § i offentlighetslagen konstateras också att en myndighet ska främja öppenhet i sin verksamhet. En myndighet ska informera om sin verksamhet och sina tjänster samt om de rättigheter och skyldigheter som enskilda människor och sammanslutningar har i ärenden som anknyter till dess verksamhetsområde. Myndigheterna ska också se till att de handlingar eller förteckningar över handlingar som är centrala för allmänhetens möjligheter att få uppgifter vid behov finns att tillgå på biblio-

tek eller i allmänna datanät eller på något annat för allmänheten lättillgängligt sätt.

Bestämmelserna i förvaltnings- och offentlighetslagen uppfyller kraven i artikel 11.1 andra stycket första strecksatsen, med undantag för den förutsatta tidsfristen på sex månader för beslutsfattandet.

I de fall där offentliga eller lokala myndigheter enligt artikel 11.2 i ramdirektivet har äganderätt till eller kontroll över företag som driver allmänna elektroniska kommunikationsnät och/eller tillhandahåller allmänt tillgängliga kommunikationstjänster ska medlemsstaterna säkerställa att det råder en ändamålsenlig organisatorisk åtskillnad mellan den verksamhet som har ansvar för beviljande av de rättigheter som avses i punkt 1 och de verksamheter som har samband med ägande eller kontroll.

Statens ägarstyrningsenhet, som svarar för det statliga ägandet i TeliaSonera, är strukturellt avskild och lyder vid statsrådets kansli under ett helt annat ministerium än den kommunikationspolitiska avdelningen vid kommunikationsministeriet. Genomförandet av artikel 11.2 i ramdirektivet förutsätter sålunda ingen ny lagstiftning.

Enligt artikel 12.4 i ramdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga nationella myndigheterna kan kräva att företag tillhandahåller nödvändig information, om de behöriga myndigheterna begär detta, för att dessa myndigheter tillsammans med de nationella regleringsmyndigheterna ska kunna utarbeta en detaljerad förteckning över typ, tillgänglighet och geografisk belägenhet vad avser de faciliteter som avses i punkt 1 och göra denna förteckning tillgänglig för berörda parter.

Enligt 111 § i kommunikationsmarknadslagen ska teleföretagen avgiftsfritt lämna upplysningar om var telekablar är utlagda. Dessutom är teleföretagen enligt 112 § i kommunikationsmarknadslagen på begäran av kommunikationsministeriet eller Kommunikationsverket skyldiga att samla in och att utan hinder av affärs- och yrkeshemligheter till kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket lämna ut uppgifter som behövs för styrningen och övervakningen av televerksamheten.

Enligt artikel 12.5 i ramdirektivet ska de åtgärder som vidtas av en nationell regleringsmyndighet i enlighet med denna artikel vara objektiva, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella. I tillämpliga fall ska åtgärderna genomföras i samarbete med lokala myndigheter.

I Finland bygger individens rättigheter och skyldigheter på lag, som är offentlig och allmänt tillgänglig och behandlar parterna lika. Kommunikationsverkets förvaltningsverksamhet regleras av förvaltningslagen som allmän lag. I 2 kap. i förvaltningslagen föreskrivs om grunderna för god förvaltning. I 6 § i förvaltningslagen konstateras de centrala rättsprinciperna för den finländska förvaltningen, enligt vilka myndigheterna ska bemöta dem som uträttar ärenden hos förvaltningen jämlikt och använda sina befogenheter enbart för syften som är godtagbara enligt lag. Myndigheternas åtgärder ska vara opartiska och stå i rätt proportion till sitt syfte. Åtgärderna ska skydda förväntningar som är berättigade enligt rättsordningen.

Enligt offentlighetslagen ska myndigheternas verksamhet vara öppen och offentlig.

Av ovan nämnda skäl förutsätter verkstäligheten av artikel 12.4 och 12.5 inga ändringar eller tillägg i lagstiftningen.

Enligt nya artikel 13a.1 i ramdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster vidtar lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att på ett tillfredsställande sätt skydda säkerheten för sina nät eller tjänster. Dessa åtgärder ska utnyttja den senaste tekniken och säkerställa en lämplig säkerhetsnivå för den beräknade risken. I synnerhet ska åtgärder vidtas för att förebygga och minimera säkerhetsincidenters påverkan på användare och sammanlänkade nät.

I 5 kap. 19 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation åläggs teleföretag och den som tillhandahåller mervärdetjänster att handha dataskyddet för sina tjänster. Handhavandet av dataskyddet avser åtgärder för att trygga säkerheten för verksamheten, datatrafiken, utrustningen och programmen samt för datamaterialet. Åtgärderna ska anpassas till hur allvarliga hot som föreligger samt till den tekniska utvecklingens

nivå och till kostnaderna. I 20 § föreskrivs särskilt om åtgärder för att genomföra dataskyddet och i 21 § om dataskyddsanmälningar.

Det nationella genomförandet av artikel 13a.1 i ramdirektivet förutsätter av ovan nämnda skäl ingen ny lagstiftning.

Enligt artikel 13a.2 ska medlemsstaterna säkerställa att företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät vidtar lämpliga åtgärder för att säkerställa integriteten för sina nät för att kunna säkerställa kontinuerlig leverans av tillhandahållna tjänster över de aktuella näten.

I 128 § i kommunikationsmarknadslagen åläggs teleföretag att planera, bygga ut och underhålla allmänna kommunikationsnät och kommunikationstjänster samt kommunikationstjänster som ansluts till dem så att standarden är god. T.ex. enligt 1 punkten ska telekommunikationens tekniska standard vara god. Enligt 2 punkten ska näten och tjänsterna tåla normala klimatrelaterade, mekaniska, elektromagnetiska och andra yttre störningar som kan förväntas. Listan över krav i 128 § i kommunikationsmarknadslagen kompletteras ytterligare av den fullmakt att meddela föreskrifter som getts Kommunikationsverket genom 129 § och som också gäller kvalitetskraven på kommunikationsnät och kommunikationstjänster och kompatibilitet. Kommunikationsverket har meddelat många tekniska föreskrifter med stöd av denna fullmakt att meddela föreskrifter.

Genomförandet av artikel 13a.2 i ramdirektivet förutsätter av ovan nämnda skäl ingen ny lagstiftning.

Enligt första stycket i artikel 13a.3 i ramdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster meddelar den behöriga nationella regleringsmyndigheten om överträdelser av säkerheten eller integriteten som i betydande omfattning påverkade driften av nät och tjänster.

Enligt 128 § 2 mom. i kommunikationsmarknadslagen ska teleföretaget utan dröjsmål underrätta Kommunikationsverket om eventuella väsentliga fel eller störningar i kommunikationsnäten eller kommunikationstjänsterna. Teleföretagen ska även enligt 21 §

2 mom. i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation informera Kommunikationsverket om betydande kränkningar av dataskyddet för nät- och kommunikationstjänster samt om sådana mot dessa tjänster riktade dataskyddshot som teleföretagen har kännedom om. Dessutom ska teleföretagen informera Kommunikationsverket om avsevärda fel i eller störningar av tjänsterna. Samtidigt ska information ges om åtgärder genom vilka man strävar efter att hindra en upprepning av sådana kränkningar av dataskyddet och hot om kränkningar, samt av fel och störningar.

Genomförandet av första stycket i artikel 13a.3 i ramdirektivet förutsätter sålunda ingen ny lagstiftning, men både i 128 § i kommunikationsmarknadslagen och i 21 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation föreslås trots detta vissa lagstiftnings-tekniska ändringar.

I andra stycket i artikel 13a.3 i ramdirektivet konstateras att den berörda nationella regleringsmyndigheten vid behov ska informera de nationella regleringsmyndigheterna i övriga medlemsstater och Europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet (Enisa).

Enligt 31 § 4 punkten i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation ska Kommunikationsverket informera om dataskyddsfrågor. Syftet med offentlighetslagen är att förverkliga öppenhet och god informationshantering i myndigheternas verksamhet. I 20 § konstateras att en myndighet ska främja öppenhet i sin verksamhet och i detta syfte vid behov sammanställa handböcker, statistik och andra publikationer samt datamaterial om sina tjänster, beslutspraxis samt om samhällsförhållandena och samhällsutvecklingen inom sitt verksamhetsområde.

Kommunikationsverket kan redan enligt gällande lagstiftning vid behov informera både de nationella myndigheterna i övriga medlemsstater och Europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet om kränkningar av säkerheten eller integriteten som det är fråga om i direktivet, om det inte förhindras av någon sekretessplikt.

Genomförandet av artikel 13a.3 i ramdirektivet förutsätter av ovan nämnda skäl ingen ny lagstiftning.

I artikel 13b.1 i ramdirektivet konstateras att medlemsstaterna ska säkerställa att de be-

höriga nationella regleringsmyndigheterna har befogenheter att utfärda bindande instruktioner, däribland sådana som rör tidsfrister för genomförande, till företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster för att genomföra artikel 13a.

I 5 kap. i gällande lag om dataskydd vid elektronisk kommunikation har Kommunikationsverket getts flera fullmakter att meddela föreskrifter om både dataskydd och om anmälningar om dataskyddskränkningar eller dataskyddshot. I 129 § i kommunikationsmarknadslagen har Kommunikationsverket åter getts rätt att meddela tekniska föreskrifter för kommunikationsnät och kommunikationstjänster.

Genomförandet av artikel 13b.1 i ramdirektivet förutsätter av ovan nämnda skäl ingen ny lagstiftning.

Enligt artikel 13b.2 a i ramdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga nationella regleringsmyndigheterna har befogenheter att kräva av företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att de tillhandahåller den information som behövs för att kunna bedöma säkerheten och integriteten i deras tjänster och nät. Dessa inbegriper även dokumenterade säkerhetsprinciper.

Enligt 124 § i kommunikationsmarknadslagen har Kommunikationsverket rätt att göra tekniska inspektioner i teleföretag för att övervaka att skyldigheterna enligt lagen iaktas. Kommunikationsverket har då rätt att få tillträde till teleföretagets utrustningsutrymmen samt att för granskning få de handlingar som behövs för övervakningsuppgiften. Även enligt 33 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation har Kommunikationsverket en omfattande rätt att få uppgifter för skötseln av sina lagstadgade uppgifter.

I Kommunikationsverkets föreskrift M 47 C/2009 har teleföretagen ålagts att producera och lämna in styrdokumentet för datasäkerheten till högsta ledningen för godkännande.

Genomförandet av artikel 13b.2 a i ramdirektivet förutsätter av ovan nämnda skäl ingen ny lagstiftning.

Enligt artikel 13b.3 i ramdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna har alla nödvändiga befogenheter för att undersöka fall av bristande efterlevnad och hur detta påverkar nätens säkerhet och integritet.

I 31 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation räknas upp Kommunikationsverkets uppgifter i vilka bl.a. ingår att samla uppgifter om kränkningar och hot om kränkningar av dataskyddet för nättjänster, kommunikationstjänster och mervärdestjänster samt om betydande fel i och störningar av dessa tjänster. För att genomföra detta har Kommunikationsverket enligt 33 § omfattande rättigheter att få uppgifter.

Enligt 124 § i kommunikationsmarknadslagen har Kommunikationsverket rätt att göra tekniska inspektioner i teleföretag för att övervaka att skyldigheterna enligt lagen iaktas. Och, som ovan konstaterades, Kommunikationsverket har då rätt att även få tillträde till teleföretagets utrustningsutrymmen samt att för granskning få de handlingar som behövs för övervakningsuppgiften. Dessa metoder effektiviseras ytterligare med de tvångsmedel som getts Kommunikationsverket i 121 §.

Genomförandet av artikel 13b.3 i ramdirektivet förutsätter av ovan nämnda skäl ingen ny lagstiftning.

Om ett företag har ett betydande marknadsinflytande på en viss marknad, nedan den första marknaden, kan det enligt artikel 14.3 i ramdirektivet också anses ha ett betydande marknadsinflytande på en närliggande marknad, nedan den andra marknaden, när sambanden mellan de två marknaderna är sådana att marknadsinflytandet på den första marknaden kan överföras till den andra marknaden, varigenom företagets marknadsinflytande stärks. Följaktligen får korrigeringsåtgärder som syftar till att förhindra ett sådant överförande vidtas på den andra marknaden i enlighet med artiklarna 9, 10, 11 och 13 i tillträdesdirektivet. Om korrigeringsåtgärderna visar sig otillräckliga får korrigeringsåtgärder enligt artikel 17 i direktivet om samhällsomfattande tjänster vidtas.

Bestämmelsen har redan genomförts genom 17 § 2 mom. i kommunikationsmarknadslagen, enligt vilken ett teleföretag som

har betydande marknadsinflytande på en viss marknad kan anses ha samma ställning även på en närliggande marknad, om teleföretaget kan stärka sitt marknadsinflytande även på denna marknad. Kommunikationsverket har då tillgång till åtgärder enligt 4 och 5 kap. i kommunikationsmarknadslagen. Kommunikationsverket kan enligt 20 § dessutom införa tilläggsskyldigheter för ett företag med betydande marknadsinflytande som är verksamt på detaljmarknaden, om de skyldigheter som ålagts ett företag med betydande marknadsinflytande som är verksamt på partimarknaden inte tillräckligt främjar konkurrensen utan att tilläggsskyldigheter måste införas i syfte att trygga en effektiv konkurrens. Genomförandet av artikel 14.3 i ramdirektivet förutsätter av ovan nämnda skäl inga ändringar i lagstiftningen.

Enligt artikel 15.3 i ramdirektivet ska de nationella regleringsmyndigheterna i största möjliga utsträckning beakta rekommendationerna och riktlinjerna vid definitionen av de med hänsyn till nationella förhållanden relevanta marknaderna, särskilt geografiska marknader inom sitt territorium. De nationella regleringsmyndigheterna ska följa förfarandena i artiklarna 6 och 7 innan de definierar marknader som skiljer sig från dem som fastställs i rekommendationen. Bestämmelsen har redan genomförts genom 16 § i kommunikationsmarknadslagen, enligt vilken Kommunikationsverket genom beslut regelbundet ska definiera relevanta kommunikationsmarknader.

Enligt artikel 16.1 i ramdirektivet ska de nationella regleringsmyndigheterna analysera de relevanta marknaderna och vid behov i samarbete med de nationella konkurrensmyndigheterna. Bestämmelsen har redan verkställts genom 120 § i kommunikationsmarknadslagen, enligt vilken Kommunikationsverket vid skötseln av uppgifter enligt lagen vid behov ska samarbeta med konkurrensmyndigheterna.

Om den nationella regleringsmyndigheten enligt ändrade artikel 16.2 i ramdirektivet ska avgöra huruvida skyldigheter för företag ska införas, bibehållas, ändras eller upphävas, ska den på grundval av sin marknadsanalys avgöra huruvida det råder effektiv konkurrens på en relevant marknad. Bestämmelsen

har redan genomförts nationellt genom bestämmelserna i 17 och 18 § i kommunikationsmarknadslagen.

Om en nationell regleringsmyndighet enligt artikel 16.4 i ramdirektivet fastslår att det inte råder effektiv konkurrens på en relevant marknad, ska den identifiera företag som enskilt eller tillsammans med andra har ett betydande marknadsinflytande på den marknaden i enlighet med artikel 14 och den nationella regleringsmyndigheten ska ålägga dessa företag de lämpliga specifika regleringsskyldigheter som avses i punkt 2 i den här artikel eller bibehålla eller ändra sådana skyldigheter om de redan existerar. Bestämmelsen har redan genomförts genom 17 § i kommunikationsmarknadslagen, enligt vilken Kommunikationsverket genom sitt beslut ska bestämma att ett teleföretag är ett företag med betydande marknadsinflytande, om företaget utifrån en marknadsanalys konstateras ensamt eller tillsammans med andra ha ett sådant ekonomiskt inflytande på en viss marknad att det i betydande utsträckning kan verka oberoende av konkurrenter, konsumenter eller andra användare.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 17.2 i ramdirektivet främja användningen av sådana standarder och/eller specifikationer som anges i punkt 1 för tillhandahållande av tjänster, tekniska gränssnitt och/eller nätfunktioner, i den utsträckning som är absolut nödvändig för att garantera tjänsternas kompatibilitet och öka användarnas valfrihet. Om sådana standarder och/eller specifikationer saknas ska medlemsstaterna enligt artikel 17.2 tredje stycket främja tillämpningen av internationella standarder eller rekommendationer som har antagits av Internationella teleunionen (ITU), Europeiska post- och telekommunikationsunionen (CEPT), Internationella standardiseringsorganisationen (ISO) och Internationella elektrotekniska kommissionen (IEC). Nytt i punkten är omnämnandet av CEPT. Till Kommunikationsverkets uppgifter hör att tillsammans med kommunikationsministeriet bedriva internationellt samarbete med de aktuella organisationerna, och därför förutsätter ändringen inga ändringar i lagstiftningen.

Enligt det nya led som fogats till artikel 18.1 i ramdirektivet ska medlemsstaterna

med hjälp av ibruktagandet av standarder främja att leverantörer av digitala televisionstjänster och utrustning samarbetar i tillhandahållandet av interaktiva televisionstjänster för slutanvändare med funktionshinder.

Enligt 128 § 1 mom. 9 punkten i kommunikationsmarknadslagen ska allmänna kommunikationsnät och kommunikationstjänster samt kommunikationsnät och kommunikationstjänster som ansluts till dem planeras, byggas och underhållas så att de vid behov är kompatibla med televisionapparater som uppfyller kraven enligt kommunikationsmarknadslagen.

Enligt 129 § kan Kommunikationsverket meddela föreskrifter om kvalitetskrav på kommunikationsnät och kommunikationstjänster samt om kompatibilitet. I enlighet med punkt 11 kan dessa föreskrifter gälla tekniska egenskaper hos televisionsnät som tar emot bredbildstelevisionstjänster och bredbildstelevisionsprogram.

Enligt 132 § har Kommunikationsverket även rätt att meddela tekniska föreskrifter för att säkerställa televisionapparaters samt avkodningssystemers kompatibilitet. När Kommunikationsverket meddelar föreskrifter ska det även ta hänsyn till existerande standarder för sändningstekniker som lämpar sig för behoven bland funktionshindrade.

Enligt 10 § 4 mom. i kommunikationsmarknadslagen kan en koncession som gäller tillhandahållande av nättjänster i ett digitalt markbundet masskommunikationsnät förenas med villkor som gäller sändningstekniken. Även koncessionsbestämmelserna kan i framtiden gälla standarder för behoven bland funktionshindrade.

Det nationella genomförandet av artikel 18 i direktivet förutsätter således ingen ny lagstiftning.

När kommissionen enligt artikel 19.1 i ramdirektivet konstaterar att skillnader i de nationella regleringsmyndigheternas genomförande av de regleringsuppgifter som anges i detta direktiv och i särdirektiven kan skapa hinder för den inre marknaden får kommissionen utfärda en rekommendation eller ett beslut om harmoniserad tillämpning av bestämmelserna i det här direktivet och särdirektiven för att de mål som anges i artikel 8 ska uppnås och när detta görs ska kommis-

sionen i största möjliga utsträckning beakta yttrandet från Berec.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 19.2 i ramdirektivet säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna tar största möjliga hänsyn till dessa rekommendationer när de utför sina uppgifter. Om en nationell regleringsmyndighet väljer att inte följa en rekommendation ska den meddela kommissionen detta och motivera sin ståndpunkt. Kommunikationsverket kommer i praktiken att ta hänsyn till kommissionens rekommendationer och därför förutsätter genomförandet av artikel 19.2 inga ändringar i lagstiftningen.

Om en tvist uppstår i samband med nuvarande skyldigheter som införts enligt detta direktiv eller särdirektiven, mellan företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i en medlemsstat, eller mellan sådana företag och andra företag i den medlemsstat som drar nytta av skyldigheter i fråga om tillträde och/eller samtrafik enligt detta direktiv eller särdirektiven, ska den berörda nationella regleringsmyndigheten enligt ändrade artikel 20.1 i ramdirektivet på begäran av någon av parterna, och utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i punkt 2, så snart som möjligt, dock senast inom fyra månader, utom i undantagsfall, fatta ett bindande beslut för att lösa tvisten. Medlemsstaten i fråga ska kräva att alla parter samarbetar fullt ut med den nationella regleringsmyndigheten.

I 126 § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om avgörande av meningsskiljaktigheter vid Kommunikationsverket. Bestämmelsen motsvarar kraven i artikeln. Genomförandet av artikel 20.1 i ramdirektivet förutsätter sålunda ingen ny lagstiftning.

Till ramdirektivet har fogats en ny artikel 21a, som gäller påföljder. Enligt nya artikel 21a ska medlemsstaterna bestämma vilka påföljder som är tillämpliga för överträdelser av de nationella bestämmelser som antagits i enlighet med ramdirektivet och särdirektiven. Påföljderna ska vara lämpliga, effektiva, proportionella och avskräckande.

Påföljdsbestämmelserna i 12 kap. i gällande kommunikationsmarknadslag uppfyller kraven i artikel 21a i direktivet.

Auktorisationsdirektivet

I definitionen på allmän auktorisation i artikel 2 i auktorisationsdirektivet har gjorts endast en terminologisk ändring som inte påverkar dess innehåll. Varken kommunikationsmarknadslagen eller radiolagen innehåller någon definition på allmän auktorisation. Artikel 2 i direktivet förutsätter således inget nationellt genomförande.

Enligt nya stycket i artikel 3.2 i auktorisationsdirektivet ska företag som tillhandahåller gränsöverskridande elektroniska kommunikationstjänster till företag som är belägna i flera medlemsstater inte vara skyldiga att lämna in mer än en anmälan per berörd medlemsstat.

Enligt 13 § i kommunikationsmarknadslagen ska en skriftlig anmälan göras till Kommunikationsverket innan allmän televerksamhet inleds. Anmälningsskyldigheten gäller inte allmän televerksamhet om den är tillfällig, riktar sig till ett litet antal mottagare eller annars är av ringa betydelse. Enligt 14 § ska i en televerksamhetsanmälan lämnas alla de uppgifter som behövs för tillsynen. Kommunikationsverket ska enligt 15 § på ett teleföretags begäran inom en vecka ge en bekräftelse på att verket har tagit emot televerksamhetsanmälan.

Bestämmelserna om televerksamhetsanmälan i kommunikationsmarknadslagen överensstämmer redan i sin nuvarande form med det nya direktivet, och det nationella genomförandet av stycket i artikel 3.2 i auktorisationsdirektivet förutsätter således ingen ny reglering.

Enligt artikel 5.1 i auktorisationsdirektivet får medlemsstaterna fortfarande bevilja individuella nyttjanderätter även om de enligt artikeln ska underlätta nyttjandet av radiofrekvenser som faller under allmän auktorisation. Medlemsstaterna får vid behov bevilja individuella nyttjanderätter i syfte att undvika skadlig störning, säkerställa tjänsternas tekniska kvalitet, garantera en effektiv spektrumanvändning, eller uppfylla andra mål av allmänt intresse som medlemsstaterna fastställt i enlighet med gemenskapslagstiftningen.

Enligt 4 § i kommunikationsmarknadslagen krävs koncession när nättjänster som förut-

sätter radiofrekvenser tillhandahålls i sådana digitala markbundna masskommunikationsnät eller mobilnät där allmän televerksamhet utövas.

Enligt 5 § ska statsrådet förklara en koncession ledig att sökas när frekvenser som tekniskt och med hänsyn till en effektiv användning av frekvenserna är ändamålsenliga blir lediga för koncessionsberoende televerksamhet. Användningen av radiofrekvenser regleras således endast när det är nödvändigt på grund av knapp tillgång på frekvenser. På så vis kan man säkerställa en effektiv användning av frekvenserna.

Enligt 7 § 1 mom. i radiolagen ska ett tillstånd skaffas för innehav och användning av radiosändare i syfte att garantera att radiofrekvenserna används effektivt, ändamålsenligt och tillräckligt störningsfritt.

Gällande lagstiftning uppfyller till dessa delar kraven i artikel 5.1 i auktorisationsdirektivet, och det nationella genomförandet av direktivet förutsätter således inte någon separat lagstiftning.

Enligt artikel 5.2 i auktorisationsdirektivet ska medlemsstaterna på begäran bevilja alla företag som tillhandahåller nät eller tjänster enligt den allmänna auktorisationen individuella rättigheter för nyttjandet av radiofrekvenser och nummer, om inget annat följer av bestämmelserna i artiklarna 6 och 7 i auktorisationsdirektivet eller av orsaker i anslutning till beviljandet av rättigheter eller andra bestämmelser som ska säkerställa en effektiv användning av frekvenserna i enlighet med ramdirektivet.

Nyttjanderätter till radiofrekvenser och nummer ska enligt punkt 2 beviljas genom öppna, objektiva, icke-diskriminerande och proportionella förfaranden. När det gäller radiofrekvenser ska de dessutom beviljas i enlighet med bestämmelserna i artikel 9 i ramdirektivet.

Medlemsstaterna får dock tillämpa de särskilda kriterier och förfaranden som de har antagit för att bevilja nyttjanderätter till radiofrekvenser för leverantörer av innehåll i radio- och tv-sändningar för att verka för de mål som avser allmänintressena. Ett undantag från kravet på öppna förfaranden kan dessutom tillämpas om det krävs att man beviljar leverantörerna av innehållstjänster för

radio- eller tv-sändning individuella nyttjanderätter till radiofrekvenser för att uppnå ett mål av allmänt intresse som medlemsstaterna fastställt i enlighet med gemenskapslagstiftningen.

Enligt punkt 2 ska medlemsstaterna vid beviljandet av nyttjanderätten ange om denna kan överlåtas av rättsinnehavaren och på vilka villkor detta kan ske. Om en medlemsstat beviljar nyttjanderätter för en viss tid ska giltighetstiden vara skälig för den ifrågavarande tjänsten med tanke på det eftersträlvade målet, och behovet av en tillräckligt lång avskrivningsperiod för investeringarna ska i detta sammanhang beaktas.

I 9 § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om materiella förutsättningar för koncession. Koncession ska beviljas om sökanden har tillräckliga ekonomiska resurser att sörja för nätföretagets skyldigheter, och koncessionsmyndigheten inte har grundad anledning att misstänka att sökanden bryter mot kommunikationsmarknadslagen, lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar, lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation eller någon annan lag som gäller televerksamhet.

Lagen förutsätter att koncession ska beviljas de sökande vars verksamhet bäst främjar kommunikationsmarknadslagens syften enligt 1 §, om koncession på grund av knapp tillgång på radiofrekvenser inte kan beviljas alla sökande. I princip ska koncession alltså beviljas alla som vill ha koncession. Knapp tillgång på frekvenser kan dock leda till en situation där man bland de sökande ska välja de eller dem som bäst främjar kommunikationsmarknadslagens syften.

Motsvarande bestämmelse ingår i 10 § 8 mom. i radiolagen, enligt vilket radiotillstånd eller radiofrekvensreservering ska beviljas sådana sökande vilkas verksamhet bäst främjar radiolagens syften enligt 1 §, om tillstånd eller reservering på grund av det knappa antalet radiofrekvenser bara kan beviljas en del av sökandena.

Enligt 7 § 1 mom. i lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998) förutsätter utövande av televisions- eller radioverksamhet i ett markbundet masskommunikationsnät koncession som beviljas av statsrådet. I 2 och

3 mom. föreskrivs om situationer i vilka koncession beviljas av Kommunikationsverket.

I 10 § i lagen om televisions- och radioverksamhet konstateras om förutsättningar för beviljande av koncession att koncessionsmyndigheten när koncessioner ledigförklaras och beviljas ska sträva efter att främja yttrandefriheten och göra programutbudet mångsidigare samt tillgodose behoven hos särskilda grupper bland allmänheten med beaktande av den sammantagna televisionsverksamhet och radioverksamhet som utövas på området.

I 10 § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om koncessionens innehåll. I koncessionen ska definieras koncessionshavarens geografiska verksamhetsområde. Koncessionen kan förenas med sådana villkor för nätens eller tjänsternas kvalitet som främjar lagens syften. Koncessionen kan dessutom förenas med sådana villkor som kompletterar Kommunikationsverkets tekniska föreskrifter och som gäller kommunikationsnätens tekniska egenskaper eller en effektiv användning av frekvenserna.

Enligt 12 § 3 mom. i kommunikationsmarknadslagen får koncessioner inte överföras. Statsrådet kan återkalla en koncession, om det faktiska bestämmandeinflytandet i förhållande till koncessionshavaren förändras. Anmälan om förändrat bestämmandeinflytande ska omedelbart göras till statsrådet, som ska fatta beslut om återkallandet inom två månader efter anmälan. Enligt 5 mom. betraktas överföring av koncession som utgör förutsättning för återkallande inte som överföring av koncession inom en koncern mellan moderbolaget och ett dotterbolag som är helt i dess ägo. Koncessionsmyndigheten ska omedelbart underrättas om en sådan överföring.

I 11 § i radiolagen ingår bestämmelser om byte av innehavare av radiotillstånd. Enligt paragrafen kan ett radiotillstånd överföras från ett bolag till ett annat inom en koncern som avses i lagen om aktiebolag (734/1978). Kommunikationsverket ska omedelbart underrättas om överföringen. Andra överföringar än överföringar inom en koncern tillåts endast om så bestäms i tillståndsvillkoren. Kommunikationsverket ska vid beviljandet av radiotillstånd alltså uppge om rättsinnehavaren får överlåta radiotillståndet och på vilka villkor.

Enligt 8 § i kommunikationsmarknadslagen beviljar statsrådet koncession för viss tid, dock för högst 20 år. När statsrådet förklarar en koncession ledig att sökas i enlighet med 5 § i kommunikationsmarknadslagen ska det i enlighet med 118 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen höra företrädare för teleföretag och användare om meddelandet om att en koncession är ledig att sökas. I samband med detta får aktörerna i branschen information om hur lång den planerade tidsfristen för nyttjanderätten är.

Enligt 48 § i kommunikationsmarknadslagen beslutar Kommunikationsverket om nummer och prefix som tilldelas teleföretag och andra personer. Nummer och prefix ska delas ut så att teleföretag och andra personer behandlas så rättvist som möjligt med hänsyn till omfattningen och arten av deras verksamhet.

Kommunikationsverket ska fatta beslut om tilldelningen av nummer eller prefix inom tre veckor efter att verket tagit emot ansökan. Om ett nummer eller prefix har exceptionellt ekonomiskt värde, kan numreringsbeslutet dock fattas inom sex veckor från det att verket tagit emot ansökan. I ett numreringsbeslut kan innehavaren av nyttjanderätten till ett nummer eller prefix förpliktas att ta numret i bruk inom en skälig tid.

Det ovan beskrivna innehållet i gällande kommunikationsmarknadslag, radiolag och lag om televisions- och radioverksamhet motsvarar som sådant artikel 5.2 i auktorisationsdirektivet, och det nationella genomförandet av direktivet förutsätter därför varken ändringar i gällande lagstiftning eller ny lagstiftning.

Enligt artikel 5.3 i auktorisationsdirektivet ska beslut om beviljande av nyttjanderätter fattas, meddelas och offentliggöras så snart som möjligt efter det att fullständig ansökan mottagits av den nationella regleringsmyndigheten. Beslut ska fattas inom tre veckor för nummer som har tilldelats för särskilda ändamål i den nationella nummerplanen och inom sex veckor för radiofrekvenser som har tilldelats för att användas av elektroniska kommunikationstjänster i den nationella frekvensplanen. Denna senare tidsgräns får inte

hindra tillämpningen av internationella avtal om användning av radiofrekvenser eller positioner i omloppsbanor.

Enligt 8 § 2 mom. i kommunikationsmarknadslagen ska beslutet om koncession fattas inom sex veckor från det att ansökningstiden har gått ut. Statsrådet kan i särskilda fall förlänga tidsfristen på sex veckor med högst åtta månader, om det är nödvändigt för att säkerställa att ansökningsförfarandet är opartiskt, skäligt, klart eller öppet för insyn, för komplettering av ansökningarna eller av någon annan särskild orsak. En förlängning av tidsfristen ska meddelas offentligt.

Innehållet i gällande kommunikationsmarknadslag motsvarar redan nu artikel 5.3 i auktorisationsdirektivet, och det nationella genomförandet av direktivet förutsätter därför varken ändringar i gällande lagstiftning eller ny lagstiftning.

Enligt artikel 5.4 får medlemsstaterna i situationer där sökandena beviljas nummer av exceptionellt ekonomiskt värde förlänga den period under vilken nummer beviljas sökanden till sex veckor från mottagandet av ansökan. Denna bestämmelse i direktivet har genomförts genom 48 § 3 mom. i kommunikationsmarknadslagen.

Enligt artikel 5.5 i auktorisationsdirektivet får medlemsstaterna inte begränsa antalet nyttjanderätter som ska beviljas annat än när detta är nödvändigt för att garantera en effektiv användning av radiofrekvenser i enlighet med artikel 7.

Enligt 5 § i kommunikationsmarknadslagen ska statsrådet förklara en koncession ledig att sökas när frekvenser som tekniskt och med hänsyn till en effektiv användning av frekvenserna är ändamålsenliga blir lediga för koncessionsberoende televerksamhet. Statsrådet svarar för att frekvenser förklaras lediga att sökas när frekvenser som tekniskt och med hänsyn till en effektiv användning av frekvenserna är ändamålsenliga blir lediga, och att nyttjanderätt till dessa beviljas under lagstadgade förutsättningar.

Innehållet i gällande kommunikationsmarknadslag motsvarar således redan nu artikel 5.5 i auktorisationsdirektivet, och det nationella genomförandet av direktivet förutsätter därför varken ändringar i gällande lagstiftning eller ny lagstiftning.

Enligt artikel 5.6 i auktorisationsdirektivet ska de behöriga nationella myndigheterna säkerställa att radiofrekvenserna används effektivt och i enlighet med artiklarna 8.2 och 9.2 i ramdirektivet. De nationella myndigheterna ska säkerställa att konkurrensen inte snedvrids av någon överlåtelse eller ackumulering av nyttjanderätter till radiofrekvenser. För detta ändamål får medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder, som t.ex. att minska, återkalla eller tvinga fram en försäljning av en nyttjanderätt för radiofrekvenser.

Liksom konstateras ovan förpliktar både 5 § i kommunikationsmarknadslagen och 7 § 1 mom. i radiolagen statsrådet och Kommunikationsverket att säkerställa en effektiv användning av radiofrekvenserna. Statsrådet ska dessutom enligt 1 § i kommunikationsmarknadslagen även sörja för konkurrens. Även enligt 1 § 2 mom. i auktionslagen är syftet med lagen att främja konkurrens och säkerställa en effektiv användning av frekvenserna, när det är fråga om att bevilja koncession inom det frekvensområde som anges i auktionslagen.

Enligt 12 § 3 mom. i kommunikationsmarknadslagen får koncessioner inte överföras. När en koncession beviljas för ett frekvensområde som särskilt anges i lag tillämpas 7 § i auktionslagen där rätten att delta i auktionen begränsas. Enligt paragrafen får endast ett företag av företag i en koncern som avses i 1 kap. 6 § i bokföringslagen (1336/1997) delta i auktionen.

Bestämmelserna om användningen av radiofrekvenser i kommunikationsmarknadslagen, radiolagen och auktionslagen harmonierar redan i sin nuvarande form med det nya direktivet, och det nationella genomförandet av artikel 5.6 i auktorisationsdirektivet förutsätter således ingen ny reglering.

Enligt artikel 6.1 i auktorisationsdirektivet har artikel 6.1–6.3 i auktorisationsdirektivet ändrats. Ändringarna är tekniska ändringar där hänvisningarna till direktivets bilaga har ändrats. Ändringarna förutsätter inga nationella genomförandeåtgärder.

Enligt inledningsfrasen i artikel 7.1 i auktorisationsdirektivet ska en medlemsstat tillämpa regleringen i artikeln förutom på beviljandet av nyttjanderätter dessutom på situationer där befintliga rättigheters giltighet

förlängs på annat sätt än i enlighet med de villkor som anges i koncessionerna.

Enligt 8 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen kan koncession beviljas för högst 20 år. En koncession kan enligt 11 § i kommunikationsmarknadslagen med koncessionshavarens samtycke och även i övrigt ändras medan koncessionen är i kraft, om det är nödvändigt av en särskild orsak som beror på den tekniska utvecklingen eller en väsentlig förändring i verksamhetsbetingelserna för den koncessionsberoende verksamheten.

Enligt 10 § 2 mom. i radiolagen beviljas radiotillstånd för högst 10 år åt gången. Radiotillstånd för radiosändare som används för utövande av koncessionsberoende televerksamhet enligt 4 § i kommunikationsmarknadslagen eller televisions- och radioverksamhet enligt 7 § i lagen om televisions- och radioverksamhet beviljas dock för högst 20 år åt gången.

I 8 § 3 mom. i radiolagen ingår bestämmelser om situationer där Kommunikationsverket under radiotillståndets giltighetstid kan ändra tillståndsvillkoren utan tillståndshavarens samtycke.

Enligt paragrafen kan Kommunikationsverket under radiotillståndets giltighetstid ändra tillståndsvillkoren utan tillståndshavarens samtycke, om det är nödvändigt då den användningsplan som fastställts för radiofrekvensen ändras eller på grundval av frekvensföreskrifter eller förpliktelser i internationella fördrag eller om det är motiverat för att förebygga eller avhjälpa störningar av radiokommunikationen eller för användningen av radiofrekvensområdet enligt dess primära användningsändamål.

Tillståndsvillkoren kan ändras också om det är nödvändigt för att användningen av radiofrekvenserna behöver omorganiseras på grund av en förändring i de ekonomiska eller tekniska verksamhetsförutsättningarna för ett teleföretag på marknaden eller av att ett nytt teleföretag kommer in på marknaden eller av att det sker andra motsvarande förändringar av förhållandena för marknaden.

Bestämmelserna i kommunikationsmarknadslagen och radiolagen harmonierar redan i sin nuvarande form med det nya direktivet, och det nationella genomförandet av inled-

ningsfrasen i artikel 7.1 i auktorisationsdirektivet förutsätter således ingen ny reglering.

Enligt led c i artikel 7.1 i auktorisationsdirektivet ska medlemsstaten offentliggöra alla beslut om att begränsa beviljandet av nyttjanderätter eller om att förlänga nyttjanderätter och ange skälen för detta.

Enligt 20 § 2 mom. i offentlighetslagen ska en myndighet informera om sin verksamhet och sina tjänster samt om de rättigheter och skyldigheter som enskilda människor och sammanslutningar har i ärenden som anknyter till dess verksamhetsområde. Enligt 20 § 3 mom. ska myndigheterna se till att de handlingar eller förteckningar över handlingar som är centrala för allmänhetens möjligheter att få uppgifter vid behov finns att tillgå på bibliotek eller i allmänna datanät eller på något annat för allmänheten lättillgängligt sätt.

Offentlighetslagens bestämmelser uppfyller kraven i led c i artikel 7.1 i auktorisationsdirektivet, och genomförandet av direktivet förutsätter alltså inte till dessa delar någon separat lagstiftning.

Enligt artikel 7.3 i auktorisationsdirektivet ska nyttjanderätter till radiofrekvenser beviljas på grundval av objektiva, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella kriterier. I urvalsgrunderna ska vikt fästas vid huruvida målen i artikel 8 och kraven i artikel 9 i ramdirektivet har uppnåtts.

Enligt artikel 7.5 i auktorisationsdirektivet ska artikeln inte påverka överlåtelse av nyttjanderätter till radiofrekvenser enligt artikel 9b i ramdirektivet. Genomförandet av sistnämnda artikel beskrivs ovan.

I samband med artikel 9 i ramdirektivet och artikel 5 i auktorisationsdirektivet ovan har beskrivits koncessionsregleringen i kommunikationsmarknadslagen, som i sig uppfyller även kraven i artikel 7.3 i auktorisationsdirektivet.

Enligt artikel 10.1 i auktorisationsdirektivet ska de nationella regleringsmyndigheterna övervaka och kontrollera att företagen uppfyller de villkor som gäller för den allmänna auktorisationen eller nyttjanderätterna och de särskilda skyldigheter som anges i artikel 6.2. De nationella regleringsmyndigheterna ska ha befogenhet att kräva att de företag som tillhandahåller elektroniska kommunika-

tionsnät eller kommunikationstjänster som omfattas av den allmänna auktorisationen eller som har nyttjanderätter till radiofrekvenser eller nummer, tillhandahåller alla de uppgifter som krävs för att kontrollera att företaget uppfyller de villkor som gäller för den allmänna auktorisationen eller nyttjanderätterna eller de särskilda skyldigheter som avses i artikel 6.2.

Enligt 119 § 2 mom. i kommunikationsmarknadslagen har Kommunikationsverket till uppgift att övervaka att bestämmelserna i kommunikationsmarknadslagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas.

Enligt 112 § i kommunikationsmarknadslagen är teleföretagen på begäran av kommunikationsministeriet eller Kommunikationsverket skyldiga att samla in och att utan hinder av affärs- och yrkeshemligheter till kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket lämna ut uppgifter som behövs för styrningen och övervakningen av televerksamheten. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål, i den form som myndigheten begär och avgiftsfritt. Nämda skyldighet att samla in och lämna ut uppgifter gäller även andra företag som förfogar över uppgifter som är nödvändiga och relevanta för televerksamheten och de myndighetsuppgifter som nämns i denna lag.

Eftersom gällande lag redan innehåller tillräckliga myndighetsbefogenheter, förutsätter genomförandet av artikel 10.1 i direktivet ingen ny lagstiftning.

Enligt artikel 10.2 i auktorisationsdirektivet ska en nationell regleringsmyndighet, om den finner att ett företag inte uppfyller ett eller flera av de villkor eller särskilda skyldigheter som ställts för företaget, underrätta företaget om detta och ge företaget möjlighet att inom en rimlig tidsperiod inkomma med synpunkter.

Enligt 12 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen kan statsrådet återkalla en koncession helt eller delvis i de situationer som anges i lagen. Enligt 2 mom. är en förutsättning för återkallande dessutom att teleföretag trots uppmaning inte inom en skälig tid, minst en månad, rättar sitt förfarande, återställer sina ekonomiska resurser till en tillfredsställande nivå eller visar att verksamhe-

ten inletts. Bestämmelser om skyldighet att höra parter ingår förutom i 34 § i förvaltningslagen även i 118 § i kommunikationsmarknadslagen.

Enligt artikel 10.2 i auktorisationsdirektivet ska en nationell regleringsmyndighet, om den finner att ett företag inte uppfyller ett eller flera av villkoren för den allmänna auktorisationen eller nyttjanderätterna eller de särskilda skyldigheter som avses i artikel 6.2, underrätta företaget om detta och ge företaget möjlighet att inom en rimlig tidsperiod inkomma med synpunkter.

Enligt artikel 10.3 i auktorisationsdirektivet ska myndigheten ha befogenhet att kräva att en överträdelse upphör, antingen omedelbart eller inom en rimlig tidsperiod. Myndigheten ska dessutom vidta lämpliga och proportionella åtgärder för att säkerställa att villkoren uppfylls. Myndigheterna ska ha befogenheter att införa avskräckande ekonomiska sanktioner, som får inbegripa återkommande retroaktiva sanktioner, och föreskriva att tillhandahållandet av en tjänst eller en uppsättning tjänster som skulle medföra en avsevärd snedvridning av konkurrensen ska upphöra eller senareläggas tills en marknadsanalys enligt artikel 16 i ramdirektivet har slutförts. Företaget ska genast informeras om åtgärderna och motiven för dessa, och det ska fastställas en rimlig tidsfrist för företaget för att efterleva åtgärden.

Enligt 119 § 2 mom. i kommunikationsmarknadslagen har Kommunikationsverket till uppgift att övervaka att bestämmelserna i kommunikationsmarknadslagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas.

Om någon enligt 121 § i kommunikationsmarknadslagen bryter mot kommunikationsmarknadslagen eller bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den och trots uppmaning inte inom en skälig tid av minst en månad rättar sitt förfarande, kan Kommunikationsverket ålägga honom att rätta sitt fel eller sin försummelse. Skyldigheten kan förenas med vite eller med hot om att verksamheten avbryts eller att den försummade åtgärden utförs på bekostnad av den som gjort sig skyldig till överträdelsen. Enligt 3 mom. kan Kommunikationsverket besluta om behövliga temporära åtgärder utan

att vänta på att den tidsfrist som avses i 1 mom. ska gå ut, om ett fel eller en försummelse orsakar allvarlig skada på marknaden eller för verksamheten i kommunikationsnätet.

Enligt 121 a § i kommunikationsmarknadslagen kan Kommunikationsverket, om detta är nödvändigt för att skydda användaren, förbjuda fortsatt användning av ett avtalsvillkor som strider mot 66 § eller förbjuda användning av sådana eller därmed jämförbara avtalsvillkor på nytt. Kommunikationsverket kan även meddela förbudet temporärt, varvid förbudet gäller tills ärendet har avgjorts slutgiltigt. Enligt 2 mom. kan Kommunikationsverket förena ett förbud som det utfärdat med vite. Marknadsdomstolen dömer ut vitet.

Enligt 122 § i kommunikationsmarknadslagen kan ett teleföretag som bryter mot en skyldighet som ålagts företaget med stöd av 18–20 § och som trots uppmaning inte inom en skälig tid av minst tre månader rättar sitt förfarande, påföras en påföljdsavgift. Påföljdsavgift får inte påföras, om förfarandet inte har betydande inverkan på marknaden eller om det med hänsyn till tryggheten av konkurrensen annars är uppenbart ogrundat att påföra en påföljdsavgift. Enligt 2 mom. behöver påföljdsavgift inte påföras, om det för teleföretaget för motsvarande gärning eller försummelse har bestämts eller kommer att bestämmas en sådan konkurrensbrottsavgift som avses i lagen om konkurrensbegränsningar (480/1992).

Enligt 3 mom. ska arten och omfattningen av förfarandet, dess varaktighet samt den konkurrensbrottsavgift enligt konkurrensbegränsningslagen som bestämts för teleföretaget för motsvarande gärning eller försummelse beaktas när påföljdsavgiften fastställs. Enligt 4 mom. är avgiftens storlek minst 1 000 euro och högst en miljon euro. Har gärningen eller försummelsen synnerligen omfattande verkning på marknaden, får nämnda belopp överskridas. Avgiften får dock utgöra högst fem procent av teleföretagets omsättning under det föregående året för tillhandahållandet av nät och tjänster för elektronisk kommunikation. Enligt 5 mom. påförs påföljdsavgiften av marknadsdomstolen på framställning av Kommunikationsverket.

Kommunikationsverket kan enligt 123 § i kommunikationsmarknadslagen, om ett teleföretag trots påföljder som avses i 121 och 122 § allvarligt och på ett väsentligt sätt bryter mot eller försummar att iakttä bestämmelserna i denna lag eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den och trots uppmaning inte inom en skälig tid av minst en månad rättar sitt förfarande, förbjuda teleföretaget att utöva televerksamhet. Enligt 2 mom. kan Kommunikationsverket i de fall som avses i 1 mom. förbjuda teleföretagets verksamhet helt eller delvis. I 12 § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om återkallande av koncession.

Enligt 36 § 1 mom. i radiolagen kan Kommunikationsverket ge den som bryter mot denna lag eller de bestämmelser eller tillståndsvillkor som utfärdats med stöd av den en anmärkning och ålägga denne att rätta sitt fel eller sin försummelse.

Enligt 36 § 2 mom. kan Kommunikationsverket förstärka en förpliktelse enligt 1 mom. med vite eller med hot om att verksamheten avbryts, om föreläggande av vite eller hot om avbrytande är nödvändigt på grund av felets eller försummelsens skadlighet.

Bestämmelserna i kommunikationsmarknadslagen, radiolagen och förvaltningslagen uppfyller som sådana kraven i artikel 10.2 i auktorisationsdirektivet, och det nationella genomförandet av direktivet förutsätter således varken ändringar i gällande lagstiftning eller ny lagstiftning.

Enligt artikel 10.3 i auktorisationsdirektivet ska myndigheten ha befogenhet att kräva att en överträdelse upphör, antingen omedelbart eller inom en rimlig tidsperiod. Myndigheten ska dessutom vidta lämpliga och proportionella åtgärder för att säkerställa att villkoren uppfylls.

Myndigheterna ska enligt artikeln ha befogenheter att införa avskräckande ekonomiska sanktioner, som får inbegripa återkommande retroaktiva sanktioner, och föreskriva att tillhandahållandet av en tjänst eller en uppsättning tjänster som skulle medföra en avsevärd snedvridning av konkurrensen ska upphöra eller senareläggas tills en marknadsanalys enligt artikel 16 i ramdirektivet har slutförts. Företaget ska genast informeras om åtgärderna och motiven för dessa, och det ska

fastställas en rimlig tidsfrist för företaget för att efterleva åtgärden.

Liksom ovan redan beskrivits kan statsrådet enligt 12 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen återkalla en koncession helt eller delvis i vissa fall av missbruk som är noggrant angivna i lagen.

Om någon enligt 121 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen bryter mot kommunikationsmarknadslagen eller bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den och trots uppmaning inte inom en skälig tid av minst en månad rättar sitt förfarande, kan Kommunikationsverket ålägga honom att rätta sitt fel eller sin försummelse. Skyldigheten kan förenas med vite eller med hot om att verksamheten avbryts eller att den försummade åtgärden utförs på bekostnad av den som gjort sig skyldig till överträdelsen.

Enligt 2 mom. gäller i fråga om vite, hot om avbrytande och hot om tvångsutförande vad som bestäms i viteslagen.

Om ett fel eller en försummelse orsakar allvarlig skada på marknaden eller för verksamheten i kommunikationsnäten, kan Kommunikationsverket besluta om behövliga temporära åtgärder utan att vänta på att den tidsfrist som avses i 1 mom. ska gå ut. Ändring i ett sådant beslut får sökas särskilt på samma sätt som i ett sådant beslut av Kommunikationsverket som avses i 1 mom.

Enligt 122 § i kommunikationsmarknadslagen kan Kommunikationsverket påföra en påföljdsavgift för ett teleföretag som bryter mot en skyldighet som ålagts företaget med stöd av 18–20 § och som trots uppmaning inte inom en skälig tid av minst tre månader rättar sitt förfarande. Påföljdsavgift får inte påföras, om förfarandet inte har betydande inverkan på marknaden eller om det med hänsyn till tryggheten av konkurrensen annars är uppenbart ogrundat att påföra en påföljdsavgift. Paragrafen innehåller bestämmelser om påföljdsavgiftens storlek, om att påföljdsavgiften inte behöver påföras och bl.a. om vilken myndighet som påför avgiften.

Enligt 12 § i radiolagen får Kommunikationsverket helt eller delvis återkalla radiotillstånd eller radiofrekvensreserveringar, bl.a. om tillståndshavaren trots åtgärder enligt 36 § på ett med avseende på störningsfri

radiokommunikation väsentligt sätt gör sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av radiolagen eller de bestämmelser, föreskrifter eller tillståndsvillkor som utfärdats med stöd av den. Tillståndet får också återkallas, om tillståndshavaren gör sig skyldig till ett väsentligt brott mot betalningskyldigheten i anslutning till radiotillståndet eller radiofrekvensreserveringen eller om tillståndshavaren inte använder de radiofrekvenser som anvisats i tillståndet eller inte börjar använda dem inom den rimliga tidsfrist som Kommunikationsverket uppställt.

Enligt 36 § 1 mom. i radiolagen kan Kommunikationsverket ge den som bryter mot radiolagen eller de bestämmelser eller tillståndsvillkor som utfärdats med stöd av den en anmärkning. Kommunikationsverket kan också ålägga denne att rätta sitt fel eller sin försummelse.

Enligt 2 mom. kan Kommunikationsverket förstärka en förpliktelse enligt 1 mom. med vite eller med hot om att verksamheten avbryts, om föreläggande av vite eller hot om avbrytande är nödvändigt på grund av felets eller försummelsens skadlighet.

Ovan beskrivna bestämmelser i gällande kommunikationsmarknadslag och radiolag kan anses uppfylla kraven i artikel 10.2 och 10.3 i auktorisationsdirektivet, med undantag för bestämmelsen i artikel 10.3, enligt vilken de berörda myndigheterna ska ha befogenhet att föreskriva att tillhandahållandet av tjänster som medför en avsevärd snedvridning av konkurrensen ska upphöra eller senareläggas tills en marknadsanalys enligt artikel 16 i ramdirektivet har slutförts. Till dessa delar förutsätter direktivet ett tillägg till gällande lagstiftning.

Enligt artikel 10.4 i auktorisationsdirektivet ska medlemsstaterna ge den berörda myndigheten befogenheter att vid behov införa ekonomiska sanktioner mot företag. Liksom konstaterades ovan i samband med artikel 10.3 uppfyller bestämmelserna om påföljdsavgift i 122 § i kommunikationsmarknadslagen som sådana kraven i artikel 10.4 i auktorisationsdirektivet.

Enligt artikel 10.5 i auktorisationsdirektivet får regleringsmyndigheterna hindra ett företag från att fortsätta sin verksamhet tillfälligt eller helt, om villkoren eller de särskilda

skyldigheterna allvarligt eller upprepat åsidosatts, och om myndighetens tidigare åtgärder inte har gett resultat. Effektiva, proportionella och avskräckande påföljder får tillämpas under överträdelsens varaktighet, även om överträdelsen i efterhand har korrigerats.

I samband med artikel 10.2 ovan hänvisas till bestämmelsen om vite och interimistiskt förordnande i 121 § i kommunikationsmarknadslagen. Enligt en annan påföljdsbestämmelse som ingår i 123 § i kommunikationsmarknadslagen kan Kommunikationsverket förbjuda ett teleföretag att utöva televerksamhet, om det trots påföljder som avses i 121 och 122 § allvarligt och på ett väsentligt sätt bryter mot eller försummar att iakttä bestämmelserna i lagen och trots uppmaning inte inom en skälig tid av minst en månad rättar sitt förfarande. Kommunikationsverket kan även förbjuda teleföretagets televerksamhet helt eller delvis.

I 12 § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om återkallande av koncession. Motsvarande reglering om återkallande av radiotillstånd och radiofrekvensreserveringar ingår i 12 § i radiolagen. Innehållet i dessa påföljdsbestämmelser har redan beskrivits mera ingående ovan.

Bestämmelser om hörande av part vid påförandet av påföljder ingår i 34 § i förvaltningslagen och i 118 § i kommunikationsmarknadslagen.

Bestämmelserna i kommunikationsmarknadslagen och radiolagen kan till dessa delar redan bedömas vara tillräckliga för att nationellt genomföra artikel 10.5 i auktorisationsdirektivet, och direktivet förutsätter således till dessa delar inte någon ny lagstiftning.

I led a i artikel 11.1 i auktorisationsdirektivet har hänvisningsuppgifterna till bilagan ändrats. En teknisk ändring har gjorts även i punkt 1 led b. Enligt punkt 1 led g kan medlemsstaterna kräva uppgifter för att skydda en effektiv användning och säkerställande av en ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser.

Enligt 112 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen är teleföretagen på begäran av kommunikationsministeriet eller Kommunikationsverket skyldiga att samla in och till kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket lämna ut uppgifter som behövs

för styrningen och övervakningen av televerksamheten. Enligt 5 § i kommunikationsmarknadslagen ska statsrådet förklara en koncession ledig att sökas när frekvenser som tekniskt och med hänsyn till en effektiv användning av frekvenserna är ändamålsenliga blir lediga för koncessionsberoende televerksamhet. Statsrådet har således till grund för sina avgöranden och skydd för en effektiv användning och säkerställande av en ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser redan nu tillräckliga rättigheter att få nödvändiga upplysningar från teleföretagen.

Enligt led h i artikel 11.1 i auktorisationsdirektivet får myndigheten kräva uppgifter för utvärdering av sådan framtida utveckling av nät och tjänster som kan påverka de grossisttjänster som gjorts tillgängliga för konkurrenter. Den ovan avsedda bestämmelsen i 112 § i kommunikationsmarknadslagen räcker som nationell genomförandeåtgärd även för denna direktivbestämmelse.

Enligt artikel 15.1 i auktorisationsdirektivet ska information om rättigheter, inklusive rättighet att installera faciliteter, villkor, förfaranden, administrativa och andra avgifter och beslut offentliggöras så att alla lätt kan få tillgång till informationen.

Enligt 117 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen ska Kommunikationsverket offentliggöra de beslut som avses i 3–5 och 8 kap. i kommunikationsmarknadslagen, beslut om indelning i teleområden, numereringsbeslut och avgöranden i tvistemål mellan teleföretag så att de är tillgängliga för teleföretag och användargrupper.

Enligt 2 mom. ska statsrådet offentliggöra meddelanden om att en koncession är ledig att sökas och koncessionsbeslut på det sätt som avses i 1 mom.

I samband med artikel 7 i auktorisationsdirektivet ovan beskrivs även regleringen i 20 § i offentlighetslagen, enligt vilken en myndighet ska främja öppenhet i sin verksamhet och informera om sin verksamhet och sina tjänster samt om de rättigheter och skyldigheter som enskilda människor och sammanslutningar har i ärenden som anknyter till dess verksamhetsområde. Myndigheterna ska dessutom se till att de handlingar eller förteckningar över handlingar som är centrala för allmänhetens möjligheter att få uppgifter

vid behov finns att tillgå på bibliotek eller i allmänna datanät eller på något annat för allmänheten lättillgängligt sätt.

Bestämmelserna i kommunikationsmarknadslagen och offentlighetslagen uppfyller redan i sin nuvarande form kraven i artikel 15 i auktorisationsdirektivet, och det nationella genomförandet av direktivet kräver således ingen ny lagstiftning.

I artikel 17 i auktorisationsdirektivet föreskrivs en tidsfrist på två år för att anpassa de allmänna auktorisationerna och individuella nyttjanderätter till de nya bestämmelserna. Medlemsstaterna får enligt punkt 2 i särskilt angivna situationer ytterligare förlänga ovan nämnda tidsfrist till den 30 september 2012. Finland gör inom utsatt tid nödvändiga ändringar i de koncessioner som statsrådet beviljar, de radiotillstånd som Kommunikationsverket beviljar och i Kommunikationsverkets radiofrekvensbeslut.

Tillträdesdirektivet

Enligt artikel 5.1 i tillträdesdirektivet ska de nationella myndigheterna utöver det som räknas upp i punkt 1 i sin verksamhet även beakta behovet att säkerställa effektiva investeringar samt innovation på kommunikationsmarknaden.

I 18 § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om skyldigheter för företag med betydande marknadsinflytande. Vid införandet av en skyldighet ska enligt punkt 4 i paragrafen särskilt beaktas investeringar som gjorts och risker som tagits av ett företag med betydande marknadsinflytande. Enligt punkt 5 ska Kommunikationsverket vid införandet av en skyldighet även beakta behovet att trygga konkurrensen på sikt. Genomförandet av artikel 5.1 i tillträdesdirektivet förutsätter således inga tillägg eller ändringar i gällande lagstiftning.

De nationella myndigheterna ska enligt nya led ab i artikel 5 i tillträdesdirektivet även kunna införa skyldigheter för företag som kontrollerar tillträde till slutanvändarna i syfte att göra deras tjänster interoperabla. Enligt 2 § i kommunikationsmarknadslagen avses med sammankoppling materiell och funktionell sammankoppling av olika kommunikationsnät och kommunikationstjänster i syfte

att säkerställa att användarna har tillträde till ett annat teleföretags kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Med funktionell sammankoppling avses just det att även olika teleföretags kommunikationstjänster efter en sammankoppling av näten ska vara interoperabla.

Eftersom sammankopplingsskyldigheten således redan enligt gällande lag gäller både kommunikationsnät och de tjänster som förmedlas i dem, förutsätter genomförandet av artikel 5.1 ab i tillträdesdirektivet inga tillägg eller ändringar i gällande lagstiftning.

Enligt artikel 5.2 ska skyldigheter och villkor som införs i enlighet med punkt 1 vara objektiva, öppet redovisade, proportionella och icke-diskriminerande samt tillämpas i enlighet med förfarandena i artiklarna 6, 7 och 7 a i ramdirektivet. I Finland baserar sig skyldigheterna att överlåta nyttjanderätten på lag och skyldigheterna införs på grundval av hårt bunden rättsprövning. Regleringen uppfyller till dessa delar de krav på objektivitet, öppenhet och icke-diskriminering som ställs i artikeln. Enligt 18 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen ska de skyldigheter som införs stå i rätt proportion till det mål som eftersträvas. Förfarandet överensstämmer alltså även med proportionalitetsprincipen enligt punkt 2 i direktivet.

Enligt artikel 5.4 ska medlemsstaterna när det gäller tillträde och samtrafik säkerställa att den nationella regleringsmyndigheten har befogenhet att ingripa på eget initiativ, när detta är motiverat för att säkerställa de politiska mål som anges i artikel 8 i ramdirektivet. Vid förfarandet ska iakttas både bestämmelserna i tillträdesdirektivet och i artiklarna 6, 7, 20 och 21 i ramdirektivet.

Om ett teleföretag eller en person, vars rätt eller fördel saken gäller, anser att någon handlar i strid med kommunikationsmarknadslagen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den, kan teleföretaget enligt 126 § i kommunikationsmarknadslagen föra saken till Kommunikationsverket för prövning. Kommunikationsverket kan också på eget initiativ ta saken till prövning. Av denna anledning förutsätter det nationella genomförandet av artikel 5.4 i direktivet ingen ny lagstiftning.

I artikel 6.2 i tillträdesdirektivet har gjorts vissa, främst språkliga ändringar. Punkten reglerar enbart kommissionens befogenheter och därför förutsätter dess genomförande ingen ny lagstiftning.

I artikel 8.1 och 8.3 i tillträdesdirektivet har gjorts hänvisningstekniska ändringar, vars genomförande inte förutsätter ändringar i lagstiftningen.

En nationell regleringsmyndighet ska enligt artikel 8.3 andra stycket, när den avser att för operatörer med ett betydande marknadsinflytande införa andra skyldigheter avseende tillträde eller samtrafik än vad som anges i artiklarna 9–13 i detta direktiv, under exceptionella omständigheter lägga fram en begäran om detta till kommissionen. Kommissionen ska i största möjliga utsträckning beakta yttrandet från organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec). Kommissionen ska i överensstämmelse med artikel 14.2 fatta ett beslut som tillåter eller förhindrar den nationella regleringsmyndigheten att vidta sådana åtgärder.

Enligt Finlands grundlag kan Kommunikationsverket inte använda andra befogenheter än sådana som uttryckligen föreskrivs i 4 och 5 kap. i kommunikationsmarknadslagen i anslutning till överlåtelse av nyttjanderätt. Omnämmandet av att kommissionen ska beakta yttrandet från Berec reglerar enbart kommissionens befogenheter. Genomförandet av artikel 8.3 i tillträdesdirektivet förutsätter av ovan nämnda skäl ingen ny lagstiftning.

Enligt artikel 9.1 i tillträdesdirektivet får nationella regleringsmyndigheter i enlighet med artikel 8 införa skyldigheter avseende insyn när det gäller samtrafik och tillträde, vilket innebär att operatörer måste offentliggöra specificerade uppgifter. Uppgifter som ska offentliggöras kan enligt direktivet vara t.ex. uppgifter om redovisning, tekniska specifikationer, nätegenskaper, villkor för tillhandahållande och användning, inklusive villkor som begränsar tillträde till och användning av tjänster och applikationer, samt prissättning.

Enligt 33 § i kommunikationsmarknadslagen kan Kommunikationsverket genom ett beslut enligt 18 eller 19 § ålägga ett teleföretag en skyldighet att offentliggöra uppgifter

som är av betydelse för uthyrningsskyldigheten, nyttjanderätten eller sammankoppling, såsom leveransvillkor och prislistor för tjänster samt ingångna avtal till den del de inte innehåller affärshemligheter eller konfidentiella uppgifter. Enligt 2 mom. kan Kommunikationsverket ålägga ett teleföretag med betydande marknadsinflytande den skyldighet som nämns i 1 mom. även utan att teleföretaget åläggs uthyrningsskyldighet eller skyldighet att överlåta nyttjanderätt.

Förutom den skyldighet att offentliggöra uppgifter som påförs av Kommunikationsverket är vissa bokföringsuppgifter med stöd av bokföringslagen (1336/1997) offentliga och tillgängliga för alla redan nu. Enligt bokföringslagen ska en kopia av bokslutet och verksamhetsberättelsen alltid ges in för registrering till patent- och registerstyrelsen, om den bokföringsskyldige är ett aktiebolag, ett öppet eller ett kommanditbolag som har ett aktiebolag som ansvarig bolagsman, ett öppet bolag eller ett kommanditbolag som har ett bolag som avses ovan som ansvarig bolagsman, ett andelslag, ett ömsesidigt försäkringsbolag eller en försäkringsförening. Registrerade uppgifter kan beställas från patent- och registerstyrelsen av vem som helst antingen per e-post, telefon eller från myndighetens självbetjäningsterminal.

Artikel 9.1 i tillträdesdirektivet förutsätter av ovan nämnda orsaker inga tillägg eller ändringar i gällande lagstiftning.

Enligt artikel 9.4 i tillträdesdirektivet ska de nationella regleringsmyndigheterna säkerställa att ett referenserbjudande som åtminstone innehåller de delar som anges i bilaga II offentliggörs när en operatör har skyldigheter enligt artikel 12 avseende tillträde till nätinfrastuktur utanför distributionsnäten.

Bilaga II i direktivet innehåller en förteckning över punkter som ska tas med i ett referenserbjudande för tillträde till nätinfrastuktur utanför distributionsnäten, inklusive delat eller fullt separat tillträde via en fast anslutningspunkt, vilken ska offentliggöras av operatörer med betydande marknadsinflytande.

Enligt 33 § i kommunikationsmarknadslagen kan Kommunikationsverket genom ett beslut enligt 18 eller 19 § ålägga ett teleföretag en skyldighet att offentliggöra uppgifter som är av betydelse för uthyrningsskyldighe-

ten, nyttjanderätten eller sammankoppling, såsom leveransvillkor och prislistor för tjänster samt ingångna avtal till den del de inte innehåller affärshemligheter eller konfidentiella uppgifter.

Den förteckning som nämns i paragrafen är inte uttömmande, utan endast en exempelförteckning och därför begränsas myndighetens befogenhet till dessa delar endast av att uppgifterna ska ha betydelse för nyttjanderätten eller sammankoppling. Kommunikationsverket kan ålägga ett teleföretag med betydande marknadsinflytande skyldigheten även utan att teleföretaget åläggs uthyrningsskyldighet eller skyldighet att överlåta nyttjanderätt.

Genomförandet av artikel 9.4 eller bilaga II förutsätter sålunda ingen ny lagstiftning.

Enligt artikel 12.1a i tillträdesdirektivet kan det bl.a. krävas att operatörer ger tredje part tillträde till specificerade nätdelar och nätfaciliteter. Skyldigheten att överlåta nyttjanderätten kan också gälla nätdelar som inte är aktiva och separat tillträde till accessnätet, bland annat för att möjliggöra val eller förval av nätoperatör och erbjudanden om återförsäljning av abonnemang.

Enligt 36 a § i kommunikationsmarknadslagen kan Kommunikationsverket genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett teleföretag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att till teleföretag överlåta någon annan sådan nyttjanderätt till ett kommunikationsnätetele- ment eller tillhörande funktioner som kan anses skälig. Enligt propositionen ska 36 a § i kommunikationsmarknadslagen ändras så att den i fortsättningen ska täcka alla nättjänster, kommunikationstjänster och nära anslutna stödtjänster. Både 36 a § i gällande lag och den ändring som föreslås i den är tillräckligt allmänt formulerad för att vid behov täcka även alla de nya skyldigheter att överlåta nyttjanderätt som avses i artikel 12.1a.

När de nationella regleringsmyndigheterna enligt artikel 12.2 a i tillträdesdirektivet överväger de skyldigheter som avses i punkt 1 och i synnerhet när de bedömer hur sådana skyldigheter kan införas i proportion till de mål som anges i artikel 8 i ramdirektivet ska de särskilt beakta den tekniska och ekonomiska bärkraften för användning och installation av konkurrerande faciliteter i ljuset av marknadsutvecklingen, med beaktande av ar-

ten och typen av samtrafik och/eller tillträde, bland annat bärkraften för andra tillträdesalternativ i tidigare led, såsom tillträde till ledningar. Dessutom ska enligt artikel 12.2 c nyinvesteringen för ägaren, med beaktande av varje offentlig investering och de risker som investeringen medför, beaktas.

Enligt 18 § 1 punkten i kommunikationsmarknadslagen ska Kommunikationsverket när det inför skyldigheter beakta nyttjanderättens tekniska och ekonomiska ändamålsenlighet med hänsyn till utvecklingsgraden på marknaden och arten av nyttjanderätten. Enligt 18 § 4 punkten i kommunikationsmarknadslagen ska särskilt beaktas investeringar som gjorts och risker som tagits av företaget.

Genomförandet av artikel 12.2 a och c förutsätter av denna anledning inga ytterligare tillägg till gällande lagstiftning.

Enligt artikel 12.2 d i tillträdesdirektivet ska de nationella regleringsmyndigheterna när de inför ovan nämnda skyldigheter även beakta behovet av att värna om konkurrensen på lång sikt, med särskild uppmärksamhet på ekonomiskt effektiv infrastrukturbaserad konkurrens. Enligt 18 § 1 mom. 5 punkten i kommunikationsmarknadslagen ska Kommunikationsverket när det ålägger ett företag med betydande marknadsinflytande skyldigheter särskilt beakta behovet att trygga konkurrensen på sikt. Genomförandet av artikeln förutsätter på så vis ingen ny lagstiftning.

Enligt artikel 13.1 i tillträdesdirektivet får en nationell regleringsmyndighet ålägga ett teleföretag skyldigheter som rör kostnadstäckning och priskontroller, inbegripet skyldighet att tillämpa kostnadsorienterad pris-sättning och kostnadsredovisningssystem, om en marknadsanalys visar att en brist på effektiv konkurrens innebär att det berörda teleföretaget kan ta ut överpriser eller använda prispress på ett sätt som missgynnar slutanvändarna. För att uppmuntra teleföretagen till investeringar, bland annat i nästa generations nät, ska de nationella regleringsmyndigheterna ta hänsyn till den investering som gjorts av teleföretaget och medge detta en rimlig avkastning av den adekvata kapitalinvesteringen. Även eventuella risker som är specifika för ett nytt nätinvesteringsprojekt ska beaktas.

Enligt 37 § 1 mom. 1 punkten i kommunikationsmarknadslagen kan Kommunikationsverket genom ett beslut enligt 18 eller 19 § ålägga ett teleföretag en skyldighet att prissätta den ersättning som tas för överlåtelse av nyttjanderätt, roaming eller sammankoppling så att ersättningen i enlighet med 84 § är antingen kostnadsorienterad eller icke-diskriminerande eller kostnadsorienterad och icke-diskriminerande.

Med kostnadsorienterade pris avses enligt 84 § i kommunikationsmarknadslagen pris som med hänsyn till kostnaderna och verksamhetens effektivitet är skäliga. Vid bedömningen av skäligheten ska även beaktas en skälig avkastning på kapitalet, vilket påverkas av teleföretagets investeringar och riskerna i anslutning till dem.

Gällande lagstiftning motsvarar således till dessa delar reda nu artikel 13.1 i direktivet.

Enligt artikel 13a.5 i tillträdesdirektivet kan ett företag som ålagts funktionell separation omfattas av någon av de skyldigheter som fastställs i artiklarna 9–13 på en specifik marknad, där det kan anses ha ett betydande marknadsinflytande eller andra skyldigheter som godkänts av kommissionen i enlighet med artikel 8.3. Kommunikationsmarknadslagen begränsar inte möjligheterna att ålägga teleföretag de i lag angivna skyldigheterna att överlåta nyttjanderätt till antalet eller till enbart vissa skyldigheter och därför förutsätter genomförandet av artikeln ingen ny lagstiftning.

Enligt artikel 13b.3 i tillträdesdirektivet kan den juridiskt och/eller operativt separata affärsenheten åläggas någon av de skyldigheter som anges i artiklarna 9–13 på någon av de specifika marknader där den har ansetts ha ett betydande marknadsinflytande i enlighet med artikel 16 i ramdirektivet eller övriga skyldigheter godkända av kommissionen i enlighet med artikel 8.3. Kommunikationsmarknadslagen begränsar inte möjligheterna att ålägga teleföretag de i lag angivna skyldigheterna att överlåta nyttjanderätt till antalet eller till enbart vissa skyldigheter och därför förutsätter genomförandet av artikeln ingen ny lagstiftning.

Direktivet om samhällsomfattande tjänster

I artikel 1 föreskrivs om syfte och tillämpningsområde.

Målet för direktivet är att genom effektiv konkurrens och valmöjligheter säkerställa att det i hela gemenskapen finns tillgång till allmänt tillgängliga tjänster av god kvalitet och hantera situationer där slutanvändares behov inte tillgodoses på ett tillfredsställande sätt av marknaden. I direktivet ingår bestämmelser vars syfte är att underlätta tillträde till nätet för slutanvändare med funktionshinder. I direktivet anges vissa minimitjänster som mot bakgrund av särskilda nationella specialförhållandena tillhandahålls samtliga slutanvändare till ett överkomligt pris.

Ovan nämnda mål för direktivet verkställs genom de nya bestämmelser i kommunikationsmarknadslagen som ingår i propositionen och genom 1 § i gällande kommunikationsmarknadslag.

Enligt artikel 1.3 ska medlemsstaterna vid en begränsning av slutanvändares tillgång till eller användning av tjänster och tillämpningar över elektroniska kommunikationsnät vara förenliga med fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter, inklusive rätten till personlig integritet och rätten till ett korrekt rättsförfarande, så som dessa definieras i artikel 6 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

I Finland är de grundläggande rättigheterna tryggade genom grundlagen, som representerar den högsta nivån i författningshierarkin. Annan lagstiftning ska alltid tolkas i enlighet med grundlagen, och lagstiftningen får inte strida mot grundlagen. Det nationella genomförandet av artikel 1.3 i direktivet förutsätter ingen ny lagstiftning i Finland.

Enligt artikel 1.4 ska bestämmelserna i direktivet tillämpas utan att det påverkar Europeiska unionens regler om konsumentskydd samt nationella regler. Direktiven om elektronisk kommunikation innehåller i konsumentskyddsfrågor således endast minimiregler för harmonisering, dvs. i nationell lagstiftning kan ställas strängare krav till skydd för konsumenten än vad som ingår i direktivet. Bestämmelserna i 7 kap. i kommunikationsmarknadslagen är ett exempel på sådana bestämmelser.

I artikel 4 i direktivet om samhällsomfattande tjänster föreskrivs om tillträde och telefonitjänster som ingår i samhällsomfattande tjänster. Minst ett företag ska enligt direktivet kunna tillhandahålla anslutning till det allmänna telefonnätet i en fast anslutningspunkt. Anslutningen ska tillåta uppringning och mottagning av nationella och internationella samtal. Medlemsstaten kan begränsa tillhandahållandet av en anslutning för samhällsomfattande tjänster till användarens primära bostad.

Anslutningen kan tillhandahållas teknikneutralt, dvs. både trådlös och annan teknik är tillåten. Den tillhandahållna anslutningen ska göra det möjligt att stödja röst-, telefax- och datakommunikation med en datahastighet som tillåter funktionellt tillträde till Internet. En ändamålsenlig Internetförbindelse bestäms utifrån den teknik som används av de flesta abonnenterna.

Paragraf 59 § i gällande kommunikationsmarknadslag motsvarar artikel 4 i direktivet. Kommunikationsministeriet har gett en förordning om minimihastigheten för en ändamålsenlig Internetförbindelse i anslutning till samhällsomfattande tjänster (732/2009). Enligt förordningen är minimihastigheten för den inkommande trafiken för en sådan ändamålsenlig Internetförbindelse 1 Mbit/s.

Enligt artikel 6 ska den nationella regleringsmyndigheten få införa skyldigheter för företag att tillhandahålla telefonautomater eller andra ställen för allmän tillgång till taltelefoni så att de tillgodoser slutanvändarnas behov i fråga om geografisk spridning, antal telefoner eller andra ställen för tillgång till telefoni, tillträde för slutanvändare med funktionshinder och tjänsternas kvalitet. Den nationella regleringsmyndigheten kan dock avstå från att införa dessa skyldigheter om den anser att det finns tillräckligt med telefonautomater eller andra motsvarande tjänster.

Under det senaste decenniet har behovet av telefonautomater ytterligare minskat i Finland samtidigt som mobiltelefonerna blivit allmänna. På grundval av förhandlingar med olika myndigheter och organisationer samt en undersökning som kommunikationsministeriet lät göra om telefonautomater redan våren 2001 konstaterades att det i Finland inte finns något verkligt behov av att

ålägga teleföretag att tillhandahålla telefonautomater. Genomförandet av artikel 6 i direktivet om samhällsomfattande tjänster förutsätter således inga åtgärder i Finland.

I artikel 7 föreskrivs om särskilda åtgärder för användare med funktionshinder. Medlemsstaterna ska enligt artikel 7.3 när de vidtar åtgärder för slutanvändare med funktionshinder främja efterlevnaden av de europeiska normer som offentliggjorts i enlighet med artiklarna 17 och 18.

Kommunikationsverket kan enligt 129 § i kommunikationsmarknadslagen meddela föreskrifter om kvalitetskrav på kommunikationsnät och kommunikationstjänster samt om kompatibilitet. I Kommunikationsverkets föreskrifter kan hänsyn tas till befintliga normer. Dessutom deltar Kommunikationsverket och kommunikationsministeriet var på sitt håll i det internationella standardiseringsarbetet och främjar på så vis genom sin verksamhet användningen av europeiska normer som offentliggjorts i enlighet med artiklarna 17 och 18 i ramdirektivet.

Enligt artikel 9.2 får medlemsstaterna mot bakgrund av nationella förhållanden kräva att utsedda företag erbjuder låginkomsttagare eller personer med särskilda sociala behov olika taxealternativ eller taxepaket som skiljer sig från dem som erbjuds till vanliga kommersiella villkor för samhällsomfattande tjänster. I Finland har inga sådana krav införts tidigare, och de föreslås inte heller i denna proposition. Till det nationella genomförandet av bestämmelsen i Finland hänför sig dock bl.a. 7 a § i (1412/1997) i lagen om utkomststöd, enligt vilken t.ex. utgifter för användning av telefon hör till de utgifter som täcks med utkomststödet grunddel.

I den bilaga till direktivet som ansluter sig till artikel 10 föreskrivs om de faciliteter och tjänster som kan krävas av leverantörer av samhällsomfattande tjänster. Om de faciliteter som krävs är allmänt tillgängliga, är det inte nödvändigt att kräva att de ska tillhandahållas av företag. Konsumenternas möjlighet enligt bilagan att förhandsbetala en anslutning och telefonitjänster förverkligas i form av s.k. pre paid-anslutningar.

Som nya eventuella funktioner som krävs nämns i direktivet bl.a. råd om taxor och kostnadskontroll samt samtalsspärrar för ut-

gående samtal eller text- eller multimedie-meddelanden med förhöjd taxa avgiftsfritt.

Med hjälp av råd om taxor kan abonnenter-na begära att teleföretaget upplyser om alternativa taxor till lägre kostnad, om sådana är tillgängliga. Bestämmelsen förutsätter inget genomförande, eftersom teleföretag redan enligt 66 § 2 mom. i kommunikationsmarknadslagen är skyldiga att offentliggöra prislister över kommunikationstjänsterna så att användarna lätt och kostnadsfritt har tillgång till dem. Dessutom leder den hårda konkurrenssituationen på marknaden i praktiken till att teleföretagen mycket effektivt marknadsför sina förmånligare priser.

Med hjälp av den nya kostnadskontrollfunktion som nämns i direktivet kan teleföretagen erbjuda metoder för kostnadskontroll av telefonitjänster. Bestämmelsen förutsätter inte genomförande, eftersom teleföretag som är verksamma i ett telefonnät enligt 64 a § i kommunikationsmarknadslagen är skyldiga att avgiftsfritt erbjuda användaren möjlighet att hålla sig informerad om storleken av de avgifter som användningen av anslutningen föranleder. Bestämmelser om spärr av utgående samtal eller text- eller multimedie-meddelande med förhöjd taxa avgiftsfritt ingår redan i 77 och 79 § i kommunikationsmarknadslagen.

Enligt artikel 11.4 ska de nationella regleringsmyndigheterna kunna fastställa prestandamål för företag med skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster efter samråd med de berörda parterna.

I 60 c § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om innehållet i skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Enligt paragrafen ska teleföretaget leverera anslutningen inom skälig tid från beställningen. Bestämmelsen gör det möjligt för Kommunikationsverket att genom ett beslut ange vad som ska anses vara skälig leveranstid för en anslutning. Prestationsmålet för samhällsomfattande tjänster kan också gälla Internetförbindelsens hastighet. Bestämmelser om en ändamålsenlig Internetförbindelseshastighet kan enligt kommunikationsmarknadslagen föreskrivas genom förordning av kommunikationsministeriet.

Artikel 11.4 har sålunda i sin helhet redan verkställts genom gällande lagstiftning.

I artikel 17 har gjorts enbart språkliga korrigeringar som inte förutsätter genomförande.

I artikel 20 föreskrivs om de specificerade uppgifter som ska nämnas i ett avtal mellan konsumenten och leverantören av en kommunikationstjänst. I dessa uppgifter ingår tjänsteleverantörens kontaktinformation, tillhandahållna tjänster samt deras kvalitet och egenskaper, införandet av abonnentens uppgifter i en förteckning, detaljerade uppgifter om priser och taxor, avtalstid samt villkor för förlängning och uppsägning av tjänster och avtal, eventuella ersättnings- och återbetalningssystem, förfarande vid tvistlösning samt vilken typ av åtgärder som företaget kan vidta i samband med säkerhets- eller integritetsincidenter eller hot och sårbarhet.

Enligt led b i artikel 20.1 ska i ett avtal om kommunikationstjänster specificeras villkor som begränsar tillgången till eller användningen av tjänster och tillämpningar, om sådana villkor är tillåtna enligt nationell lagstiftning. I ett avtal om kommunikationstjänster ska enligt 67 § 3 mom. 12 punkten i kommunikationsmarknadslagen nämnas teleföretagets rätt att sluta tillhandahålla en tjänst eller att begränsa användningen av tjänsten. Dessutom ska beaktas att användarens rätt att välja leverantör av innehållstjänster enligt 68 § i kommunikationsmarknadslagen inte får begränsas i villkoren för avtal om anslutning till telefonnätet och om mottagande av andra kommunikationstjänster.

I ett avtal om kommunikationstjänster ska också specificeras tjänsternas minimitjänstekvalitet, inbegripet tidpunkten för den första anslutningen och vid behov andra parametrar för tjänstekvalitet som fastställs av de nationella regleringsmyndigheterna. Teleföretaget ska specificera dessa punkter i ett avtal om kommunikationstjänster redan enligt 67 § 3 mom. 2 och 3 punkten i gällande kommunikationsmarknadslag.

Enligt led e i artikel 20.1 ska i ett avtal om kommunikationstjänster specificeras avtalstid samt villkor för förlängning och uppsägning av tjänster och avtal, inbegripet varje form av krav på minsta användning eller kortaste löptid, eventuella avgifter relaterade till nummerportabilitet och portabilitet av andra identifierare samt avgifter vid uppsägning av avtalet, inklusive eventuell kostnadstäckning

med avseende på terminalutrustning. Bestämmelser om införandet av ovan nämnda fakta i ett avtal om kommunikationstjänster ingår i huvudsak redan i 67 § 3 mom. 1 och 8 punkten i lagen.

Enligt artikel 21.1 i direktivet ska de nationella regleringsmyndigheterna kunna ålägga teleföretag att offentliggöra information om standardvillkor, priser och eventuella avgifter som ska betalas vid uppsägning av ett avtal så att de är allmänt tillgängliga för slutanvändarna. Ett teleföretag ska enligt 66 § 2 mom. i kommunikationsmarknadslagen offentliggöra de standardavtalsvillkor som företaget använder samt prislistor över kommunikationstjänsterna så att användarna lätt och kostnadsfritt har tillgång till dem. I enlighet med bilaga II i direktivet, till vilken hänvisas i artikel 21, offentliggör Kommunikationsverket på sina webbsidor uppgifter om företag som gjort televerksamhetsanmälan och om rättigheter som användare i anslutning till samhällsomfattande tjänster. Direktivets bestämmelse förutsätter således inga ändringar i gällande lagstiftning.

Enligt punkt 2 ska den nationella regleringsmyndigheten uppmuntra tillhandahållandet av jämförbar information, t.ex. med hjälp av interaktiva guider eller liknande tekniker, för att slutanvändare och konsumenter ska kunna göra en oberoende uppskattning av kostnaderna för olika alternativa användningsmönster. Om sådana guider eller motsvarande tjänster inte finns tillgängliga på marknaden kostnadsfritt eller till rimligt pris ska den nationella regleringsmyndigheten på egen hand eller med hjälp av tredje part tillhandahålla dem.

I Finland finns redan allmänt tillgång till sådana guider som avses i direktivet, t.ex. på Internet. Även Kommunikationsverket upprätthåller täckande prisjämförelser på sina webbsidor.

Enligt artikel 21.3 ska de nationella regleringsmyndigheterna ha rätt att ålägga teleföretag att informera abonnenterna om eventuella ändringar av villkor som begränsar tillgången till och användningen av tjänster och tillämpningar, om sådana begränsningar är tillåtna enligt nationell lagstiftning. Enligt 71 § 5 mom. i kommunikationsmarknadslagen ska teleföretagen underrätta användarna

om ändringar i avtalsvillkoren och om deras innehåll senast en månad innan de ändrade villkoren träder i kraft.

Enligt artikel 21.4 får medlemsstaterna kräva att teleföretagen vid behov sprider kostnadsfri information av allmänintresse till abonnenterna. Sådan information gäller bl.a. användning av elektronisk kommunikation till lagstridig verksamhet samt integritetsskydd och dataskydd. Genomförandet av regleringen i direktivet är valfritt. I Finland informerar teleföretagen sina kunder ingående t.ex. om dataskyddsfrågor. I lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation har teleföretag också ålagts vissa skyldigheter gällande information. Det nationella genomförandet av artikel 21.4 i direktivet förutsätter ingen ny lagstiftning.

Enligt artikel 22.3 ska den nationella regleringsmyndigheten kunna fastställa krav på lägsta tjänstekvalitet för nätföretag i syfte att förebygga försämring av tjänst och förhindrad eller långsam trafik. Innan sådana skyldigheter införs ska regleringsmyndigheterna förse kommissionen med en sammanfattning av de föreslagna skyldigheterna för kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec). Regleringsmyndigheterna ska ta största möjliga hänsyn till kommissionens eventuella synpunkter.

Enligt 129 § 1 mom. 3 punkten i kommunikationsmarknadslagen kan Kommunikationsverket meddela föreskrifter om kvalitetskrav på kommunikationsnät och kommunikationstjänster som gäller prestanda i kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Gällande lag innehåller således redan tillräckliga befogenheter att genomföra artikeln. I fortsättningen förser Kommunikationsverket kommissionen och Berec med den information som avses i artikel 22.3.

Enligt artikel 23 ska medlemsstaterna vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa största möjliga tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster i händelse av nätsammanbrott av katastrofkaraktär eller i fall av force majeure. Medlemsstaterna ska se till att teleföretag vidtar alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa en oavbruten tillgång till larmtjänster. Bestämmelsen i artikeln har redan genomförts genom bestämmelserna i 9 kap.,

111 § och 13 kap. i kommunikationsmarknadslagen.

Enligt artikel 23a.1 ska de berörda nationella myndigheterna vid behov specificera de krav som ska uppfyllas av teleföretag för att säkerställa att slutanvändare med funktionshinder får tillgång till elektroniska kommunikationstjänster i samma utsträckning som flertalet slutanvändare, och kan dra nytta av det utbud av företag och tjänster som flertalet slutanvändare har tillgång till. Medlemsstaterna ska också främja tillgången på terminalutrustning som erbjuder de nödvändiga tjänsterna och funktionerna.

Medlemsstaterna får enligt direktivet dock välja om de nationellt genomför rättigheter för användare med funktionshinder med hjälp av artikel 23a eller artikel 7 i direktivet. I propositionen har valts en modell enligt artikel 7 i direktivet om samhällsomfattande tjänster, enligt vilken det i första hand är företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster som ska se till de särskilda behoven bland slutanvändare med funktionshinder.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 23a.2 främja tillgången på terminalutrustning som erbjuder de nödvändiga tjänsterna och funktionerna.

Finland deltar i EU- och internationellt samarbete kring specialfrågor som gäller slutanvändare med funktionshinder och även terminalutrustning. Finland är med bl.a. i arbetet i kommunikationskommittén COCOM, som inrättats på basis av en bestämmelse i artikel 22 i ramdirektivet, samt i underarbetsgruppen INCOM. Underarbetsgruppen INCOM ska behandla tillgänglighetsfrågor ur specialgruppers synvinkel. INCOM gör för kommunikationskommittén upp rekommendationer om specialgruppers behov inom området för elektronisk kommunikation och tar också ställning till vad de skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som ställs i direktivet om samhällsomfattande tjänster innebär med tanke på funktionshindrade användare.

Enligt artikel 24 ska medlemsstaterna säkerställa driftskompatibiliteten hos digital televisionsutrustning för konsumenter. Detta förutsätter krav på utrustning som är avsedd för mottagning av digitala televisionssigna-

ler. Bestämmelser om dessa krav ingår i artikel 24 och den anknyttande bilagan VI.

De ändrade bestämmelserna i bilaga VI genomförs i enlighet med 132 § i kommunikationsmarknadslagen genom en föreskrift från Kommunikationsverket.

Abonnenter på telefonitjänster har enligt artikel 25.1 rätt att upptas i en allmänt tillgänglig abonnentförteckning och att informationen görs tillgänglig för tillhandahållare av nummerupplysningstjänster och abonnentförteckningar. Denna artikel har redan genomförts genom bestämmelserna i 57 § 1 mom. och 58 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen.

Enligt punkt 3 ska alla slutanvändare ha tillgång till nummerupplysningstjänster. Den nationella regleringsmyndigheten ska kunna införa skyldigheter och villkor för företag som kontrollerar slutanvändarnas tillgång till nummerupplysningstjänster i enlighet med bestämmelserna i artikel 5 i tillträdesdirektivet. Sådana skyldigheter och villkor ska vara objektiva, rättvisa, icke-diskriminerande samt klara och tydliga. Direktivets bestämmelse har redan genomförts genom 56 och 58 § i kommunikationsmarknadslagen.

Enligt artikel 25.4 ska medlemsstaterna i enlighet med artikel 28 vidta åtgärder för att slutanvändarna ska få direkt tillträde till nummerupplysningstjänsten i en annan medlemsstat. Om den uppringda abonnenten av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden, får ett företag enligt artikel 28.1 dock begränsa användarnas möjlighet att använda nummer som tillhandahålls i Europeiska unionen.

Bestämmelserna i 53 § i kommunikationsmarknadslagen motsvarar till dessa delar direktivets bestämmelser och artikel 25.4 förutsätter därför inte något separat genomförande.

Enligt artikel 26.1 och 26.2 ska teleföretag som tillhandahåller telefonitjänster se till att slutanvändarna kan ringa nödtjänster avgiftsfritt. Direktivets bestämmelse har genomförts genom 55 § i kommunikationsmarknadslagen.

I punkterna 3–6 föreskrivs om vissa särdrag i anslutning till det europeiska nödnumret 112. Samtal till det europeiska nödnumret

112 ska besvaras och samtalen hanteras lika effektivt som samtal till nationella nödnummer. Medlemsstaterna ska se till att teleföretagen tillhandahåller information om varifrån samtalet kommer avgiftsfritt för de myndigheter som handhar samtal till nödnumret 112. Den behöriga nationella myndigheten ska fastställa kriterier för korrekthet och tillförlitlighet när det gäller informationen om varifrån samtalet kommer. Medlemsstaten ska vidare se till att medborgare och personer som reser mellan olika medlemsstater får information om det allmänna nödnumret 112.

Bestämmelser om nödcentraler och deras verksamhet ingår i lagen om nödcentraler (157/2000). Bestämmelser om utlämnande av identifieringsuppgifter till räddningsmyndigheter och andra myndigheter som tar emot nödmeddelanden ingår bl.a. i 8 § i lagen om nödcentraler, 35 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation, 16 § i sjöräddningslagen (1145/2001) och 97 och 98 § i kommunikationsmarknadslagen. Räddningsmyndigheterna i Finland informerar om nödnummer. Artikel 26 behöver således inte genomföras genom bestämmelserna i denna proposition.

Kommissionen får enligt artikel 26 för att säkerställa en effektiv tillgång till 112-tjänster i medlemsstaterna, efter samråd med Berec, även anta tekniska genomförandeåtgärder. Bestämmelsen förutsätter inget genomförande.

Enligt artikel 27 ska medlemsstaterna se till att prefixet 00 är det standardiserade internationella prefixet. Motsvarande nationella bestämmelse ingår i 54 § i kommunikationsmarknadslagen.

Enligt artikel 27 ska en juridisk enhet som inrättats inom EU och utsetts av kommissionen ha ensamt ansvar för hanteringen av det europeiska nummerutrymmet (ETNS). Alla företag som tillhandahåller internationella samtal behandlar samtal till ETNS med taxor jämförbara med dem som tillämpas på andra medlemsstater.

Bestämmelser om teleföretagens skyldighet att förmedla samtal inom det europeiska nummerområdet ingår i 65 § i kommunikationsmarknadslagen. Enligt ITU:s (International Telecommunication Union) beslut tas nummerutrymmet ETNS ur bruk före ut-

gången av december 2010. På ovan nämnda grunder förutsätter genomförandet av artikel 27 inget genomförande genom bestämmelserna i denna proposition.

Artikel 27a innehåller bestämmelser om harmoniserade nummer för harmoniserade tjänster av samhälleligt värde inom EU. Medlemsstaterna ska främja särskilda nummer i nummerserien som börjar med 116 enligt kommissionens beslut 2007/116/EG om harmoniserade nummer för harmoniserade tjänster av samhälleligt värde. De ska uppmantra att tjänster för vilka sådana nummer är reserverade etableras på deras territorium.

Även slutanvändare med funktionshinder ska kunna få tillträde till tjänster som tillhandahålls via nummerserien 116 i största möjliga utsträckning. Medlemsstaterna ska informera om tjänster som tillhandahålls via nummerserien 116 och säkerställa att medborgarna får tillgång till en tjänst som tillhandahåller ett journummer där man kan rapportera försvunna barn.

I Finland har bestämmelserna i artikel 27a genomförts redan genom 47 § 2 mom. i kommunikationsmarknadslagen samt en föreskrift som Kommunikationsverket med stöd av lagrummet meddelat om numrering i ett allmänt telefonnät (32 N/2010 M). På Kommunikationsverkets webbsidor informeras när nummer i nummerutrymmet 116 är lediga att sökas. Berörda parter har också informerats uttryckligen om saken.

Enligt artikel 28.1 ska medlemsstaterna säkerställa att slutanvändarna har tillgång till tjänster, via icke-geografiska nummer inom EU. De ska dessutom ha tillgång till samtliga nummer som tillhandahålls inom unionen. Det ovan nämnda tillämpas dock inte, om den uppringda abonnenten av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden. Dessa bestämmelser har i Finland redan genomförts genom 53 § 1 och 2 mom. i kommunikationsmarknadslagen.

I den bilaga till direktivet som ansluter sig till artikel 29 föreskrivs om sådana faciliteter och tjänster som den nationella regleringsmyndigheten ska kunna kräva att teleföretag erbjuder sina slutanvändare. Som nya exempel på tjänster som tillhandahålls av teleföretag föreskrivs i direktivet om råd om taxor

och kostnadskontroll samt samtalsspärrar för utgående samtal eller textmeddelanden eller multimedie-meddelanden med förhöjd taxa avgiftsfritt. Gällande lagstiftning som gäller dessa funktioner behandlas ovan i samband med artikel 10. Artikel 29 förutsätter inga särskilda genomförandebestämmelser.

I artikel 30.1–30.4 föreskrivs om åtgärder som förenklar byte av tjänsteleverantör, t.ex. nummerportabilitet. Vid förseningar i nummerporteringen ska påföljder kunna införas för teleföretag. Närmare bestämmelser ingår även i del C i bilaga I till direktivet.

I Finland har nummerportabilitet som föreskrivs i direktivet i huvudsak redan införts i 51 och 52 § i kommunikationsmarknadslagen och i den föreskrift som Kommunikationsverket med stöd av dem meddelat om telefonnummerportabilitet (46 G/2009 M). Bestämmelser om standardersättning för dröjsmål vid leverans ingår i 67 b § i kommunikationsmarknadslagen.

Enligt artikel 33.1 ska de nationella regleringsmyndigheterna höra berörda parter och tar vederbörlig hänsyn till konsumentintressen i beslut i frågor som gäller alla slutanvändares och konsumenters rättigheter avseende elektroniska kommunikationstjänster.

Bestämmelserna i artikeln har redan genomförts genom 118 § i kommunikationsmarknadslagen samt 6 och 24 § och 6 kap. i förvaltningslagen.

Enligt artikel 33.3 ska medlemsstaterna främja samarbete mellan teleföretag och de sektorer som har intresse av att främja ett lagenligt innehåll i de elektroniska kommunikationsnäten. Genomförandet av bestämmelsen är enligt sin ordalydelse valfritt för medlemsstaterna. I Finland strävar man efter att främja samarbete mellan olika sektorer t.ex. genom olika arbetsgrupper. Exempel på dessa är kommunikationsministeriets arbetsgrupp som behandlat IPTV:s framtid samt mobil-tv-arbetsgruppen.

I artikel 34 föreskrivs om förfaranden för reglering utanför domstol av olösta tvister när det gäller avtalsvillkor eller fullgörande av avtal i fråga om leverans av nät eller tjänster.

I Finland har konsumenten rätt att få en tvist behandlad av konsumenttvistenämnden enligt vad som föreskrivs i lagen om konsu-

menttvistenämnden (8/2007). Artikeln förutsätter således inga ändringar eller tillägg i gällande lagstiftning.

Enligt artikel 36 ska den nationella regleringsmyndigheten till kommissionen anmäla de skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som ålagts företag som utsetts att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Bestämmelsen förutsätter inget nationellt genomförande, utan Kommunikationsverket anmäler de skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som avses i denna artikel till kommissionen som en del av sin normala förvaltningsverksamhet.

Direktivet om integritet och elektronisk kommunikation

Artikel 1.1 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation har ändrats så att i punkten betonas säkerställande av konfidentialitet inom sektorn för elektronisk kommunikation. I 1 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation föreskrivs om lagens syfte och som ett av dess syften nämns uttryckligen konfidentialitet vid elektronisk kommunikation.

Ändringen av artikel 1.1 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation förutsätter av ovan nämnda skäl ingen ny lagstiftning.

Definitionen i artikel 2 led c har ändrats. Enligt den nya definitionen avses med lokaliseringssuppgifter även uppgifter som behandlas av en elektronisk kommunikationstjänst. Målet har varit att genom denna ändring ställa t.ex. så kallad RFID-information (Radio Frequency Identification) under reglering, om den förmedlas i allmänna kommunikationsnät.

I 2 § 8 punkten i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation definieras begreppet identifieringsuppgift. Med identifieringsuppgift avses uppgift som kan förknippas med en abonnent eller användare och som behandlas i kommunikationsnäten för att överföra, distribuera eller tillhandahålla meddelanden. I 9 punkten definieras åter lokaliseringssuppgift. Med lokaliseringssuppgift avses en uppgift som anger en anslutnings eller terminalutrustnings geografiska position

och som används för annat ändamål än för att utföra nät- eller kommunikationstjänster.

Om t.ex. RFID-information överförs i ett allmänt kommunikationsnät, blir bestämmelserna i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation i praktiken tillämpliga redan nu. Ändringen av artikel 2 c i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation förutsätter av ovan nämnda skäl ingen ny lagstiftning.

Artikel 2 e i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation har upphävts. Det är fråga om definitionen på samtal. I lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation definieras samtal inte särskilt, och därför förutsätter upphävningen av definitionen i direktivet inga ändringar i den nationella lagstiftningen.

Till artikel 2 h har fogats ett tillägg, enligt vilket personuppgiftsbrott avser ett brott mot säkerhetsbestämmelserna som leder till oavsiktlig eller olaglig utplåning, förlust, ändring, otillåtet avslöjande eller åtkomst av personuppgifter som överförs, lagras eller på annat sätt behandlas i samband med tillhandahållandet av allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst. Tillägget har gjorts på grund av ändringarna i artikel 4. I det avsnitt som handlar om artikel 4 nedan går man noggrannare igenom varför definitionen inte behöver tas med i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation.

Artikel 3 har ersatts så att till artikeln har fogats allmänna kommunikationsnät som stöder datainsamling och identifieringsutrustning.

Enligt 3 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation tillämpas lagen på nättjänster, kommunikationstjänster, mervärdestjänster och på tjänster genom vilka behandlas information om användning av tjänsterna och som tillhandahålls i de allmänna kommunikationsnäten. Lagens tillämpningsområde är mycket omfattande och bl.a. ovan beskrivna datainsamlings- och identifieringsutrustning hör redan nu till lagens tillämpningsområde.

Ändringen av artikel 3 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation förutsätter av ovan nämnda skäl inga ändringar i lagstiftningen.

Till artikel 4 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation har fogats en ny punkt 1a. I bestämmelsen är det delvis fråga om sådana bestämmelser som redan ingår i personuppgiftslagen och som teleföretagen är skyldiga att tillämpa i egenskap av registeransvariga.

I artikel 4 andra stycket konstateras att de nationella regleringsmyndigheterna ska kunna granska de åtgärder som vidtas av leverantörer av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och utfärda rekommendationer om bästa praxis beträffande den säkerhetsnivå som bör uppnås med hjälp av dessa åtgärder.

Dataombudsmannen har med stöd av 39 § i personuppgiftslagen rätt att få information och utöva tillsyn. Dataombudsmannen kan enligt 40 § 2 mom. också bestämma att den registeransvarige ska se till att den registrades rätt till insyn tillgodoses eller att en uppgift rättas. Enligt 3 mom. kan dataombudsmannen meddela närmare anvisningar om hur personuppgifter ska skyddas mot olaglig behandling.

Kommunikationsverket har för sin del en övervakningsuppgift enligt 31 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation. Kommunikationsverket har dessutom i 5 kap. getts en omfattande skyldighet att meddela föreskrifter. Både dataombudsmannen och Kommunikationsverket kan dessutom ge anvisningar för företag i alla ärenden som gäller informationssäkerhet.

Tillägget till artikel 4 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation förutsätter således inga ändringar i lagstiftningen.

Till artikel 4 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation har fogats en ny punkt 3, som innehåller förslag till åtgärder som hänför sig till personuppgiftsbrott.

Om dataskyddet för en tjänst är utsatt för ett speciellt hot ska ett teleföretag och den som tillhandahåller mervärdestjänster enligt 21 § i gällande lag om dataskydd vid elektronisk kommunikation utan dröjsmål informera abonnenterna om hotet och samtidigt informera abonnenterna och användarna om de åtgärder som de kan tillgripa för att avvärja hotet samt om de sannolika kostnaderna för åtgärderna. Teleföretagen ska också informera Kommunikationsverket om betydan-

kränkningar av dataskyddet för nät- och kommunikationstjänster samt om sådana mot dessa tjänster riktade dataskyddshot som teleföretagen har kännedom om.

Dessutom ska teleföretagen informera Kommunikationsverket om avsevärda fel i eller störningar av tjänsterna. Samtidigt ska information ges om åtgärder genom vilka man strävar efter att hindra en upprepning av sådana kränkningar av dataskyddet och hot om kränkningar, samt av fel och störningar.

Ett teleföretag ska när det har avvärjt en betydande, mot dess tjänster riktad dataskyddskränkning eller ett hot om en sådan kränkning eller när det har avlägsnat en störning på ett ändamålsenligt sätt informera om vilka åtgärder som vidtagits och om eventuella effekter på användningen av tjänsterna.

I praktiken inbegriper dessa anmälningar redan nu även personuppgiftsbrott.

Av ovan nämnda skäl förutsätter tillägget till artikel 4.3 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation ingen ny lagstiftning. Däremot föreslås i propositionen vissa lagstiftningstekniska ändringar i 21 §.

Till artikel 4 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation har fogats en ny punkt 4. Enligt första stycket i punkten får de behöriga nationella myndigheterna anta riktlinjer och, vid behov, utfärda anvisningar avseende de omständigheter under vilka leverantörer är skyldiga att anmäla personuppgiftsbrott, formatet för en sådan anmälan och det sätt på vilket anmälan ska göras. De ska även kunna granska huruvida leverantörerna har uppfyllt sina informationsskyldigheter i enlighet med denna punkt och ska införa lämpliga påföljder i fall av underlåtenhet.

Kommunikationsverket kan enligt 21 § 4 mom. i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation meddela närmare föreskrifter om innehållet i och utformningen av anmälningar samt om hur de ska ges in till Kommunikationsverket eller anvisningar om innehållet i och formen för informationen. Kommunikationsverket har dessutom i 31 § ålagts en övervakningsuppgift och med stöd av 41 § rätt att vid behov även tillgripa tvångsmedel.

Det nationella genomförandet av första stycket i artikel 4.4 i direktivet om integritet

och elektronisk kommunikation förutsätter sålunda ingen ny lagstiftning.

Artikel 6.3 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation gäller samtycke till marknadsföringsändamål. Till artikeln har fogats ett krav på att samtycke ska ges i förväg.

I 11 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation föreskrivs om behandlingen av identifieringsuppgifter för marknadsföringsändamål. Samtycke ska enligt paragrafen ges i förväg och detta framgår även av motiveringen till bestämmelsen i regeringspropositionen. I detaljmotiveringen i regeringens proposition (RP 125/2003 rd) konstateras att uttryckligt samtyckte alltid måste begäras av den abonnent eller användare som uppgifterna gäller.

Av ovan nämnda skäl förutsätter genomförandet av artikel 6.3 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation ingen ny lagstiftning.

I artikel 13 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation har gjorts vissa mindre formuleringsändringar. Ändringen av artikel 13 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation förutsätter ny lagstiftning bara i fråga om artikel 13.4, som i propositionen föreslås bli genomförd genom en ändring av 28 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation. I 7 kap. i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation regleras direktmarknadsföring i övrigt på det sätt som direktivet förutsätter.

Till artikel 15 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation har fogats en ny punkt 1b. Enligt den ska leverantörerna införa interna förfaranden för att besvara förfrågningar om tillgång till användarnas personuppgifter, på grundval av nationella bestämmelser som antagits i enlighet med artikel 15.1. De ska på begäran förse den behöriga nationella myndigheten med information om dessa förfaranden, antalet förfrågningar som mottagits, vilken juridisk motivering som framförts och vilket svar leverantören lämnat.

Enligt 26 § i personuppgiftslagen har var och en utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att, sedan han meddelat de fakta som behövs för att söka en uppgift, få veta vilka uppgifter om honom som har registre-

rats i ett personregister eller att registret inte innehåller uppgifter om honom. Den registransvarige ska samtidigt ge den registrerade information om vilka källor som i regel används för registret samt för vilket ändamål registeruppgifterna används och i regel lämnas ut. Då det är fråga om ett sådant automatiserat beslut som avses i 31 §, har den registrerade rätt att också få information om verksamhetsprinciperna för den automatiska behandlingen av uppgifter. Dessutom har dataombudsmannen rätt att få information och utöva tillsyn enligt 39 §.

Av ovan nämnda skäl förutsätter tillägget till artikel 15.1b i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation ingen ny lagstiftning.

I nya artikel 15a.1 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation konstateras att medlemsstaterna ska besluta om systemet för påföljder, inklusive eventuella straffrättsliga sanktioner, och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa genomförandet av dessa. Påföljderna bör vara effektiva, proportionerliga och avskräckande och kan tillämpas för att täcka den tid då lagöverträdelsen varar, även om dessa senare rättas till.

I 42 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation föreskrivs om vilka straff som följer vid brott mot lagen. Av denna anledning förutsätter artikel 15a.1 inga ändringar i lagstiftningen.

I nya artikel 15a.2 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation konstateras att medlemsstaterna ska se till att de behöriga nationella myndigheterna och, där det är relevant, andra nationella organ har befogenhet att besluta att överträdelserna i punkt 1 ska upphöra, utan att det påverkar tillämpningen av eventuella tillgängliga rättsåtgärder.

Om någon bryter mot lagen eller mot bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den och inte trots uppmaning inom en skälig tid rättar sitt förfarande, kan Kommunikationsverket enligt 41 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation då det utför i 31 § 1 punkten avsedda uppgifter och dataombudsmannen då han utför i 32 § avsedda uppgifter ålägga den som brutit mot lagen att rätta sitt fel eller sin försummelse. Kommunikationsverket och dataombudsmannen kan förena åläggandet med

vite eller hot om att den försummade åtgärden vidtas på bekostnad av den som saken gäller. Om förseelsen är allvarlig, kan hotet också innebära att verksamheten avbryts helt eller delvis.

Ändringen av artikel 15a.2 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation förutsätter av ovan nämnda skäl ingen ny lagstiftning.

Enligt artikel 15a.3 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation ska medlemsstaterna se till att behöriga nationella myndigheter och, där det är relevant, andra nationella organ har de nödvändiga undersökande befogenheterna och resurserna, inbegripet tillgång till all information de kan behöva, för att kunna övervaka de nationella bestämmelser som antagits i enlighet med detta direktiv och se till att de efterlevs.

I 9 kap i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation definieras övervakningsmyndigheternas rätt att få uppgifter. Likaså ges datasekretessmyndigheterna rätt att få information och utöva tillsyn i 39 § i personuppgiftslagen.

Ändringen av artikel 15a.3 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation förutsätter av ovan nämnda skäl ingen ny lagstiftning.

Direktivbestämmelser som genomförs genom en separat regeringsproposition

I artikel 31 § i direktivet om samhällsömfattande tjänster föreskrivs om sändningsplikt, dvs. s.k. must carry. När direktivet ändrats har tilläggstjänster i anslutning till behoven bland användare med funktionshinder också belagts med sändningsplikt, t.ex. skyldighet att texta programmen.

Republikens president stadfäste i augusti en lag om ändring av 134 § i kommunikationsmarknadslagen och en lag om ändring av lagen om televisions- och radioverksamhet (RP 13/2010 rd, RSv 103/2010). Genom lagen ändrades 134 § i kommunikationsmarknadslagen om skyldigheten att distribuera programutbud och tjänster samt att till lagen om televisions- och radioverksamhet fogades bestämmelser om att programutbudet ska föras med textning och ljudtextning. Avsikten är att genom bestämmelserna främ-

ja syn- och hörselskadades möjlighet att ta del av tv-sändningar.

Lagstiftning och praxis för det allmänna nödnumret

I dagens läge är det inte möjligt att göra nödanmälan med ett textmeddelande. Saken kan tekniskt lösas på många olika vis, men problemen med att göra det möjligt att göra nödanmälan med ett textmeddelande är dessutom beroende av myndigheternas, i synnerhet nödcentralverkets, avgöranden.

Frågan om nödtjänsternas tillgänglighet genom textmeddelande är kritisk i synnerhet för funktionshindrade. Funktionshindrade ska enligt direktiven om elektronisk kommunikation i egenskap av mottagare av nödtjänster bemötas på samma sätt som andra medborgare. I synnerhet för personer med sensoriska handikapp är det nödvändigt att nödanmälan kan göras tillförlitligt också genom ett textmeddelande till det allmänna nödnumret 112.

För närvarande kan nödanmälan genom textmeddelande fortfarande göras endast till de regionala textmeddelandenummer som varierar beroende på ort. Det allmänna nödnumret 112 kan alltså inte ännu nås genom textmeddelande. Det nuvarande systemet är otillförlitligt och svårt ur användarens synvinkel, eftersom det förutsätter att man kommer ihåg flera mobiltelefonnummer. Det textmeddelandesystem som används är inte heller lika tillförlitligt som det vanliga systemet. Funktionshindrade användare befinner sig idag till dessa delar i en ojämlig ställning jämfört med den övriga befolkningen.

Ett teleföretags skyldighet att delta i förmedlingen av nödtextmeddelanden måste således fogas till lagstiftningen.

Nödtextmeddelandens tillförlitlighet och hastighet är inte av samma klass som nödsamtal. Man kan i nuläget inte heller sända nödtextmeddelanden utan SIM-kortet som när man ringer nödsamtal från mobiltelefonen.

Trots nämnda tekniska avvikelser måste slutanvändarna ändå ha möjlighet att genom textmeddelande ta kontakt till det allmänna nödnumret, eftersom ett textmeddelande numera är en allmänt använd, vanlig och typisk

kommunikationstjänst, och de eventuella tekniska brister som ansluter sig till textmeddelanden förringar inte det faktum att tjänsten är outhärdlig för funktionshindrade användare.

Konsumentens avtalsrättsliga ställning

Konsumenterna erbjuds idag allmänt avtal om kommunikationstjänster som i marknadsföringen kallas tidsbegränsade avtal.

I ett tidsbegränsat avtals karaktär ingår att det upphör entydigt och utan särskilda åtgärder när avtalets giltighetstid gått ut, om parterna inte uttryckligen avtalar om ett nytt tidsbegränsat avtal eller ett avtal som gäller tills vidare.

De avtal om kommunikationstjänster som nu erbjuds på marknaden fortsätter däremot ofta enligt avtalsvillkoren också efter att giltighetstiden gått ut, om konsumenten bara förhåller sig passiv. Avtalsrättsligt är det i dessa fall i själva verket inte alls fråga om tidsbegränsade avtal, utan om avtal som gäller tills vidare, i vilka konsumentens uppsägningsrätt har begränsats under en viss tid.

Begränsningen av konsumenternas uppsägningsrätt på ovan beskrivet sätt har lett till en sådan situation på kommunikationsmarknaden där nummerportabilitet inte längre fungerar som det är tänkt.

Problemen i anknytning till avtal om kommunikationstjänster är snarlika i de flesta EU-medlemsstater. Utgångspunkten i direktivet om samhällsomfattande tjänster är att medlemsstaterna ska ingripa i sådana avtalsvillkor som betydligt inskränker konsumentens rätt att välja tjänsteleverantör.

För att lösa problemen bör det till kommunikationsmarknadslagen fogas en bestämmelse enligt vilken teleföretag inte får förlänga ett tidsbegränsat avtal med ett nytt tidsbegränsat avtal utan att uttryckligen ha ingått ett nytt avtal med konsumenten.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Målet för propositionen är att nationellt genomföra de ändringar i direktiven om elek-

tronisk kommunikation som trädde i kraft i december 2009. De direktiv som varit föremål för ändringar är ramdirektivet, tillträdesdirektivet, auktorisationsdirektivet, direktivet om samhällsomfattande tjänster och direktivet om integritet och elektronisk kommunikation, vilka gavs 2002.

I det nationella genomförandet av direktivändringarna har i synnerhet eftersträvat att regleringen av kommunikationsmarknaden inte ska öka i omfång. Det är redan nu fråga om ett ganska detaljerat reglerat näringsområde och därför har målet vid genomförandet av direktivändringarna varit att undvika att öka den administrativa bördan för företagen på kommunikationsmarknaden.

Genom lagstiftningen om kommunikationsmarknaden eftersträvas positiva verkningar för informationssamhället. Ur medborgarnas synvinkel innebär detta att de tjänster inom elektronisk kommunikation som står till buds är tekniskt avancerade, säkra, lätta att använda och skäligt prissatta. Målet genom regleringen är också att säkerställa att dessa tjänster är tillgängliga överallt i Finland.

Genom propositionen eftersträvas i synnerhet en förbättring av funktionshindrade användares ställning på kommunikationsmarknaden. Målet är dessutom att genom propositionen lösa problemen i konsumentförhållandena när det gäller sammankoppling av tidsbegränsade avtal om kommunikationstjänster samt vissa lagstridiga förfaranden vid förmedlingen av innehållstjänster till användarna.

3.2 De viktigaste förslagen

Kommunikationsverkets och konsumentombudsmannens nya befogenheter

Kommunikationsverket får enligt propositionen vissa nya befogenheter, på grundval av vilka det i fortsättningen kan ålägga företag med betydande marknadsinflytande nya slags skyldigheter för överlåtelse av nyttjanderätt. De nya överlåtelseskyldigheterna gäller stödtjänster som är nära förknippade med utbudet av kommunikationstjänster och som i direktivet går under termen faciliteter.

Kommunikationsverket kan dessutom ålägga teleföretag att separera en funktionell helhet från sin övriga affärsverksamhet i vissa undantagssituationer, om kriterierna i lag uppfylls och kommissionen godkänner att denna skyldighet åläggs ett visst företag med betydande marknadsinflytande. Enligt gällande lag kan Kommunikationsverket ålägga ett företag en skyldighet att särredovisa funktioner endast i sin bokföring, och därför är kravet på funktionell separation en helt ny skyldighet i lagstiftningen om kommunikationsmarknaden.

Kommunikationsverket kan även i fortsättningen ålägga teleföretag sådana skyldigheter samt villkor för nyttjande av överlåtelseskyldigheten som är nödvändiga för att skyldigheten för överlåtelse av nyttjanderätt tekniskt ska kunna förverkligas. Det kan t.ex. vara fråga om en åtgärd som är nödvändig för det praktiska förverkligandet av en nyttjanderätt. Kommunikationsverket har redan enligt gällande lag rätt att införa en sådan skyldighet i samband med skyldigheten att hyra ut en abonnentförbindelse. Enligt propositionen ska denna möjlighet i fortsättningen vara tillgänglig i alla situationer av överlåtelse av nyttjanderätt.

Kommunikationsverket kan enligt propositionen för att trygga användarens valfrihet i vissa situationer ålägga innehavaren av en fastighets interna nät att se till att det teleföretag som en användare väljer ges nyttjanderätt till en ledig del av det interna kommunikationsnätet för förmedling av en kommunikationstjänst till användarens terminaler inomfastigheten. Kommunikationsverket kan också i vissa situationer ålägga ett nätföretag som fått rätt att lägga ut telekablar att tillåta ett annat teleföretag gemensamt utnyttjande av sådan egendom eller samlokalisering.

Konsumentombudsmannen ska enligt propositionen få behörighet att ålägga teleföretag att stänga numret till en kommunikationstjänst eller på något annat sätt spärra användningen av en kommunikationstjänst eller någon annan tjänst, om det är uppenbart att man med tjänsten eftersträvar orättmätig ekonomisk vinning genom att lämna sådana osanna eller vilseledande uppgifter om tjänsten och dess användning som är betydelsefulla för användarna, och om det uppkommer

avgifter för tjänsten på användarens räkning för kommunikationstjänsten. I samband med ett sådant beslut ska konsumentombudsmanen också ålägga ett teleföretag att avbryta faktureringen för tjänsten och upphöra med att redovisa influtna medel för tjänsteleverantören.

Avsikten med bestämmelsen är att ingripa i t.ex. sådana fall av missbruk som blivit vanliga där abonnenterna utan att de vet om det blir bundna vid ekonomiska skyldigheter. I sådana fall kan teleföretaget ofta visa att debiteringen av dem som använder tjänsten är tekniskt rätt motiverad i sig, men den baserar sig på ett lagstridigt förfarande t.ex. vid marknadsföringen av tjänsten.

Kommissionens och Berecs roll

Vissa ändringar i direktiven om elektronisk kommunikation innebär att kommissionen i fortsättningen i viss mån kommer att ha en större roll i den process där Kommunikationsverket inför skyldigheter för företag med betydande marknadsinflytande. Kommunikationsverket ska enligt förslaget förutom kommissionen även höra samarbetsorganet för europeiska regleringsmyndigheter, Berek, när dessa skyldigheter införs.

Kommissionen eller Berek kan i dessa fall ändå inte förhindra Kommunikationsverket att införa en enskild skyldighet, men en avvikelse förutsätter ur kommissionens eller Berecs synvinkel att Kommunikationsverket motiverar sitt beslut för kommissionen och Berek.

Koncessionsreglering

Enligt propositionen kan en koncessionshavare i fortsättningen begära att koncessionsvillkoren ändras mitt i koncessionsperioden. Förslaget innebär i praktiken ingen ändring i nuläget, eftersom kommunikationsministeriet redan länge har följt detta förfarande i praktiken.

Användarnas rättigheter

Genom propositionen görs ett ingrepp i sammankopplingen av tidsbegränsade avtal

om kommunikationstjänster. Konsumentens uppsägningsrätt får tidsbegränsas under högst två år. Konsumenten bör förutom ett tvåårigt avtal också alltid erbjudas ett 12 månaders avtal om kommunikationstjänster. Teleföretag får inte förlänga ett tidsbegränsat avtal med ett nytt tidsbegränsat avtal utan att uttryckligen ha ingått ett nytt avtal med konsumenten.

Skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som gäller kommunikationstjänster ska enligt propositionen i framtiden klarare omfatta rättigheterna även för personer med funktionshinder. Ansvar för att se till specialbehoven bland användare med funktionshinder vilar i fortsättningen på teleföretag med skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Funktionshindrade användare ska sedan lagförslaget trätt i kraft tillhandahållas samma grundläggande kommunikationstjänster som andra användare på ett sätt som motsvarar deras rättigheter.

Genom propositionen föreskrivs att företag som utsetts till företag för samhällsomfattande tjänster ska vara skyldiga att erbjuda konsumenterna möjlighet att betala den ersättning som byggande av en anslutning för samhällsomfattande tjänster medför i delbetalningar. Enligt 60 c § i kommunikationsmarknadslagen ska anslutningen vara sådan att den möjliggör en ändamålsenlig Internetförbindelse. Tillhandahållandet av en sådan anslutning för samhällsomfattande tjänster kan förutsätta byggande av en anslutning, vars kostnader delvis måste betalas även av användaren. Beroende på fall och förbindelse kan konsumenten bli tvungen att betala en för honom eller henne betydande summa. För den enskilda konsumenten kan engångsbetalning för en anslutning förhindra eller skjuta upp anskaffningen av en anslutning för samhällsomfattande tjänster.

Genom 121 b § i lagförslaget ges konsumentombudsmannen behörighet att ingripa i strävanden efter orättmätig ekonomisk vinning och skyddas användarna av kommunikationstjänster mot uppkomsten av sådana avgifter som bygger på osanna eller vilseledande uppgifter i marknadsföringen av tjänsten.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för företagen

Kommunikationsverket ska enligt propositionen få vissa nya befogenheter att ingripa i teleföretagens tillgångar.

Kommunikationsverkets befogenheter är dock till dessa delar ganska täckande redan enligt gällande lag. Ett teleföretags skyldighet att åt ett konkurrerande teleföretag överlåta nyttjanderätten till sin egendom är också nu mycket omfattande och gäller nästan all egendom som används vid tillhandahållandet av nät- och kommunikationstjänster. Kommunikationsverkets nya befogenheter i anslutning till tillhörande tjänster och faciliteter och teknisk support innebär alltså ingen större förändring i gällande lagstiftning.

För skyldigheten att överlåta nyttjanderätt ska redan enligt gällande lag betalas en ersättning som ska innehålla bl.a. en skälig avkastning på kapitalet.

Skyldigheten som gäller funktionell separation är till naturen ny, men tillämpningskriterierna är tämligen högt ställda i både direktivet och propositionen. Kravet på funktionell separation kan således i praktiken antas bli aktuellt väldigt sällan.

Skyldigheten att överlåta nyttjanderätten till en ledig del av ett internt kommunikationsnät är ny, men användarens valfrihet baserar sig i regel redan nu på avtal. Dessutom gäller skyldigheten endast en ledig del av nätet och förpliktar inte innehavaren av en fastighets interna nät att bygga ut nätet. Avsikten med ovan nämnda bestämmelse och förslagen som gäller samlokalisering och gemensamt utnyttjande av telekablar är att utveckla konkurrensen och sänka de allmänna ekonomiska och miljökostnader som uppstår när nya nät tas i bruk.

Enligt propositionen ska Kommunikationsverket få rätt att bestämma att verksamhet som medför en avsevärd snedvridning av konkurrensen ska upphöra tills en ny marknadsanalys har gjorts på den relevanta marknaden. Kommunikationsverkets befogenhet är ny till dessa delar, men ändå lindrigare än 123 § i gällande lag, enligt vilken Kommunikationsverket i vissa situationer av missbruk

helt kan förbjuda ett teleföretag att utöva televerksamhet.

Ändringarna i anslutning till förvaltningen av radiofrekvenser kan antas ha positiva indirekta verkningar för statsfinanserna, eftersom målet för ändringarna är att främja ett trådlöst hushåll genom att göra förvaltningen av radiofrekvenser flexiblare och effektivare. De föreslagna ändringarna, t.ex. teknologi- och tjänsteneutraliteten, främjandet av portabilitet för nyttjanderätt till frekvenser samt av fri användning av frekvenser kommer att effektivisera användningen av frekvenser. Detta har positiva ekonomiska konsekvenser för televerksamheten på kommunikationsmarknaden.

I kommunikationsmarknadslagen föreslås vissa ändringar som ansluter sig till påföljder för lagstridig eller konkurrenssnedvridande verksamhet. Kommunikationsverket får enligt propositionen bl.a. rätt att förbjuda eller kräva att tillhandahålllet av tjänster som medför avsevärd snedvridning av konkurrensen ska skjutas upp tills en ny marknadsanalys enligt kommunikationsmarknadslagen har gjorts. Bestämmelsernas konsekvenser för teleföretagen för ett enskilt teleföretag kan vara avsevärda, om bestämmelserna måste tillämpas.

Mot bakgrunden av tillämpningspraxis för gällande påföljdsbestämmelser kan detta dock anses osannolikt. Liksom även i gällande lag är tröskeln för att tillämpa de nya påföljdsbestämmelser som föreslås i praktiken ytterst hög. Myndighetens befogenheter begränsas av de allmänna funktionsprinciperna för god förvaltning, t.ex. proportionalitetsprincipen och principen om ändamålsenlighet. Påföljdens ändamålsenlighet och proportionalitet ska enligt principerna för god förvaltning alltid motiveras. Ett ingripande i verksamheten på marknaden torde i praktiken komma att bli en mycket sällan tillämpad möjlighet, och bestämmelserna kan således inte antas ha några betydande ekonomiska konsekvenser eller konsekvenser för företagen på allmän nivå.

Genom den nya bestämmelsen som gäller längden på ett avtal om kommunikationstjänster strävar man efter att ingripa i situationer där tidsbegränsade avtal om kommunikationstjänster kopplas samman, vilket i

praktiken avsevärt begränsar konsumentens uppsägningsrätt och valfrihet.

Teleföretag ska inte få förlänga ett tidsbegränsat avtal med ett nytt tidsbegränsat avtal utan att uttryckligen ha ingått ett nytt avtal med konsumenten. Ändringen förbättrar konsumenternas ställning, eftersom den tryggar konsumentens möjlighet att bli löst från ett avtal om kommunikationstjänster och vid behov byta företag som tillhandahåller kommunikationstjänster. Ändringen främjar konkurrensen på detaljmarknaden.

Skyldigheten för ett teleföretag att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster ska enligt propositionen i framtiden klarare omfatta även funktionshinderade användares rättigheter. Denna ändring kan antas orsaka ett teleföretag som är skyldigt att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster åtminstone vissa merkostnader jämfört med nuläget.

Enligt gällande lag beräknas nettokostnaderna för produktionen av samhällsomfattande tjänster för enskilda teleföretag. Om ett teleföretag orsakas oskäligen kostnader för tillhandahållandet av tjänster, ersätts de enligt lagen företaget av statens medel. På kommunikationsmarknaden avviker utbudet av samhällsomfattande tjänster till dessa delar från de övriga näringsområden där företagen i Finland av tradition har ansetts vara skyldiga att leverera tjänster och ingå avtal, t.ex. vid distribution av el, vatten eller gas eller t.ex. i grundläggande bankverksamhet.

Ett teleföretag kan i praktiken ändå bli tvunget att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster med förlust, om det inte med hänsyn till teleföretagets totalekonomiska situation är oskäligt. Teleföretaget har inte heller enligt gällande lag rätt till ersättning för alla nettokostnader, utan endast för en andel som utgör en oskälig belastning.

Utbudet av samhällsomfattande tjänster kan också utgöra en så liten del av ett teleföretags verksamhet, att inte ens till och med avsevärda förluster i verksamheten har någon betydelse för teleföretagets totalekonomiska ställning.

Som motvikt till kostnaderna får teleföretaget alltid en viss konkurrensfördel för sin ställning som företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster även över andra tjänstemarknader. Teleföretaget får inte nöd-

vändigtvis någon betydande vinst av utbudet av en enskild kommunikationstjänst, men det kan ändå vara meningsfullt och produktivt att tillhandahålla den med tanke på behoven bland teleföretagets kunder, den helhet som tjänsteutbudet bildar och teleföretagets image.

Ändringarna i anslutning till avtal om kommunikationstjänster varken ändrar eller ökar teleföretagets skyldigheter för vilka slags konsumentskyddsriktiga principer de redan på basis av den allmänna lagstiftningen även annars bör följa. Det starka konsumentskyddet och konsumenternas förtroende för teleföretagen på den finska kommunikationsmarknaden avspeglas positivt på företagets konkurrensförmåga. Finländska teleföretag drar således nytta av att Finland jämfört med många andra EU-länder är en föregångare i branschen uttryckligen i fråga om skräddarsydd konsumentskyddslagstiftning.

I propositionen ingår vissa andra, men mindre preciseringar som förbättrar användarens rättsliga ställning och som ändå inte kan antas ha ekonomiska konsekvenser för företag som tillhandahåller kommunikationstjänster.

Propositionen ökar i viss mån teleföretagets olika anmälningsskyldigheter till Kommunikationsverket. Ändamålsenligast är att bygga upp olika anmälningssystem vid Kommunikationsverket så att de inte oskäligt ökar teleföretagets administrativa börda. Anmälningsskyldigheten bör kunna fullgöras så enkelt som möjligt, t.ex. genom en elektronisk anmälan, som finns på myndighetens webbsidor, t.ex. på samma sätt som den nuvarande televerksamhetsanmälan.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som gäller kommunikationstjänster ska enligt propositionen i framtiden klarare omfatta rättigheterna även för personer med funktionshinder. Kommunikationsverket måste sedan lagen trätt i kraft komplettera sina beslut om samhällsomfattande tjänster så att besluten inbegriper tjänster som tillhandahålls funktionshinderade. Detta innebär fler uppgifter för ämbetsverket,

men de kan skötas med dess nuvarande personalresurser.

Sakkunskap om specialbehoven bland personer med olika slag av funktionshinder på kommunikationsmarknaden kan skaffas från intresseorganisationer för funktionshindrade. Kommunikationsverket ska genast sedan lagen trätt i kraft inrätta en arbetsgrupp för service för funktionshindrade som kan bistå myndigheten med att lösa specialfrågor som gäller funktionshindrade användare.

Ändringar i anslutning till förvaltningen av radiofrekvenser ökar koncessionsmyndigheten Kommunikationsverkets uppgifter till de delar de förpliktar till att inom utsatt tid granska gällande koncessionsvillkor. De föreslagna ändringarna förutsätter dock inga nya personal- eller andra resurser.

Ändringen i anslutning till rättigheterna att installera system ålägger kommunens byggnadstillsynsmyndighet att fatta beslut om placeringen av en telekabel samt anordningar i anslutning till dem, smärre konstruktioner och stolpar senast inom sex månader. Eftersom avtal om beslut om placering av telekablar i huvudsak görs kommersiellt, tillämpas 106 § i kommunikationsmarknadslagen ytterst sällan i praktiken. Den föreslagna ändringen har således i praktiken inga personal- eller andra resurskonsekvenser för kommunala myndigheter och stärkandet av telekabelplanen med eventuella interimistiska åtgärder kan enligt bedömning genomföras på behörigt vis inom den föreslagna tidsfristen.

Den behörighet som föreslås för konsumentombudsmannen att ålägga teleföretag att stänga numret till en kommunikationstjänst eller på något annat sätt spärra användningen av en kommunikationstjänst eller någon annan tjänst ökar myndigheternas möjligheter att ingripa i de allt oftare förekommande fallen av missbruk och bedräglig verksamhet i kommunikationsnät.

Propositionen bedöms inte ha några konsekvenser för marknadsdomstolens verksamhet. De ärenden som avses i 121 a § är till sin natur sådana att de på konsumentombudsmannens initiativ kan föras till marknadsdomstolen redan med stöd av gällande lagstiftning. Antalet ärenden som kommer till domstolen för behandling bedöms sålunda inte öka.

4.3 Samhälleliga konsekvenser

Kraven på effektiv förvaltning av radiofrekvenser och teknik- och tjänsteneutralitet kommer att främja ibruktage av nya tekniker och tjänster. Detta kan antas ha positiva konsekvenser bl.a. för tillgången och kvaliteten på tjänster i glesbygdsområden. Indirekt kan detta främja jämställdheten mellan medborgarna, eftersom även medborgare som bor i glesbygdsområden då har tillgång till och kan använda informationssamhällstjänster.

Regleringen av avtalen om kommunikationstjänster har en positiv inverkan på konsumenternas ställning på kommunikationsmarknaden. Förslagen förbättrar konsumentens förhandlingsposition i eventuella tvister, eftersom konsumenten med hjälp av speciallagstiftningen har lättare att klarlägga sina rättigheter och skyldigheter i situationer där konsumentens rätt att säga upp sitt avtal om kommunikationstjänster har tidsbegränsats. Målet för regleringen är att sörja för att även marknadsföringen av kommunikationstjänster är ändamålsenligare och inte vilseleder konsumenten.

Skyldigheten att tillhandahålla samhälls-omfattande tjänster ska i fråga om kommunikationstjänster enligt propositionen i framtiden omfatta även funktionshindrade användares rättigheter, vilket givetvis även förbättrar deras ställning på kommunikationsmarknaden. Funktionshindrade användare ska sedan de föreslagna lagarna trätt i kraft tillhandahållas samma grundläggande kommunikationstjänster som även andra användare på ett sätt som motsvarar deras rättigheter. Att sörja för funktionshindrade användares specialbehov främjar jämlikheten mellan medborgarna i egenskap av informationssamhällstjänster och förbättrar sålunda indirekt eventuellt också funktionshindrades allmänna ställning i samhället.

Olika ringsignal-, spel-, tävlings- och röstningstjänster som debiteras via en anslutning marknadsförs och tillhandahålls i synnerhet för barn på ett sätt som strider mot bl.a. konsumentskyddslagen. Genom myndigheternas behörighet enligt den föreslagna 121 b § att ålägga teleföretag att stänga numret till en kommunikationstjänst eller på något annat sätt spärra användningen av en tjänst kan in-

grepp i missbruk göras och abonnenternas ställning skyddas t.ex. mot ekonomiska skyldigheter som baserar sig på bedräglig verksamhet och missbruk. Genom den föreslagna bestämmelsen kan även barnens möjlighet att tryggt använda kommunikationstjänster förbättras. Den föreslagna regleringen är avsedd att öka användarnas förtroende för avgiftsbelagda elektroniska tjänster som debiteras via en anslutning.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Regeringens proposition har beretts vid kommunikationsministeriet.

Diskussioner om grundprinciperna i propositionen har under beredningen förts med representanter för teleföretagen vid flera olika förhandlingar. Bestämmelser som gäller funktionshinder har beretts i samarbete med olika grupper av funktionshinder i den tillgänglighetsarbetsgrupp som ministeriet tillsatt.

Utlåtande om propositionen har begärts från sammanlagt ca 260 remissinstanser, bl.a. alla teleföretag som gjort televerksamhetsanmälan och andra aktörer i branschen, centrala myndigheter och intresseorganisationer. Förslaget finns under remissbehandlingstiden även tillgängligt på ministeriets webbplats, där alla intresserade uppmanas lämna utlåtande om förslaget.

Utlåtande om det första utkastet till proposition har lämnats av ca 34 remissinstanser. Efter den första remissbehandlingen sändes ett bearbetat utkast ut på ytterligare en kort remiss för kommentarer, eftersom användarnas rätt att välja leverantör av kommunikationstjänst och myndighetens rätt att stänga ett nummer eller spärra användningen av en tjänst tagits in i lagförslaget som nya ärendehelheter.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Många av remissinstanserna ansåg att målet i propositionen att mängden reglering av

den nationella kommunikationsmarknaden inte utökas som helhet vid det nationella genomförandet av direktivändringarna är bra. En del av remissinstanserna ansåg dock att det beskrivna målet inte uppnåtts till alla delar.

Teleföretagen kritiserade i sina utlåtanden bl.a. utvidgningen av Kommunikationsverkets befogenheter. Många remissinstanser ansåg att det är bra att tillträdet för personer med funktionshinder till tjänster som produceras av elektroniska medier förbättras. Flera remissinstanser ansåg även att de ändringar i propositionen som förbättrar konsumentens ställning är bra.

Några remissinstanser fäste uppmärksamhet vid att skyldigheten att förhandla om samtrafik med ett annat teleföretag enligt artikel 4.1 i tillträdesdirektivet och en dom som utfärdats av unionens domstol endast kan införas mellan nätoperatörer för allmänna kommunikationsnät. Propositionen har till dessa delar ändrats i den fortsatta beredningen.

I vissa utlåtanden kritiserades att skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster utsträcks till funktionshinder på det sätt som föreslås i propositionen. I utlåtandena ansågs att propositionen bör preciseras i fråga om vilka specialtjänster för funktionshinder användare som ska ingå i samhällsomfattande tjänster. Strävan har varit att i propositionen beakta det som anförts i utlåtandena, men ingen uttömmande definition av specialtjänster för funktionshinder ges i propositionen.

I flera av teleföretagens utlåtanden ville man begränsa de omständigheter som anges i propositionen och under vilka konsumenten kan säga upp ett tidsbegränsat avtal om kommunikationstjänster. Utlåtandena har beaktats i mån av möjlighet. Den aktuella paragrafen har formulerats vidare i den fortsatta beredningen.

Likaså motsatte sig teleföretagen i flera av utlåtandena konsumentens rätt att säga upp ett tidsbegränsat avtal, när ett teleföretag ändrar avtalsvillkoren på grund av ändringar i lagstiftningen eller myndighetsbeslut. Propositionen har gjorts klarare till dessa delar.

Remissinstanserna förhöll sig i huvudsak positivt till de förslagna 69 a och 107 §. Någ-

ra remissinstanser föreslog ändringar i förslagen, på basis av vilka förslagen kompletterades i den fortsatta beredningen.

Myndigheternas behörighet att ålägga teleföretag att stänga ett nummer eller spärra användningen av en tjänst ansågs nödvändig i flera utlåtanden. Myndighetsförfarandet och rättsskyddsmedlen i fråga om åläggandet ansågs i en del av utlåtandena vara bristfälliga. Återbetalningen av medel och skyldigheten att betala ränta på den summa som återbetalas ansågs i en del av utlåtandena problematisk. Utlåtandena har i mån av möjlighet beaktats och denna bestämmelse har bearbetats grundligare i den fortsatta beredningen.

I utlåtandena som gällde radiolagen framfördes kritik mot den möjlighet som medlemsstaterna getts i ramdirektivet att frånga principerna om teknik- och tjänsteneutralitet i bestämmelser om frekvensanvändningen inte har skrivits in i lagparagraferna. Propositionen har till dessa delar ändrats i den fortsatta beredningen.

Teleföretagen motsatte sig i det utkast till regeringsproposition som varit på remiss en bestämmelse i anslutning till ändringen av lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation, enligt vilken teleföretagen bör spara uppgifterna om hanteringen också när de behandlar personuppgifter. I 15 § i lagen om

dataskydd vid elektronisk kommunikation åläggs ett teleföretag att registrera detaljerade uppgifter om hur behandlingen av identifieringsuppgifter skett. Av uppgifterna ska framgå tidpunkten för behandlingen, dess varaktighet samt vem som utfört behandlingen. Händelseuppgifterna ska förvaras två år från lagringen. Bestämmelsen har behövts i synnerhet för att utreda eventuella missbruk i sådana situationer där en anställd vid ett teleföretag misstänks ha behandlat identifieringsuppgifter i anslutning till konfidentiell kommunikation mellan abonnenterna och användarna i något annat syfte än det som kan godtas enligt lag. Direktivet ålägger teleföretag att skydda personuppgifter, och därför förpliktar det inte direkt företaget att spara uppgifter om hanteringen. Eftersom sådant sparande enligt utlåtandena skulle orsaka teleföretagen ansevärda kostnader och eftersom uppgifter om behandlingen av identifieringsuppgifter redan sparas inom direktivets tillämpningsområde, har ändringen som gäller 15 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation strukits i propositionen.

I propositionen har dessutom gjorts vissa andra, främst lagtekniska ändringar och preciseringar.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Kommunikationsmarknadslagen

11 §. *Ändring av koncession.* En koncession kan enligt 11 § i kommunikationsmarknadslagen med koncessionshavarens samtycke och även i övrigt ändras medan koncessionen är i kraft, om det är nödvändigt av en särskild orsak som beror på den tekniska utvecklingen eller en väsentlig förändring i verksamhetsbetingelserna för den koncessionsberoende verksamheten.

För att garantera teknik- och tjänsteneutralitet ska koncessionshavaren också själv kunna ansöka om ändring av koncessionen

under pågående koncessionsperiod. Enligt artikel 9a.1 i ramdirektivet får innehavare av en koncession som gäller minst fem år räknat från det att direktivet genomfördes i den nationella lagstiftningen lämna in en ansökan om förnyad bedömning av koncessionsvillkoren. Förnyad bedömning av koncessionsvillkoren ska enligt ramdirektivet tillåtas under en femårsperiod.

Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 2 mom., enligt vilket koncessionshavaren under koncessionens giltighetstid kan begära att statsrådet ser över koncessionsvillkoren på nytt. Innan det fattar beslut ska statsrådet underrätta koncessionshavaren om hur en förnyad bedömning kommer att inverka på koncessionen.

Att avgränsa tillämpningsområdet för den nya bestämmelsen endast till förnyad bedömning av den teknik- och tjänsteneutralitet som förutsätts i direktivet är inte ändamålsenligt, eftersom praxis har visat att koncessionshavare av flera olika orsaker vill att koncessionsmyndigheten omprövar koncessionsvillkoren under koncessionsperioden. En koncessionshavare kan t.ex. begära ändring i det koncessionsvillkor som gäller kravet på befolkningstäckning. Av samma orsak finns det inget skäl att begränsa bestämmelsen i 2 mom. tidsmässigt, utan den föreslagna ändringen bör göras permanent.

En ändring av koncessionen på koncessionshavarens begäran förutsätter alltid särskilt hörande. Enligt 118 § 2 mom. i kommunikationsmarknadslagen ska koncessionshavare samt företrädare för teleföretag och användare ges tillfälle att inom en månad framföra sin uppfattning om en ändring av koncessionsvillkoren eller återkallande av koncession. Även enligt 11 och 34 § i förvaltningslagen ska den vars rätt, fördel eller skyldighet saken gäller alltid ges tillfälle att framföra sin åsikt innan ett ärende avgörs. Medlemsstaterna ska enligt artikel 9a.3 i ramdirektivet när de tillämpar artikeln vidta lämpliga åtgärder för att främja sund konkurrens. Enligt 9 § 3 mom. i kommunikationsmarknadslagen ska koncession beviljas de sökande vars verksamhet bäst främjar lagens syften enligt 1 §. Enligt 1 § i kommunikationsmarknadslagen är syftet med lagen bl.a. att sörja för att de till buds stående möjligheterna till telekommunikation konkurrerar sinsemellan. Statsrådet ska således även i samband med en förnyad bedömning av koncessionen bedöma bl.a. hur åtgärden inverkar på konkurrensläget på marknaden.

Den nya bestämmelsen i 2 mom. lämpar sig även för sådana situationer som avses i artikel 5.2 i auktorisationsdirektivet. Enligt artikel 5.2 i auktorisationsdirektivet ska den nationella myndigheten vid motiverad begäran från rättsinnehavaren se till att kriterierna för att bevilja individuella nyttjanderätter fortsätter att gälla och respekteras under den tid tillståndet gäller, om koncession har beviljats för tio år eller längre och den inte får överlåtas eller hyras ut.

16 §. Marknadsdefinition. Till 1 mom. föreslås bli fogat en hänvisning till organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec). Då Kommunikationsverket i fortsättningen definierar relevanta marknader ska det på lämpligt sätt beakta även Berecs yttranden i saken. Genom tillägget genomförs artikel 7.2 i ramdirektivet.

Det föreslås att 2 mom. upphävs.

17 §. Marknadsanalys och beslut om betydande marknadsinflytande. Kommunikationsverket ska enligt 1 mom. göra en marknadsanalys inom två år efter det att kommissionen utfärdat en marknadsrekommendation, om det är fråga om en marknad som inte definierats tidigare, och med minst tre års mellanrum om det är fråga om en marknad som definierats tidigare. Tidsfristen på tre år kan förlängas med högst tre år, om Kommunikationsverket begär det av kommissionen och kommissionen inte förbjuder detta inom en månad från det att begäran lämnades.

I Finland brukar myndigheterna inte missa tidsfrister, men om Kommunikationsverket inte får sin analys klar inom utsatt tid, kan det begära hjälp från Berec med att slutföra analysen.

När Kommunikationsverket analyserar marknaden tar det i praktiken hänsyn till de marknader och riktlinjer som specificeras i kommissionens rekommendation.

Om det är fråga om en gränsöverskridande marknad ska Kommunikationsverket enligt 2 mom. utarbeta marknadsanalysen i samarbete med regleringsmyndigheten i den berörda staten inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Den marknad som är föremål för analysen kan i praktiken vara belägen inom flera medlemsstaters territorium och då ska Kommunikationsverket givetvis samarbeta med regleringsmyndigheterna i flera stater.

Genom ändringarna i 1 och 2 mom. genomförs artikel 14.3 i ramdirektivet och artikel 16.6 i ramdirektivet.

I 3 och 4 mom. föreslås inga ändringar utan de har samma innehåll i propositionen som i gällande lag.

18 §. Skyldigheter för företag med betydande marknadsinflytande. Till 1 mom. föreslås bli fogat en skyldighet för Kommunika-

tionsverket att på lämpligt sätt samarbeta med kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) när det inför de skyldigheter som avses i lagen för företag med betydande marknadsinflytande. Målet för samarbetet är en positiv inverkan på utvecklingen av den inre marknaden inom EU. I praktiken förverkligas detta samarbete i synnerhet vid hörandeförfaranden enligt 21 och 21 a §.

Genom bestämmelsen genomförs artikel 7.2 i ramdirektivet.

Paragrafens 1 mom. ändras inte till övriga delar. Förfarandet enligt 18 § 1 mom. motiveras mera ingående i den ursprungliga regleringspropositionen 112/2002 rd.

I 2 mom. ingår en informativ förteckning över alla de skyldigheter som enligt kommunikationsmarknadslagen genom beslut av Kommunikationsverket får åläggas företag med betydande marknadsinflytande.

Till 2 mom. föreslås bli fogat en ny 2 a-punkt, enligt vilken företag med betydande marknadsinflytande under de förutsättningar och villkor som anges senare i lagen får åläggas en skyldighet att erbjuda val av leverantör av telefonitjänst enligt 24 a §. Närmare bestämmelser om förutsättningarna för att införa skyldigheten ingår i nämnda 24 a §.

I 2 mom. 13 a-punkten hänvisas till andra skyldigheter att överlåta nyttjanderätter enligt 36 a §. Det föreslås att 13 a-punkten ändras så att dess ordalydelse motsvarar de ändringar som föreslås i 36 a § i denna proposition.

Till 2 mom. föreslås också bli fogat en ny 14 a-punkt, enligt vilken ett företag med betydande marknadsinflytande kan åläggas en skyldighet att handla i enlighet med en i 37 a § avsedd teknisk skyldighet. Närmare bestämmelser om förutsättningarna för att införa skyldigheten ingår i nämnda 37 a §.

Det föreslås ytterligare att 2 mom. 18 punkten ändras så att där hänvisas förutom till 89 § även till nya 89 a §, som också gäller funktionell separation.

Paragrafens 2 mom. har i övrigt samma innehåll som i gällande lag.

21 §. Hörande som gäller marknadsdefinition, marknadsanalys och betydande marknadsinflytande. Hänvisningen i 1 mom. till regleringsmyndigheterna i de stater som hör

till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet föreslås bli ändrad till en hänvisning till organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec). I momentet stryks även punkt 4 i gällande lag, och dess bestämmelser om det hörandeförfarande som ska tillämpas på beslut av Kommunikationsverket tas in i den nya 21 a §. Däremot hänvisas i 1 mom. 4 punkten nu till Kommunikationsverkets beslut om funktionell separation enligt 89 a §.

Bestämmelsen i 1 mom. har till övriga delar samma innehåll som i gällande lag. De begrepp och hörandeförfaranden som används där beskrivs i sin helhet mera ingående i regeringens proposition 112/2002 rd.

Enligt 2 mom. ska Kommunikationsverket skjuta upp ett beslut enligt 1 mom. 1–4 punkten med två månader, om kommissionen meddelat att den anser att det föreslagna beslutet strider mot unionsrätten. Kommunikationsverket ska då inom sex månader från kommissionens meddelande återta beslutet enligt 1 mom. 1–4 punkten eller ändra beslutet, om kommissionen kräver det.

Kommissionen har således i sista hand beslutanderätt om hurdan marknad Kommunikationsverket kan definiera, vilket slutresultat det kan komma till i sin marknadsanalys och vilket enskilt teleföretag det kan ange som företag med betydande marknadsinflytande i Finland. Den föreslagna regleringen innebär inte till dessa delar någon förändring i nuläget.

Om Kommunikationsverket ändrar ett beslutsförslag enligt 1 mom. 1–4 punkten på yrkande av kommissionen, ska Kommunikationsverket enligt 3 mom. ge de parter vars rättigheter eller intressen beslutet gäller möjlighet att yttra sig över det ändrade beslutsförslaget. När det fattar sitt slutliga beslut ska Kommunikationsverket på lämpligt sätt också beakta de yttranden som avses i 1 mom. Kommunikationsverket ska underrätta kommissionen om sitt beslut.

Genom ändringarna i 1 och 2 mom. genomförs artikel 7.3 i ramdirektivet och artikel 8.3 ii i tillträdesdirektivet.

21 a §. Hörande som gäller skyldigheter i anknytning till betydande marknadsinflytande. Till lagen föreslås bli fogat en ny paragraf som gäller europeiskt förfarande för hö-

rande om en skyldighet som åläggs företag med betydande marknadsinflytande.

Enligt 1 mom. ska Kommunikationsverket ge kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) tillfälle att yttra sig inom en månad innan det fattar ett beslut som påverkar handeln mellan EES-staterna och genom vilket verket ålägger ett företag med betydande marknadsinflytande skyldigheter enligt 18 §, med undantag av ett beslut enligt 89 a §. Bestämmelsen motsvarar i övrigt 21 § i gällande lag, förutom att det i bestämmelsen nu även hänvisas till Berec.

Även hänvisningen till Kommunikationsverkets beslut enligt 89 a § är ny. På det beslut som avses i 89 a § tillämpas enligt förslaget hörandeförfarande enligt 21 §, på grundval av vilket kommissionen i praktiken har rätt att bestämma om det slutliga innehållet i Kommunikationsverkets beslut.

I detaljmotiveringen till 21 § i regeringens proposition 112/2002 rd redogörs mera ingående för när en åtgärd påverkar handeln mellan EES-staterna.

Om kommissionen anser att Kommunikationsverkets beslutsförslag enligt 1 mom. skulle utgöra ett hinder för den inre marknaden eller om den hyser allvarliga tvivel om att verkets beslutsförslag är förenligt med unionslagstiftningen, ska Kommunikationsverket enligt 2 mom. senarelägga sitt beslut med ytterligare tre månader. Kommunikationsverket ska då fortsätta beredningen av beslutet i nära samarbete med kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation.

Enligt 3 mom. kan Kommunikationsverket inom tidsfristen på tre månader antingen ändra eller dra tillbaka sitt beslutsförslag eller så kan det efter tre månader behålla förslaget som sådant.

Om Kommunikationsverket så önskar kan det givetvis också annars avbryta beredningen av beslutet, om åtgärden t.ex. är onödig eller det framgår andra särskilda skäl på grund av vilka det inte längre är nödvändigt att fortsätta med beredningen av beslutet.

Hörandeförfarandet enligt nya 21 a § avviker alltså från hörandeförfarandet enligt 21 § på så vis att kommissionen inte har rätt att förhindra ett beslut av Kommunikationsver-

ket även om den är av annan åsikt om dess innehåll. Om Kommunikationsverket trots detta ändå ändrar sitt beslutsförslag på det sätt som kommissionen kräver, ska det givetvis även på nytt höra det teleföretag som är föremål för beslutet och övriga parter vars fördel eller rätt ärendet gäller.

Enligt 3 mom. ska kommissionen ge ännu en rekommendation om en lösning i fråga om Kommunikationsverkets beslutsförslag och verket ska efter att ha fått rekommendationen inom en månad underrätta kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation om sitt slutliga beslut. Denna tidsfrist på en månad kan enligt 3 mom. emellertid förlängas, om det behövs för att parterna ska kunna höras.

Om Kommunikationsverket trots kommissionens rekommendation beslutar att inte ändra eller dra tillbaka beslutet ska det enligt 4 mom. motivera sitt beslut.

Genom bestämmelserna i paragrafen genomförs nationellt artikel 7a i ramdirektivet och artikel 8.3 ii i tillträdesdirektivet.

22 §. Förfarandet i brådskande fall. Enligt 1 mom. kan marknadsdefinitioner och marknadsanalyser utföras och Kommunikationsverkets beslut om betydande marknadsinflytande och om skyldigheter som ska åläggas teleföretag fattas utan att kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation hörs, om åtgärden är brådskande och nödvändig för att säkerställa konkurrensen och skydda konsumenternas intressen. Det är sålunda fråga om undantagsförhållanden.

Bestämmelsen motsvarar i övrigt gällande lag, men till lagen har fogats en hänvisning till samarbetsorganet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec). Motsvarande hänvisning har även fogats till 2 mom.

I 1 mom. har därtill strukits det kriteriet enligt vilket en åtgärd kan tillåtas om den inte har någon nämnvärd inverkan på marknaden. Rubriken för paragrafen har till dessa delar ändrats på motsvarande sätt. Ändringarna beror på att även direktivet har ändrats till dessa delar. Strykningen av kriteriet att en åtgärd inte ska ha någon nämnvärd inverkan innebär i praktiken att tröskeln för brådskande åtgärder ytterligare har sänkts.

På grund av de obligatoriska tidsfristerna i de nya direktivbestämmelserna kommer hörandeförfarandena enligt 21 och 21 a § att räcka betydligt längre än tidigare, ända upp till över ett halvt år. Tryggheten av konkurrensen och konsumenternas intressen kan sålunda i undantagsfall förutsätta att Kommunikationsverket snabbt vidtar åtgärder, om situationen på marknaden är ohållbar. Tröskeln för att vidta brådskande åtgärder bör sålunda även till dessa delar vara lägre än nu.

Enligt andra meningen i 1 mom. ska åtgärden vara tillfällig och stå i rätt proportion till det eftersträlvade målet. Kravet överensstämmer till dessa delar med den allmänna proportionalitetsprincipen inom förvaltningen.

Genom bestämmelsen genomförs artikel 7.9 i ramdirektivet.

24 §. Skyldighet att hyra ut abonnentförbindelser och utrustningsutrymmen. Enligt 3 mom. kan Kommunikationsverket i ett beslut enligt 1 mom. ålägga nätföretag andra sådana skyldigheter som behövs för att skyldigheten enligt 1 mom. tekniskt ska fullgöras. Det föreslås att 3 mom. upphävs, eftersom en ny 37 a § föreslås i propositionen. I det föreslagna 37 a § föreslås att Kommunikationsverkets befogenheter att genom ett beslut som gäller skyldighet att överlåta nyttjanderätt ålägga ett teleföretag sådana tekniska skyldigheter och sådana villkor för nyttjande av överlåtelsskyldigheten som är nödvändiga för det tekniska utförandet av skyldigheten att överlåta nyttjanderätten utvidgas till alla skyldigheter att överlåta nyttjanderätt.

24 a §. Skyldighet att erbjuda val av leverantör av telefonitjänst. Enligt den föreslagna paragrafen kan Kommunikationsverket genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett företag med betydande marknadsinflytande som är verksamt i ett fast telefonnät en skyldighet att erbjuda användare möjlighet att både samtalsvis med hjälp av ett prefix och genom att använda ett förval som vid behov kan förbigås med ett prefix använda de tjänster som en leverantör av telefonitjänster tillhandahåller i teleområdet.

Bestämmelsen är en del av genomförandet av artikel 12 i tillträdesdirektivet. Till den föreslagna bestämmelsen hänför sig även skäl 20 i ingressen till direktivet om samhällsom-

fattande tjänster, enligt vilket skyldigheten att tillhandahålla val av nätoperatör direkt genom lagstiftningen kan hämma den tekniska utvecklingen. Enligt ingressen är det bättre att de nationella regleringsmyndigheterna efter en marknadsanalys i enlighet med ramdirektivet ålägger företag med betydande marknadsinflytande dessa skyldigheter.

Enligt 62 § i gällande kommunikationsmarknadslag ska skyldigheten att tillhandahålla val av leverantör av telefonitjänst ställas direkt med stöd av lag för alla teleföretag som är verksamma i ett fast telefonnät och som av Kommunikationsverket bestämts vara företag med betydande marknadsinflytande. Denna reglering överensstämmer inte längre med det ändrade direktivet om samhällsomfattande tjänster. Däremot bör skyldigheten ändras till en av de skyldigheter som Kommunikationsverket vid tillämpningen av 18 § 1 mom. kan ålägga företag med betydande marknadsinflytande.

I praktiken ingås inte längre avtal om förval av leverantörer av telefonitjänster, eftersom andelen fasta telefonanslutningar minskar. Kommissionen har inte heller i praktiken tagit med marknaden för utrikessamtal i sin rekommendation om relevanta marknader. Därför kan 62 § 2–4 mom. i gällande lag upphävas som obehövliga.

I anslutning till den nya 24 a § föreslås i lagen en övergångsbestämmelse, enligt vilken rättigheterna och skyldigheterna enligt 62 § förblir i kraft till dess att Kommunikationsverket första gången gjort en marknadsanalys för den i 62 § avsedda marknaden och uppställt skyldigheter enligt analysen för de teleföretag som är verksamma på den marknaden.

25 §. Skyldighet att hyra ut fasta förbindelser. Det föreslås att 1 mom. ändras så att hänvisningen till användare stryks. Teleföretag ska således inte längre i fortsättningen kunna åläggas att hyra ut en fast förbindelse för detaljförsäljningsändamål. Genom ändringen genomförs artikel 12 i tillträdesdirektivet.

Paragrafens 2 mom. som gäller bestämmandet om en fast förbindelses överföringskapacitet föreslås bli upphävd. Genom detta beaktas att även den artikel 18 som bestäm-

melsen baserar sig på i direktivet om samhällsomfattande tjänster har upphävts.

36 a §. Skyldighet att överlåta andra nyttjanderätter. Kommunikationsverket kan enligt paragrafen genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett teleföretag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att till teleföretag överlåta någon annan sådan nyttjanderätt till ett kommunikationsnät, en kommunikationstjänst eller till dessa nära anknutna tjänster som kan anses skälig och som kan jämföras med en nyttjanderätt som avses i 23–32, 34 och 36 §.

Genom ändringen genomförs de nya leden a, f och j i artikel 12.1 i tillträdesdirektivet samt de nya leden e och ea i artikel 2 i ramdirektivet.

Eftersom kommissionen bl.a. i formella underrättelser till Finland upprepade gånger har konstaterat att den förteckning över olika skyldigheter att överlåta nyttjanderätt som ingår i artikel 12 i tillträdesdirektivet inte är uttömmande, utan endast en exempelförteckning, har avsikten varit att även 36 a § ska formuleras så teknikneutralt som möjligt. Där hänvisas avsiktligt endast till begreppen nät-tjänst och kommunikationstjänst samt sådana skyldigheter att överlåta nyttjanderätt som är jämförbara redan med de befintliga skyldigheterna att överlåta och även i övrigt ska anses skäliga.

Skyldigheterna att överlåta nyttjanderätt till en nättjänst är enligt gällande lag t.ex. skyldigheterna att överlåta en abonnentförbindelse och en fast förbindelse. Skyldigheter att överlåta en kommunikationstjänst är t.ex. skyldigheten att överlåta nyttjanderätt till elektroniska programguider samt skyldigheten att överlåta nyttjanderätt till programmeringsgränssnittet i ett televisions- eller radiosystem.

Genom en tjänst med nära anknytning till ett kommunikationsnät eller en kommunikationstjänst vill man i bestämmelsen hänvisa till begreppen tillhörande tjänster och tillhörande faciliteter som används i direktivet. Med tillhörande tjänster avses enligt definitionen i artikel 2 a i tillträdesdirektivet t.ex. informationssystem eller databaser för förbeställning, anskaffning, beställning, framställningar om underhåll och reparation samt fakturering. Tillhörande tjänster är enligt direk-

tivet även nummeromvandling eller system som erbjuder likvärdiga funktioner, system för villkorad tillgång och elektroniska programguider. Med tillhörande faciliteter avses enligt definitionen i direktivet bl.a. fysisk infrastruktur inbegripet byggnader, kablar, ledningar och master.

Båda definitionerna i direktivet är bara exempelförteckningar, alltså inte absoluta bestämmelser om vad som ska förstås med tillhörande tjänster eller tillhörande faciliteter. Dessutom innehåller den redan gällande kommunikationsmarknadslagen många sådana uttryckliga bestämmelser genom vilka teleföretag redan nu åläggs att överlåta sådana tillhörande tjänster och faciliteter som nämns som exempel i definitionerna i direktivet.

Teleföretag är enligt 45 § bl.a. skyldiga att till ett kostnadsorienterat och icke-diskriminerande pris ta ut det andra teleföretagets avgifter eller lämna detta de uppgifter som behövs för att avgifterna ska kunna tas ut. Den nya skyldighet att överlåta nyttjanderätt som avses i 36 a § kan således inte gälla t.ex. ett teleföretags datasystem eller databas för fakturering, eftersom teleföretag har en sådan skyldighet redan med stöd av 45 § i gällande lag.

Kommunikationsmarknadslagen innehåller redan nu även en uttrycklig bestämmelse bl.a. om skyldigheter att överlåta nyttjanderätt till kabelkanaler, antennplatser i en radiomast samt elektroniska programguider.

I praktiken kommer tillämpningsområdet för 36 a § att vara beroende av de marknadsdefinitioner som kommissionen gör i framtiden och av de nyttigheter som behövs vid produktionen av de tjänster som tillhandahålls på denna marknad. På basis av bestämmelsen kan ett teleföretag åläggas vilken som helst skyldighet att överlåta nyttjanderätt till ett kommunikationsnät eller en kommunikationstjänst, om bara de övriga förutsättningar för att ställa överlåtelseskyldigheten uppfylls. Den mest centrala bestämmelsen vid utvärderingen av dessa förutsättningar är 18 §.

Enligt 18 § 1 mom. ska Kommunikationsverket ålägga företag med betydande marknadsinflytande de skyldigheter som behövs för att undanröja konkurrenshinder eller främja konkurrensen. På en konkurrensutsatt

marknad baserar sig verksamheten på kommersiella avtal mellan teleföretagen. I princip sköter konkurrensen på kommunikationsmarknaden om att prissättningen av tjänster som erbjuds användarna och övriga villkor för tillhandahållandet av en tjänst är skäliga för användarna.

Att ingripa i verksamheten på marknaden genom reglering blir enligt kommunikationsmarknadslagen aktuellt endast i det fall att en marknadsanalys visar att det är nödvändigt. Om kriterierna enligt lagen uppfylls, ska Kommunikationsverket utse vissa teleföretag till företag med betydande marknadsinflytande. Specialskyldigheter som är nödvändiga för att undanröja hindren för konkurrens och främja konkurrensen åläggs endast dessa företag.

Skyldigheterna ska stå i rätt proportion till det eftersträlvade målet. Den skyldighet som ska ställas får inte vara oskälig för teleföretag med avseende på det eftersträlvade konkurrensfrämjande målet. Skyldighetens ändamålsenlighet och proportionalitet ska också motiveras. Kommunikationsverkets befogenhet vid uppställningen av skyldigheter begränsas förutom av kommunikationsmarknadslagen även av de allmänna principerna inom finländsk förvaltning, t.ex. proportionalitetsprincipen och principen om ändamålsbundenhet.

I 18 § 1 mom. ingår en förteckning över sådant som särskilt ska beaktas vid införandet av en skyldighet. Dessa är bl.a. investeringar som gjorts och risker som tagits av ett företag med betydande marknadsinflytande samt behovet att trygga konkurrensen på sikt.

Teleföretagets egen användning eller skäliga kommande behov är skyddad på det sätt som det grundlagsenliga egendomsskyddet förutsätter. Enligt 38 § finns skyldigheten att överlåta nyttjanderätt inte, om föremålet för nyttjanderätten är i teleföretagets eget bruk eller behövs för dess eget rimliga framtida behov.

Även den ersättning som ska betalas för överlåtelse av nyttjanderätt är på den nivå som krävs enligt bestämmelserna om egendomsskydd i grundlagen. Enligt 37 § kan Kommunikationsverket ålägga ett teleföretag en skyldighet att prissätta den ersättning som tas ut för överlåtelse av nyttjanderätt så att

ersättningen är kostnadsorienterad. I ett kostnadsorienterat pris ingår enligt 84 § alltid en skälig avkastning på kapitalet. Vid bedömningen av skäligheten ska enligt 84 § alltid beaktas teleföretagets investeringar och risker.

I ett beslut som Kommunikationsverket har fattat får enligt 127 § ändring i enlighet med förvaltningsprocesslagen sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Enligt 6 § i förvaltningsprocesslagen har den vars rätt eller fördel påverkas rätt att anföra besvär över ett beslut. Även andra teleföretag än det teleföretag som är föremål för beslutet har alltså rätt att söka ändring i Kommunikationsverkets beslut om uppställande av skyldighet, om beslutet inverkar på den ändringsökandes rättigheter eller intressen. Ändringssökande kan också gälla Kommunikationsverkets beslut att inte ålägga ett företag med betydande marknadsinflytande en viss skyldighet.

Kommunikationsverket ska ändra sitt beslut om att ålägga skyldighet, om det på basis av en marknadsanalys konstateras ha skett relevanta förändringar i konkurrenssituationen på marknaden.

37 a §. Tekniska skyldigheter som gäller skyldighet att överlåta nyttjanderätt. Kommunikationsverket kan enligt paragrafen genom ett beslut som gäller skyldighet att överlåta nyttjanderätt ålägga ett teleföretag sådana tekniska skyldigheter och ställa sådana villkor för nyttjande av överlåtelseskyldigheten som är nödvändiga för det tekniska fullgörandet av skyldigheten att överlåta nyttjanderätten.

På basis av bestämmelsen kan Kommunikationsverket t.ex. ålägga ett teleföretag att offentliggöra vissa tekniska gränssnitts-specifikationer eller bestämma att sammankopplingsgränssnitten ska överensstämja med en viss teknisk standard eller rekommendation.

Kommunikationsverket har enligt gällande lag motsvarande rätt när det uppställer skyldighet att överlåta nyttjanderätt till en abonnentförbindelse. Denna bestämmelse i 24 § 3 mom. föreslås nu bli upphävd och Kommunikationsverkets befogenheter föreslås bli utvidgade så att de gäller alla skyldigheter att överlåta nyttjanderätt som enligt lagens be-

greppssystem även inbegriper skyldigheten att koppla samman teleföretag.

Genom bestämmelsen genomförs artikel 12.3 i tillträdesdirektivet.

39 §. Teleföretags skyldigheter vid sammankoppling. Ett nätföretag är enligt 1 mom. skyldigt att med andra teleföretag förhandla om sammankoppling.

Förhandlingsskyldigheten föreslås i 1 mom. bli ändrad så att den i stället för teleföretag gäller nätföretag, eftersom förhandlingsskyldigheten enligt artikel 4.1 i tillträdesdirektivet och en dom som utfärdats av unionens domstol (C-192/08) kan ställas endast mellan nätoperatörer i allmänna kommunikationsnät.

Det föreslås i 1 mom. att teleföretagets förhandlingsskyldighet preciseras så att det i bestämmelsen på det sätt som förutsätts i direktivet dessutom konstateras att teleföretaget ska förhandla med uppriktiga avsikter om sammankoppling. Med uppriktiga avsikter avses i paragrafen att det förhandlingsskyldiga företaget tillhandahåller sammankoppling till skäliga och konkurrenskraftiga villkor för alla intresserade och även annars handlar med uppriktiga avsikter vid förhandlingarna. Sammankoppling ska inte tillhandahållas på ensidiga villkor genom vilka sammankoppling inte kan genomföras och målen för sammankopplingen inte uppnås.

Enligt 2 mom. kan Kommunikationsverket genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett företag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att koppla samman ett kommunikationsnät eller en kommunikationstjänst med ett annat teleföretags kommunikationsnät eller kommunikationstjänst. Bestämmelsen är till dessa delar likadan som i gällande lag. Sammankopplingsskyldigheten är en av de många skyldigheter att överlåta nyttjanderätt som ett företag med betydande marknadsinflytande kan åläggas.

Ett företag med betydande marknadsinflytande ska enligt andra meningen i 2 mom. förhandla om sammankoppling med ett annat teleföretag på villkor som inte står i strid med de sammankopplingsskyldigheter som Kommunikationsverket uppställt genom ett beslut enligt 18 §. Om ett företag med betydande marknadsinflytande redan ålagts t.ex. sammankopplingsskyldighet samt skyldighet

att tillämpa kostnadsorienterad prissättning, ska de priserbjudanden som den ger i förhandlingarna vara kostnadsorienterade.

Genom tillägget genomförs ändringarna i artikel 4.1 i tillträdesdirektivet.

51 §. Skyldigheter i anslutning till nummerportabilitet. Det föreslås att 1 och 3 mom. ändras så att det i bestämmelsen inte längre hänvisas till en anslutning i telefonnätet, utan mera allmänt till telefonnummer. När tillämpningsområdet för bestämmelsen utvidgas ska teleföretagets skyldighet i anslutning till telefonnummerportabilitet gälla alla användare som ingått avtal med teleföretaget och som har ett nummer från den nationella telefonnummerplanen, oberoende av om den tjänst som tillhandahålls med hjälp av numret uppfyller kännetecknen på en anslutning. Genom en föreskrift från Kommunikationsverket kan vissa telefonnummer av tekniska skäl befrias från nummerportabilitet.

Till 1 mom. fogas en bestämmelse enligt vilken nummeröverföring ska vara möjlig även medan ett tidsbegränsat kommunikationstjänstavtal i anslutning till numret är i kraft. Då kan användaren överföra sitt telefonnummer till den nya tjänsteleverantören, men är fram till tidsfristens utgång i princip skyldig att svara för sina skyldigheter gentemot sin gamla tjänsteleverantör i anslutning till det tidsbegränsade avtalet.

De föreslagna ändringarna hänför sig till genomförandet av artikel 30.1–30.4 i direktivet om samhällsomfattande tjänster. Avsikten med ändringarna är också att lösa de problem som förekommit i praktiken vid nummeröverföring.

Enligt den föreslagna ikraftträdandebestämmelsen träder de föreslagna 51 § 1 och 3 mom. i kraft först den 25 maj 2011.

55 §. Allmänt nödnummer. Enligt det föreslagna 1 mom. är teleföretag som är verkssamma i ett telefonnät skyldiga att för sin del sörja för att användarna per telefon eller via sms avgiftsfritt får kontakt med det allmänna nödnumret 112.

Praxis för det allmänna nödnumret behandlas mera ingående ovan i avsnitt 2.3 i allmänna motiveringen som gäller bedömning av nuläget. En lösning på situationen, som är otillfredsställande i synnerhet för användare med funktionshinder, förutsätter att nödtext-

meddelanden uttryckligen nämns i paragrafen i motsats till i gällande lag.

Nödtextmeddelandens tillförlitlighet och hastighet är ändå inte av samma klass som i fråga om nödsamtal. Man kan inte heller i nuläget sända nödtextmeddelanden utan SIM-kortet som när man ringer nödsamtal från mobiltelefonen.

I det föreslagna 1 mom. stryks hänvisningarna till andra nödnummer än 112, eftersom det separata nödnumret till polisen håller på att tas ur bruk, och inte heller det nummer som används av sjöräddningscentralen längre klassificeras som nödnummer.

Bestämmelser om avgiftsfrihet för skyldighet att lämna ut uppgifter i anslutning till myndighetsverksamhet och om kostnader för biträdande av myndigheter ingår i 97 och 98 § i kommunikationsmarknadslagen.

Genom det föreslagna 1 mom. genomförs artikel 26.4 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

60 §. Övervakning av priserna på samhällsomfattande tjänster. Enligt den föreslagna paragrafen ska Kommunikationsverket övervaka prissättningen av de samhällsomfattande tjänsterna och jämföra den med kommunikationstjänsternas allmänna prisnivå samt bedöma prissättningen av de samhällsomfattande tjänsterna i förhållande till den allmänna nivån på konsumentpriserna och befolkningens allmänna inkomstnivå.

Den skyldighet att övervaka priserna som avses i paragrafen gäller alltså prissättningen av anslutningar som hör till en samhällsomfattande tjänst, allmänna telefonitjänster, Internetförbindelser samt nummerupplysnings-tjänster och katalogtjänster. Vid den bedömning som avses i paragrafen ska t.ex. kunna utnyttjas prisutvecklingen för de varor och tjänster som konsumenterna köper eller index som mäter utvecklingen av löntagarnas inkomster.

Genom paragrafen genomförs artikel 9.1 i direktivet om samhällsomfattande tjänster. Paragrafens ordalydelse ändras så att den bättre motsvarar bestämmelsen i direktivet.

60 c §. Skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som avser allmänna telefonitjänster. Det föreslås att 2 mom. ändras och till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt moment. Av lagstiftningstekniska skäl

föreslås för tydlighetens skull att hela paragrafen ändras. Inga ändringar föreslås i praktiken dock i 1, 3 och 4 mom. i gällande paragraf.

Enligt 2 mom. ska anslutningen vara sådan att alla användare, även personer med funktionshinder, kan använda nödtjänster, ringa och ta emot inrikes- och utlandssamtal och använda andra sedvanliga telefonitjänster. Anslutningen ska dessutom möjliggöra en ändamålsenlig Internetförbindelse för alla användare, med beaktande av den överföringshastighet som de flesta användarna har samt den tekniska genomförbarheten och kostnaderna.

Funktionshindrade användare och deras behov ska alltså för första gången uttryckligen nämnas i samband med samhällsomfattande tjänster. Tillägget innebär att funktionshindrade användare i alla situationer ska ha lika rättigheter till de bastjänster som avses i paragrafen som övriga användare. Detta kan i praktiken förutsätta att antingen en kommunikationstjänst eller ett kommunikationsnät har en sådan teknisk egenskap genom vilken målet i sista hand kan säkerställas.

Den skyldighet som företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster enligt paragrafen har att även se till funktionshindrade användares behov gäller alltid alltså antingen den basanslutning som avses i paragrafen eller den kommunikationsnätstjänst med hjälp av vilken anslutningen tillhandahålls konsumenten. Skyldigheten för företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster gäller däremot inte terminalen eller dess egenskaper, utan uttryckligen de bastjänster som används med hjälp av terminalen och räknas upp i 60 c §.

Enligt gällande lag kan ett teleföretag i praktiken välja tekniken i den anslutning det använder för att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster och då kan anslutningen vara antingen en fast anslutning eller en mobiltelefonanslutning. Ett teleföretag kan även erbjuda konsumenten de samhällsomfattande tjänster som avses i paragrafen via flera anslutningar, men denna lösning får inte orsaka konsumenten merkostnader.

För en funktionshindrad användare kan det tekniska förverkligandet av anslutningen ha

särskild betydelse med tanke på en flexibel vardag. Funktionshindre användares specialbehov bör därför ha en central ställning när ett företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster överväger hur en anslutning för samhällsomfattande tjänster ska förverkligas tekniskt.

Om de samhällsomfattande tjänster som avses i paragrafen inom något visst geografiskt område i regel har tillhandahållits konsumenten via en mobiltelefonanslutning, räknas enligt behov även textmeddelanden till de sedvanliga telefonitjänster som avses i paragrafen. Textmeddelanden har en särskild betydelse för vissa grupper av personer med sensoriska funktionshinder, t.ex. döva och hörselskadade.

Om ett teleföretag tillhandahåller de samhällsomfattande tjänster som avses i paragrafen inom ett visst geografiskt område i huvudsak via ett tredje generationens mobilnät, kan bl.a. videosamtal räknas till de sedvanliga telefonitjänster som avses i paragrafen och som även de är särskilt nödvändiga för döva och hörselskadade användare.

Om en hörselskadad behöver t.ex. en texttelefon för sina bastelefontjänster, ska tekniken i den anslutning som erbjuds vara sådan att den stöder denna lösning.

En person med funktionshinder bör obehindrat kunna ingå avtal om kommunikationstjänster. Eftersom avtal om kommunikationstjänster allt oftare ingås över Internet, bör avtal om kommunikationstjänster i fråga om samhällsomfattande tjänster i fortsättningen kunna ingås på ett sätt som är tillgängligt även för användare med funktionshinder.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska anslutningen möjliggöra en ändamålsenlig Internetförbindelse för alla användare. Bestämmelser om en ändamålsenlig Internetförbindelses lägsta tillåtna hastighet meddelas genom förordning av kommunikationsministeriet. Syftet är att Internetförbindelsens lägsta tillåtna hastighet ska vara den samma för alla användare, även funktionshindrade, eftersom utgångspunkten i direktivet om samhällsomfattande tjänster är att användare med funktionshinder ska få samma ställning på marknaden som övriga användare.

Enligt det föreslagna nya 3 mom. får Kommunikationsverket utfärda närmare föreskrifter om hur anslutningar tekniskt ska genomföras eller vilka tekniska egenskaper de ska ha för att även personer med funktionshinder ska kunna använda dem.

Genom de föreslagna 2 och 3 mom. genomförs artikel 7 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Den ändring som föreslås i 2 mom. förutsätter inte att behovet av att utse företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster utreds eller att teleföretag som är skyldiga att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster utses på nytt. Enligt den övergångsbestämmelse som föreslås ska Kommunikationsverket dock komplettera besluten om samhällsomfattande tjänster så att besluten omfattar tjänster som tillhandahålls personer med funktionshinder och att de skyldigheter som gäller företag som ska tillhandahålla samhällsomfattande tjänster när det gäller användare med funktionshinder träder i kraft senast den 31 december 2011.

60 c §. Möjlighet att betala ersättningen för byggande av anslutning i poster. Ifall användaren inte redan har anslutits till ett kommunikationsnät som tillhandahålls av ett företag för samhällsomfattande tjänster när han eller hon beställer en anslutning för samhällsomfattande tjänster, ska företaget för samhällsomfattande tjänster bygga en anslutning till ett skäligt pris. Då kan företaget för samhällsomfattande tjänster enligt 60 c § debitera användaren även för en andel som ska anses vara skälig av ovan nämnda kostnader av engångsnatur för byggandet av anslutningen.

Enligt 1 mom. ska ett tjänsteföretag som utsetts till företag för samhällsomfattande tjänster göra det möjligt för konsumenten att betala den ersättning för byggandet av en anslutning för samhällsomfattande tjänster som avses i 60 c § i flera poster. Konsumentens rätt att betala i flera poster ska endast gälla en engångsersättning till teleföretaget för byggande av en anslutning och inga andra avgifter som baserar sig på användningen av kommunikationstjänster.

Den rätt som företag för samhällsomfattande tjänster har att vägra ingå avtal om en anslutning för samhällsomfattande tjänster re-

gleras i 60 c § 5 mom. Teleföretags rätt att avkräva konsumenten förhandsbetalning för anslutningsavtalet begränsas i 61 §.

I enlighet med 2 mom. har teleföretaget en grundad anledning att vägra fullgöra sin skyldighet enligt 1 mom. t.ex. om konsumenten har flera relativt färskas anteckningar om betalningsstörningar. Beviljandet av kredit till konsumenten kan då anses strida mot 13 § i konsumentskyddslagen (38/1978) som gäller god kreditgivningssed.

Aven om konsumenten har anteckningar om betalningsstörningar kan beviljandet det vara förenligt med god kreditgivningssed att bevilja konsumenten kredit t.ex. om det har gått skäligt lång tid från det att anteckningarna registrerades eller de har berott på en tillfälligt försämrad skuldbetalningsförmåga till följd av sjukdom eller arbetslöshet.

Genom bestämmelsen genomförs punkt d) i bilaga I del A i anslutning till artikel 10 i direktivet om samhällsomfattande tjänster, enligt vilken konsumenten enligt behov bör tillhandahållas möjligheten att betala avgifterna för anslutning till det allmänna kommunikationsnätet genom betalningar som är fördelade över tiden när det är fråga om en anslutning som behövs för att en samhällsomfattande tjänst ska förverkligas. I Finland är anslutningsavgifterna till det allmänna kommunikationsnätet i allmänhet på en ganska skälig nivå. Ett undantag från detta utgör ändå byggkostnaderna för anslutningen som i synnerhet i glesbygdssområden kan höja priset på anslutningar för samhällsomfattande tjänster jämfört med priserna i tätorter.

67 §. Avtal om kommunikationstjänster. Ändringar föreslås i förteckningen i 3 mom. över sådant som åtminstone ska nämnas i ett avtal om kommunikationstjänster.

Det föreslås att punkt 1 i momentet ändras så att i avtalet ska nämnas avtalets giltighetstid och hur det i förekommande fall ska förnyas.

Till momentet fogas punkt 14, enligt vilken det i ett avtal ska nämnas om det går att använda nödtjänster med anslutningen och att i en nödsituation ta reda på varifrån anslutningsinnehavarens samtal kommer. I avtalet ska alltså särskilt nämnas om det är tekniskt möjligt att lokalisera varifrån den person som tar kontakt med nödcentralen ringer.

I s.k. VoIP-tjänster (Voice over Internet Protocol) har inte ännu lösts alla de tekniska problem som ansluter sig till förmedlingen av uppgifter om varifrån samtalet kommer till nödcentralerna. Andra situationer där det kan vara svårt att förmedla lokaliseringssuppgifter är t.ex. nödsamtal som ringts utan SIM-kort och tjänster som kommer från ett stort företagsnät. En avvikelse i tjänsten kunde t.ex. vara att samtalet styrs till någon annan än den närmaste nödcentralen eller att lokaliseringssuppgifterna är inexakta.

Till momentet föreslås bli fogat punkt 15, enligt vilken det i ett avtal ska nämnas uppgifter om de förfaranden för att mäta och styra trafiken som ett teleföretag använder för att undvika överbelastning av nätet. De uppgifter som tas in i standardavtalen kan till dessa delar vara ganska allmänt hållna. I avtalsvillkoren måste alltså inte t.ex. hänvisas till vissa tekniska standarder, utan enbart ett omnämnande av att ett teleföretag mäter och styr trafiken i ett visst syfte räcker för att informera användaren om saken.

Till momentet föreslås bli fogat punkt 16, enligt vilken det i ett avtal ska ges information om hur förfarandena enligt 15 punkten kan inverka på tjänsternas kvalitet.

Till momentet föreslås bli fogat punkt 17, enligt vilken det i ett avtal ska räknas upp vilka kundtjänster som tillhandahålls användarna. Med kundtjänster avses i paragrafen t.ex. telefonrådgivning, tjänster som tillhandahålls på nätet samt olika installations- och stödtjänster som ett teleföretag erbjuder sina kunder.

Till momentet föreslås bli fogat punkt 18, enligt vilken det i ett avtal ska nämnas begränsningar när det gäller användningen av en levererad terminal. Ett typiskt exempel på en restriktion enligt punkt 18 är det SIM-lås som används i en terminal och som begränsar användningen av terminalen i andra anslutningar.

Till momentet föreslås bli fogat punkt 19, enligt vilken det i ett avtal ska nämnas användarens möjlighet att välja om hans kontaktinformation ska ingå i en telefonkatalog och vilka uppgifter han vill ska ingå i så fall.

Till momentet föreslås bli fogat punkt 20, enligt vilket det i ett avtal ska anges hur fakturan kan betalas och vilka prisskillnader det

finns mellan olika sätt att betala. Med pris-skillnader mellan olika sätt att betala avses t.ex. prisskillnader som beror på olika faktureringsperioder eller t.ex. prisskillnaden mellan en pappersfaktura och en e-faktura.

Till momentet föreslås bli fogat punkt 21, enligt vilken det i ett avtal ska anges vilka åtgärder teleföretaget kan vidta vid säkerhets- eller integritetsincidenter eller hot och sårbarhet. Sådana åtgärder kan t.ex. vara automatisk filtrering av e-post, åtgärder för dataskydd vid kommunikation enligt 5 kap. i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation samt situationer enligt 130 och 131 § i kommunikationsmarknadslagen. I ett standardavtal får dessa uppgifter dock vara jämförelsevis allmänt hållna.

Alla tillägg som föreslås till 3 mom. hänförs till genomförandet av artikel 20 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

69 a §. Användarens rätt att välja leverantör av kommunikationstjänster. Enligt den föreslagna paragrafen kan Kommunikationsverket i syfte att garantera användare valfrihet ålägga bostadsaktiebolag, fastighetsaktiebolag eller med dem jämförbara sammanslutningar som äger eller förvaltar en fastighets interna eller flera fastigheters gemensamma fasta kommunikationsnät som är kopplat till ett allmänt kommunikationsnät en skyldighet att på icke-diskriminerande villkor ge det teleföretag som en användare väljer nyttjanderätt till fastighetens eller fastighetsgruppens interna kommunikationsnät för förmedling av kommunikationstjänster till användarens terminalutrustning inom fastigheten.

Utöver bostadsaktiebolag och fastighetsaktiebolag kan en eller flera fastigheters interna nät förvaltas även av något annat företag eller en sammanslutning. En sådan sammanslutning är inte nödvändigtvis ett sådant teleföretag som avses i kommunikationsmarknadslagen och med avseende på bestämmelsen är det väsentligt att den inte gäller ett teleföretags allmänna kommunikationsnät utan ett nät som kopplas till teleföretagets nät och förvaltas av någon annan än teleföretaget. Ansvarsgränssnittet mellan teleföretagets allmänna kommunikationsnät och fastighetens interna nät finns vanligen i husfördelningen, om inget annat överenskomms.

Enligt 69 § 2 och 3 mom. får innehavaren av ett internt nät välja vem som bygger nätet, dvs. teleentreprenör, oavsett teleföretag. Innehavaren av en fastighets interna fastighetsnät svarar också för bygg- och underhållskostnader för nätet.

Med en fastighets eller en fastighetsgrupps interna fasta kommunikationsnät avses ett kommunikationsnät som byggts med optiska kablar och parkablar. Definitionen omfattar förutom kablar som använts i nätet även för nätet nödvändiga tillträden till byggnader, rördragningar och andra konstruktioner samt utrustningsutrymmen och aktiva nätdelar som eventuellt används i nätet.

Enligt förslaget ska användaren ha rätt att välja teleföretag för leverans av kommunikationstjänster. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska innehavaren av ett internt nät se till att det teleföretag som en användare väljer har nyttjanderätt till en ledig del av det interna nätet. Detta innebär nyttjanderätt till ett redan befintligt nät i den utsträckning det är tekniskt genomförbart. Det kan vara tekniskt omöjligt att använda nätet till förmedling av en kommunikationstjänst som användaren valt på grund av t.ex. nätets begränsade överföringskapacitet. Det kan också vara omöjligt att samordna olika anslutningstekniker i det interna nätet. Bestämmelsen förpliktar inte innehavaren av en fastighets interna nät att bygga sitt nät enligt invånarnas krav. Med bestämmelsen avses inte heller att användaren har ensidig rätt att låta bygga ett nytt internt nät i fastigheten eller att ändra ett redan befintligt nät.

Användarens rätt att välja och en fastighets eller en fastighetsgrupps öppna interna kommunikationsnät är ett normalvärde som i regel redan nu används på basis av avtal. Bestämmelsen endast förstärker rådande förfarande. Den föreslagna bestämmelsen möjliggör att nyttjanderätten till ett internt nät upplåts genom ett myndighetsbeslut, om en överenskommelse om saken inte nåtts på normalt sätt. Myndighetsbeslut fattas endast vid behov på initiativ av parterna. När Kommunikationsverket fattar beslut ska det utreda saken och höra parterna enligt vad som förutsätts i 6 kap. i förvaltningslagen.

Enligt 1 mom. ska nyttjanderätten på icke-diskriminerande villkor ges det teleföretag

som användaren väljer. Kravet på icke-diskriminering förutsätter att innehavaren av ett internt nät bemöter teleföretagen jämlikt när de får tillträde till nätet. I enlighet med skyldigheten ska nätinnehavaren inte heller gradera kostnaderna för det gemensamma utnyttjandet på ett diskriminerande sätt mellan teleföretagen. Kommunikationsverket kan sålunda vid behov kontrollera att innehavaren av en eller flera fastigheters interna nät på ett icke-diskriminerande sätt inriktar endast sådana kostnader på ett nytt företags tjänster eller utvidgningen av ett gammalt teleföretags tjänster som orsakas av den nya tjänsten och att eventuella återkommande kostnader på icke-diskriminerande grunder fördelas mellan de teleföretag som för in tjänster i nätet. Eftersom bestämmelsen endast gäller en ledig del av ett befintligt nät, torde överlåtelsen orsaka nätets innehavare endast likartade kostnader som de teleföretag som tidigare befunnit sig i utrymmena. Kostnaderna kan t.ex. orsakas av låsning och åtkomstkontroll eller elförbrukningen i den nya utrustning som tagits in i det interna nätet. Installeringskostnaderna för en ny tjänst hör givetvis till den nya tjänsteleverantören. När Kommunikationsverket bedömer om en verksamhet är icke-diskriminerande kan det inte ingripa i fördelningen av kostnadsansvaret inom den sammanslutning som innehar nätet såsom i ett bostadsaktiebolag eller någon annan sammanslutning.

Enligt 2 mom. är förutsättningen för ett beslut att det sett till helheten är tekniskt och genomförbart eller olönsamt att bygga ett parallellt internt kommunikationsnät eller delar av ett sådant. Myndigheten ska avgöra saken genom en helhetsbedömning där det beaktas om det är genomförbart och lönsamt att bygga ett parallellt internt nät eller delar av ett sådant för de nya tjänsterna i byggnaden. Delar i det interna ledningsnätet som t.ex. rördragningar, utrustningsutrymmen och kabelingångar som gjorts i väggarna på byggnaden är till naturen fasta konstruktioner och det är i regel varken tekniskt eller ekonomiskt förnuftigt att t.ex. ta upp konstruktioner för att fälla in nya rör i väggarna för ett parallellt internt nät eller att bygga nya ingångar till byggnaden. Användningen av de interna utrymmena i en byggnad kan vara så noggrant

dimensionerad att det inte nödvändigtvis finns ledigt utrymme för eventuella nya teleutrymmen som t.ex. utrustningsskåp eller skrubbar. Liksom konstateras i motiveringen till 1 mom. är huvudregeln att ett internt nät ska vara öppet för de kommunikationstjänster som användaren väljer, men bestämmelsen förpliktar inte innehavaren av ett fastighetsnät att bygga ett nät. Myndighetens beslut om skyldigheten att upplåta ett nät gäller endast en ledig del av nätet.

Enligt 6 kap. 31 § i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009) beslutar bolagsstämman om en renovering som är vittsyftande eller som väsentligt inverkar på boendet eller boendekostnaderna. Enligt 2 mom. kan man genom majoritetsbeslut besluta om en sedvanlig med vederlag finansierad gemensam anskaffning av en nytthet som anknyter till användningen av fastigheten eller byggnaden. Detta kan enligt motiven i regeringens proposition (RP 24/2009 rd) även innebära t.ex. telekommunikationsförbindelser och operatörstjänster. Avsikten är inte att genom den nu föreslagna bestämmelsen i kommunikationsmarknadslagen ändra beslutsförfarandet i lagen om bostadsaktiebolag. Om ett bostadsaktiebolag genom ett majoritetsbeslut har beslutat t.ex. om köp av ett visst teleföretags tjänster och om fördelning av dess kostnader i vederlaget, består denna skyldighet för aktieägarna, även om en aktieägare kräver nyttjanderätt till det interna nätet för ett annat teleföretag enligt den föreslagna bestämmelsen.

Eftersom det inte finns några grunder för att bostadsaktiebolaget och i sista hand alla dess delägare ska svara för kostnaderna t.ex. för en förbindelse som byggs på yrkande av en delägare, ska användaren i ett bostadsaktiebolag svara för kostnaderna för upplåtandet av nyttjanderätten för ett annat utvalt teleföretag, även om det i allmänhet är innehavaren av ett internt nät som svarar för sådana kostnader.

Genom bestämmelsen genomförs artikel 12.3 i ramdirektivet i fråga om interna nät i fastigheter.

70 §. Uppbindning. Paragrafen föreslås bli ändrad endast till de delar det krävs på grund av nya 70 a §. Nya 70 § 1–5 mom. motsvarar i sak 1–3, 6 samt 8 mom. i gällande lag.

Det är enligt 1 mom. tillåtet att vid köptillfället binda ihop avtalen om en terminal och en anslutning till mobilnätet på ett sådant sätt att detta påverkar nyttigheternas försäljningspris (uppbinding). Teleföretaget ska tillhandahålla användaren motsvarande kommunikationstjänster också utan terminal. Bestämmelsen har samma innehåll som 1 mom. i gällande lag och motiveras närmare i regeringens proposition 81/2005 rd.

Uppbinding är enligt 2 mom. förbjuden när det gäller avtal om GSM-mobilnätanslutningar, om det inte är fråga om uppbinding mellan en anslutning och en bordstelefon, en larmtelefon eller någon annan motsvarande telefon i GSM-mobilnätet som används för ett annat syfte än en sedvanlig mobil. Även bestämmelsen i 2 mom. motsvarar 2 mom. i gällande lag och motiveras närmare i regeringens proposition 109/2008 rd.

I marknadsföring av uppbinding ska enligt 3 mom., utöver de uppgifter som avses i 2 kap. 12 § i konsumentskyddslagen, också uppges de totala merkostnader som konsumenten orsakas av uppbindingen. Hänvisningen i 3 mom. till konsumentskyddslagen har ändrats så att den motsvarar ändringen av konsumentskyddslagen. Till övriga delar motsvarar paragrafen 3 mom. i gällande lag som motiveras närmare i regeringens proposition 81/2005 rd.

Om det vid marknadsföring bjuds ut konsumtionsnyttigheter till ett gemensamt pris eller utlovas att den som köper en konsumtionsnyttighet får en annan konsumtionsnyttighet till ett nedsatt pris eller får någon annan särskild förmån ska enligt 2 kap. 12 § i konsumentskyddslagen klart uppges erbjudandets innehåll och värde samt i fråga om nyttigheter som bjuds ut till gemensamt pris dessutom deras priser var för sig. I marknadsföring som gäller uppbinding ska alltså alltid uppges priserna för anslutningen och mobiltelefonen och också deras priser var för sig. Vid marknadsföringen ska enligt konsumentskyddslagen dessutom uppges villkoren för utnyttjandet av erbjudandet, i synnerhet hur länge erbjudandet gäller och begränsningarna i fråga om mängd samt andra begränsningar.

Enligt 4 mom. har en konsument rätt att säga upp ett tidsbegränsat avtal att upphöra två veckor efter uppsägningen, om han eller hon betalar de avgifter som hänför sig till den utnyttjade avtalstiden samt de övriga avgifter man eventuellt kommit överens om med tanke på en sådan situation. En bestämmelse om konsumentens rätt att säga upp ett tidsbegränsat avtal om kommunikationstjänster på grund av ett socialt prestationshinder ingår i 70 a §.

Ett teleföretag får enligt 5 mom. förhindra att en mobiltelefon som erbjudits med uppbinding används för ett annat teleföretags anslutning. Spärren ska på konsumentens begäran hävas inom två veckor från det att abonnemanget upphör. För hävandet av spärren får ingen avgift tas av konsumenten. Bestämmelsen motsvarar i sak 70 § 8 mom. i gällande lag.

70 a §. Hur länge avtal om kommunikationstjänster gäller. Ovan i punkt 2.1 beskrivs konsumentens avtalsrättsliga ställning på kommunikationsmarknaden. I nuläget har det varit problematiskt med avtal om kommunikationstjänster som marknadsförs som tidsbegränsade avtal men i vilka det i själva verket handlar om att konsumentens uppsägningsrätt begränsas för en viss tid. Genom den nya bestämmelsen om hur länge avtal om kommunikationstjänster gäller är målet att bemöta denna situation och lösa de problem som den orsakar konsumenten.

Ett avtal om kommunikationstjänster ska enligt 1 mom. gälla tills vidare och upphöra till följd av uppsägning. Konsumenten har enligt 1 mom. rätt att när som helst säga upp ett avtal så att det upphör att gälla två veckor efter uppsägningen, om inte något annat följer av 2 mom.

I 1 mom. konstateras alltså den avtalsrättsliga grundprincipen att avtal om kommunikationstjänster, liksom även andra avtal, i princip är avtal som gäller tills vidare och fritt kan sägas upp inom ramen för en viss uppsägningstid. Denna reglering kompletteras av 75 § 3 mom. där det enligt förslaget i fortsättningen endast föreskrivs om formen för uppsägningen.

Teleföretag får enligt 2 mom. ingå högst tvååriga tidsbegränsade avtal om kommunikationstjänster med konsumenter. Om före-

taget erbjuder konsumenten avtal som gäller mer än tolv månader, ska konsumenten enligt 2 mom. också erbjudas möjlighet att ingå ett tidsbegränsat avtal på tolv månader.

Genom bestämmelsen genomförs till dessa delar artikel 30.5 i direktivet om samhälls-omfattande tjänster.

Enligt 3 mom. får ett teleföretag inte förlänga ett tidsbegränsat avtal med ett nytt tidsbegränsat avtal utan att skriftligen ha ingått ett nytt avtal med konsumenten. Avtalet kan också ingås elektroniskt förutsatt att innehållet i det elektroniska avtalet inte ensidigt kan ändras och att avtalet är tillgängligt för parterna även i fortsättningen. Teleföretaget har bevisbörda för att detta formkrav fullgörs bevisligen. Målet med bestämmelsen är att tidsbegränsade avtal eller avtalsperioder inte längre ska kunna sammankopplas så att ett avtal på grund av användarens passivitet fortsätter med ett nytt tidsbegränsat avtal eller avtalsperiod.

Teleföretaget och konsumenten kan i praktiken ingå ett avtal även genom distansförsäljning, förutsatt att konsumenten har rätt att annullera avtalet även om leveransen av kommunikationstjänsten har inletts innan annulleringstiden har gått ut. Vid distansförsäljning av kommunikationstjänster ska teleföretaget förutom en bekräftelse enligt 13 § i konsumentskyddslagen även sända ett avtal om kommunikationstjänster som innehåller de uppgifter som nämns i 67 § 3 mom. i kommunikationsmarknadslagen till konsumenten.

Paragrafens 3 mom. utgör inget hinder för att parterna i det ursprungliga avtalet kan komma överens om att avtalet är tidsbegränsat men sedan avtalstiden gått ut fortsätter som ett avtal som gäller tills vidare, om inte konsumenten eller teleföretaget säger upp det så att det upphör när den bestämda tiden går ut. Om avtalet fortsätter som ett avtal som gäller tills vidare ska parterna kunna säga upp avtalet i enlighet med 1 mom. Från konsumentens sida ska uppsägningstiden för avtalet enligt 1 mom. vara två veckor. Teleföretagets uppsägningstid definieras normalt i standardavtalsvillkor.

I enlighet med 71 § i kommunikationsmarknadslagen ska teleföretaget vara skyldigt att underrätta användarna om ändringar i

avtalsvillkoren och om deras innehåll senast en månad innan den tidsbegränsade avtalsperioden går ut och avtalet fortsätter att gälla tills vidare.

Genom bestämmelsen genomförs till dessa delar artikel 30.6 i direktivet om samhälls-omfattande tjänster, enligt vilken villkor och förfaranden vid uppsägning av avtalet inte får hämma byte av tjänsteleverantör.

Konsumenten ska enligt 4 mom. ha rätt att säga upp ett avtal så att det upphör två veckor efter uppsägningen även om det är tidsbegränsat, om han eller hon råkat i betalnings-svårigheter till följd av sjukdom, arbetslöshet eller någon annan av konsumenten oberoende orsak eller om det ur konsumentens synvinkel är oskäligt att hålla avtalet i kraft av någon annan särskild orsak. T.ex. när konsumenten flyttar inom landet, är det inte nödvändigtvis möjligt att använda det gamla teleföretagets tjänster på den nya bostadsorten och ur konsumentens synvinkel är det oskäligt att hålla avtalet i kraft. Om konsumenten avlider har dennes rättsinnehavare enligt 3 mom. dessutom rätt att säga upp avtalet. Regleringen motsvarar till dessa delar med vissa preciseringar 70 § 5 mom. i gällande lag samt annan konsumentskyddslagstiftning som gäller sociala prestationshinder inom olika näringsområden. Begreppet socialt prestationshinder som avses i paragrafen motiveras närmare i regeringens proposition om uppbinding 81/2005 rd.

Enligt den rådande allmänna principen i konsumentskyddslagstiftningen ska ett ovan avsett socialt prestationshinder som berättigar till uppsägning ha uppkommit först efter att ett tidsbegränsat avtal ingåtts. Konsumenten kan då inte åberopa ett socialt prestationshinder, om det har existerat redan när avtalet ingåtts.

För en uppsägning på grund av ovan nämnda sociala prestationshinder eller konsumentens dödsfall får enligt 4 mom. inte krävas ersättning av konsumenten. Bestämmelsen motsvarar till dessa delar 70 § 5 mom. i gällande lag. Ett teleföretag ska dock ha rätt att få tillbaka terminaler som överlämnats i samband med uppbinding, vilket motsvarar principerna för normal avbetalningshandel och 70 § 5 mom. i gällande lag.

Bestämmelserna i 1, 3 och 4 mom. i den föreslagna 70 a § tillämpas retroaktivt på avtal om kommunikationstjänster. Retroaktiv tillämpning av 1 mom. innebär att uppsägningstiden för tills vidare gällande avtal om kommunikationstjänster inte kan begränsas vid lagens ikraftträdande, utan den är alltid två veckor. Tidsbegränsade avtal som gäller vid lagens ikraftträdande ska förbli tidsbegränsade och på dem tillämpas även 3 och 4 mom. retroaktivt.

Retroaktiv tillämpning av 3 mom. innebär att nuvarande s.k. sammankopplade avtal om kommunikationstjänster sedan lagen trätt i kraft upphör när tidsfristen eller den pågående avtalsperioden gått ut, om inte konsumenten ingår ett nytt avtal.

Tidsbegränsade avtal om kommunikationstjänster som gäller vid lagens ikraftträdande ska också kunna sägas upp under de förutsättningar som anges i 70 a § 4 mom.

71 §. Ändring av avtal. Paragrafens innehåll motsvarar i övrigt gällande lag, men till paragrafen har fogats ett nytt 3 mom. som gäller tidsbegränsade avtal om kommunikationstjänster. Paragrafens 5 mom. som gäller teleföretagets anmälningsskyldighet samt 4 mom. som gäller rätt att säga upp avtal har preciserats.

Det föreslagna nya 3 mom. har samma innehåll som 70 § 7 mom. i gällande lag. Enligt det nya 3 mom. får villkoren till ett tidsbegränsat abonnemangsavtal inte ändras till nackdel för konsumenten under avtalstiden. Det är emellertid tillåtet att ändra avtalsvillkoren, om ändringsbehovet föranleds av ändringar i lagstiftningen eller av myndighetsbeslut.

Användaren har enligt 4 mom. rätt att säga upp ett avtal om kommunikationstjänster med omedelbar verkan, om teleföretaget meddelar att det kommer att ändra avtalsvillkoren till användarens nackdel. När en användare säger upp ett tidsbegränsat avtal tillämpas 70 a § 4 mom. i fråga om konsekvenserna av uppsägningen.

Enligt det 5 mom. som föreslås ska teleföretagen underrätta användarna om ändringar i avtalsvillkoren och om deras innehåll senast en månad innan de ändrade villkoren träder i kraft. Teleföretagen ska samtidigt informera användaren om dennes rätt att säga upp avta-

let med omedelbar verkan, om han eller hon inte godkänner de ändrade villkoren. Enligt 67 § i kommunikationsmarknadslagen ska avtal om kommunikationstjänster ingås skriftligen eller elektroniskt. Detsamma gäller givetvis också meddelande om ändringar i avtalsvillkoren.

Genom paragrafen genomförs artikel 20.2 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

72 a §. Information till användare vid fel och störningar. Enligt 128 § 2 mom. i kommunikationsmarknadslagen ska teleföretaget utan dröjsmål underrätta användaren om eventuella väsentliga fel eller störningar i kommunikationsnäten eller kommunikationstjänsterna. Bestämmelsen träder i kraft 1.1.2011. Lagens 128 § gäller också anmälan till Kommunikationsverket. I praktiken avviker anmälningarna till Kommunikationsverket och användarna avsevärt från varandra till karaktären. Därför föreslås bestämmelsen bli ändrad till en egen paragraf i 7 kap. som gäller användarnas rättigheter.

Om fel eller störningar i kommunikationsnäten eller kommunikationstjänsterna hindrar eller märkbart stör tjänstens funktion ska teleföretaget enligt det föreslagna 1 mom. utan dröjsmål informera användarna om detta och samtidigt lämna en bedömning av hur länge felet eller störningen kvarstår. Bestämmelsens innehåll motsvarar i övrigt innehållet i 128 § 2 mom., men förutom informationen ska användarna i mån av möjlighet informeras om hur länge felet eller störningen kvarstår.

Kommunikationsverket får enligt det föreslagna 2 mom. utfärda närmare föreskrifter om innehållet i och utformningen av den information som avses i 1 mom.

75 §. Hävning och uppsägning av anslutningsavtal. Det föreslås att 3 mom. ändras så att där stryks en mening enligt vilken användarens uppsägningstid för ett anslutningsavtal som gäller tills vidare är två veckor. Bestämmelsen om tidsfristen för uppsägning är onödig på grund av nya 70 a §.

79 §. Användarens rätt att begränsa användningen av en anslutning. Det föreslås att 2 mom. ändras så att Kommunikationsverket kan meddela föreskrifter även om prisinformation för samtalen.

Kommunikationsverket kunde innan kommunikationsmarknadslagen trädde i kraft 2003 utfärda en motsvarande teknisk föreskrift om obligatoriska meddelanden om samtalsavgifter i början av ett samtal, men denna möjlighet togs sedermera bort genom kommunikationsmarknadslagen. Nu behövs motsvarande reglering på nytt för att genomföra direktivet om samhällsomfattande tjänster. Avsikten är att uppgifter om samtalens pris ska fogas till tjänster som hör till vissa spärrkategorier. Indelningen av tjänster i olika spärrkategorier kan basera sig på både tjänstens pris och dess innehåll.

Genom ändringen genomförs artikel 21.3 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

81 §. Information om särskilda ändringar. Enligt den paragraf som föreslås ska teleföretagen effektivt och i god tid informera användarna om olika ändringar i anslutning till de tjänster som tillhandahålls.

I praktiken kan ett teleföretag informera om allt det som räknas upp i paragrafen i samband med den normala, dagliga kundkommunikationen, dvs. t.ex. på sina webbsidor, genom textmeddelande, i samband med faktureringen eller i själva tjänsten. Teleföretaget får välja på vilket sätt det informerar så länge det ur användarsynvinkel är så effektivt som möjligt, dvs. så att det når användarna.

Informationen ska också ges så tillvida i god tid att användarna hinner reagera på den och t.ex. ändra sina användarvanor på önskat sätt.

Enligt punkt 1 ska teleföretagen informera användarna om numreringsändringar som gäller telefonnätet. Till dessa delar är skyldigheten densamma som i gällande lag, förutom att kravet att användarna ska informeras om ändringarna senast sex månader innan de träder i kraft stryks i bestämmelsen.

Enligt punkt 2 ska teleföretagen informera användarna om sådana förfaranden för att mäta kommunikationsnätets prestanda som teleföretaget infört för att mäta och styra trafiken och undvika överbelastning av dess kommunikationsnät.

I enlighet med punkt 3 ska teleföretagen också ge användarna information om hur ovan nämnda förfaranden inverkar på tjänsternas kvalitet.

Enligt punkt 4 ska teleföretaget ge användarna detaljerad information om produkter och tjänster som är riktade till användare med funktionshinder. Eftersom ett teleföretag inte nödvändigtvis är medvetet om att en tjänsteanvändare är funktionshindrad, finns det skäl att även till dessa delar för säkerhets skull rikta samma slags information till alla användare. De detaljer som avses i bestämmelsen kan t.ex. gälla en förbättrad tillgänglighet för tjänsterna, teknisk kompatibilitet mellan specialtjänster som används av funktionshindrade och kommunikationstjänster, störningar för tjänsterna för funktionshindrade på grund av andra tjänster etc.

Enligt punkt 5 ska teleföretagen informera om ändringar som gäller tillgång till nödtjänster eller till information om varifrån abonnenten ringer. Enligt 35 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation är ett teleföretag skyldigt att lämna ut identifierings- och lokaliseringssuppgifter om den anslutning och terminalutrustning från vilken nödmeddelandet har sänts.

Genom paragrafen genomförs artikel 21.3 leden b, d och f i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

82 §. Skyldighet att offentliggöra uppgifter om tjänsternas kvalitet. Enligt 1 mom. i gällande lag kan Kommunikationsverket genom sitt beslut ålägga ett teleföretag eller en tillhandahållare av nummerupplysningstjänst en skyldighet att offentliggöra jämförbara och aktuella uppgifter om kvaliteten på de tjänster företaget tillhandahåller. I paragrafen föreslås inga ändringar till dessa delar.

Det föreslås att 2 mom. ändras så att de uppgifter som ska offentliggöras enligt Kommunikationsverkets beslut inte längre räknas upp i momentet. I praktiken kan uppgifterna gälla bl.a. leveranstid för anslutningar, felfrekvens per anslutning, tid för reparation av fel, uppkopplingstid, svarstid för kundtjänsten, faktureringens korrekthet och möjligheten för personer med funktionshinder att använda teleföretagets tjänster. Det vore ändamålsenligt att föreskriva att information om tjänster som tillhandahålls konsumenterna och företag ska offentliggöras särskilt.

Ovan nämnda förteckning över de uppgifter som är föremål för skyldigheten att of-

fentliggöra är inte uttömmande, utan endast en exempelförteckning. Svarstiderna i teleföretagens kundtjänst följs dock kontinuerligt och är intressanta för användarna och myndigheterna. Därför nämns svarstiden i kundtjänsten särskilt i detta sammanhang.

Genom paragrafen genomförs artikel 22.1 och 22. 2 i direktivet om samhällsomfattande tjänster samt bilaga III till direktivet.

89 §. Särredovisningsskyldighet i bokföringen. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad. Det är endast fråga om en lagstiftnings-teknisk ändring som dock är nödvändig, eftersom en ny 89 a § som gäller funktionell separation fogas till lagen. Dessa två särredovisningsskyldigheter ska kunna skiljas åt och denna indelning kan lättast göras genom en ändring av rubriken för 89 §.

89 a §. Funktionell separation. Kommunikationsverket kan enligt 1 mom. genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett företag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att separera en funktionell helhet från teleföretagets övriga affärsverksamhet, om det har observerats betydande och bestående störningar på marknaden för nättjänsten i fråga och skyldigheter enligt 18 § 2 mom. inte har haft inverkan på konkurrensläget på marknaden.

Den funktionella separation som avses i bestämmelsen är en ny skyldighet på kommunikationsmarknaden och innebär ett ingrepp i friheten och egendomsskyddet i teleföretagens näringsverksamhet. I paragrafen har dock tröskeln för tillämpningen av skyldigheten ställts ganska högt, eftersom kriteriet i bestämmelsen är betydande och kvarstående störningar på marknaden. Dessutom kan skyldigheten uppställas endast om försök att undanröja marknadsstörningen redan har gjorts utan resultat med hjälp av de skyldigheter att överlåta nyttjanderätt som avses i 18 § 2 mom. Redan när dessa uppställs ska beaktas alla de omständigheter som avses i 18 § 1 mom., t.ex. investeringar som gjorts och risker som tagits av ett företag med betydande marknadsinflytande. I praktiken kan man anta att bestämmelsen kommer att bli ytterst sällan tillämplig.

Den funktionella helhet som separationen ger upphov till ska enligt 2 mom. erbjuda både moderföretaget och konkurrerande teleföretag sina tjänster på samma icke-

diskriminerande villkor. Bestämmelsen motsvarar till dessa delar 84 § 2 mom.

Enligt 3 mom. ska Kommunikationsverket innan det ålägger ett företag skyldighet till funktionell separation lämna kommissionen ett motiverat beslutsförslag som ska innehålla åtminstone de redogörelser och förteckningar som räknas upp i paragrafen. Ett beslutsförslag ska enligt 3 mom. 1 och 2 punkten innehålla bevis på betydande och kvarstående störningar på marknaden i fråga samt bevis på att skyldigheterna enligt 18 § 2 mom. inte har haft inverkan på konkurrensläget på marknaden.

Kommunikationsverket ska i ett beslutsförslag också lämna bevis på att det saknas eller finns små utsikter till förändring av konkurrensläget på marknaden inom rimlig tid.

Dessutom ska Kommunikationsverket i ett beslutsförslag göra en analys av hur skyldigheten påverkar kommunikationsmarknaden, en analys över dess konsekvenser för det teleföretag som skyldigheten gäller och en redogörelse för det exakta innehållet i skyldigheten att genomföra separeringen. Till beslutsförslaget ska fogas en förteckning över de produkter och tjänster som skyldigheten gäller och en redogörelse för personalens oberoende i företaget och för omständigheter som gäller övervakning av företaget.

Även alla de redogörelser som krävs i 3 mom. samt Kommunikationsverkets omfattande bevisbörda för olika omständigheter höjer i praktiken tröskeln för tillämpningen av bestämmelsen.

Med avvikelse från övriga skyldigheter som ställs för företag med betydande marknadsinflytande har kommissionen möjlighet att förhindra att skyldigheten ställs, eftersom hörandeförfarande enligt 21 § i stället för 21 a § tillämpas på den. Kommissionens vetorätt kan motiveras med att uppställandet av skyldigheten att tillämpa funktionell separation som åtgärd i praktiken kan vara nästan omöjlig att återta, i synnerhet om det teleföretag skyldigheten gäller är ett börsföretag. Även den slutliga beslutanderätt i ärendet som beviljats kommissionen höjer i praktiken ytterligare tröskeln för tillämpningen av bestämmelsen.

Genom bestämmelsen om funktionell separation genomförs nya artikel 13a i tillträdesdirektivet.

89 b §. Skyldighet att anmäla ägarbyte. Enligt 1 mom. ska ett företag med betydande marknadsinflytande och ett företag som utsetts att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster till Kommunikationsverket anmäla om det avser att överlåta sitt lokala nät eller en betydande del av det till en separat juridisk person under ett annat ägarskap eller till en separat affärsenhet som det inrättat. Anmälan ska göras på förhand och utan dröjsmål.

I paragrafen avses med överföring av lokalnätsegendom situationer för överlåtelse av fasta nät där teleföretagets lokalnätsegendom i praktiken övergår till en annan ägare, samt inrättandet av en separat affärsenhet. Enligt 2 mom. ska Kommunikationsverket efter att ha tagit emot anmälan utvärdera hur överlåtelsen inverkar på teleföretagets eventuella skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster och göra en ny marknadsanalys enligt 17 § i fråga om den relevanta marknaden för kommunikationsnätet, om överlåtelsen har betydande inverkan på den marknaden.

Kommunikationsverkets skyldighet enligt 2 mom. ska inte i någon händelse jämsställas med övervakningen av relevant företagsförvärv, utan Konkurrensverket har den primära handlingsplikten till dessa delar.

Genom bestämmelsen genomförs artikel 13b i tillträdesdirektivet, artikel 5 i ramdirektivet samt artikel 8 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

106 §. Byggnadstillsynsmyndighetens beslut. Enligt 1 mom. får telekablar samt anordningar i anslutning till dem, smärre konstruktioner och stolpar placeras ut på ett område som ägs eller innehas av någon annan, om man överenskommer om utläggningen. Kan överenskommelse inte nås om utläggningen, kan kommunens byggnadstillsynsmyndighet på ansökan av teleföretaget besluta ge teleföretaget rättighet att lägga ut en telekabel på området. Byggnadstillsynsmyndigheten fattar enligt 1 mom. beslut genom att fastställa en telekabelplan enligt 102 §. Paragrafens 1 mom. är till dessa delar likadan som i gällande lag och förfarandet enligt

momentet beskrivs närmare i den ursprungliga regeringspropositionen 112/2002 rd.

Till 1 mom. föreslås ändå bli fogat en ny mening, enligt vilken byggnadstillsynsmyndighetens beslut ska fattas inom sex månader från teleföretagets ansökan. Målet för den tidsfrist som ställs för myndigheten är att förenkla och påskynda det förfarande där beslut fattas om utlägningsrätten och sålunda undanröja hindren för konkurrens. Gällande lag innehåller inga bestämmelser om en tidsfrist på sex månader. Bestämmelser om myndighetens förfarande i förvaltningsärenden ingår dock i förvaltningslagen, enligt vars 23 § ärenden ska behandlas utan ogrundat dröjsmål.

Överskridandet av den föreslagna tidsfristen kan inte anses ha negativ inverkan med tanke på avgörandet av ärendet och tidsfristens förlopp utan myndighetsbeslut innebär inte heller positivt beslut för den sökande. Genom tillägget om tidsfristen genomförs artikel 11 i ramdirektivet.

107 a §. Samlokalisering och gemensamt utnyttjande. Om ett nätföretag enligt den föreslagna paragrafen på det sätt som avses i 106 § har placerat ut telekablar, anordningar i anslutning till dem, smärre konstruktioner eller stolpar på ett område som ägs eller innehas av någon annan eller på det sätt som avses i 107 § har försett byggnader eller konstruktioner med nödvändiga utrustningar, kan Kommunikationsverket förplikta nätföretaget att för andra teleföretag tillåta gemensamt utnyttjande eller samlokalisering av sådan egendom..

Byggnadstillsynsmyndigheten kan enligt 106 § genom sitt beslut ge ett teleföretag rätt att placera ut telekablar, anordningar i anslutning till dem, smärre konstruktioner och stolpar på ett område som ägs eller innehas av någon annan. Byggnadstillsynsmyndigheten kan på ansökan av teleföretaget fatta beslut, om teleföretaget och områdets ägare eller innehavare inte når överenskommelse om placeringen. Om det för genomförande av telekabelplanen är nödvändigt, får ett teleföretag enligt 107 § med en rättighet som baserar sig på ett beslut enligt 106 § 2 mom. utan ägarens eller innehavarens tillstånd förse byggnader och konstruktioner med nödvändiga utrustningar.

Kommunikationsverket kan i praktiken redan med stöd av gällande lag ålägga ett teleföretag med betydande marknadsinflytande liknande skyldigheter. När det gäller företag med betydande marknadsinflytande tillämpas i första hand bestämmelserna i 18 § och 4 kap. Kommunikationsverket kan ålägga även andra teleföretag än företag med betydande marknadsinflytande motsvarande skyldigheter, t.ex. skyldighet att hyra ut en kabelkanal. Skillnaden jämfört med den föreslagna regleringen är att varken kommissionen eller regleringsmyndigheterna i de övriga EES-staterna behöver höras i saken enligt den nu föreslagna regleringen. Det är således fråga om ett betydligt lättare beslutsfattande och mindre omfattande ärenden.

I det föreslagna 107 a § 1 mom. ges Kommunikationsverket rätt att förplikta ett nätföretag som redan tidigare fått utplaceringsrätt enligt 106 § eller rätt att förse byggnader eller konstruktioner med utrustningar enligt 107 § att för andra teleföretag tillåta gemensamt utnyttjande av sådan egendom eller samlokalisering.

I paragrafen avses med samlokalisering t.ex. placering av en telekabel i en kabelkanal som ett annat nätföretag redan placerat på området. Gemensamt utnyttjande kan också gälla t.ex. smärre konstruktioner som byggs på mark som ägs av en annan. Kommunikationsverket kan enligt bestämmelsen föreskriva om gemensamt utnyttjande, om byggandet eller utplaceringen av nya konstruktioner inte annars kan ordnas på ett tillfredsställande sätt och till skälig kostnad. Möjliggörandet av gemensamt utnyttjande kan i praktiken förutsätta smärre byggande eller tekniska arrangemang.

Innan beslut fattas om gemensamt utnyttjande eller samlokalisering ska Kommunikationsverket utreda saken och höra parterna enligt vad som förutsätts i 6 kap. i förvaltningslagen. Förutsättningen för beslutet är enligt 2 mom. att byggandet eller utplaceringen inte annars kan ordnas på tillfredsställande sätt och till skälig kostnad. Det kan t.ex. vara fråga om situationer där det t.ex. på grund av terrängförhållandena eller begränsningar i den byggda miljön i praktiken inte finns rum att placera flera nätdelar på en ändamålsenlig plats eller det objektivt sett inte

är ekonomiskt lönsamt, eftersom det redan finns färdiga konstruktioner. Enligt momentet är förutsättningen för beslutet dessutom att det inte oskäligt förhindrar eller begränsar nätföretagets eget nyttjande. Med eget nyttjande avses både nuvarande användning och ett skäligt kommande behov.

Om inte parterna kommer överens om kostnaderna för gemensamt utnyttjande eller samlokalisering, kan Kommunikationsverket enligt 3 mom. vid behov bestämma hur kostnaderna ska fördelas. Utgångspunkten är att det teleföretag som anholder om gemensamt utnyttjande eller samlokalisering av egendom som placerats ut av ett nätföretag ska stå för kostnaderna för placeringen. Kostnaderna för gemensamt utnyttjande kan vara av engångsnatur, t.ex. installeringskostnader eller återkommande kostnader, t.ex. drifts- och underhållskostnader. I kostnaderna kan även ingå kostnader som föranleds av myndighetsföreskrifter, t.ex. kostnader för krav på säkringsverksamhet, om det gemensamma utnyttjandet ökar säkringskraven. Kostnaderna bedöms från fall till fall. Även offentlig finansiering som eventuellt erhållits för projektet beaktas när kostnaderna bedöms. Om det teleföretag som anholder om gemensamt utnyttjande på någon annan grund fått tillträdesrätt till nätet och skyldigheten att betala ersättning för det, kan nätföretaget inte med stöd av denna bestämmelse få separat ersättning för nyttjandet av samma egendom.

Genom paragrafen genomförs artikel 12.1, 12.2 och 12.3 i ramdirektivet.

112 §. Utlämnande av uppgifter till myndigheter. Ett nytt 5 mom. föreslås, med stöd av vilket även konsumentombudsmannen ska ha rätt att av teleföretaget få nödvändiga upplysningar för att fullgöra sina uppgifter enligt det föreslagna nya 121 b § utan hinder av sekretessbestämmelserna eller begränsningar av utlämnandet av andra uppgifter. Med nödvändiga upplysningar avses alla sådana upplysningar som har betydelse med avseende på den lagstadgade uppgiften. Enligt den föreslagna nya 121 b § ska konsumentombudsmannen ha befogenhet att övervaka sådana missbruk i anslutning till kommunikations- eller andra tjänster som orsakar avgifter på räkningen för kommunikationstjänsten samt ålägga teleföretaget att innehålla och

återbetala användarna de medel som erhållits genom sådan verksamhet.

Sådana uppgifter som avses i det föreslagna 112 § 5 mom. kan t.ex. gälla avtal som gäller förmedling av ett teleföretags innehållstjänster, prissättning, företagets bokföring eller andra relevanta omständigheter med avseende på övervakningen. Med upplysningar avses i paragrafen även handlingar som innehåller nödvändiga upplysningar för styrningen eller övervakningen. Uppgifterna ska utan dröjsmål lämnas i den form som myndigheten begär och avgiftsfritt.

113 §. Utlämnande av sekretessbelagda handlingar till Konkurrensverket och konsumentombudsmannen. I paragrafen föreslås att kommunikationsministeriets och Kommunikationsverkets rätt att lämna ut sekretessbelagda handlingar som de har tagit emot eller upprättat i samband med skötseln av uppgifterna enligt denna lag utvidgas förutom till Konkurrensverket även till konsumentombudsmannen, om det är nödvändigt för skötseln av ombudsmannens uppgifter. Den föreslagna paragrafen motsvarar i övrigt i fråga om innehållet 113 § i gällande kommunikationsmarknadslag. Syftet med förslaget är att säkerställa att även konsumentombudsmannen har en faktisk möjlighet att sköta sin lagstadgade uppgift.

118 §. Skyldighet att höra parter. Enligt 2 mom. ska koncessionshavare samt företrädare för teleföretag och användare ges tillfälle att inom en månad framföra sin uppfattning om en ändring av koncessionsvillkoren eller återkallande av koncession. Till momentet föreslås bli fogat en bestämmelse, enligt vilken avvikelse från tidsfristen på en månad får göras i undantagsfall,

Det kan vara fråga om ett undantagsfall t.ex. om behandlingen av ett ärende som uppkommer till följd av hörandet drar ut på tiden och detta orsakar betydande men för människors hälsa, den allmänna säkerheten eller miljön. Hörandet kan då genomföras snabbare än inom en månad. Dessutom föreskrivs även i förvaltningslagen om situationer där parterna inte behöver höras.

Genom tillägget genomförs artikel 14 i auktorisationsdirektivet.

118 a §. Beaktande av kommissionens rekommendationer. Kommunikationsverket ska

enligt paragrafen så noggrant som möjligt i sin verksamhet beakta kommissionens rekommendationer enligt artikel 19 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Om Kommunikationsverket inte följer en rekommendation från kommissionen ska det meddela kommissionen detta och motivera sin ståndpunkt.

Genom bestämmelsen genomförs artikel 19 i ramdirektivet. I artikeln hänvisas till samtliga direktiv om elektronisk kommunikation, dvs. ramdirektivet, tillträdesdirektivet, auktorisationsdirektivet, direktivet om samhällsomfattande tjänster samt direktivet om integritet och elektronisk kommunikation. Kommissionens befogenhet att ge rekommendationer gäller alla dessa.

121 §. Vite och interimistiskt förordnande. Enligt artikel 10.6 i auktorisationsdirektivet får regleringsmyndigheterna vidta brådskande provisoriska åtgärder, om överträdelse av villkoren eller de särskilda skyldigheterna utgör ett direkt och allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsa, eller kommer att orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för andra leverantörer eller användare. Företaget ska ges möjlighet att lämna synpunkter och föreslå åtgärder.

Som ett tillägg jämfört med gällande direktiv får den behöriga myndigheten vid behov bekräfta de temporära åtgärderna som får gälla i högst tre månader. Deras giltighetstid får förlängas med högst tre månader, om efterlevnadsåtgärderna inte har avslutats.

Om någon enligt gällande 121 § 1 mom. bryter mot kommunikationsmarknadslagen eller bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den och trots uppmaning inte inom en skälig tid av minst en månad rättar sitt förfarande, kan Kommunikationsverket ålägga honom att rätta sitt fel eller sin försummelse.

Det föreslås att 3 mom. kompletteras så att om en lagstridig verksamhet enligt 1 mom. utgör ett direkt och allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan, kan Kommunikationsverket besluta om behövliga temporära åtgärder utan att vänta på att den tidsfrist på en månad som avses i 1 mom. ska gå ut. Enligt momentet gäller det-

samma redan nu situationer där ett fel eller en försummelse som avses i 1 mom. orsakar allvarlig skada på marknaden eller för verksamheten i kommunikationsnäten.

Till 3 mom. föreslås dessutom bli fogat den tidsfrist på tre månader som förutsätts i direktivet som giltighetstid för temporära åtgärder samt möjligheten att förlänga denna tidsfrist med ytterligare en period om högst tre månader.

Om situationen orsakar allvarliga ekonomiska problem eller problem för verksamheten för andra leverantörer eller användare av kommunikationsnät eller -tjänster, kan Kommunikationsverkets temporära åtgärder gälla nödvändiga åtgärder för att skydda dessa rättsobjekt. Temporära åtgärder kan t.ex. gälla en temporär stängning av ett kommunikationsnät eller en kommunikationstjänst som orsakar störningar medan det undersöks närmare vad som orsakar störningarna. Som temporär åtgärd kan det också bli aktuellt att koppla ur tjänsten eller stänga numret.

Som temporär åtgärd kan Kommunikationsverket dessutom t.ex. begränsa användningen av frekvenser. Om användningen av frekvenser orsakar allvarliga men för kommunikationsnätens funktion, kan Kommunikationsverket som temporär åtgärd begränsa användningen av frekvenser antingen geografiskt eller tidsmässigt. I den sistnämnda situationen kan frekvensanvändningen begränsas t.ex. så att de används endast nattetid.

Begreppen allmän ordning, säkerhet och folkhälsa används i paragrafen i samma syfte som i lagstiftning om undantagsförhållanden, räddningsväsendet eller polisiär verksamhet.

121 b §. Åläggande att stänga ett nummer eller en tjänst. I syfte att förhindra missbruk och bedräglig verksamhet kan konsumentombudsmannen enligt 1 mom. ålägga ett teleföretag att vid vite utan dröjsmål stänga ett nummer eller att på något annat förhindra användningen av en tjänst, om det är uppenbart att man med tjänsten eftersträvar orättmätig ekonomisk vinning genom att i marknadsföringen lämna osanna eller vilseledande uppgifter som är betydelsefulla för dem som använder tjänsten. Detsamma gäller om det uppkommer avgifter på användarnas räkningar för kommunikationstjänster till följd av tjänsten.

I och med internationaliseringen har t.ex. specialavgiftsbelagda servicenummer, utbudet och användningen av dem ökat och blivit enklare. Sådana nummer kan även användas till att eftersträva ekonomisk vinst på falska grunder. I syfte att förhindra sådana missbruk eller sådan bedräglig verksamhet ska det vara möjligt att stänga en tjänst eller spärra dess användning, om användaren orsakas avgifter för tjänsten. De avgifter som orsakas användaren kan vara sådana som användaren inte nödvändigtvis är skyldig att betala. Syftet med bestämmelsen är att trygga användarnas möjligheter till trygg kommunikation.

I den föreslagna bestämmelsen avses med tjänst en sådan tjänst som faktureras med en faktura för användarens kommunikationstjänst och som tillhandahålls antingen av teleföretaget eller av tredje part med stöd av ett avtal med teleföretaget. Tillhandahållandet av tjänsten kan också bygga på t.ex. ett sammankopplingsavtal mellan teleföretag och inget av teleföretagen har då nödvändigtvis ett direkt avtalsförhållande med tjänsteleverantören.

Teleföretag ingår avtal om en innehållstjänst med tredje part som tillhandahåller eller förmedlar tjänster och fakturerar abonnenterna på basis av dessa avtal och på basis av anslutningsavtalen med de användare som är abonnenter. Användarnas viljeyttringar gällande köp av en tjänst kan dock vara så tillvida bristfälliga eller bygga på sådan falsk eller bristfällig information som gör att det inte nödvändigtvis uppstår en skyldighet för användaren att betala för tjänsterna. Teleföretagen kan avtalsvägen bereda sig möjlighet att inte förmedla eller fakturera sådana avtalspartners tjänster som strider mot avtalsvillkor eller lag. Förmedlingen av tjänsten kan dock medföra en betydande ekonomisk fördel för teleföretaget, vilket gör att företaget inte avbryter tjänsten på eget initiativ. Då ska myndigheten snabbt kunna bestämma att användningen av tjänsten måste spärras. I den föreslagna paragrafen ges konsumentombudsmannen sådan bestämmanderätt.

För att konsumentombudsmannen ska kunna meddela ett beslut enligt 1 mom., ska den tjänst som ett teleföretag förmedlar och fakturerar uppfylla kriterierna i paragrafen. Genom tjänsten ska eftersträvas orättmätig

ekonomisk vinning. Dessutom ska osanna och vilseledande uppgifter som är betydelsefulla för användarna ges i marknadsföringen av tjänsten. Användaren kan t.ex. i marknadsföring eller reklam lämnas osanna eller vilseledande uppgifter om tjänsten och dess villkor eller underlåta att lämna en uppgift som är väsentlig för användaren. Osanna uppgifter kan t.ex. vara fel prisuppgifter för en tjänst. Vilseledande information avser sådan ensidig betoning eller bristfällig presentation av uppgifter att de ger klart fel bild av den sak som avses. Falska eller bristfälliga uppgifter kan gälla t.ex. både prisets storlek och den nytthet som säljs och dess egenskaper men även uppkomsten av ett avtalsförhållande och användarens skyldigheter på grund av det.

Användaren kan lockas att köpa flera mervärdesnyttigheter som förmedlas till terminaler till ett visst pris genom att låta kunden förstå att han eller hon inte förbinder sig att köpa något eller förbinder sig t.ex. till att köpa endast en nytthet. Sådana nyttheter är vanligen t.ex. ringsignaler, spel, test och tävlingar och andra motsvarande nöjesvaror som levereras till mobiltelefoner. Att på detta vis vilseleda kunden att ingå ett fortlöpande avtal om en mobiltjänst är ett exempel på bedräglig verksamhet där ekonomisk vinning eftersträvas utan användarens vetskap och avgifter utan laglig grund uppkommer på användarens räkning för kommunikationstjänsten. I syfte att uppnå ekonomisk vinning kan anslutningens användare t.ex. fås att sända ett sådant textmeddelande till leverantören av en innehållstjänst som denna tolkar som en viljeyttring att beställa en mobiltjänst. Den påstådda beställningen orsakar då sådana avgifter på användarens räkning för kommunikationstjänsten som denna inte har avsett att förbinda sig till.

Förekomsten av osann eller vilseledande information kan bedömas mot bakgrunden av skyldigheter som ställts för näringsidkaren i annan lagstiftning. För näringsidkaren har i konsumentskyddslagen (38/1978) ställts skyldigheter att informera den som köper en nytthet om dess faktiska egenskaper och i 2 kap. ingår förbud i fråga om marknadsföring som strider mot god sed och otillbörliga förfaranden. Näringsidkaren förbjuds i 2 kap. 6

§ att lämna osann eller vilseledande information vid marknadsföring. Enligt 2 kap. 10 § får konsumtionsnyttigheter vid marknadsföring inte bjudas ut så att de levereras till konsumenterna utan en uttrycklig beställning och konsumenten förutsätts betala för konsumtionsnyttigheten, återställa eller förvara den eller vidta någon annan åtgärd.

De falska eller vilseledande uppgifter som lämnats ska vara betydelsefulla för användarna, vilket innebär att uppgifternas tillförlitlighet ska bedömas med tanke på sakkunskapen i målgruppen för marknadsföringen av den aktuella nyttheten. Det kan t.ex. vara fråga om en tjänst som marknadsförs för minderåriga där avsikten är att locka minderåriga att köpa t.ex. en fortlöpande tjänst i stället för ett engångsköp.

Konsumentombudsmannen kan även meddela förbudet temporärt, varvid förbudet gäller tills ärendet är slutligt avgjort.

Enligt det föreslagna 121 b § 2 mom. ska konsumentombudsmannen i ett förbudsbeslut enligt 1 mom. samtidigt bestämma att teleföretaget genast den dag då beslutet delges ska avbryta faktureringen för tjänsten och upphöra med att till tjänsteleverantören eller ett annat teleföretag redovisa medel som redan flutit in eller som ännu kommer att flyta in för tjänsten. Genom bestämmelsen förhindras uppkomsten av orättmätig ekonomisk fördel genom lagstridig verksamhet samt tryggas användarnas egendomsskydd.

Det hörande som föregår teleföretagets och tjänsteleverantörens beslut enligt 1 mom. regleras i 3 mom. Konsumentombudsmannen ska före sitt beslut ge teleföretaget och tjänsteleverantören tillfälle att bli hörda, utom när det inte går att ordna med hörandet så snabbt som ärendets brådskande natur nödvändigtvis kräver. För att syftet med konsumentombudsmannens beslut inte ska äventyras och beslutet effektivt ska kunna förhindra att orättmätig ekonomisk vinning uppstår på användarna bekostnad, kan det i vissa fall vara nödvändigt att ingripa i utbudet av tjänsten även i situationer där hörandet inte kan ordnas tillräckligt skyndsamt t.ex. på grund av att tjänsteleverantören inte kan nås tillräckligt snabbt.

Konsumentombudsmannens beslut får enligt det föreslagna 4 mom. inte överklagas

genom besvär. Konsumentombudsmannens beslut får alltså inte överklagas hos förvaltningsdomstolen, men teleföretaget eller den som tillhandahåller en tjänst vars användning har spärrats genom ett beslut, ska ha rätt att föra beslutet till marknadsdomstolen inom 30 dagar från delfäendet. I annat fall står beslutet fast. Tidsfristen motsvarar tidsfrister för anhängiggörande av ärenden vid marknadsdomstolen i annan lagstiftning. Bestämmelser om marknadsdomstolen ingår i marknadsdomstolslagen (1527/2001) och om behandling av ärenden i marknadsdomstolen i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden (1528/2001). På marknadsdomstolens beslut om ändringssökande tillämpas 127 § 4 mom. i kommunikationsmarknadslagen.

Om ett beslut enligt 1 mom. står fast, ska teleföretaget enligt 5 mom. utan dröjsmål och senast 30 dagar efter det att ärendet blivit slutligt avgjort återbetala användarna deras avgifter för tjänsten till fullt belopp. Tidpunkten för det slutliga avgörandet av ärendet avser det ögonblick då konsumentombudsmannens beslut vinner laga kraft. Räcker de innehållna medlen inte till för att täcka samtliga användares fordringar, ska de återbetalas i förhållande till respektive fordran. Användarna har i egenskap av borgenärer lika rätt att få betalning i förhållande till storleken på sina fordringar, om inte de medel som återbetalas räcker till betalningen av alla fordringar. Ifall beslutet står fast, ska teleföretaget anses ha fått ogrundad ekonomisk fördel som det är skyldigt att återbetala användarna till fullt belopp. På återbetalning av ogrundad fördel tillämpas referensränta enligt 12 § i räntelagen (633/1982).

Teleföretag ska dessutom, ifall den summa som ska återbetalas dröjer, betala dröjsmålsränta på beloppet enligt vad som föreskrivs om dröjsmålsränta i 4 § i räntelagen. Betalningen av den summa som ska återbetalas är inte fördröjd, om den betalas senast inom 30 dagar efter det att beslutet vunnit laga kraft.

Även om Kommunikationsverket med stöd av kommunikationsmarknadslagen övervakar bl.a. nummerserier, har konsumentombudsmannen efter den föreslagna ändringen behörighet att ingripa i sådana nummer eller tjänster som avses i paragrafen. Parallell behörig-

het för en specialmyndighet och de allmänna konsumentmyndigheterna är en allmänt använd modell i Finland. Konsumentmyndigheterna har förutom på kommunikationsmarknaden på motsvarande sätt allmän behörighet också t.ex. på finansmarknaden, i försäkringsverksamhet, på läkemedelsmarknaden samt i produkttillsynen trots att dessa marknader även övervakas av en specialmyndighet.

Enligt 10 § i förvaltningslagen ska myndigheterna inom ramen för sin behörighet och i den omfattning som ärendet kräver på andra myndigheters begäran bistå dessa i skötseln av förvaltningsuppgifter. Enligt 119 § i kommunikationsmarknadslagen har Kommunikationsverket till uppgift att övervaka att bestämmelserna i kommunikationsmarknadslagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas. Kommunikationsverket har alltså en allmän förvaltningsrättslig skyldighet att bistå konsumentombudsmannen i åtgärder enligt denna paragraf.

Konsumentombudsmannen får vid vite meddela beslut enligt 1 mom. och får vid behov anhängiggöra ett ärende som gäller utdömande av vite vid marknadsdomstolen, enligt vad som föreskrivs i den 6 a § som föreslås bli ändrad i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden.

Genom bestämmelsen genomförs artikel 28.2 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

123 §. Förbud mot verksamhet. I gällande 123 § föreskrivs om situationer där Kommunikationsverket får förbjuda ett teleföretag att bedriva televerksamhet. Kommunikationsverket kan enligt gällande lag förbjuda ett teleföretags verksamhet helt eller delvis.

Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 4 mom., enligt vilket Kommunikationsverket får förbjuda eller kräva senareläggning av tillhandahållandet av en tjänst eller en uppsättning tjänster som skulle medföra en avsevärd snedvridning av konkurrensen, tills en marknadsanalys och ett beslut om betydande marknadsinflytande enligt 17 § i kommunikationsmarknadslagen har fattats.

Genom tillägget genomförs artikel 10.3 i auktorisationsdirektivet, enligt vilken myndigheterna ska ha befogenheter att föreskriva att tillhandahållandet av en tjänst eller en

uppsättning tjänster som skulle medföra en avsevärd snedvridning av konkurrensen ska upphöra eller senareläggas tills en marknadsanalys enligt artikel 16 i ramdirektivet har slutförts.

I gällande 123 § föreskrivs om situationer där Kommunikationsverket får förbjuda ett teleföretag att bedriva televerksamhet. Kommunikationsverket kan förbjuda en verksamhet helt eller delvis. Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 4 mom., enligt vilket Kommunikationsverket får förbjuda eller kräva senareläggning av tillhandahållandet av en tjänst eller en uppsättning tjänster som skulle medföra en avsevärd snedvridning av konkurrensen, tills en marknadsanalys enligt 17 § i kommunikationsmarknadslagen har gjorts.

I praktiken kan en sådan åtgärd bli aktuell endast i mycket exceptionella situationer och förhållanden, där ingen annan av de påföljder eller myndighetsåtgärder som avses i 12 kap. åtgärder störningen på marknaden.

126 §. Avgörande av meningsskiljaktigheter vid Kommunikationsverket. Det föreslås att 5 mom. ändras så, att Kommunikationsverkets beslutanderätt förutom de tidigare stadgade frågorna som gäller avtalsförhållandena eller ersättningsansvaret mellan teleföretag och användare eller teleföretags regressrätt inte heller ska omfatta frågor som gäller återbetalningsskyldigheten mellan teleföretag och användare. Konsumentombudsmannen kan med stöd av den föreslagna 121 b § bestämma att ett teleföretag ska innehålla medel och återbetala användarna de medel som flutit in från en spärrad tjänst. Det är inte ändamålsenligt att behandlingen av enstaka frågor som gäller återbetalningsskyldigheten hör till Kommunikationsverkets behörighet och dessa bör för tydlighetens skull ställas utanför tillämpningsområdet för 126 §. Paragrafen kvarstår i övrigt oförändrad.

126 a §. Lösning av gränsöverskridande tvister. Enligt 1 mom. ska vid behov 126 § också tillämpas på lösning av gränsöverskridande tvister där de tvistande parterna är etablerade i flera EES-medlemsstater. Kommunikationsverket ska lösa sådana tvister i samarbete med regleringsmyndigheterna i de berörda EES-staterna.

Syftet med regleringen är att stärka den sameuropeiska kommunikationsmarknaden. Genom regleringen strävar man efter att parternas rättigheter och skyldigheter även i eventuella tvister ska avgöras objektivt och genom samordning av lagstiftningen i olika länder. I sitt eget beslutsfattande tillämpar Kommunikationsverket dock i princip den nationella lagstiftningen.

Närmare praktiska former för samarbetet kan väljas av Kommunikationsverket. Enligt 2 mom. ska Kommunikationsverket vid lösandet av gränsöverskridande tvister även höra organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation. Om yttrande i en gränsöverskridande tvist har begärts från organet, ska Kommunikationsverket enligt 2 mom. invänta yttrandet innan ärendet avgörs.

Genom bestämmelsen genomförs artikel 21 i ramdirektivet.

127 §. Ändringssökande. I 1 mom. föreslås en lagteknisk ändring. Enligt 3 mom. får ändring i ett beslut som Kommunikationsverket har fattat med stöd av 59 § i enlighet med förvaltningsprocesslagen sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Till 1 mom. föreslås sålunda på motsvarande sätt bli tillfogat 59 §.

I 4 mom. föreskrivs att marknadsdomstolens beslut enligt 121 a § 4 mom. överklagas enligt vad som föreskrivs i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden. Momentet föreslås bli ändrat så att även ett beslut enligt föreslagna 121 b § 4 mom. på motsvarande sätt överklagas hos marknadsdomstolen.

128 a §. Anmälan av fel och störningar till Kommunikationsverket. Till den föreslagna nya paragrafen överförs teleföretagets skyldighet enligt 128 § 2 mom. gällande lag att underrätta Kommunikationsverket om eventuella väsentliga fel eller störningar. Även i 21 § 2 mom. i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation föreskrivs om en sådan anmälningsskyldighet. Nu föreslås att skyldigheten att anmäla fel och störningar helt och hållet överförs till kommunikationsmarknadslagen. Bestämmelser om information till användare föreskrivs i nya 72 a §.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska teleföretaget utan onödigt dröjsmål underrätta Kommunikationsverket om vidtagna korrigeringsåtgärder och om åtgärder för att förhindra att felet eller störningen upprepas.

Enligt 21 § 3 mom. i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation ska ett teleföretag när det har avlägsnat en störning på ett ändamålsenligt sätt informera om vilka åtgärder som vidtagits och om eventuella effekter på användningen av tjänsterna. Motsvarande bestämmelse föreslås som nytt 3 mom. i 128 § i kommunikationsmarknadslagen. Samtidigt stryks bestämmelsen i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation.

Bestämmelsen motsvarar även artikel 13a.3 i ramdirektivet, men direktivets bestämmelse ändrar inte rådande tillstånd i sak.

Kommunikationsverket ska samla in uppgifter om fel och störningar som avses i 2 mom. Kommunikationsverket sänder årligen en sammanfattande rapport om underrättelser enligt 2 mom. till kommissionen och Europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet.

Genom den föreslagna ändringen genomförs artikel 13.3 i ramdirektivet.

1.2 Lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar

1 §. Lagens syfte. Här anges lagens syfte. Enligt 1 § 4 punkten i den gällande lagen är syftet med lagen att främja kommunikationsmarknadens effektivitet vid allmän televerksamhet.

Förslaget innebär att 4 punkten också ska innehålla ett krav på teknik- och tjänsteneutralitet.

I syfte att bättre förvalta frekvenserna och öka flexibiliteten i fråga om frekvensernas användningsmöjligheter bör man i tillståndsförfarandet främja teknikneutralitet när det gäller utbudet av nät- och kommunikationstjänster. Utgångspunkten är att koncessionsmyndigheten i fortsättningen inte ska kunna bestämma att vissa frekvensområden ska reserveras bara för en viss teknik.

Avsikten med tjänsteneutralitet är att sörja för ett utbud av alla typer av elektroniska kommunikationstjänster. Frekvensanvändar-

na får därmed rätt att välja vilka tjänster de vill tillhandahålla.

Av de tillståndsförfaranden som omfattas av lagens räckvidd gäller ändringen bara beslut som berör utbudet av nät- och kommunikationstjänster.

Genom ändringen genomförs artikel 9.3 och 9.4 i ramdirektivet och artikel 5.2 i auktorisationsdirektivet.

6 §. Statsrådets frekvensplan. Den gällande 6 § anger hur användningen av radiofrekvenser bestäms. Enligt 1 mom. är det Kommunikationsverket som bestämmer om användningen av radiofrekvenser för olika användningsändamål. I 2 mom. sägs det att de allmänna principerna för användningen av frekvenserna och en frekvensplan fastställs genom förordning av statsrådet i fråga om de frekvensområden som förtecknas särskilt i momentet.

Paragrafen innehåller dessutom bestämmelser om skyldigheten att höra myndigheter och om samarbetet mellan kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket.

Av lagtekniska skäl föreslås det nu att 6 § ska skrivas om helt. Rubriken ska enligt förslaget ändras så att den bättre motsvarar paragrafinnehållet.

Det föreslagna 1 mom. motsvarar 2 mom. i den gällande paragrafen. Enligt det föreslagna 2 mom. ska statsrådet iakttä teknisk- och tjänsteneutralitet i sina beslut. Detta gäller när statsrådet utfärdar föreskrifter om frekvensområden som är lämpliga för utbud av elektroniska kommunikationstjänster.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska statsrådet i sin förordning om de allmänna principerna för användningen av frekvenser kunna frångå kravet på teknikneutralitet för nät- och kommunikationstjänster för att undvika skadliga störningar, skydda folkhälsan mot elektromagnetiska fält eller säkerställa tjänsternas tekniska kvalitet, ett gemensamt utnyttjande av radiofrekvenser eller ett mål av allmänt intresse. Med andra ord kommer statsrådet oberoende av principen om teknikneutralitet att kunna fastslå i frekvensplanen att ett visst frekvensområde ska anvisas för viss teknik, eftersom detta behöver göras för att till exempel undvika skadliga störningar.

Enligt artikel 9.3 i ramdirektivet får medlemsstaterna fastställa proportionerliga och

icke-diskriminerande begränsningar för de former av teknik för radionät eller trådlös tillgång som används för elektroniska kommunikationstjänster när det är nödvändigt i de situationer som förtecknas i det föreslagna 3 mom.

Som exempel på mål av allmänt intresse nämns i artikel 9.4 säkerhet för människors liv, främjande av social, regional eller geografisk sammanhållning, undvikande av ineffektivt utnyttjande av radiofrekvenser och främjande av kulturell och språklig mångfald och mediemångfald, exempelvis genom tillhandahållande av radio- och televisionstjänster.

För att främja social, regional eller geografisk sammanhållning kan det exempelvis behöva krävas att man fortsätter att använda en viss teknik inom ett specifikt frekvensområde (band) när det huvudsakligen används av ett betydande antal användare. Såsom teknik som huvudsakligen används av ett betydande antal användare kan man exempelvis anse den nuvarande GSM-mobiltekniken.

Enligt det föreslagna 4 mom. ska statsrådet kunna frånga principen om tjänsteneutralitet i syfte att uppnå de i momentet uppräknade målen av allmänt intresse. Exempelvis kan det i syfte att säkerställa allmännyttig radio- och tv-verksamhet krävas att vissa frekvenser primärt reserveras för detta ändamål. På detta sätt går det att främja kulturell och språklig mångfald och mediemångfald.

Det föreslagna 5 mom. motsvarar 3 mom. i den gällande paragrafen. Enligt det ska statsrådet innan det fastställer frekvensplanen höra teleföretag, Rundradion Ab och andra representanter för användargrupper inom frekvensområdena. Dessutom sägs det i momentet att statsrådet ska se över planen, om fler frekvensområden kan anvisas för sådan allmännyttig eller koncessionsberoende verksamhet som avses i 1 mom. eller om en ovan nämnd representant framställer en motiverad begäran om översyn.

Genom de föreslagna ändringarna i denna paragraf genomförs artikel 9.3 och 9.4 i ramdirektivet.

6 a §. *Användningsplan för radiofrekvenser.* Det föreslås en ändring av paragrafhänvisningen i 1 mom. med anledning av att 6 § har ändrats.

6 b §. *Användning av radiofrekvenser.* Enligt 1 mom. bestämmer Kommunikationsverket om användningen av radiofrekvenser för olika användningsändamål. Detta motsvarar till sitt innehåll gällande 6 § 1 mom.

I 2 mom. i den föreslagna nya paragrafen ska Kommunikationsverket i sitt beslutsfattande följa principerna om teknik- och tjänsteneutralitet. De ska följas när föreskrifter utfärdas om tillämpliga radiofrekvenser för utbudet av elektroniska kommunikationstjänster.

Det föreslagna 3 mom. innehåller bestämmelser om tillåtna avsteg från teknikneutralitet i enlighet med artikel 9.3 i ramdirektivet. I artikel 9.4 i samma direktiv förtecknas exempel på sådana mål av allmänt intresse uppställda i överensstämmelse med unionens lagstiftning som kan användas som motivering för åtgärder som kräver att en elektronisk kommunikationstjänst ska tillhandahållas inom ett specifikt band som är tillgängligt för elektroniska kommunikationstjänster. Sådana mål är säkerhet för människors liv, främjande av social, regional eller geografisk sammanhållning, undvikande av ineffektivt utnyttjande av radiofrekvenser och främjande av kulturell och språklig mångfald och mediemångfald, exempelvis genom tillhandahållande av radio- och televisionstjänster.

Utgångspunkten är den att de som använder frekvenserna fritt ska kunna välja de tjänster de vill tillhandahålla. Avvikelse ska kunna göras från denna princip om det behövs för att uppnå mål av allmänt intresse, såsom säkerhet för människors liv, främjande av social, regional eller geografisk sammanhållning, undvikande av ineffektivt utnyttjande av radiofrekvenser och främjande av kulturell och språklig mångfald och mediemångfald.

Dessa mål av allmänt intresse kan bli tillämpliga i de fall som anges i lagen både när man beviljar nätkoncession enligt kommunikationsmarknadslagen och när man beviljar programkoncession enligt lagen om televisions- och radioverksamhet.

Det är bara i situationer där det är fråga om att garantera säkerheten för människors liv som avvikelse får leda till att vissa tjänster ges ensamrätt för ett specifikt frekvensområde.

Enligt det föreslagna 4 mom. får Kommunikationsverket frånga principen om tjänsteneutralitet för att uppnå de mål av allmänt intresse som räknas upp i momentet. Det kan exempelvis i syfte att trygga allmännyttig radio- och tv-verksamhet krävas att vissa frekvenser primärt reserveras för det syftet. På detta sätt kan man främja kulturell och språklig mångfald och mediemångfald.

Den föreslagna paragrafens 5 mom. motsvarar till sitt innehåll gällande 6 § 5 mom. Där finns bestämmelser om Kommunikationsverkets skyldighet att samarbeta med kommunikationsministeriet när det bereder de föreskrifter som avses i 1 mom. Användningen av ett enskilt frekvensområde fastställs i statsrådets frekvensplan om Kommunikationsverkets föreskrifter om dess användning kan ha avsevärda följder för den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden.

Det föreslagna 6 b § 6 mom. motsvarar gällande 6 § 4 mom. Enligt det kan Kommunikationsverket också tillåta annan radiokommunikation för ett radiofrekvensområde enligt den i 6 § avsedda frekvensplanen, om sådan radiokommunikation inte begränsar frekvensområdets användning för dess primära användningsändamål och inte leder till störningar i den radiokommunikation som är primär.

Genom denna nya paragraf genomförs artikel 9.3 och 9.4 i ramdirektivet.

7 §. Radiotillstånd. Radiotillstånd för innehav och användning av radiosändare ska sökas hos Kommunikationsverket. Enligt artikel 5.3 i auktorisationsdirektivet ska man inom sex veckor fatta beslut om beviljande av nyttjanderätt för radiofrekvenser som har tilldelats för att användas av elektroniska kommunikationstjänster i den nationella frekvensplanen.

Kommunikationsmarknadslagens 8 § innehåller en bestämmelse om att statsrådet ska fatta beslut om koncession inom sex veckor; en tidsfrist som i särskilda fall kan förlängas med högst åtta månader. Genomförandet av artikel 5.3 i auktorisationsdirektivet kräver att en tidsfrist på sex veckor införs också i radiolagen.

Det föreslås att gällande 7 § 1 mom. ändras så att radiotillstånd för radiofrekvenser som

reserverats för elektroniska kommunikationstjänster ska beviljas inom sex veckor. Bestämmelsen gäller bara de frekvensområden som i statsrådets frekvensplan och Kommunikationsverkets föreskrifter som radiofrekvenser anvisats för elektroniska kommunikationstjänster.

Tidsfristen på sex veckor börjar löpa från den dag då Kommunikationsverket har fått in en ansökan med alla de uppgifter som verket behöver för att bevilja tillstånd. För komplettering av ansökan gäller förvaltningslagens 22 § om komplettering av handlingar och 6 kap. om utredning av ärenden och hörande av parter.

Enligt undantagsbestämmelserna i artikel 5.4 i auktorisationsdirektivet ska direktivets artikel 7 tillämpas när radiofrekvenser tilldelas utifrån konkurrensförfaranden eller jämförande urvalsförfaranden. Därför innehåller detta förslag ett tillägg till 7 § 1 mom. om Kommunikationsverkets rätt att förlänga tidsfristen på sex veckor med högst åtta månader när radiotillstånd beviljas med stöd av 10 § 8 mom. En förlängning av tidsfristen ska meddelas offentligt. Kommunikationsverket kan förlänga tidsfristen till exempel om det vill ge de sökande tid att finna samarbetspartner, ordna med finansiering eller omstruktureringar eller sköta andra praktikaliteter, om beaktande av sådana behov behandlar de sökande jämlikt och skäligt och inte gynnar en sökande framför de andra. En förlängd tidsfrist skulle i vissa fall kunna behövas också exempelvis för att se till utländska sökandes intressen och för att öka offentlighet och insyn i ansökningsprocessen.

Bestämmelsen talar också om "en annan särskild orsak" till att förlänga tidsfristen. En sådan skulle kunna bero också på myndighetens egna behov: myndigheten kan behöva förlänga tidsfristen när det finns flera jämnstarka sökande och en jämförelse av dem kräver mer utredning och andra förberedelser än normalt.

Syftet med en tidsfrist för myndigheten är att bidra till att främja utvecklingen av nya elektroniska kommunikationstjänster och all-europeiska kommunikationsnät och kommunikationstjänster samt att ge tjänsteleverantörerna möjlighet att dra nytta av den inre marknadens skalfördelar. Auktorisationsdi-

rektivet innehåller inga bestämmelser om påföljder när tidsfristen överskrids. Därför kan det inte anses ha negativa konsekvenser för utfallet om tidsfristen inte hålls. Det innebär inte heller att beslutet är positivt för den sökande om tidsfristen går ut utan att myndigheten meddelar något beslut. Med andra ord blir det inga särskilda följder för vare sig den sökande eller myndigheten om tidsfristen överskrids.

8 §. Tillståndsvillkor. Denna paragraf innehåller bestämmelser om de villkor som Kommunikationsverket kan förena ett radiotillstånd med. Enligt det föreslagna 4 mom. kan villkoren för ett radiotillstånd ändras på ansökan av tillståndshavaren. Om innehavaren av ett radiotillstånd som gäller elektroniska kommunikationstjänster ansöker om ändring av tillståndsvillkoren, ska Kommunikationsverket innan det avgör ärendet underrätta tillståndshavaren hur en förnyad bedömning kommer att påverka tillståndsvillkoren och samtidigt ge denne en rimlig tid för att återkalla ansökan.

Införandet av teknik- och tjänsteneutralitet i fråga om de befintliga rätterna att använda frekvenser kräver att tillståndshavaren kan ge in ansökan till myndigheten om förnyad bedömning av tillståndsvillkoren. Förslaget gäller alla radiotillstånd som Kommunikationsverket beviljat med stöd av radiolagen. Däremot begränsas förfarandet enligt ramdirektivet till radiotillstånd som gäller utbud av elektroniska kommunikationstjänster.

Kommunikationsverket ska innan det avgör saken underrätta tillståndshavaren om sina bedömningar i fråga om begränsningarna när det gäller teknik- och tjänsteneutralitet och om hur de påverkar villkoren för radiotillståndet. Dessutom ska verket ge tillståndshavaren en rimlig tid att återkalla sin ansökan. Därmed har tillståndshavaren möjlighet att bedöma huruvida ändrade koncessionsvillkor leder till ett slutresultat som inte är gynnsamt för tillståndshavaren och att återkalla ansökan.

I enlighet med artikel 9a.1 i ramdirektivet får en sådan tillståndshavare begära förnyad bedömning av villkoren vars koncession gäller i minst fem år efter det att direktivet genomförts i den nationella lagstiftningen. Förnyad bedömning av villkoren kan tillåtas i

fem år. Det kan inte anses vara ändamålsenligt att i det föreslagna 4 mom. införa bestämmelsen om en övergångstid på fem år, vilket skulle innebära att dess tillämpning begränsas till förnyad bedömning i fråga teknik- och tjänsteneutralitet, eftersom det i praktiken har visat sig att tillståndshavarna av flera olika orsaker har behov att under koncessionstiden få en förnyad bedömning av sina tillståndsvillkor av tillståndsmyndigheten. En uttrycklig bestämmelse om detta skulle klargöra nuläget.

Artikel 9a.2 i ramdirektivet föreskriver att medlemsstaterna efter den femårsperiod som anges ovan ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att teknik- och tjänsteneutralitet tillämpas på alla tillstånd och alla spektrumallokeringar för elektroniska kommunikationstjänster som gällde när direktivet infördes med den nationella lagstiftningen.

Både statsrådets frekvensplan enligt 6 § och Kommunikationsverkets föreskrifter om radiofrekvenser enligt 6 b § kan ändras på det sätt som förutsätts i artikel 9a.2 efter den femåriga övergångsperioden. Det nationella genomförandet av direktivbestämmelserna kräver en sådan ändring.

Genom denna bestämmelse genomförs dessutom artikel 9a.1 i ramdirektivet.

8 a §. Skyldighet att höra parter. Enligt artikel 14.1 i auktorisationsdirektivet ska anmälan om avsikten att företa ändringar i rättigheter, villkor och förfaranden avseende allmänna auktorisationer och nyttjanderätter eller rättigheter att installera faciliteter göras till berörda parter som samtidigt, inbegripet användare, ska få en tillräcklig tidsfrist för att kunna lämna sina synpunkter på de föreslagna ändringarna. Utom i undantagsfall är en sådan tidsfrist minst fyra veckor. Någon skyldighet att höra parter föreligger inte när ändringarna är obetydliga och har överenskommit med innehavaren av rättigheterna eller den allmänna auktorisationen.

Enligt det föreslagna 8 a § 1 mom. ska företrädare för teleföretag och användare av kommunikationstjänster ges tillfälle att framföra sin uppfattning om beviljande av ett radiotillstånd för allmän televerksamhet innan beslutet meddelas. Detta motsvarar den skyldighet att höra parter som anges i 118 § i kommunikationsmarknadslagen. Bestämmel-

sen avses inte vara tillämplig på beviljande av kortvariga radiotillstånd som är av mindre betydelse för marknadens funktion. Sådana radiotillstånd kan vara exempelvis tillstånd för analoga radionät som söks för kortare tid än tre månader. Skyldigheten att höra parter gäller dessutom den föreskrift från Kommunikationsverket som avses i 7 § 2 mom. i radiolagen. Den gäller samfrekvenser för radiosändare som befriats från kravet på tillstånd och användningen av dem (15 Z/2009 M). Enligt den föreslagna paragrafen gäller skyldigheten dessutom också kommunikationsministeriets förordning om användningsplaner för frekvenser som avses i 6 a § och Kommunikationsverkets föreskrift om radiofrekvenser som avses i 6 b §.

I det föreslagna 8 a § 2 mom. sägs det att företrädare för teleföretag och användare av kommunikationstjänster ska ges tillfälle att inom en månad framföra sin uppfattning om ändring av bestämmelser, beslut eller föreskrifter som avses i 1 mom. En tidsfrist på en månad gäller således, men i undantagsfall får avvikelser göras från den tidsfristen. Undantagsfall kan utgöras av att hörandet kan komma att äventyra syftet med ett beslut eller när den fördröjning av ärendets behandling som hörandet medför leder till betydande skada för människors hälsa, allmän säkerhet eller miljön eller om man godkänner ett krav som inte gäller en annan part eller om hörandet av någon annan anledning är uppenbart onödigt. Det kan vara uppenbart onödigt att höra parter i fall där de parter som man tänkt höra redan tidigare har hörts i anknytning till samma ärende.

Om de föreslagna ändringarna är obetydliga och de har överenskommit med innehavaren av radiotillståndet behöver parter inte höras. Ändringarna av rättigheter och skyldigheter anses vara obetydliga när de huvudsakligen är administrativa och inte inverkar på det centrala innehållet i den allmänna auktorisationen eller tillståndet och därmed inte kan ge andra företag motsvarande fördel.

12 §. Återkallande av radiotillstånd och radiofrekvensreservering. Det föreslås en ändring av paragrafhänvisningen i 1 mom. med anledning av att 6 § har ändrats.

28 a §. Utlämnande av uppgifter till myndigheter. Enligt 10.1 i auktorisationsdirekti-

vet ska de nationella regleringsmyndigheterna i enlighet med artikel 11 övervaka och kontrollera att företagen uppfyller de villkor som gäller för den allmänna auktorisationen eller nyttjanderätterna och de särskilda skyldigheter som anges i artikel 6.2. De nationella regleringsmyndigheterna ska ha befogenhet att av företagen kräva de uppgifter de behöver för denna kontrolluppgift.

Skyldigheten enligt den gällande radiolagens 28 § att lämna uppgifter till Kommunikationsverket gäller bara sändarnas och terminalutrustningens egenskaper och uppgifter som behövs för indrivning av avgifter.

Enligt det föreslagna 28 a § 1 mom. är teleföretag på begäran av kommunikationsministeriet eller Kommunikationsverket skyldiga att samla in och att oberoende av affärs- och yrkeshemligheter lämna ut de uppgifter som behövs för tillsynen i fråga om radiolagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Teleföretag måste således lämna ut alla uppgifter som behövs för att se till att bestämmelserna i en allmän auktorisation, såsom i Kommunikationsverkets föreskrift 15 Z/2009 M, eller villkoren i radiotillstånd följs.

Med de uppgifter som avses i paragrafen menas dessutom all den information som är av betydelse för lagfästa tillsynsuppgifter. Informationen kan gälla till exempel teleföretagets ekonomiska läge, företagets ställning på marknaden, företagets prissättning och bokföring eller någon annan omständighet som är viktig med avseende på tillsynen. Med uppgifter avses i paragrafen också handlingar som innehåller information som behövs för tillsynen.

Enligt 2 mom. ska kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket på ett företags begäran uppge vad uppgifterna ska användas till och ange varför uppgifterna begärs. Dessutom styrs förvaltningsmyndigheternas agerande av förvaltningslagen och de allmänna förvaltningsprinciperna, såsom proportionalitetsprincipen och principen om ändamålsbundenhet.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska Kommunikationsverket på begäran lämna kommunikationsministeriet sådana i 1 mom. avsedda uppgifter som verket fått när det fullgjort uppgifter enligt denna lag. Rätten enligt det

momentet att lämna ut uppgifter är inte mer omfattande än kommunikationsministeriets rätt enligt 1 mom. att oberoende av affärs- och yrkeshemligheter få de uppgifter som behövs för tillsynen.

Teleföretag har alltid rätt att få veta vad uppgifter som de lämnar ut ska användas till. Detta innebär att ett teleföretag har rätt att få veta om Kommunikationsverket till kommunikationsministeriet vidarebefordrar uppgifter som företaget gett verket. Myndighetens verksamhet styrs dessutom av förvaltningslagen och offentlighetslagen, vars bestämmelser om handlingars offentlighet och parterers rätt till information också är tillämpliga på skyldigheten att lämna ut uppgifter enligt denna paragraf.

Genom denna bestämmelse genomförs både den nämnda artikel 10.1 i auktorisationsdirektivet och artikel 5.1 i ramdirektivet.

36 §. Tvångsmedel. I den gällande radiolagens 36 § finns bestämmelser om de tvångsmedel som Kommunikationsverket får använda. Enligt artikel 10.6 i auktorisationsdirektivet får en myndighet vidta brådskande provisoriska åtgärder innan den fattar ett slutligt beslut, om den har bevis för att uppfyllandet av villkoren för den allmänna auktorisationen eller nyttjanderätterna brister och det utgör ett direkt och allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsa, eller kommer att orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för andra leverantörer eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller andra användare av radiospektrumet.

Enligt det föreslagna 36 § 3 mom. får Kommunikationsverket besluta om behövliga temporära åtgärder i de nämnda fall som räknas upp i artikel 10.6 i auktorisationsdirektivet. I enlighet med direktivet får en sådan temporär åtgärd gälla i högst tre månader. Kommunikationsverket får emellertid utsträcka dem till att gälla under ytterligare en period om högst tre månader om felet eller försummelsen inte har avhjälpats inom tidsfristen.

Som temporär åtgärd kan Kommunikationsverket till exempel avbryta verksamhet som orsakar fara eller allvarlig skada. I paragrafen nämns också möjligheten att begränsa

användningen av frekvenser. Om användningen av frekvenser orsakar allvarliga störningar i kommunikationsnätens funktion ska Kommunikationsverket som en temporär åtgärd till exempel kunna införa begränsningar i fråga om var och när frekvenserna får användas. I det sistnämnda fallet kan användningen begränsas så att de får användas bara nattetid.

Dessutom får Kommunikationsverket enligt 12 § 1 mom. 1 punkten helt eller delvis återkalla radiotillstånd eller radiofrekvensreserveringar, om tillståndshavaren trots åtgärder enligt 36 § på ett med avseende på störningsfri radiokommunikation väsentligt sätt gör sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av radiolagen eller de bestämmelser, föreskrifter eller tillståndsvillkor som utfärdats med stöd av den. Enligt 1 mom. 3 punkten kan verket återkalla tillståndet eller frekvensreserveringen, om tillståndshavaren inte använder de radiofrekvenser som anvisats i tillståndet eller inte börjar använda dem inom den rimliga tidsfrist som Kommunikationsverket uppställt. Enligt 4 punkten i samma moment kan tillståndet eller reserveringen återkallas helt eller delvis också om en radiosändare på grund av sina tekniska egenskaper använder radiofrekvenserna på ett oöndamålsenligt sätt.

I fråga om vite, hot om avbrytande och hot om tvångsutförande gäller enligt det föreslagna 4 mom. vad som bestäms i viteslagen. Enligt den gällande radiolagens 36 § 2 mom. kan Kommunikationsverket förena en förpliktelse enligt 1 mom. med vite eller med hot om att verksamheten avbryts, om detta är nödvändigt på grund av felets eller försummelsens skadlighet.

I praktiken kan exempelvis vilken förpliktelse som helst som teleföretag har enligt 2 kap. förenas med vite, om företaget låter bli att fullgöra en förpliktelse det ålagts. Vitet kan gälla även andra företag på kommunikationsmarknaden än teleföretag, om företaget låter bli att fullgöra en förpliktelse det ålagts enligt denna lag.

Hot om tvångsutförande föreläggs enligt 14 § i viteslagen genom att parten åläggs att uppfylla huvudförpliktelsen vid äventyr att det som han har lämnat ogjort utförs på hans bekostnad. Hot om avbrytande föreläggs ge-

nom att parten åläggs att uppfylla huvudförpliktelsen vid äventyr att ett arbete eller någon annan verksamhet avbryts eller användningen av en anordning eller av någon annan sak förhindras. Avbrytande av en verksamhet kan i praktiken bli aktuellt bara under exceptionella omständigheter.

Enligt 22 § i viteslagen ska en part innan vite föreläggs eller döms ut och innan hot om tvångsutförande eller avbrytande föreläggs eller beslut fattas om verkställighet av hotet ges tillfälle att lämna förklaring i ärendet enligt 34 § förvaltningslagen.

1.3 Lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation

7 §. Registrering på användarens terminalutrustning av uppgifter om användning av tjänster och användning av dessa uppgifter. I det föreslagna 1 mom. föreslås en bestämmelse om att cookies eller andra data som beskriver användningen av en tjänst endast får registreras och användas om användaren har gett sitt samtycke till det. Enligt det gällande 7 § 1 mom. är registrering av cookies och andra uppgifter om användningen av tjänster samt användningen av dessa uppgifter tillåten om användaren ges möjlighet att förbjuda det.

Någon kan ha intresse av att registrera uppgifter om användaren eller dennes agerande i användarens kommunikationsapparat eller att genom kommunikationsnäten komma åt data om användaren, som registrerats tidigare för olika syften. Dessa syften varierar mellan lagliga cookies som stödjer användning av tjänsten till försök att olagligt tränga in på privatlivets område. Det är angeläget att användaren tydligt underrättas om att han står i beråd att vidta åtgärder som kan leda till att uppgifter registreras eller används. Att ge begripliga och fullständiga upplysningar om vilka uppgifter som registreras och vad de används till är viktigt för att förtroendet för informationssamhällets tjänster ska förstärkas. På så sätt främjas anlitandet av tjänsterna.

Att lämna uppgifter och neka till registrering ska genomföras så kundvänligt som möjligt. Användaren kan således ge sitt sam-

tycke t.ex. genom inställningarna i webbläsaren eller annan programvara.

Den som tillhandahåller tjänsten behöver enligt 2 mom. inte informera användaren eller be om dennes samtycke om den tekniska registreringen eller användning av uppgifterna är en nödvändig förutsättning för att uppgifterna ska kunna förmedlas i kommunikationsnätet eller om det är nödvändigt för att tjänsteleverantören ska kunna tillhandahålla en tjänst som beställaren eller användaren uttryckligen har bett om.

I praktiken används t.ex. cookies i ett flertal av informationssamhällets tjänster för att garantera att tjänsten är trygg, effektiv och användarvänlig. Sådana cookies är nödvändiga och kräver således inte att tjänsteleverantören särskilt underrättar användaren eller ber om dennes samtycke. Det är klart att information om cookies och användningen av dem och om möjligheten att i webbläsaren förbjuda användning av cookies är tillåtet och även tillrådligt med avseende på förbättring av tillförlitligheten hos informations-samhällets tjänster.

Bestämmelser om informationsskyldighet som gäller bildande av personregister ingår i 6 kap. i personuppgiftslagen.

Det föreslagna 3 mom. motsvarar 3 mom. i den gällande lagen.

I artikel 5 om cookies i direktivet om ändring av direktivet om integritet och elektronisk kommunikation och dess inledningssats tas också ställning till program för registrering av data som inte laddas ner genom kommunikationsnäten utan sparas på andra datalagringsmedier såsom cd eller USB-minnen. I artikelns inledningssats konstateras att spionprogramvara som i hemlighet övervakar användarens handlingar eller underminerar driften för användarens terminalutrustning på uppdrag av en tredje part utgör ett allvarligt hot mot användarnas integritet. En hög och likvärdig skyddsnivå för användarnas privata sfär måste garanteras oavsett hur denna programvara installeras.

Det bör observeras att även om lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation inte innehåller någon bestämmelse om situationer som den ovan nämnda, ska olovligt brukande av data eller datakapacitet som överskrider tröskeln för olovligt brukande

enligt kap. 28 7–9 § i strafflagen bestraffas som olovligt brukande. I kapitlets 7 § föreskrivs att olovligt bruk av någon annans lösä eendom eller fasta maskin eller anordning är straffbart. I kapitlets 8 § föreskrivs att grovt olovligt brukande är straffbart. Grovt olovligt bruk aktualiseras om det med bruket eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning eller den drabbade, med beaktande av hans förhållanden, åsamkas synnerligen kännbar skada eller olägenhet, och det olovliga brukandet även bedömt som en helhet är grovt. I kapitlets 9 § föreskrivs om straff för lindrigt olovligt brukande. Det gäller gärningar där det olovliga brukandet bedömt som en helhet är ringa, med beaktande av att brottet inte är ägnat att orsaka skada eller men som är av betydelse, eller med hänsyn till andra omständigheter vid brottet. Påföljden vid dessa brott är minst böter eller högst två år fängelse.

I 34 kap. 9 a § i strafflagen föreskrivs om orsakande av fara för informationsbehandling. Till straff döms den som för att orsaka olägenhet eller skada för informationsbehandling eller för ett informations- eller kommunikationssystemets funktion eller säkerhet för in i landet, tillverkar, säljer eller annars sprider eller ställer till förfogande sådana apparater, datorprogram eller programinstruktioner som har skapats eller anpassats för att äventyra eller skada informationsbehandling eller ett informations- eller kommunikationssystemets funktion eller för att bryta eller avkoda det tekniska skyddet vid elektronisk kommunikation eller skyddet för ett informationssystem. Straffbart är också att sprida eller ställa till förfogande andra persons lösenord eller åtkomstkoder eller andra motsvarande uppgifter om informationssystem, eller att sprida eller ställa till förfogande anvisningar för tillverkning av datorprogram eller programinstruktioner. Straffet kan i dessa fall vara minst böter och högst två år fängelse.

Också bestämmelsen i 24 § i personuppgiftslagen om den registrerades rättigheter att få upplysningar då personuppgifter om honom samlas in samt personregisterbrott enligt 38 kap. 9 § i strafflagen, som sanktionerar hantering av personuppgifter i strid mot personuppgiftslagen kan aktualiseras i fall som

gäller registrering av cookies och andra uppgifter om användningen av tjänster i andra medier än kommunikationsnät.

På grund av de ovan nämnda, redan nu talrika relevanta bestämmelserna bör användarna vid registrering av cookies och andra uppgifter om användningen av tjänster i andra medier än kommunikationsnät ges begripliga och fullständiga upplysningar om syftet med registreringen och användningen.

Genom förslaget verkställs den ändrade 3 punkten i artikel 5 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation. Ändringen i artikeln antas inte vara avsedd att medföra andra betydelsemässigt stora förändringar än att också programvara som inte laddas ner genom kommunikationsnät kommer att ingå i tillämpningsområdet för direktivets reglering av cookies.

21 §. Dataskyddsanmälningar till Kommunikationsverket. I den föreslagna paragrafen samlas anmälningar till Kommunikationsverket som en separat helhet. Samtidigt föreslås lagen bli kompletterad med en ny 21 a §, där teleföretagens skyldighet att informera beställare och användare samlas.

Det föreslagna 1 mom. motsvarar den gällande lagens 21 § 2 mom. som gäller teleföretagens skyldighet att informera Kommunikationsverket om kränkningar av dataskyddet och dataskyddshot. Det föreslås att skyldigheten att informera om avsevärda fel i eller störningar av tjänsterna ska bli struken ur bestämmelsen, eftersom motsvarande bestämmelse redan finns i 128 § 2 mom. i kommunikationsmarknadslagen. I 128 § i kommunikationsmarknadslagen föreslås ett nytt 3 mom. som preciserar skyldigheten att informera så att Kommunikationsverket utöver avsevärda fel i eller störningar av tjänsterna också ska underrättas om vilka åtgärder som vidtas för att felen och störningarna inte ska kunna upprepas.

Enligt det föreslagna 1 mom. ska teleföretagen utan onödigt dröjsmål informera Kommunikationsverket om betydande kränkningar av dataskyddet för nät- och kommunikationstjänster och om sådana mot dessa tjänster riktade dataskyddshot som teleföretagen har kännedom om. Samtidigt ska företaget informera om följderna av kränkningen och om åtgärder för att försöka för-

hindra en upprepning av sådana kränkningar av dataskyddet och hot om kränkningar.

I den ändrade artikel 4.3 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation konstateras att vid ett personuppgiftsbrott ska leverantören av de allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänsterna utan onödigt dröjsmål anmäla personuppgiftsbrottet till den behöriga nationella myndigheten. Den gällande lagens 21 § förutsätter att teleföretagen anmäler alla kränkningar av dataskyddet till Kommunikationsverket. Hit hör också kränkningar som gäller personuppgifter. Den föreslagna bestämmelsen föreslås bli preciserad med att anmälan ska ges utan onödigt dröjsmål.

Bestämmelsen motsvarar också artikel 13 a.3 i ramdirektivet, men bestämmelsen i direktivet ändrar inte i sak den gällande bestämmelsen.

Om Kommunikationsverket anser att det är förenligt med allmänt intresse att informera om en dataskyddskränkning enligt 1 mom. kan det enligt det föreslagna 2 mom. ålägga teleföretaget att informera om saken. Genom bestämmelsen verkställs punkt 3 i ramdirektivet.

Enligt det föreslagna 3 mom. kan Kommunikationsverket meddela närmare föreskrifter om innehållet i och utformningen av anmälningar som avses i 1 och 2 mom. samt om hur de ska ges in till Kommunikationsverket. Förslaget motsvarar 21 § 4 mom. i den gällande lagen.

21 a §. Dataskyddsanmälningar till abonnenter och användare. I den föreslagna nya 21 a § samlas bestämmelser enligt vilka teleföretaget är skyldigt att informera abonnenter eller användare om kränkningar av dataskyddet och dataskyddshot.

Det föreslagna 1 mom. motsvarar 21 § 1 mom. i den gällande lagen. Bestämmelsen föreslås bli kompletterad med skyldigheten att informera också om faktiska kränkningar av dataskyddet och inte bara hot om sådana. Bestämmelsen har också genomgått vissa lagstiftningstekniska ändringar.

Ett teleföretag och en tillhandahållare av mervärdestjänster ska enligt den föreslagna bestämmelsen utan dröjsmål informera abonnenterna eller användarna om t.ex. kränkning av dataskyddet som äventyrar konfidentiali-

teten i fråga om abonnentens eller användarens personuppgifter. Sådana dataskyddshot eller kränkningar av dataskyddet kan också vara händelser som äventyrar eller kan äventyra abonnentens eller användarens kommunikationsmöjligheter. Samtidigt ska det anges var abonnenten eller användaren kan få ytterligare upplysningar.

Informationsskyldigheten som avses i paragrafen gäller endast kränkningar av dataskyddet inom elektronisk kommunikation.

En kränkning kan anses inverka skadligt på en abonnents eller användares uppgifter och integritet om den inbegriper t.ex. användning av falsk identitet eller skada för ryktet i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga kommunikationstjänster. Informationen ska innehålla uppgifter om åtgärder som tillhandahållaren av tjänsten har vidtagit för att reda ut kränkningen samt rekommendationer till abonnenterna eller de personer som har påverkats av kränkningen.

Ett teleföretag och en tillhandahållare av mervärdestjänster ska enligt det föreslagna 2 mom. bevaka uppgifterna om informationen. Kommunikationsverkets uppgift är att övervaka att bestämmelserna om dataskydd i lagen blir iakttagna. Därför bör Kommunikationsverket ha heltäckande uppgifter om säkerhetsrelaterade farosituationer som har lett till äventyrande av individuella personuppgifter. Genom katalogisering av informationen förbättras Kommunikationsverket möjligheter att övervaka och att utvärdera situationer i efterskott.

Genom det föreslagna 2 mom. verkställs andra stycket i den nya artikel 4.4 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation.

I det föreslagna 3 mom. föreskrivs att när ett teleföretag har avvärjt en betydande, mot dess tjänster riktad dataskyddskränkning eller ett hot om en sådan kränkning ska det på ett ändamålsenligt sätt informera om vilka åtgärder som vidtagits och om eventuella effekter på användningen av tjänsterna. I bestämmelsen har endast för konsekvensens skull strukits information om störning och bestämmelsen har flyttats till 128 § 4 mom. i kommunikationsmarknadslagen. Bestämmelsen motsvarar i övrigt den gällande lagens 21 § 3 mom.

I det föreslagna 4 mom. ges Kommunikationsverket rätt att meddela närmare föreskrifter om innehållet i och utformningen av anmälningar enligt 1 mom. och information enligt 3 mom. samt om hur uppgifter om anmälningarna som avses i 2 mom. ska bevaras. Dessutom kan Kommunikationsverket ge föreskrifter om hur verket ska upplysas om anmälningar enligt 1 och 2 mom. samt information enligt 3 mom. Kommunikationsverket kan t.ex. definiera de förhållanden under vilka anmälning inte behöver göras. Det kan t.ex. gälla en situation där Kommunikationsverket redan i en dataskyddsanmälning har fått tillräckligt med information om att uppgifterna är vederbörligen skyddade. Kommunikationsverket kan i så fall i sin bedömning beakta förhållandena kring kränkningarna såsom huruvida personuppgifter har skyddats med adekvata tekniska skyddsmedel. Adekvat skydd av personuppgifter minskar väsentligt sannolikheten för bruk av falsk identitet eller annat missbruk. Kommunikationsverket kan också i sin föreskrift beakta en situation där en tidig anmälan kan försvåra utredningen av kränkningar av dataskyddet.

21 b §. Säkerhetsinspektion. Kommunikationsverket har enligt paragrafens 1 mom. rätt att utföra en säkerhetsinspektion på ett teleföretag i syfte att övervaka förpliktelseerna enligt detta kapitel.

Kommunikationsverket har redan enligt 124 § i kommunikationsmarknadslagen rätt att göra tekniska inspektioner i teleföretag. I praktiken har kommunikationsverket redan vid tekniska inspektioner för utförande av sin uppgift att övervaka dataskyddet begärt uppgifter av teleföretagen om hur teleföretagen har genomfört sina lagstadgade skyldigheter. Genom bestämmelsen ges verket en uttrycklig behörighet att inspektera dataskyddet.

Enligt det föreslagna 2 mom. får Kommunikationsverket låta en oberoende expert utföra en säkerhetsinspektion. Med en oberoende aktör avses en aktör som är oberoende i ekonomiskt och övrigt hänseende av det inspekterade teleföretaget eller dess konkurrenter.

Det är också uppenbart att straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på experten då denne utför ett uppdrag som åligger Kommunika-

tionsverket. Enligt 40 kap. 5 § i strafflagen är brott mot tjänsthemlighet straffbart. I bestämmelsen föreskrivs att om en tjänsteman uppsåtligen under den tid anställningen varar eller därefter obehörigen röjer en handling eller uppgift som är sekretessbelagd enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) eller enligt någon annan lag eller som enligt lag inte får yppas, eller utnyttjar en sådan handling eller uppgift till sin egen nytta eller till nytta eller skada för någon annan, ska tjänstemannen, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans, för brott mot tjänsthemlighet dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Bestämmelser om skadeståndsansvar ingår i skadeståndslagen (412/1974). I 3 kap. i skadeståndslagen föreskrivs om arbetsgivares och offentligt samfunds skadeståndsansvar, och i 4 kap om arbetstagares och tjänstemans skadeståndsansvar.

Enligt det föreslagna 3 mom. har Kommunikationsverket och de som handlar på uppdrag av verket rätt att i samband med säkerhetsinspektioner få tillträde till teleföretagets utrustningsutrymmen och övriga lokaler och att för granskning få de handlingar som behövs för övervakningsuppgiften. Kommunikationsverket har enligt lagens 9 kap. 33 § rätt att få uppgifter som är nödvändiga för lagövervakningen. Den föreslagna bestämmelsen innebär främst ett konstaterande av en redan i praktiken rådande situation, att Kommunikationsverket utför inspektion i utrustningsutrymmena till teleföretag eller aktörer som handlar på uppdrag av verket och att också en dataskyddsinspektör som handlar på uppdrag av Kommunikationsverket ska ha tillträde till utrymmena och tillgång till behövliga uppgifter för att utföra skyddsinspektionen. Med behövliga uppgifter avses uppgifter med hjälp av vilka Kommunikationsverket kan bedöma nätens eller tjänsternas skyddsnivå.

Enligt det föreslagna 4 mom. får säkerhetsinspektioner inte förrättas i lokaler som omfattas av hemfriden. Bestämmelsen preciserar inspektionsrätten på ett sådant sätt som förutsätts i bestämmelsen om hemfrid i grundlagen. Med hemfrid avses i bestämmelsen uttryckligen begreppet statsrättsliga definition.

Tillämpningsområdet för bestämmelsen omfattar inte t.ex. lokaler som avses i 24 kap. 3 § i strafflagen, vilken gäller brott mot offentlig frid, och som inspektionsrätten uttryckligen gäller.

Enligt det föreslagna 5 mom. täcks kostnaderna för säkerhetsinspektionerna med dataskyddsavgifter enligt 10 kap. I lagens 38 § konstateras att de dataskyddsavgifter som tas ut hos teleföretagen ska motsvara de totala kostnader som Kommunikationsverket orsakas av utförandet av de uppgifter som i denna lag föreskrivs för verket i fråga om teleföretagen. Också säkerhetsinspektioner som utförs för Kommunikationsverkets räkning av oberoende experter täcks genom dataskyddsavgiften.

Genom den föreslagna paragrafen verkställs artikel 13 b.2 b i ramdirektivet.

28 §. Identifiering av direktmarknadsföring. Paragrafens 2 mom. föreslås bli kompletterad med en ny 3 punkt. I 2 kap. i konsumentskyddslagen föreskrivs om Marknadsföring samt förfaranden i kundrelationer. Det är uppenbart att bl.a. bestämmelserna i 2 kap. i konsumentskyddslagen ska iakttas vid direktmarknadsföring. Syftet med den föreslagna 3 punkten är att det också är förbjudet att skicka sådan för direktmarknadsföring avsedd elektronisk post och sådana text-, tal-, röst- och bildmeddelanden där mottagaren uppmanas besöka webbsidor som strider mot 2 kap. i konsumentskyddslagen.

Enligt den föreslagna 4 punkten är det förbjudet att skicka sådan för direktmarknadsföring avsedd elektronisk post och sådana text-, tal-, röst- och bildmeddelanden där mottagaren uppmanas besöka webbsidor som avses ovan i punkt 3.

Det kan gälla en enskild länk som ingår i ett meddelande och som leder konsumenten till en vilseledande webbsidor, eller också ett meddelande med flera länkar. Således blir det förbjudet att i marknadsföringssyfte skicka ut t.ex. samlingsmeddelanden där ens en länk leder till en webbsida som avses i 3 punkten.

Enligt lagens 32 § 1 mom. 4 punkt övervakas tillämpningen av bestämmelserna i lagens 7 kap. av dataombudsmannen. Följaktligen bör dataombudsmannen och konsumentombudsmannen bedriva ett ändamålsen-

ligt inbördes samarbete vid övervakningen av dessa bestämmelser om direktmarknadsföring.

Genom det föreslagna tillägget verkställs artikel 13.4 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation.

31 §. Kommunikationsverkets uppgifter. Kommunikationsverkets uppgift är att samla uppgifter om betydande fel och störningar i nättjänster, kommunikationstjänster och mervärdestjänster. I praktiken ska Kommunikationsverket samla sådana uppgifter på grund av den nya 128 § 5 mom. som föreslås i kommunikationsmarknadslagen. Paragrafen föreslås bli kompletterad med en ny 5 punkt enligt vilken Kommunikationsverket ytterligare får uppgiften att årligen sända kommissionen och Europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet en sammanfattande rapport. Rapporten består av informationen enligt 21 §.

Genom det föreslagna tillägget verkställs artikel 13 a.3 i ramdirektivet.

Till Kommunikationsverkets uppgifter fogas också en ny punkt 6. Kommunikationsverket ska underrätta kommissionen om sådant samarbete med en annan medlemsstat i Europeiska unionen som leder till enhetliga övervakningsåtgärder i fråga om dataskyddet för gränsöverskridande kommunikationstjänster mellan medlemsstaterna, när åtgärderna kan inverka på den inre marknadens funktionssätt.

Att verkställa och övervaka bestämmelserna i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation kan förutsätta samarbete mellan nationella regleringsmyndigheter i två eller flera medlemsstater. Regleringsmyndigheterna kan vidta åtgärder för att säkerställa ett effektivt gränsöverskridande samarbete vid övervakningen av verkställandet av de nationella lagarna och för att skapa enhetliga förutsättningar för att tillhandahålla tjänster som inbegriper dataöverföring över nationsgränser. I så fall ska Kommunikationsverket enligt bestämmelsen underrätta kommissionen om samarbetet. Kommissionen kan efter att ha kontrollerat uppgifterna och hört ENISA och den dataskyddsarbetsgrupp som inrättats genom artikel 29 i direktiv 95/46/EG ge anmärkningar eller rekommendationer i fråga om åtgärder-

na särskilt för att säkerställa att de planerade åtgärderna inte inverkar menligt på den inre marknadens verksamhet.

Genom det föreslagna tillägget verkställs artikel 15 a.4 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation.

42 §. Straffbestämmelser. I det föreslagna 42 § 2 mom. ändras momenthänvisningen i punkt 4 om anmälningsskyldighet enligt 21 § 2 mom. till att gälla anmälningsskyldighet enligt 21 § 1 mom. Bestämmelsen ändras inte till innehållet.

1.4 Lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden

6 §. Anhängiggörande av ärenden som gäller kommunikationstjänster. Enligt lagens 6 § ska ett ärende som behandlas med stöd av kommunikationsmarknadslagen anhängiggöras vid marknadsdomstolen på ansökan av det teleföretag som Kommunikationsverkets förbud avser. I 2 mom. föreskrivs ytterligare att ett ärende om utdömande av vite i anslutning till ett förbud som utfärdats av Kommunikationsverket anhängiggörs på ansökan av Kommunikationsverket.

Det föreslås att 1 mom. ändras så att ärendet också kan anhängiggöras av ett teleföretag som är föremål för beslut av konsumentombudsmannen eller på ansökan av en tjänsteleverantör vars tjänst har blivit avstängd för användarna. Syftet med tillägget är att säkerställa ett tillräckligt rättsskydd för företag eller tjänsteleverantörer som är föremål för åläggande enligt den föreslagna 121 b §. Enligt det föreslagna 121 b § 4 mom. kan beslut om stängande av ett nummer eller en tjänst föras till marknadsdomstolen.

Det föreslås att 6 § 2 mom. ändras så att ett ärende som gäller utdömande av vite i anslutning till ett beslut av konsumentombudsmannen anhängiggörs på ansökan av konsumentombudsmannen. Tillägget ska säkerställa att beslut av konsumentombudsmannen med stöd av 121 b § i kommunikationsmarknadslagen blir effektivt tillämpade. Konsumentombudsmannen kan med stöd av paragrafen utfärda ett beslut förenat med vite, genom vilket teleföretaget åläggs att omedelbart stänga numret eller på annat sätt förhind-

ra användning av tjänsten samt innehålla och återbetala de medel som inlutit för tjänsten.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 april 2011.

3 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

3.1 Förhållande till grundlagen

Inledning

I propositionen föreslås ändring av kommunikationsmarknadslagen, lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar samt lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation. Vissa av de föreslagna bestämmelserna måste granskas också med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna enligt grundlagen.

Bestämmelserna om funktionell separation för företag och om förbud mot verksamhet är relevanta med avseende på näringsfriheten enligt 18 § i grundlagen. Också behörigheten för Kommunikationsverket att förbjuda eller kräva senareläggning av tillhandahållandet av en tjänst eller en uppsättning tjänster bör anses relevant med avseende på näringsfriheten.

Bestämmelserna om skyldighet att överlåta nyttjanderätt och om funktionell separation för företag måste granskas med avseende på egendomsskyddet enligt 15 § i grundlagen.

Dessutom bör en retroaktiv tillämpning av 70 a § om längden på avtal om kommunikationstjänster samt 51 § om nummerportabilitet granskas med tanke på avtalsförhållandenas beständighet.

Den föreslagna 121 b § som hänför sig till stängning av nummer eller förhindrande av tjänst måste granskas särskilt med avseende på näringsfriheten enligt 18 § 1 mom. i grundlagen men också med avseende på egendomsskyddet enligt 15 § och yttrandefriheten enligt 12 §.

Näringsfrihet

Enligt 18 § i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har behandlat frågor som gäller näringsfrihet bl.a. i utlåtandena GrUU 47/1996 rd (telemarknadslagen), GrUU 19/1998 rd (lag om televisions- och radioverksamhet), GrUU 28/2001 rd (lag om privata säkerhetstjänster), GrUU 61/2002 rd (kommunikationsmarknadslagen) samt GrUU 67/2002 rd (lag om finansinspektionen).

Utskottet har i sin utlåtandepraxis konstaterat att näringsfriheten inte får begränsas utan synnerligen giltig orsak. Som sådana orsaker kan betraktas t.ex. skydd av personers hälsa och säkerhet eller andra viktiga och starka samhälleliga intressen. Begränsningarna ska framkomma på lagnivå, eftersom det är frågan om begränsande av en grundrättighet.

I 123 § i kommunikationsmarknadslagen föreskrivs om förbud mot verksamhet. Kommunikationsverket kan förbjuda ett teleföretag att utöva verksamhet om teleföretaget trots påföljder som avses i 121 och 122 § allvarligt och på ett väsentligt sätt bryter mot eller försummar att iaktta bestämmelserna i denna lag eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den och trots uppmaning inte inom en skäligen tid av minst en månad rättar sitt förfarande. Kommunikationsverket kan förbjuda verksamheten helt eller delvis.

För verkställande av artikel 10.3 i auktorisationsdirektivet föreskrivs i 123 § 4 mom. i kommunikationsmarknadslagen om Kommunikationsverkets behörighet att förbjuda eller kräva senareläggning av tillhandahållandet av en tjänst eller en uppsättning tjänster som skulle medföra en avsevärd snedvridning av konkurrensen. Förbudet får endast utfärdas på viss tid. Förbud eller senareläggning är således möjligt endast tills Kommunikationsverket har utfört en analys enligt lagens 17 § av parti- och detaljmarknader som definierats som relevanta för att klarlägga konkurrensläget, och på grundval av analysen enligt de lagstadgade förutsättningarna fastställt bestämt att företaget har ett betydande marknadsinflytande.

Kommunikationsverket kan förbjuda eller kräva senareläggning av tillhandahållandet av en tjänst eller en uppsättning tjänster en-

dast om det medför en avsevärd snedvridning av konkurrensen. Begränsningens tidsbundenhet är relevant för utfallet av proportionalitetskravet. Dessutom är begränsningen till sina verkningar lindrigare för näringsidkaren än den lagstadgade möjligheten för Kommunikationsverket att förbjuda verksamheten helt eller delvis.

Enligt förslagets 121 b § 1 ska konsumentombudsmannen få behörighet att ålägga teleföretaget att stänga av numret till en kommunikationstjänst eller att på annat sätt förhindra användningen av tjänsten i en situation där ekonomisk vinning eftersträvas.

Behörigheten baserar sig på en uttrycklig exakt avgränsad lagbestämmelse och förhindrandet av tjänsten kräver mycket tung vägande skäl. Det är angeläget i samhällshänseende att de som använder kommunikationstjänster inte kan faktureras för avgifter som uppstår till följd av lagstridig verksamhet. Syftet med begränsningarna är därför att förbättra användarnas rättigheter genom att ingripa i uppenbart lagstridig verksamhet. Myndighetsåtgärden ska skydda användarnas grundlagsbaserade egendomsskydd.

Bestämmelsen föreslås uppfylla kravet på specifikation och exakt avgränsning med avseende på begränsning av näringsfriheten så att åläggandet att stänga av ett nummer eller en tjänst ska begränsas enbart till verksamhet som uppenbart syftar till att nå orättmätig ekonomisk vinning genom att ge ur användarens synvinkel betydande osann eller vilseledande information om tjänsten eller användningen av den. Uppfyllelsen av dessa förutsättningar kan bedömas i ljuset av skyldigheter som påförs näringsidkare i annan lagstiftning. Bestämmelsen ger inte möjligheter att ingripa mer i teleföretagets eller tjänsteleverantörens verksamhet än vad som är nödvändigt för att skydda användarna. Företaget resp. tjänsteleverantören förfogar också över tillräckliga rättsmedel och möjligheter att få saken prövad av marknadsdomstolen.

Den föreslagna regleringen bör inte på de ovan anförda grunderna anses problematisk med avseende på grundlagen.

Egendomsskydd

Propositionens 36 a § om skyldighet att överlåta andra nyttjanderätter är relevant med avseende på egendomsskyddet enligt grundlagen.

Kommunikationsverket kan enligt 36 a § ålägga ett teleföretag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att till teleföretag överlåta någon annan sådan nyttjanderätt till ett kommunikationsnät, en kommunikationstjänst eller en tillhörande facilitet som kan anses skälig och som kan jämföras med en nyttjanderätt som avses i 23–32, 34 och 36 §. Ändringen innebär att Kommunikationsverket i fortsättningen också kan ålägga företag med betydande marknadsinflytande överlåtelseskyldigheter som gäller stödtjänster med nära anknytning till utbudet av kommunikationstjänster. Förslagets syfte är att verkställa de nya underpunkterna i artikel 12.1 i tillträdesdirektivet samt artikel 2 i ramdirektivet.

Paragrafen har formulerats så teknikneutralt som möjligt på grund av att kommissionen i sina officiella anmärkningar till Finland upprepade gånger har konstaterat att förteckningen i artikel 12 ska förstås som exempel. En uttömmande förteckning skulle inte fullt ut ta hänsyn till den elektroniska kommunikationens komplexitet och teknikens fortlöpande utveckling.

Enligt 15 § i grundlagen är vars och ens egendom tryggad. Grundlagsutskottet har i sin tidigare utlåtandepraxis behandlat frågan bl.a. i utlåtandena GrUU 1/1996 rd (ändring av telelagen), GrUU 47/1996 rd (telemarknadslagen), GrUU 34/2000 rd och GrUU 5/2001 rd (ändring av telemarknadslagen), GrUU 8/2002 rd (ändring av lagstiftningen om kommunikationsmarknaden) samt GrUU 61/2002 rd, GrUU 32/2004 rd och GrUU 45/2005 rd (kommunikationsmarknadslagen).

Utskottet har i sin utlåtandepraxis konstaterat bl.a. att det är fråga om särskild egendom, som bara används för en viss typ av verksamhet och förpliktelser i samband med den. Utskottet har ansett att förpliktelserna till sin karaktär är lämpliga med tanke på egendomens speciella art. (GrUU 4/2000 rd).

Grundlagsutskottet har behandlat skyldigheten att överlåta nyttjanderätt enligt lagens 36 a § i sitt utlåtande GrUU 10/2007 rd. Re-

gleringsobjektets särskilda karaktär, den komplicerade tekniken och den internationella miljö där teleföretag med betydande marknadsinflytande opererar hör till de faktorer som inverkar på bedömningen av om bestämmelserna är exakta och noga avgränsade. Företag av denna typ måste bereda sig bl.a. på att EU kommer att kräva ändringar i den nationella lagstiftningen. Enligt utskottets mening anger 18 och 36 a § i lagförslag 1 ganska noggrant vilka kriterier som gäller för överlåtelseskyldighet. Dessutom kopplas som skälig betraktad överlåtelse av annan nyttjanderätt ihop med nyttjanderätter som avses i lagens 23–32 och 34–36 §. Detta sätter, menar utskottet, spärren för godtyckliga och överraskande skyldigheter. Utskottet bedömer att regleringen följaktligen uppfyller kravet på exakthet och noga avgränsning.

Grundlagsutskottet har granskat skyldigheten enligt 36 a § också med avseende på kravet på proportionalitet. I lagens 18 § 1 mom. står det att skyldigheterna ska stå i rätt proportion till det mål som eftersträvas. I lagens 36 a § föreskrivs det att skyldigheten gäller en skälig nyttjanderätt. Skäligheten måste bedömas ur två synvinklar, den överlåtelseskyldiges och det teleföretags som bett om överlåtelsen. Den sammantagna bedömningen påverkas också av de garantier för det överlåtande teleföretagets eget bruk och rimliga framtida behov som ges i 38 § samt den skäliga ersättning enligt 84 § för överlåtelsen som bl.a. innefattar skälig avkastning på kapitalet. Utskottet menar att bestämmelserna uppfyller kraven på proportionalitet och tar hänsyn till egendomsskyddet i grundlagens 15 § på behörigt sätt (GrUU 10/2007 rd, s.2.).

På ovan anförda grunder är den föreslagna 36 a § skälig och uppfyller kraven på såväl precision och exakt avgränsning som proportionalitet. Regleringen i den föreslagna 36 a § anses således inte vara problematisk med avseende på grundlagen.

Enligt 89 a § i lagförslaget kan Kommunikationsverket ålägga ett teleföretag att separera en funktionell helhet från teleföretagets övriga verksamhet i vissa exceptionella situationer där de förutsättningar som definieras i lagen blir uppfyllda och om kommissionen

godkänner åläggandet för ett visst företag med betydande marknadsinflytande.

Syftet är att verkställa den nya artikel 13 a i tillträdesdirektivet. Beslutet om skyldighet till funktionell separation baserar sig på starka samhällsintressen. Syftet med åläggandet är att trygga konkurrensen på marknaden. Funktionell separation handlar om en korrigerande åtgärd i förhållanden där det på marknaden finns betydande och bestående marknadsstörningar som man inte har lyckats korrigera genom åtgärder enligt 18 § 2 mom.

Tröskeln för att tillämpa skyldighet är relativt högt ställd. Bestämmelsen förutsätter att ett marknadsmisslyckande är både betydande och bestående. Dessutom kan en skyldighet åläggas endast om det redan har gjorts resultatlösa försök att undanröja ett marknadsmisslyckande med hjälp andra skyldigheter att överlåta nyttjanderätt enligt 18 § 2 mom. Redan vid dessa ålägganden ska det som nämns i 18 § 1 mom. iakttas fullt ut.

Regleringen kan påvisas basera sig på ett tungt vägande samhälleligt behov som är godtagbart när det gäller att begränsa en grundläggande rättighet. Beslutet kan nämligen fattas bara om betydande och kvarstående störningar har observerats på webbtjänstens marknad. Den föreslagna bestämmelsen är på ovan anförda grunder nödvändig och grundar sig på lagens exakta och noga avgränsade bestämmelse. Förslaget ses således inte som problematiskt med avseende på näringsfriheten särskilt då man beaktar de stränga förutsättningar som vidlåder beslut om åtgärder.

På ovan anförda grunder kan den föreslagna 89 a § till sina grunder anses vara godtagbar och proportionerlig också med avseende på näringsfriheten.

Grundlagsutskottet har behandlat frågor som hänför sig till näringsfriheten och funktionsbegränsningar för företag bl.a. i sina utlåtanden GrUU 24/2002 rd (ändring av Kreditinstitutslagen) och GrUU 7/2009 rd (ändring av lagen om statens säkerhetsfond och kreditinstitutslagen).

Bestämmelsen om användarens rätt att välja tjänsteleverantör är relevant också med avseende på egendomsskyddet.

Enligt den föreslagna 69 a § kan Kommunikationsverket i syfte att garantera använda-

re valfrihet ålägga bostadsaktiebolag, fastighetsaktiebolag och med dem jämförbara sammanslutningar som äger eller förvaltar en fastighets interna eller flera fastigheters gemensamma fasta kommunikationsnät som är kopplat till ett allmänt kommunikationsnät en skyldighet att på icke-diskriminerande villkor ge det teleföretag som en användare väljer nyttjanderätt till en icke upptagen del av fastighetens eller fastighetsgruppens interna kommunikationsnät för förmedling av kommunikationstjänster till användarens terminalutrustning inom fastigheten. Bestämmelsen måste bedömas med utgångspunkt i det grundlagstryggade egendomsskyddet eftersom den begränsar de nämnda bolagens rätt att bestämma om sin egendom.

Som ovan har konstaterats har grundlagsutskottet i sin utlåtandepraxis ansett att överlåtelsskyldigheterna med hänsyn till egendomens speciella karaktär stämmer överens med grundlagen, om de baserar sig på exakta och noga avgränsade bestämmelser i lag och om de är skäliga med avseende på ägaren.

Även om skyldigheten att överlåta användarrätten till en ledig del av nätet inte skulle gälla ett stort börsbolag utan t.ex. ett husbolag, kan förslaget anses oproblematiskt med avseende på grundlagen. Grundlagsutskottet har bedömt rätten för ett bostadsaktiebolag och ett fastighetsbolag att bestämma om sin egendom i sitt utlåtande GrUU 19/2007 rd som behandlar skyldigheter som gäller centralantennsystemet. Enligt grundlagsutskottets uppfattning har en sådan begränsning inte någon betydelse för egendomsskyddet, eftersom skyldigheten inte kräver nya antennsystem eller betydande tekniska lösningar.

Enligt förslaget ska den som förvaltar det interna nätet ge det teleföretag som användaren valt rätt att använda en icke upptagen del av det interna nätet. Det innebär rätt att använda det existerande nätet i den utsträckning som det tekniskt är möjligt. Skyldigheten gäller således inte situationer där det är tekniskt omöjligt att använda nätet för den kommunikationstjänst som användaren har valt t.ex. på grund av begränsad överföringskapacitet. Eftersom skyldigheten endast gäller en ledig del av nätet ålägger bestämmelsen inte heller nätets innehavare att bygga ut sitt nät.

Skyldigheten förutsätter således inte nya nät eller betydande tekniska lösningar.

På ovan anförda grunder harmonierar skyldigheten med kravet på proportionerlighet vid begränsning av användning av egendom och blir inte oskälig för nätets innehavare.

Bestämmelsen är på ovan anförda grunder behövlig och baserar sig på en exakt och väl avgränsad lagbestämmelse, och den är skälig med avseende på ägaren. Bestämmelsen anses således inte vara problematisk med avseende på egendomsskyddet.

Genom den föreslagna 121 b § tryggas ställningen för den som anlitar en kommunikationstjänst mot att tjänsteleverantören skaffar sig orättmätig ekonomisk vinning. Konsumentombudsmannen ges i 1 mom. behörighet att under vissa förutsättningar ålägga ett teleföretag att stänga numret eller på annat sätt förhindra användningen av tjänsten. I paragrafens 2 mom. förutsätts att teleföretaget genast den dag beslutet delges ska åläggas att avbryta faktureringen och upphöra med att till tjänsteleverantören eller ett annat teleföretag redovisa medel som redan flutit in eller som ännu kommer att flyta in för tjänsten.

Enligt det föreslagna 121 b § 5 mom. ska teleföretaget återbetala användarna deras avgifter för tjänsten till fullt belopp om konsumentombudsmannens beslut står fast. En årlig ränta ska betalas på det återbetalda beloppet enligt den referensränta som avses i 12 § i räntelagen.

Bestämmelsens syfte är att skydda användarna mot avgifter som baserar sig på näringsidkarens lagstridiga verksamhet vid marknadsföringen av tjänsten. Ingrepp mot den i bestämmelsen avsedda nummerinnehavarens eller tjänsteleverantörens egendom är motiverade om överföringen av egendom baserar sig på lagstridigt förfarande som således kränker användarens enligt grundlagen tryggade egendomsskydd. Det finns således ett tungt vägande samhälleligt behov för myndighetens behörighet att bestämma om innehållning av medel, och behörigheten baserar sig på exakta och väl avgränsade lagbestämmelser.

Teleföretaget och tjänsteleverantören förfogar över tillräckliga rättsmedel och möjligheter att få beslutet prövat av marknadsdom-

stolen. Om beslutet står fast ska teleföretaget anses ha fått en grundlös ekonomisk fördel som företaget är skyldigt att återbetala till användarna till fullt belopp. På återbetalning av grundlös fördel tillämpas som avkastningsränta referensränta enligt 12 § i räntelagen (633/1982). Skyldigheten att betala avkastningsränta framgår av 3 § 2 mom. i räntelagen.

Bestämmelsen ger inte möjligheter att ingripa mer i teleföretagets eller tjänsteleverantörens verksamhet än vad som är nödvändigt för att skydda användarna.

Den föreslagna regleringen bör inte på de ovan anförda grunderna anses problematisk med avseende på grundlagen.

Avtalsförhållandenas varaktighet

I propositionen föreslås en ny 70 a § om hur länge avtal om kommunikationstjänster gäller. Den retroaktiva tillämpning som föreslås innebär ingrepp också i teleföretags gällande avtal. Enligt lagförslagets ikraftträdandebestämmelse ska lagens 70 a § 1, 3 och 4 mom. också tillämpas på avtal som ingåtts före lagens ikraftträdande. I det föreslagna 51 § 1 mom. föreslås att skyldigheterna i fråga om möjlighet till nummeröverföring ändras så att ett tidsbegränsat avtal som är kopplat till ett telefonnummer inte befriar teleföretaget från skyldigheten till nummeröverföring. Den föreslagna lagen har i dessa avseenden retroaktiva verkningar på gällande avtalsförhållanden.

Skyddet av egendom enligt grundlagen tryggar också avtalsförhållandenas varaktighet, trots att förbudet mot retroaktiva ingrepp som avser avtalsförhållandenas okränkbarhet inte har ansetts vara absolut i grundlagsutskottets praxis. Retroaktiva ingripanden får likväl inte i oskäligt hög grad försämra parternas rättsliga ställning (GrUU 21/2004 och GrUU 42/2006).

Behovet av att ingripa i teleföretagens standardavtalsvillkor uppfyller de allmänna krav som ställs på begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna. Avsikten med att tillämpa punkt 1 och 3 i den föreslagna 70 a § retroaktivt är att förtydliga konsumentens rättsliga ställning i samband med tidsbegränsade uppbundna avtal om kommu-

nikationstjänster. Syftet med bestämmelsen är att ingripa i de nuvarande situationerna med uppbundna avtal genom vilka man i praktiken betydligt begränsar konsumentens uppsägningsrätt och valfrihet. Med hjälp av bestämmelsen strävar man efter att förtydliga det gällande rättsläget och garantera att konsumenterna behandlas jämbördigt.

Genom att retroaktivt tillämpa bestämmelsen om så kallat socialt prestationshinder enligt det föreslagna 70 a § 4 mom. vill man skapa klarhet i det nuvarande rättsläget och skydda konsumenterna i tidsbundna avtal om kommunikationstjänster, vilka har blivit vanliga på marknaden.

De tidsbundna avtalen om kommunikationstjänster gäller i det första skedet upp till två år och som följd av uppbinding av tidsbundna avtal flera år. Därför vore det med tanke på konsumenterna, teleföretagen och konkurrensläget oändamålsenligt att nya bestämmelser som förbjuder uppbinding och gäller sociala prestationshinder inte skulle tillämpas också på gamla avtal om kommunikationstjänster.

Det föreslagna 51 § 1 mom. motsvarar gällande tolkningspraxis och syftet med bestämmelsen är att lösa de problem som har förekommit i samband med nummeröverföring. Att det föreslagna nya 51 § 1 mom. också tillämpas på gamla giltiga avtal om kommunikationstjänster kan inte anses försvaga teleföretagens rättsliga ställning oskäligt.

Den föreslagna regleringen bör inte på de ovan anförda grunderna anses problematisk med avseende på grundlagen.

Skydd för privatlivet

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är hemfriden tryggad. I 21 b § i förslaget till ändring av lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation föreskrivs om säkerhetsinspektion på teleföretag. Säkerhetsinspektionen utförs enligt den föreslagna bestämmelsen på teleföretaget och de som utför inspektionen har rätt att i samband med säkerhetsinspektioner få tillträde till teleföretagets utrustningsutrymmen och övriga lokaler. I den föreslagna paragrafens 4 mom. begränsas omfattningen för säkerhetsinspektionen så att

inspektioner inte får förrättas i lokaler som omfattas av hemfriden.

Grundlagsutskottet fäste nyligen i sitt utlåtande GrUU 36/2009 rd avseende vid att Europadomstolen för mänskliga rättigheter gör en sådan tolkning av rätten till skydd för privat- och familjelivet i artikel 8 i konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna att den åtminstone i vissa fall också omfattar affärslokaler. Utskottet underströk behovet av att det i fortsättningen säkerställs att också Europadomstolens framväxande rättspraxis beaktas på behörigt sätt i lagstiftningen om inspektioner i affärslokaler. Europadomstolen har i sin praxis ansett att också affärslokaler åtnjuter skydd för "hemmet" (på franska "domicile", på engelska "home"). Europadomstolens praxis i fråga om myndigheters inspektionsrätt handlar enligt utskottet i första hand om att de lagstadgade myndighetsbefogenheterna inte får vara alltför generösa sett i ett rättssäkerhetsperspektiv. Den springande punkten är att lagstiftningen om inspektioner på företag, också praxisen, måste ge fullgoda garantier mot godtycke. Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande GrUU 5/2010 rd att det också sett i ett grundlagsperspektiv är klart att lagstiftning om myndigheters inspektionsbefogenheter måste vara tillräckligt exakt och ge fullgoda garantier mot missbruk också vid inspektion av företag. Grundlagsutskottet konstaterar dock på sidan 3 om skyddet för hemfriden att då inspektion enligt den uttryckliga bestämmelsen inte får utföras på en plats som omfattas av hemfriden, gäller inspektionsbefogenheterna inte skyddet av hemfriden enligt 10 § 1 och 3 mom. Den föreslagna regleringen bör inte på de ovan anförda grunderna anses problematisk med avseende på grundlagen.

Yttrandefrihet

Enligt 12 § 1 mom. i grundlagen har var och en yttrandefrihet. Till yttrandefriheten hör rätten att framföra, sprida och ta emot information, åsikter och andra meddelanden utan att någon i förväg hindrar detta. Närmare bestämmelser om yttrandefriheten utfärdas genom lag. Grundlagsutskottet har behandlat lagstiftning som är relevant med avseende på

yttrandefriheten åtminstone i sina utlåtanden GrUU 23/1993 rd (lag om Oy Yleisradio-Rundradion Ab), GrUU 19/1998 rd (lag om televisions- och radioverksamhet), GrUU 60/2001 rd (lag om tillhandahållande av informationssamhällets tjänster), GrUU 8/2002 rd (ändring av lagstiftningen om kommunikationsmarknaden) och GrUU 54/2002 rd (lag om domännamn).

Den föreslagna 121 b § gäller att genom myndighetsbeslut begränsa användningen av anslutningar om man med tjänsten eftersträvar orättmätig ekonomisk vinning. När myndigheterna utfärdar åläggande om förhindrande av tjänster enligt 121 b § tvingas de ålägga teleföretaget att ingripa i meddelanden som företaget eller en tredje person har publicerat på nätet på ett sätt som måste bedömas med avseende på den grundlagsskyddade yttrandefriheten. Myndighetsåläggandet ska också enligt den föreslagna bestämmelsen basera sig på fall där det är uppenbart att användningen av kommunikationstjänsten eller en annan tjänst handlar om att eftersträva orättmätig ekonomisk vinning genom att i marknadsföringen lämna osanna eller vilseledande uppgifter som är betydelsefulla för dem som använder tjänsten. Uppfyllandet av dessa förutsättningar kan bedömas i ljuset av åliggande för näringsidkare enligt annan lagstiftning så som anförs i punkten om näringsfrihet ovan. Alla bestämmelser som är relevanta för användningen av begränsningen framgår av lagen.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 60/2001 rd (lag om tillhandahållande av informationssamhällets tjänster) ansett det väsentligt med avseende på begränsning av det grundlagsenliga skyddet för yttrandefriheten att spärrningsbestämmelsen avser att förhindra att information med olagligt innehåll sprids eller att informationen sprids på olaglig väg. Enligt den föreslagna 121 b § ska spärrningsbestämmelsen basera sig på ett uppenbart lagstridigt förfarande vid marknadsföringen av tjänsten och strävan efter orättmätig ekonomisk vinning. Myndighets-

åläggandet ska enligt den föreslagna bestämmelsen grunda sig på sådana objektiva iakttagbara kriterier för verksamhetens lagstridighet att regleringen kan anses vara godtagbar med avseende på kravet på precision och exakt avgränsning.

I det föreslagna nya myndighetsförfarandet ingår inte förhandsövervakning av materialet. Det har vid beredningen ansetts att tungt vägande samhälleliga skäl kräver att sådana särskilt skadliga förfaranden i datanätet ska kunna förhindras så snabbt och effektivt som möjligt. Den lagbaserade begränsningen grundar sig på orsaker som är nödvändiga för att användarnas rättsliga ställning ska tryggas och konsumentskyddet ska bli genomfört.

I grundlagsutskottets utlåtanden (t.ex. GrUU 1/1993 rd, 19/1998, 23/2000 rd) har yttrandefriheten framför allt betraktats som en politisk grundläggande fri- och rättighet. Yttrandefriheten gäller enligt utskottet principiellt också kommersiell kommunikation, även om sådan kommunikation inte ansetts höra till den i grundlagen tryggade yttrandefrihetens kärnområde. Den föreslagna bestämmelsen som ger grund för myndighetens befogenheter ingriper således inte i kärnområdet för tryggandet av yttrandefriheten.

Bestämmelsen ger inte möjligheter att ingripa mer i teleföretagets eller tjänsteleverantörens verksamhet än vad som är nödvändigt för att skydda användarna.

Den föreslagna bestämmelsen är i fråga om sitt godtagbara syfte samt kravet på exakthet och noggrann avgränsning oproblematisk med avseende på yttrandefriheten enligt grundlagen.

3.2 Bedömning av lagstiftningsordningen

Med stöd av vad som anförts ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan förlägs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av kommunikationsmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i kommunikationsmarknadslagen (393/2003) 16 § 2 mom., 24 § 3 mom., 62 § och 128 § 2 mom., av dem 16 § 2 mom. sådant det lyder i lag 26/2006 och 128 § 2 mom. sådant det lyder i lag 336/2010,

ändras 16 § 1 mom. och 17 §, det inledande stycket i 18 § 1 mom., 18 § 2 mom. 13 a- och 18 punkten, 21, 22, 25 och 36 a §, 39 § 1 och 2 mom., 51 § 1 och 3 mom., 55 § 1 mom., 60 och 60 c §, 67 § 3 mom. 1 och 13 punkten, 70 och 71 §, 75 § 3 mom., 79 § 2 mom., 81 §, 82 § 2 mom., rubriken för 89 §, 106 § 1 mom., 113 §, 118 § 2 mom., 121 § 3 mom., 126 § 5 mom. och 127 § 1 och 4 mom.,

av dem 16 § 1 mom. sådant det lyder i lag 26/2006, det inledande stycket i 18 § 1 mom., 18 § 2 mom. 13 a-punkten och 36 a § sådana de lyder i lag 1327/2007, 60 § sådan den lyder i lag 70/2007, 60 c § sådan den lyder i lag 331/2009, 67 § 3 mom. 1 och 13 punkten, 71 §, 126 § 5 mom. samt 127 § 1 och 4 mom. sådana de lyder i lag 759/2006, 70 § sådan den lyder i lag 976/2008 och 82 § 2 mom. sådant det lyder i lag 26/2006, samt

fogas till 11 § ett nytt 2 mom., till 18 § 2 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 47/2005 och 1327/2007, nya 2 a- och 14 a-punkter, till lagen nya 21 a, 24 a, 37 a och 60 e §, till 67 § 3 mom., sådant det lyder i lagarna 759/2006 och 336/2010, nya 14-21 punkter, till lagen nya 69 a, 70 a, 72 a, 89a, 89 b och 107 a §, till 112 §, sådan den lyder i lag 331/2009, ett nytt 5 mom., till lagen nya 118 a och 121 b §, till 123 § ett nytt 4 mom. och till lagen nya 126 a och 128 a § som följer:

11 §

Ändring av koncession

Koncessionsvillkoren kan ändras på ansökan av koncessionshavaren. Innan det fattar beslut ska statsrådet underrätta koncessionshavaren om hur en förnyad bedömning kommer att inverka på koncessionen och samtidigt ge koncessionshavaren en rimlig tid för att återkalla ansökan.

16 §

Marknadsdefinition

Kommunikationsverket ska genom beslut regelbundet definiera relevanta kommunika-

tionsmarknader. Verket ska då på lämpligt sätt beakta Europeiska kommissionens (nedan kallad *kommissionen*) rekommendation om relevanta marknader och yttrandena i saken från organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation.

17 §

Marknadsanalys och beslut om betydande marknadsinflytande

Kommunikationsverket ska i syfte att klarlägga konkurrensläget regelbundet göra en marknadsanalys av parti- och detaljmarknader som definierats som relevanta. Marknadsanalysen ska göras senast inom två år efter det att kommissionen utfärdat en marknadsrekommendation, om det är fråga om

marknader som inte definierats tidigare, och med högst tre års mellanrum när det är fråga om marknader som definierats tidigare. Tidsfristen på tre år kan förlängas med högst tre år, om Kommunikationsverket begär det av kommissionen och kommissionen inte förbjuder detta inom en månad från det att begäran lämnades.

Om det är fråga om gränsöverskridande marknader ska Kommunikationsverket utarbeta marknadsanalysen i samarbete med regleringsmyndigheten i den berörda staten inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Kommunikationsverket ska genom sitt beslut bestämma att ett teleföretag är ett företag med betydande marknadsinflytande, om företaget utifrån en marknadsanalys konstateras ensamt eller tillsammans med andra ha ett sådant ekonomiskt inflytande på en viss marknad att det i betydande utsträckning kan verka oberoende av konkurrenter, konsumenter eller andra användare. Ett teleföretag som har betydande marknadsinflytande på en viss marknad kan anses ha samma ställning även på en närliggande marknad, om teleföretaget kan stärka sitt marknadsinflytande även på denna marknad.

Kommunikationsverket ska ändra ett beslut om betydande marknadsinflytande, om det utifrån en marknadsanalys konstateras ha skett betydelsefulla förändringar i konkurrensläget på marknaden. I beslutet kan skyldigheter som ålagts ett företag med betydande marknadsinflytande ändras eller bestämmas att teleföretaget inte längre ska anses vara ett företag med betydande marknadsinflytande.

18 §

Skyldigheter för företag med betydande marknadsinflytande

Kommunikationsverket ska genom sitt beslut ålägga företag med betydande marknadsinflytande de skyldigheter som avses i 2 mom., om dessa behövs för att undanröja konkurrenshinder eller främja konkurrensen. När verket bestämmer om sådana skyldigheter ska det samarbeta på lämpligt sätt med

kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation. Skyldigheterna ska stå i rätt proportion till det mål som eftersträvas. Vid införandet av en skyldighet ska särskilt beaktas

Företag med betydande marknadsinflytande kan under de förutsättningar och villkor som anges nedan i denna lag förpliktas att

2 a) erbjuda val av leverantör av telefoni-tjänst enligt 24 a §,

13 a) på det sätt som anges i 36 a § överlåta andra sådana nyttjanderätter till ett kommunikationsnät, en kommunikationstjänst eller till dessa nära anknutna tjänster som kan anses skäligen,

14 a) handla i enlighet med en i 37 a § avsedd teknisk skyldighet,

18) särredovisa eller separera sin verksamhet så som bestäms i 89 och 89 a §.

21 §

Hörande som gäller marknadsdefinition, marknadsanalys och betydande marknadsinflytande

Kommunikationsverket ska ge kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation tillfälle att yttra sig inom en månad före

1) en marknadsdefinition som avviker från kommissionens rekommendation,

2) en marknadsanalys,

3) ett beslut om betydande marknadsinflytande,

4) ett beslut enligt 89 a §

om åtgärden eller beslutet påverkar handeln mellan EES-staterna.

Kommunikationsverket ska skjuta upp ett beslut enligt 1 mom. med två månader, om kommissionen meddelat att den anser att det föreslagna beslutet strider mot gemenskapsrätten. Verket ska inom sex månader från meddelandet återta beslutet enligt 1 punkten

eller ändra beslutet, om kommissionen kräver det.

Om Kommunikationsverket ändrar sitt beslutsförslag enligt 1 mom. på krav från kommissionen ska verket ge de parter vars rättigheter eller intressen beslutet gäller möjlighet att yttra sig över det ändrade beslutsförslaget. När kommunikationsverket fattar sitt slutliga beslut ska det på lämpligt sätt också beakta de yttranden som avses i 1 mom. Verket ska underrätta kommissionen om sitt beslut.

21 a §

Hörande som gäller skyldigheter i anknytning till betydande marknadsinflytande

Kommunikationsverket ska ge kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation tillfälle att yttra sig inom en månad innan verket fattar ett beslut som påverkar handeln mellan EES-staterna och genom vilket verket ålägger ett företag med betydande marknadsinflytande skyldigheter enligt 18 §, med undantag av ett beslut enligt 89 a §.

Om kommissionen anser att Kommunikationsverkets beslutsförslag enligt 1 mom. skulle utgöra ett hinder för enhetsmarknaden eller om kommissionen allvarligt tvivlar på om verkets beslutsförslag är förenligt med gemenskapsrätten, ska Kommunikationsverket senarelägga sitt beslut med ytterligare tre månader. Verket ska då fortsätta beredningen av beslutet i nära samarbete med kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation.

Inom tidsfristen på tre månader kan Kommunikationsverket antingen ändra eller dra tillbaka beslutsförslaget eller så kan det efter tre månader behålla förslaget som sådant. Kommissionen rekommenderar då en lösning i fråga om Kommunikationsverkets förslag, och verket ska efter att ha fått rekommendationen inom en månad underrätta kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation om sitt slutliga beslut. Denna tidsfrist på en månad kan emellertid förlängas om det behövs för att de som saken gäller ska kunna höras.

Om Kommunikationsverket trots kommissionens rekommendation beslutar att inte ändra eller dra tillbaka beslutet ska verket motivera sitt beslut.

22 §

Förfarandet i brådskande fall

Marknadsdefinitioner och marknadsanalyser kan utföras och Kommunikationsverkets beslut om betydande marknadsinflytande och om skyldigheter som ska åläggas teleföretag kan fattas utan att kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation höras, om åtgärden är brådskande och nödvändig för att säkerställa konkurrensen och skydda konsumenternas intressen. Åtgärden ska vara tillfälligt och stå i rätt proportion till det eftersträvade målet.

Kommunikationsverket ska utan dröjsmål ge in en sådan marknadsdefinition och marknadsanalys eller ett sådant beslut som avses i 1 mom. för kännedom till kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation.

24 a §

Skyldighet att erbjuda val av leverantör av telefonitjänst

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett företag med betydande marknadsinflytande som är verksamt i ett fast telefonnät en skyldighet att erbjuda användare möjlighet att både samtalsvis med hjälp av ett prefix och genom att använda ett förval som vid behov kan förbigås med ett prefix använda de tjänster som en leverantör av telefonitjänster tillhandahåller i teleområdet.

25 §

Skyldighet att hyra ut fasta förbindelser

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett teleföretag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att hyra ut en fast förbindelse till teleföretag.

36 a §

Skyldighet att överlåta andra nyttjanderätter

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett teleföretag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att till teleföretag överlåta någon annan sådan nyttjanderätt till ett kommunikationsnät, en kommunikationstjänst eller till dessa nära anknutna tjänster som kan anses skälig och som kan jämföras med en nyttjanderätt som avses i 23–32, 34 och 36 §.

37 a §

Tekniska skyldigheter som gäller skyldighet att överlåta nyttjanderätt

Kommunikationsverket kan genom ett beslut som gäller skyldighet att överlåta nyttjanderätt ålägga ett teleföretag sådana tekniska skyldigheter och ställa sådana villkor för nyttjande av överlåtelseskyldigheten som är nödvändiga för det tekniska fullgörandet av skyldigheten att överlåta nyttjanderätten.

39 §

Teleföretags skyldigheter vid sammankoppling

Ett nätföretag är skyldigt att med andra nätföretag föra uppriktiga förhandlingar om sammankoppling.

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett företag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att koppla samman ett kommunikationsnät eller en kommunikationstjänst med ett annat teleföretags kommunikationsnät eller kommunikationstjänst. Företaget med betydande marknadsinflytande ska därefter förhandla om sammankoppling med det andra teleföretaget på villkor som inte står i strid med de sammankopplingsskyldigheter som Kommunikationsverket ålagt företaget genom ett beslut enligt 18 §.

51 §

Skyldigheter i anslutning till nummerportabilitet

Ett teleföretag är skyldigt att utan dröjsmål sörja för att en användare som ingått avtal med företaget kan, om användaren så önskar, behålla sitt telefonnummer vid byte av teleföretag som tillhandahåller tjänster. Ett tidsbegränsat avtal om kommunikationstjänster som är kopplat till ett telefonnummer befriar inte teleföretaget från skyldigheten till nummeröverföring. I ett fast telefonnät kan teleområdets abonnentnummer porteras inom te-
leområdet.

Teleföretag har inte i 1 mom. avsedd skyldighet till nummeröverföring mellan fasta telefonnät och mobilnät.

55 §

Allmänt nödnummer

Teleföretag som är verksamma i ett telefonnät är skyldiga att för sin del sörja för att användarna per telefon eller via sms avgiftsfritt får kontakt med det allmänna nödnumret 112.

60 §

Övervakning av priserna på samhällsomfattande tjänster

Kommunikationsverket ska övervaka prissättningen av de samhällsomfattande tjänsterna och jämföra den med kommunikationstjänsternas allmänna prisnivå samt bedöma prissättningen av de samhällsomfattande tjänsterna i förhållande till den allmänna konsumentprisnivån och befolkningens allmänna inkomstnivå.

60 c §

*Skyldighet att tillhandahålla samhälls-
omfattande tjänster som avser allmänna telefoni-
tjänster*

Teleföretag som Kommunikationsverket i enlighet med 59 § utsett för att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i form av allmänna telefonitjänster är skyldiga att oberoende av geografiskt läge och till ett skäligt pris tillhandahålla anslutningar till ett allmänt kommunikationsnät på den ort där användaren stadigvarande bor eller finns. Teleföretaget ska leverera anslutningen inom skälig tid från beställningen.

Anslutningen ska vara sådan att alla användare, även personer med funktionshinder, kan använda nödtjänster, ringa och ta emot inrikes- och utlandssamtal och använda andra sedvanliga telefonitjänster. Anslutningen ska dessutom vara sådan att alla användare kan ha en ändamålsenlig Internetförbindelse, med beaktande av den överföringshastighet som de flesta abonnenter har samt den tekniska genomförbarheten och kostnaderna. Teleföretaget kan också tillhandahålla de ovan nämnda tjänsterna via flera anslutningar, om det inte medför oskäliga extra kostnader för användaren.

Kommunikationsverket får utfärda närmare föreskrifter om hur anslutningar tekniskt ska genomföras eller vilka tekniska egenskaper de ska ha för att även personer med funktionshinder ska kunna använda dem.

Bestämmelser om en ändamålsenlig Internetförbindelses minimihastighet enligt 2 mom. utfärdas genom förordning av Kommunikationsministeriet. Innan förordningen utfärdas ska Kommunikationsverket utarbeta en rapport om marknaden för dataöverföringstjänster, vilken överföringshastighet de flesta abonnenter har och vilken nivå den tekniska utvecklingen ligger på samt uppskatta bestämmelsernas ekonomiska konsekvenser för teleföretagen.

En operatör för samhällsomfattande tjänster har rätt att vägra ingå avtal om en anslutning som avses i 1 mom. med en användare, om användaren har åtalats eller under det senaste året dömts för störande av post- och te-

letrafik som begåtts med hjälp av ett teleföretags anslutning eller om användaren har obetalda, förfallna och ostridiga skulder hos någon annan operatör för samhällsomfattande tjänster för användningen av dennes anslutning.

6 a kap.

**Bestämmelser om samhälls-
omfattande tjänster**

60 e §

*Möjlighet att betala ersättningen för byg-
gande av anslutning i poster*

Tjänsteföretag som utsetts till företag för samhällsomfattande tjänster är skyldiga att erbjuda konsumenterna möjlighet att betala den ersättning som byggande av en anslutning enligt 60 c § medför i flera poster.

Ett teleföretag får vägra fullgöra sin skyldighet enligt 1 mom. endast om det finns sådana vägande skäl för denna vägran som har samband med konsumentens betalningsförmåga.

67 §

Avtal om kommunikationstjänster

— — — — —
I ett avtal skall åtminstone nämnas

1) avtalets giltighetstid och hur det i förekommande fall ska förnyas,

— — — — —
13) beloppet av den limit som avses i 61 § 2 mom. samt anvisningar om hur konsumenten kan kontrollera det sammanlagda upplupna avgiftsbeloppet,

14) om det går att använda nödtjänster med anslutningen och att i en nödsituation ta reda på varifrån anslutningsinnehavarens samtal kommer,

15) uppgifter om de förfaranden för att mäta och styra trafiken som teleföretaget använder för att undvika överbelastning av nätet,

16) information om hur förfarandena enligt 15 punkten kan inverka på tjänsternas kvalitet,

- 17) de kundtjänster som tillhandahålls,
- 18) begränsningar när det gäller användningen av en levererad terminal,
- 19) användarens möjlighet att välja om hans kontaktinformation ska ingå i en telefonkatalog och vilken information som ska ingå i så fall,
- 20) hur fakturan kan betalas och vilka pris-skillnader det finns mellan olika sätt att betala,
- 21) vilka åtgärder teleföretaget kan vidta om datasäkerheten är hotad.

69 a §

Användarens rätt att välja leverantör av kommunikationstjänster

Kommunikationsverket kan i syfte att garantera användare valfrihet ålägga bostadsaktiebolag, fastighetsaktiebolag och med dem jämförbara sammanslutningar som äger eller förvaltar en fastighets interna eller flera fastigheters gemensamma fasta kommunikationsnät som är kopplat till ett allmänt kommunikationsnät en skyldighet att på icke-diskriminerande villkor ge det teleföretag som en användare väljer nyttjanderätt till en icke-upptagen del av fastighetens eller fastighetsgruppens interna kommunikationsnät för förmedling av kommunikationstjänster till användarens terminalutrustning inom fastigheten.

Kommunikationsverket kan ålägga en skyldighet enligt 1 mom., om det sett till helheten är tekniskt ogenomförbart eller olönsamt att bygga ett parallellt internt kommunikationsnät eller delar av ett sådant.

70 §

Uppbindning

Det är tillåtet att vid köptillfället binda ihop avtalen om en terminal och en anslutning till mobilnätet på ett sådant sätt att detta påverkar nyttigheternas försäljningspris (*uppbinding*). Teleföretaget ska tillhandahålla användaren motsvarande kommunikationstjänster också utan terminal.

Uppbindning är förbjuden när det gäller avtal om GSM-mobilnätsanslutningar, om det inte är fråga om uppbinding mellan en anslutning och en bordstelefon, en larstelefon eller någon annan motsvarande telefon i GSM-mobilnätet som används för ett annat syfte än en sedvanlig mobiltelefon.

I marknadsföringen ska, utöver de uppgifter som avses i 2 kap. 12 § i konsument-skyddslagen (38/1978), också uppges de totala merkostnader som konsumenten orsakas av uppbindingen.

En konsument har rätt att säga upp ett tidsbegränsat avtal att upphöra två veckor efter uppsägningen också om han eller hon betalar de avgifter som hänför sig till den outnyttjade avtalstiden samt de övriga avgifter man eventuellt kommit överens om med tanke på en sådan situation.

Ett teleföretag får förhindra att en mobiltelefon som erbjudits med uppbinding används för ett annat teleföretags anslutning. Spärren ska på konsumentens begäran hävas inom två veckor från det att abonnemanget upphör. För hävandet av spärren får ingen avgift tas ut hos konsumenten.

70 a §

Hur länge avtal om kommunikationstjänster gäller

Ett avtal om kommunikationstjänster gäller tills vidare och upphör till följd av uppsägning. Konsumenten har rätt att när som helst säga upp ett avtal så att det upphör att gälla två veckor efter uppsägningen, om inte något annat följer av 2 mom.

Teleföretag får ingå högst tvååriga tidsbegränsade avtal med konsumenter. Om företaget erbjuder avtal som gäller i mer än tolv månader ska konsumenten också erbjudas möjlighet att ingå ett tidsbegränsat avtal på tolv månader.

Teleföretag får inte förlänga ett tidsbegränsat avtal med ett nytt tidsbegränsat avtal utan att ha ingått ett nytt skriftligt avtal med konsumenten.

En konsument har rätt att säga upp ett avtal så att det upphör två veckor efter uppsägningen även om det är tidsbegränsat, om han eller hon råkat i betalningssvårigheter till

följd av sjukdom, arbetslöshet eller någon annan av konsumenten oberoende orsak eller om det ur konsumentens synvinkel är oskäligt att hålla avtalet i kraft till följd av någon annan särskild orsak. Teleföretaget får inte ta ut sådana avgifter av konsumenten som gäller oanvänd avtalstid enligt avtalet om kommunikationstjänster. Teleföretag har dock rätt att få tillbaka terminaler som överlämnats i samband med uppbinding.

71 §

Ändring av avtal

Ett teleföretag får ändra avgifter och övriga villkor enligt ett avtal om kommunikationstjänster som gäller tills vidare till nackdel för konsumenten endast

1) på grunder som specificerats i avtalsvillkoren, förutsatt att avtalets innehåll inte som helhet ändras väsentligt,

2) med stöd av en lagstiftningsändring eller ett myndighetsbeslut,

3) på grund av andra särskilda skäl, om omständigheterna förändrats väsentligt.

Ett teleföretag har dessutom rätt att göra mindre ändringar i villkoren till avtal om kommunikationstjänster som gäller tills vidare, om ändringarna inte påverkar avtalets centrala innehåll.

Villkoren i ett tidsbegränsat avtal om kommunikationstjänster får inte ändras till nackdel för konsumenten under avtalstiden. Det är emellertid tillåtet att ändra avtalsvillkoren, om ändringsbehovet föranleds av ändringar i lagstiftningen eller av myndighetsbeslut.

En användare har rätt att säga upp ett avtal om kommunikationstjänster med omedelbar verkan, om teleföretaget meddelar att det kommer att ändra avtalsvillkoren till användarens nackdel.

Teleföretagen ska underrätta användarna om ändringar i avtalsvillkoren och om deras innehåll senast en månad innan de ändrade villkoren träder i kraft. Teleföretaget ska samtidigt informera användaren om dennes rätt att säga upp avtalet med omedelbar verkan, om han eller hon inte godkänner de ändrade villkoren.

72 a §

Information till användare vid fel och störningar

Om fel eller störningar i kommunikationsnäten eller kommunikationstjänsterna hindrar eller märkbart stör tjänstens funktion ska teleföretaget utan dröjsmål informera användarna om detta och samtidigt lämna en bedömning av hur länge felet eller störningen kvarstår.

Kommunikationsverket får utfärda närmare föreskrifter om innehållet i och utformningen av den information som avses i 1 mom.

75 §

Hävning och uppsägning av anslutningsavtal

Användaren kan säga upp ett anslutningsavtal muntligen. Teleföretaget ska sända användaren en skriftlig bekräftelse på uppsägningen.

79 §

Användarens rätt att begränsa användningen av en anslutning

Kommunikationsverket kan meddela närmare föreskrifter om vilka spärkategorier för utgående trafik från en anslutning användarna åtminstone ska erbjudas, föreskrifter om det tekniska utförandet av spärjtjänster och föreskrifter om prisinformation för samtalen.

81 §

Information om särskilda ändringar

Teleföretagen ska effektivt och i god tid ge användarna

1) information om numreringsändringar som gäller telefonnätet,

2) information om sådana förfaranden för att mäta kommunikationsnätets prestanda som företaget infört för att mäta och styra trafiken och undvika överbelastning av nätet,

3) information om hur de förfaranden som avses i 2 punkten inverkar på tjänsternas kvalitet,

4) detaljerad information om produkter och tjänster som är riktade till personer med funktionshinder,

5) information om ändringar som gäller tillgång till nödtjänster eller till information om var anslutningsinnehavarens samtal kommer från.

82 §

Skyldighet att offentliggöra uppgifter om tjänsternas kvalitet

Kommunikationsverket ska i beslutet ange vilka uppgifter som ska offentliggöras och hur de ska offentliggöras.

89 §

Särredovisningsskyldighet i bokföringen

8 kap.

Prissättning och tillsyn över prissättningen

89 a §

Funktionell separation

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett företag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att separera en funktionell helhet från teleföretagets övriga affärsverksamhet, om det har observerats betydande och bestående störningar på marknaden för nättjänsten i fråga och

skyldigheter enligt 18 § 2 mom. inte har haft inverkan på konkurrensläget på marknaden.

Den funktionella helhet som separationen ger upphov till ska erbjuda både moderföretaget och konkurrerande teleföretag sina tjänster på samma icke-diskriminerande villkor.

Innan Kommunikationsverket ålägger ett företag skyldighet till funktionell separation ska det lämna kommissionen ett motiverat beslutsförslag som ska innehålla åtminstone:

1) bevis på betydande och bestående störningar på marknaden i fråga,

2) bevis på att skyldigheterna enligt 18 § 2 mom. inte har haft inverkan på konkurrensläget på marknaden,

3) bevis på att det saknas eller finns små utsikter till förändring av konkurrensläget på marknaden inom rimlig tid,

4) en analys av skyldighetens förväntade verkan på kommunikationsmarknaden och det teleföretag skyldigheten gäller,

5) en redogörelse för det exakta innehållet i skyldigheten att genomföra separeringen,

6) en förteckning över de produkter och tjänster som skyldigheten gäller,

7) en redogörelse för omständigheter som gäller personalens oberoende i den funktionella helheten samt övervakningen av teleföretaget.

89 b §

Skyldighet att anmäla ägarbyte

Ett företag med betydande marknadsinflytande och ett företag som utsetts att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster ska i förväg och utan dröjsmål till Kommunikationsverket anmäla om det avser att överlåta sitt lokala nät eller en betydande del av det till en separat affärsenhet som det inrättat eller till en separat juridisk person under ett annat ägarskap.

Efter att ha tagit emot anmälan ska Kommunikationsverket utvärdera hur överlåtelsen inverkar på teleföretagets eventuella skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster och göra en ny marknadsanalys enligt 17 § i fråga om den relevanta marknaden

för kommunikationsnätet, om överlåtelsen har betydande inverkan på den marknaden.

106 §

Byggnadstillsynsmyndighetens beslut

Telekablar samt anordningar i anslutning till dem, smärre konstruktioner och stolpar får placeras ut på ett område som ägs eller innehas av någon annan, om man överenskommer om utläggningen. Kan överenskommelse inte nås om utläggningen, kan kommunens byggnadstillsynsmyndighet på ansökan av teleföretaget besluta ge teleföretaget denna rättighet genom att fastställa en telekabelplan enligt 102 §. Kommunens byggnadstillsynsmyndighet ska fatta beslut inom sex månader från teleföretagets ansökan.

107 a §

Samlokalisering och gemensamt utnyttjande

Om ett nätföretag på det sätt som avses i 106 § har placerat ut telekablar, anordningar i anslutning till dem, smärre konstruktioner eller stolpar på ett område som ägs eller innehas av någon annan eller på det sätt som avses i 107 § har försett byggnader eller konstruktioner med nödvändiga utrustningar, kan Kommunikationsverket förplikta nätföretaget att för andra teleföretag tillåta gemensamt utnyttjande eller samlokalisering av sådan egendom.

Kommunikationsverket kan ålägga företaget en skyldighet enligt 1 mom. om byggnadet eller utplaceringen inte annars kan ordnas på ett tillfredsställande sätt och till skälig kostnad. En förutsättning för att skyldigheten ska kunna åläggas är dessutom får förpliktelsen inte oskäligt förhindra eller begränsa nätföretagets eget nyttjande.

Kommunikationsverket får bestämma att kostnaderna för det gemensamma utnyttjandet och samlokaliseringen ska fördelas om parterna inte kommer överens om kostnaderna.

112 §

Utlämnande av uppgifter till myndigheter

Konsumentombudsmannen har trots sekretessbestämmelserna eller andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter rätt att av teleföretaget få nödvändiga upplysningar för att fullgöra sina uppgifter enligt 121 b §. Upplysningarna ska utan dröjsmål lämnas i den form som myndigheten begär och avgiftsfritt.

113 §

Utlämnande av sekretessbelagda handlingar till Konkurrentverket och konsumentombudsmannen

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket rätt att till Konkurrentverket och konsumentombudsmannen lämna ut sekretessbelagda handlingar som de har tagit emot eller upprättat i samband med fullgörandet av uppgifterna enligt denna lag, om detta är nödvändigt för att Konkurrentverket eller konsumentombudsmannen ska kunna sköta sina uppgifter.

118 §

Skyldighet att höra parter

Koncessionshavare samt företrädare för teleföretag och användare ska ges tillfälle att inom en månad framföra sin uppfattning om en ändring av koncessionsvillkoren eller återkallande av koncession. I undantagsfall får avvikelser göras från tidsfristen på en månad. Undantagsfall är till exempel när det orsakas betydande skada för människors hälsa, den allmänna säkerheten eller miljön.

118 a §

Beaktande av kommissionens rekommendationer

Kommunikationsverket ska så noggrant som möjligt i sin verksamhet beakta kommissionens rekommendationer enligt artikel 19 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EY om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Om Kommunikationsverket inte följer en rekommendation från kommissionen ska det meddela kommissionen detta och motivera sin ståndpunkt.

121 §

Vite och interimistiskt förordnande

Om ett fel eller en försummelse utgör ett direkt och allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan eller orsakar allvarlig ekonomisk eller operativ skada för andra företag eller användare eller för verksamheten i kommunikationsnäten, kan Kommunikationsverket besluta om behövliga temporära åtgärder utan att vänta på att den tidsfrist som avses i 1 mom. ska gå ut. Som temporär åtgärd kan Kommunikationsverket avbryta verksamhet som orsakar fara eller allvarlig skada. Dessutom kan verket begränsa användningen av frekvenser eller förordna om andra liknande tvångsmedel. Åtgärderna får gälla i högst tre månader. Kommunikationsverket får utsträcka de temporära åtgärderna till att gälla under ytterligare en period om högst tre månader om felet eller försummelsen inte har avhjälpits inom tidsfristen. Ett beslut om temporära åtgärder får överklagas särskilt på samma sätt som ett beslut som avses i 1 mom.

121 b §

Åläggande att stänga ett nummer eller en tjänst

Konsumentombudsmannen får ålägga ett teleföretag att vid vite utan dröjsmål stänga

ett nummer eller att på något annat sätt förhindra användningen av en tjänst, om det är uppenbart att man med tjänsten eftersträvar orättmätig ekonomisk vinning genom att i marknadsföringen lämna osanna eller vilseledande uppgifter som är betydelsefulla för dem som använder tjänsten och om det uppkommer avgifter på användarnas räkningar för kommunikationstjänster till följd av tjänsten. Konsumentombudsmannen kan också meddela ett temporärt beslut som gäller tills ärendet är slutligt avgjort.

Konsumentombudsmannen ska i ett beslut enligt 1 mom. bestämma att teleföretaget genast då företaget fått del av beslutet ska avbryta faktureringen för innehållstjänsten och upphöra med att till tjänsteleverantören eller ett annat teleföretag redovisa medel som redan flutit in eller som ännu kommer att flyta in för tjänsten.

Innan konsumentombudsmannen meddelar ett beslut enligt 1 mom. ska han eller hon ge teleföretaget och tjänsteleverantören tillfälle att bli hörda, utom när det inte går att ordna med hörandet så snabbt som ärendets bråds-kande natur nödvändigtvis kräver.

Konsumentombudsmannens beslut enligt 1 mom. får inte överklagas genom besvär. Teleföretaget eller den som tillhandahåller den tjänst vars användning hindras får föra andra än interimistiska beslut till marknadsdomstolen inom 30 dagar från delfäendet. I annat fall står beslutet fast.

Om konsumentombudsmannens i 1 mom. avsedda beslut står fast, ska teleföretaget utan dröjsmål och senast 30 dagar efter det att ärendet blivit slutligt avgjort till användarna återbetala deras avgifter för tjänsten till fullt belopp. Räcker de medel som flutit in till teleföretaget inte till för att täcka alla användares fordringar ska de återbetalas i förhållande till respektive fordrans storlek. En årlig ränta ska betalas på det återbetalda beloppet enligt den referensränta som avses i 12 § i räntelagen.

123 §

Förbud mot verksamhet

Kommunikationsverket får förbjuda eller kräva senareläggning av tillhandahållandet av en tjänst eller en uppsättning tjänster som skulle medföra en avsevärd snedvridning av konkurrensen, tills ett beslut enligt 17 § har fattats.

126 §

Avgörande av meningsskiljaktigheter vid Kommunikationsverket

Kommunikationsverkets beslutanderätt omfattar inte frågor som gäller avtalsförhållandena eller ersättningsansvaret mellan teleföretag och användare eller teleföretags regressrätt eller återbetalningsskyldighet.

126 a §

Lösning av gränsöverskridande tvister

Vid behov ska 126 § också tillämpas på lösning av gränsöverskridande tvister där de tvistande parterna är etablerade i flera EES-stater. Kommunikationsverket ska lösa sådana tvister i samarbete med regleringsmyndigheterna i de berörda EES-staterna.

Kommunikationsverket kan också höra organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation när det löser gränsöverskridande tvister. Om det av organet begärts ett yttrande i en gränsöverskridande tvist ska Kommunikationsverket invänta yttrandet innan ärendet avgörs.

127 §

Ändringssökande

I ett beslut som kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket har fattat med stöd av någon annan paragraf i denna lag än 16–20, 59, 121 a eller 126 § får ändring i enlighet med förvaltningsprocesslagen sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Kommunikationsministeriets och Kommunikationsverkets beslut ska iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Ändring i marknadsdomstolens beslut som avses i 121 a § 4 mom. och 121 b § 4 mom. söks i enlighet med lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden (1528/2001).

128 a §

Anmälan av fel och störningar till Kommunikationsverket

Ett teleföretag ska utan dröjsmål underrätta Kommunikationsverket om eventuella väsentliga fel eller störningar i kommunikationsnäten eller kommunikationstjänsterna.

Teleföretaget ska utan onödigt dröjsmål underrätta Kommunikationsverket om vidtagna korrigeringsåtgärder och om åtgärder för att förhindra att felet eller störningen upprepas.

Kommunikationsverket ska samla in uppgifter om fel och störningar som avses i 2 mom. Verket ska årligen sända kommissionen och Europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet en sammanfattande rapport om underrättelser enligt 2 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Dess 51 § 1 och 3 mom. träder dock i kraft först den 25 maj 2011.

Kommunikationsverket ska komplettera besluten om samhällsomfattande tjänster som teleföretag tillhandahåller så att besluten omfattar tjänster som tillhandahålls personer med funktionshinder och de skyldigheter som gäller företag som ska tillhandahålla samhällsomfattande tjänster träder i kraft senast den 31 december 2011.

Rättigheterna och skyldigheterna enligt den 62 §, som ska upphävas, gäller dock fortfarande till dess att Kommunikationsverket gjort en marknadsanalys av marknader som avses i nämnda paragraf och utifrån analysen meddelat ett beslut om behövliga skyldigheter.

Lagens 70 a § 1, 3 och 4 mom. ska tillämpas också på avtal som gäller vid lagens ikraftträdande.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar (1015/2001) 1 och 6 §, 6 a § 1 mom., 7 § 1 mom. och 12 § 1 mom. 4 a-punkten,
 sådana de lyder, 1 § delvis ändrad i lag 46/2005, 6 § delvis ändrad i lagarna 332/2009 och 338/2010, 6 a § i lag 332/2009 samt 7 § 1 mom. och 12 § 1 mom. 4 a-punkten i lag 11/2007, och
fogas till lagen en ny 6 b §, till 8 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 399/2003 och 11/2007, ett nytt 4 mom., till lagen nya 8 a och 28 a § och till 36 §, sådan den lyder i lagarna 399/2003 och 1299/2009, nya 3 och 4 mom. som följer:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att

- 1) främja effektiv, ändamålsenlig och tillräckligt störningsfri användning av radiofrekvenser,
- 2) säkerställa en rättvis tillgång till dem,
- 3) skapa betingelser för en så fri rörlighet för teleutrustningar som möjligt,
- 4) främja både kommunikationsmarknadens effektivitet och utbudet av nät- och kommunikationstjänster teknik- och tjänsteneutralt.

6 §

Statsrådets frekvensplan

Genom förordning av statsrådet fastställs de allmänna principerna för användningen av frekvenserna och en frekvensplan

- 1) för frekvensområdena för sådan koncessionsberoende televerksamhet som avses i 4

§ i kommunikationsmarknadslagen (393/2003),

- 2) för de frekvensområden som är avsedda för utövande av sådan koncessionsberoende televisions- och radioverksamhet som avses i 7 § i lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998),

- 3) för de frekvensområden som avses i 5 mom.,

- 4) för de frekvensområden som är avsedda för produktutveckling, testning och undervisning,

- 5) för de frekvensområden som är avsedda för sådan allmännyttig televisions- och radioverksamhet som avses i 7 § i lagen om Rundradion Ab (1380/1993).

Statsrådet ska iaktta teknik- och tjänsteneutralitet när det fastställer de allmänna principerna för användningen av tillämpliga frekvenser för utbudet av elektroniska kommunikationstjänster.

Statsrådet kan genom den förordning som avses i 1 mom. frångå kravet på teknikneutralitet för nät- och kommunikationstjänsterna för att undvika skadliga störningar, skydda

folkhälsan mot elektromagnetiska fält eller säkerställa tjänsternas tekniska kvalitet, ett gemensamt utnyttjande av radiofrekvenser eller ett mål av allmänt intresse.

Statsrådet kan genom den förordning som avses i 1 mom. frånga kravet på tjänsteneutralitet för nät- och kommunikationstjänsterna för att garantera säkerhet för människors liv, främja social, regional eller geografisk sammanhållning, undvika ineffektivt utnyttjande av frekvenser eller främja kulturell och språklig mångfald och mediemångfald.

Innan statsrådet fastställer frekvensplanen ska teleföretag, Rundradion Ab och andra representanter för användargrupper inom frekvensområdena ges tillfälle att bli hörda om planen. Statsrådet ska se över planen, om fler frekvensområden kan anvisas för sådan allmännyttig eller koncessionsberoende verksamhet som avses i 1 mom. eller om en representant som avses i detta moment framställer en motiverad begäran om översyn.

6 a §

Användningsplan för radiofrekvenser

Genom förordning av kommunikationsministeriet fastställs en användningsplan för radiofrekvenserna med detaljerade föreskrifter om användning av de frekvensområden som avses i 6 § 1 mom.

6 b §

Användning av radiofrekvenser

Kommunikationsverket bestämmer om användningen av radiofrekvenser för olika användningsändamål med hänsyn till internationella bestämmelser och rekommendationer om användningen av radiofrekvenser. I föreskrifterna ska förutom information om ett frekvensområdes användningsändamål också finnas uppgifter om de viktigaste radioegenskaper som en radioanläggning som använder frekvensområdet i fråga ska uppfylla.

Kommunikationsverket ska iakttä teknisk- och tjänsteneutralitet när det utfärdar före-

skrifter om användningen av tillämpliga radiofrekvenser för utbudet av elektroniska kommunikationstjänster.

Kommunikationsverket kan genom de föreskrifter som avses i 1 mom. frånga kravet på teknikneutralitet för nät- och kommunikationstjänsterna för att undvika skadliga störningar, skydda folkhälsan mot elektromagnetiska fält eller säkerställa tjänsternas tekniska kvalitet, ett gemensamt utnyttjande av radiofrekvenser eller ett mål av allmänt intresse.

Kommunikationsverket kan genom de föreskrifter som avses i 1 mom. frånga kravet på tjänsteneutralitet för nät- och kommunikationstjänsterna för att garantera säkerhet för människors liv, främja social, regional eller geografisk sammanhållning, undvika ineffektivt utnyttjande av frekvenser eller främja kulturell och språklig mångfald och mediemångfald.

Kommunikationsverket ska vid beredningen av de i 1 mom. avsedda föreskrifterna samarbeta med kommunikationsministeriet. Om det som föreskrivs om användningen av ett enskilt frekvensområde kan ha avsevärda följder för den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden, fastställs frekvensplanen för frekvensområdet i fråga i den i 6 § avsedda frekvensplanen.

Kommunikationsverket kan av grundad anledning för ett radiofrekvensområde enligt den i 6 § avsedda frekvensplanen tillåta också annan radiokommunikation än sådan som anges i dess användningsändamål, om sådan radiokommunikation inte begränsar frekvensområdets användning för dess primära användningsändamål och inte leder till störningar i den radiokommunikation som är primär.

7 §

Radiotillstånd

I syfte att garantera att radiofrekvenserna används effektivt, ändamålsenligt och tillräckligt störningsfritt ska tillstånd (*radiotillstånd*) sökas hos Kommunikationsverket för innehav och användning av radiosändare, om inte något annat föreskrivs i denna paragraf. Radiotillstånd för radiofrekvenser som har tilldelats för att användas av elektroniska

kommunikationstjänster ska beviljas inom sex veckor från det att verket fått in alla dokument som behövs för att avgöra ärendet. När Kommunikationsverket beviljar ett radiotillstånd med stöd av 10 § 8 mom. kan det i särskilda fall förlänga tidsfristen på sex veckor med högst åtta månader, om det behövs för att säkerställa att ansökningsförfarandet är opartiskt, skäligt, klart eller öppet för insyn, för komplettering av ansökningarna eller av någon annan särskild orsak. En förlängning av tidsfristen ska meddelas ofientligt.

8 §

Tillståndsvillkor

Villkoren för ett radiotillstånd kan ändras på ansökan av tillståndshavaren. Om innehavaren av ett radiotillstånd som gäller utbudet av elektroniska kommunikationstjänster ansöker om ändring av tillståndsvillkoren, ska Kommunikationsverket innan det avgör ärendet underrätta tillståndshavaren om hur en förnyad bedömning kommer att påverka tillståndet och samtidigt ge denne en rimlig tid för att återkalla ansökan.

8 a §

Skyldighet att höra parter

Företrädare för teleföretag och användare av kommunikationstjänster ska ges tillfälle att framföra sin uppfattning om beviljande av ett radiotillstånd för allmän televerksamhet, om föreskrifter som avses i 7 § 2 mom. och om användningsplaner enligt 6 a § och föreskrifter enligt 6 b §, innan bestämmelserna, besluten eller föreskrifterna utfärdas.

Företrädare för teleföretag och användare av kommunikationstjänster ska ges tillfälle att inom en månad framföra sin uppfattning om ändring av bestämmelser, beslut eller föreskrifter som avses i 1 mom. I undantagsfall får avvikelse göras från tidsfristen på en månad. Om de föreslagna ändringarna är obetydliga och de har överenskommit med

innehavaren av radiotillståndet behöver parterna inte höras.

12 §

Återkallande av radiotillstånd och radiofrekvensreservering

Kommunikationsverket får helt eller delvis återkalla radiotillstånd eller radiofrekvensreserveringar, om

4 a) i 6 b § 6 mom. avsedda villkor för beviljande av radiotillstånd inte längre uppfylls,

28 a §

Utlämnande av uppgifter till myndigheter

Teleföretag är på begäran av kommunikationsministeriet eller Kommunikationsverket skyldiga att samla in och att oberoende av affärs- och yrkeshemligheter lämna ministeriet och verket de uppgifter som behövs för tillsynen över denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål, i den form som myndigheten begär och avgiftsfritt.

Kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket ska på ett företags begäran uppgge vad uppgifterna ska användas till och ange varför uppgifterna begärs.

Kommunikationsverket ska oberoende av affärs- och yrkeshemligheter på begäran av kommunikationsministeriet lämna ministeriet sådana i 1 mom. avsedda uppgifter som verket fått när det fullgjort uppgifter enligt denna lag.

36 §

Tvångsmedel

Om ett fel eller en försummelse utgör ett direkt och allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan eller orsakar allvarlig ekonomisk eller operativ skada för andra företag eller användare eller för verk-

samheten i kommunikationsnäten eller andra användare av radiofrekvenser, kan Kommunikationsverket besluta om behövliga temporära åtgärder, som får gälla i högst tre månader. Kommunikationsverket får utsträcka de temporära åtgärderna till att gälla under ytterligare en period om högst tre månader om felet eller försummelsen inte har avhjälpits inom tidsfristen. Som temporär åtgärd kan Kommunikationsverket avbryta verksamhet

som orsakar fara eller allvarlig skada, begränsa användningen av frekvenser eller förordna om andra liknande tvångsmedel.

Föreskrifter om vite, hot om avbrytande och hot om tvångsutförande finns i övrigt vi-slagen (1113/1990).

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004) 7 och 21 §, 28 § 2 mom., 31 § 1 mom. samt 42 § 2 mom. 4 punkten, av dem 42 § 2 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 125/2009, samt
fogas till lagen nya 21 a och 21 b § som följer:

7 §

Registrering på användarens terminalutrustning av uppgifter om användning av tjänster samt användning av dessa uppgifter

Den som tillhandahåller en tjänst (*leverantören*) får registrera cookies och andra uppgifter om användningen av tjänster på användarens terminalutrustning och använda dessa uppgifter, om användaren har gett sitt samtycke till detta och leverantören ger användaren begripliga och fullständiga uppgifter om ändamålet med registreringen eller användningen.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte sådan registrering eller användning av uppgifter, vars enda syfte är att förmedla meddelanden via kommunikationsnäten eller som är nödvändig för att leverantören ska kunna tillhan-

dahålla sådana tjänster som abonnenten eller användaren av tjänsten uttryckligen har begärt.

Registrering och användning enligt denna paragraf är tillåten endast i den omfattning som tjänsten kräver och får inte begränsa integritetsskyddet mer än nödvändigt.

21 §

Dataskyddsanmälningar till Kommunikationsverket

Teleföretagen ska utan onödigt dröjsmål informera Kommunikationsverket om betydande kränkningar av dataskyddet för nät- och kommunikationstjänster och om sådana mot dessa tjänster riktade dataskyddshot som teleföretagen har kännedom om. Samtidigt ska företaget informera om följderna av

kränkningen och om åtgärder för att försöka förhindra en upprepning av sådana kränkningar av dataskyddet och hot om kränkningar.

Om Kommunikationsverket anser att det är förenligt med allmänt intresse att informera om en dataskyddskränkning enligt 1 mom. kan det ålägga teleföretaget att informera om saken.

Kommunikationsverket kan utfärda närmare föreskrifter om innehållet i och utformningen av anmälningar som avses i 1 mom. samt om hur de ska ges in till Kommunikationsverket.

5 kap.

Dataskydd vid kommunikation

21 a §

Dataskyddsanmälningar till abonnenter och användare

Om dataskyddet för en i 19 § avsedd tjänst är utsatt för särskilda dataskyddskränkningar eller dataskyddshot, ska teleföretaget och den som tillhandahåller mervärdestjänster utan dröjsmål informera abonnenterna och användarna om detta och samtidigt informera dem om de åtgärder som de kan tillgripa, de sannolika kostnaderna för åtgärderna och var abonnenterna och användarna kan få närmare upplysningar.

Teleföretaget och tillhandahållaren ska bevara uppgifter om informationen.

När ett teleföretag har avvärjt en betydande, mot dess tjänster riktad dataskyddskränkning eller ett hot om en sådan kränkning ska det på ett ändamålsenligt sätt informera om vilka åtgärder som vidtagits och om deras eventuella effekter på användningen av tjänsterna.

Kommunikationsverket kan utfärda närmare föreskrifter om innehållet i och utformningen av anmälningar enligt 1 mom. och information enligt 3 mom. samt om hur uppgifter om anmälningarna som avses i 2 mom. ska bevaras. Dessutom kan Kommunikationsverket ge föreskrifter om hur verket ska

upplysas om anmälningar enligt 1 och 2 mom. samt information enligt 3 mom.

21 b §

Säkerhetsinspektion

Kommunikationsverket har rätt att utföra en säkerhetsinspektion på ett teleföretag i syfte att övervaka förpliktelseerna enligt detta kapitel.

Kommunikationsverket får låta en oberoende expert utföra en säkerhetsinspektion. På en sådan expert tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när denne sköter uppgifter enligt denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Kommunikationsverket och de som handlar på uppdrag av verket har rätt att i samband med säkerhetsinspektioner få tillträde till teleföretagets utrustningsutrymmen och övriga lokaler och att för granskning få de handlingar som behövs för övervakningsuppgiften.

Säkerhetsinspektioner får inte förrättas i lokaler som omfattas av hemfriden och som används för boende av stadigvarande art.

Kostnaderna för säkerhetsinspektionerna täcks med dataskyddsavgifter enligt 10 kap.

28 §

Identifiering av direktmarknadsföring

Det är förbjudet att skicka sådan för direktmarknadsföring avsedd elektronisk post och sådana text-, tal-, röst- och bildmeddelanden

1) där identiteten hos den avsändare som meddelandet har skickats för är täckt eller dold,

2) där det inte finns någon giltig adress dit mottagaren kan skicka en begäran om att kommunikationen i fråga avslutas,

3) där mottagaren uppmanas besöka webbsidor som strider mot 2 kap. i konsumentskyddslagen (38/1978).

31 §

Kommunikationsverkets uppgifter

Kommunikationsverkets uppgift är att

1) övervaka att denna lag och med stöd av den utfärdade bestämmelser och föreskrifter följs, till den del annat inte följer av 32 §,

2) samla uppgifter om kränkningar och hot om kränkningar av dataskyddet för nättjänster, kommunikationstjänster och mervärdestjänster,

3) utreda kränkningar och hot om kränkningar av dataskyddet för nättjänster, kommunikationstjänster och mervärdestjänster,

4) informera om dataskyddsfrågor,

5) årligen sända kommissionen och Europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet en sammanfattande rapport om informationen enligt 21 §,

6) underrätta kommissionen om sådant samarbete med en annan medlemsstat i Europeiska unionen som leder till enhetliga övervakningsåtgärder i fråga om dataskyddet

för gränsöverskridande kommunikationstjänster mellan medlemsstaterna, när åtgärderna kan inverka på den inre marknadens funktionssätt.

42 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligen

4) försummar den i 21 § 1 mom. eller 35 § 4 mom. föreskrivna anmälningsplikten,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *dataskyddsförseelse vid elektronisk kommunikation* dömas till böter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag**om ändring av 6 a § i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden (1528/2001) 6 a §, sådan den lyder i lag 760/2006, som följer:

6 a §

Anhängiggörande av ärenden som gäller kommunikationstjänster

Ett ärende som behandlas med stöd av kommunikationsmarknadslagen (393/2003) blir anhängigt vid marknadsdomstolen på ansökan av det teleföretag som Kommunika-

tionsverkets eller konsumentombudsmannens beslut avser. Ett ärende som behandlas med stöd av 121 b § i den lagen kan också bli anhängigt på ansökan av den tjänsteleverantör som tillhandahåller den tjänst vars användning har hindrats.

Ett ärende om utdömande av vite i anslutning till ett förbud som utfärdats av Kommunikationsverket blir anhängigt på ansökan av verket. På motsvarande sätt blir ett ärende

om utdömande av vite i anslutning till ett beslut som meddelats av konsumentombudsmannen anhängigt på ansökan av ombudsmannen.

_____ Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 29 oktober 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Kommunikationsminister *Suvi Lindén*

1.

Lag**om ändring av kommunikationsmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i kommunikationsmarknadslagen (393/2003) 16 § 2 mom., 24 § 3 mom., 62 § och 128 § 2 mom., av dem 16 § 2 mom. sådant det lyder i lag 26/2006 och 128 § 2 mom. sådant det lyder i lag 336/2010,

ändras 16 § 1 mom. och 17 §, det inledande stycket i 18 § 1 mom., 18 § 2 mom. 13 a- och 18 punkten, 21, 22, 25 och 36 a §, 39 § 1 och 2 mom., 51 § 1 och 3 mom., 55 § 1 mom., 60 och 60 c §, 67 § 3 mom. 1 och 13 punkten, 70 och 71 §, 75 § 3 mom., 79 § 2 mom., 81 §, 82 § 2 mom., rubriken för 89 §, 106 § 1 mom., 113 §, 118 § 2 mom., 121 § 3 mom., 126 § 5 mom. och 127 § 1 och 4 mom.,

av dem 16 § 1 mom. sådant det lyder i lag 26/2006, det inledande stycket i 18 § 1 mom., 18 § 2 mom. 13 a-punkten och 36 a § sådana de lyder i lag 1327/2007, 60 § sådan den lyder i lag 70/2007, 60 c § sådan den lyder i lag 331/2009, 67 § 3 mom. 1 och 13 punkten, 71 §, 126 § 5 mom. samt 127 § 1 och 4 mom. sådana de lyder i lag 759/2006, 70 § sådan den lyder i lag 976/2008 och 82 § 2 mom. sådant det lyder i lag 26/2006, samt

fogas till 11 § ett nytt 2 mom., till 18 § 2 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 47/2005 och 1327/2007, nya 2 a- och 14 a-punkter, till lagen nya 21 a, 24 a, 37 a och 60 e §, till 67 § 3 mom., sådant det lyder i lagarna 759/2006 och 336/2010, nya 14-21 punkter, till lagen nya 69 a, 70 a, 72 a, 89a, 89 b och 107 a §, till 112 §, sådan den lyder i lag 331/2009, ett nytt 5 mom., till lagen nya 118 a och 121 b §, till 123 § ett nytt 4 mom. och till lagen nya 126 a och 128 a § som följer:

Gällande lydelse

(ny)

Föreslagen lydelse

11 §

Ändring av koncession

Koncessionsvillkoren kan ändras på ansökan av koncessionshavaren. Innan det fattar beslut ska statsrådet underrätta koncessionshavaren om hur en förnyad bedömning kommer att inverka på koncessionen och samtidigt ge koncessionshavaren en rimlig tid för att återkalla ansökan.

16 §

Marknadsdefinition

16 §

Marknadsdefinition

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Kommunikationsverket skall genom beslut regelbundet definiera relevanta kommunikationsmarknader.

Kommunikationsverket ska genom beslut regelbundet definiera relevanta kommunikationsmarknader. *Verket ska då på lämpligt sätt beakta Europeiska kommissionens (nedan kallad **kommissionen**) rekommendation om relevanta marknader och yttrandena i saken från organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation.*

Kommunikationsverket skall samarbeta med kommunikationsministeriet vid definieringen av relevanta marknader. Om kommunikationsministeriet anser att det i Finland är nödvändigt att definiera nationella marknader som inte grundar sig på någon rekommendation av Europeiska gemenskapernas kommission, görs marknadsdefinitionen genom ett beslut av kommunikationsministeriet

(2 mom upphävs)

17 §

Marknadsanalys och beslut om betydande marknadsinflytande

Kommunikationsverket skall i syfte att klargöra konkurrensläget regelbundet göra en marknadsanalys av parti- och detaljmarknader som definierats som relevanta.

Kommunikationsverket skall genom sitt beslut bestämma att ett teleföretag är ett företag med betydande marknadsinflytande, om företaget utifrån en marknadsanalys konstateras

17 §

Marknadsanalys och beslut om betydande marknadsinflytande

Kommunikationsverket ska i syfte att klargöra konkurrensläget regelbundet göra en marknadsanalys av parti- och detaljmarknader som definierats som relevanta. *Marknadsanalysen ska göras senast inom två år efter det att kommissionen utfärdat en marknadsrekommendation, om det är fråga om marknader som inte definierats tidigare, och med högst tre års mellanrum när det är fråga om marknader som definierats tidigare. Tidsfristen på tre år kan förlängas med högst tre år, om Kommunikationsverket begär det av kommissionen och kommissionen inte förbjuder detta inom en månad från det att begäran lämnades.*

Om det är fråga om gränsöverskridande marknader ska Kommunikationsverket utarbeta marknadsanalysen i samarbete med regleringsmyndigheten i den berörda staten inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Kommunikationsverket ska genom sitt beslut bestämma att ett teleföretag är ett företag med betydande marknadsinflytande, om företaget utifrån en marknadsanalys konstateras

ensamt eller tillsammans med andra ha ett sådant ekonomiskt inflytande på en viss marknad att det i betydande utsträckning kan verka oberoende av konkurrenter, konsumenter eller andra användare.

Ett teleföretag som har betydande marknadsinflytande på en viss marknad kan anses ha samma ställning även på en närliggande marknad, om teleföretaget kan stärka sitt marknadsinflytande även på denna marknad.

Kommunikationsverket skall ändra ett beslut om betydande marknadsinflytande, om det utifrån en marknadsanalys konstateras ha skett betydelsefulla förändringar i konkurrensläget på marknaden. I beslutet kan skyldigheter som ålagts ett företag med betydande marknadsinflytande ändras eller bestämmas att teleföretaget inte längre skall anses vara ett företag med betydande marknadsinflytande.

18 §

Skyldigheter för företag med betydande marknadsinflytande

Kommunikationsverket ska genom sitt beslut ålägga företag med betydande marknadsinflytande de skyldigheter som avses i 2 mom., om dessa behövs för att undanröja konkurrenshinder eller främja konkurrensen.

Skyldigheterna ska stå i rätt proportion till det mål som eftersträvas. Vid införandet av en skyldighet ska särskilt beaktas

Företag med betydande marknadsinflytande kan under de förutsättningar och villkor som anges nedan i denna lag förpliktas att

13 a) överlåta annan skälig nyttjanderätt som har samband med ovan nämnda eller annan med ovan nämnda nyttjanderätter jämförbar nyttjanderätt till ett kommunikationsnätelement eller tillhörande funktioner så som

ensamt eller tillsammans med andra ha ett sådant ekonomiskt inflytande på en viss marknad att det i betydande utsträckning kan verka oberoende av konkurrenter, konsumenter eller andra användare.

Ett teleföretag som har betydande marknadsinflytande på en viss marknad kan anses ha samma ställning även på en närliggande marknad, om teleföretaget kan stärka sitt marknadsinflytande även på denna marknad.

Kommunikationsverket ska ändra ett beslut om betydande marknadsinflytande, om det utifrån en marknadsanalys konstateras ha skett betydelsefulla förändringar i konkurrensläget på marknaden. I beslutet kan skyldigheter som ålagts ett företag med betydande marknadsinflytande ändras eller bestämmas att teleföretaget inte längre ska anses vara ett företag med betydande marknadsinflytande.

18 §

Skyldigheter för företag med betydande marknadsinflytande

Kommunikationsverket ska genom sitt beslut ålägga företag med betydande marknadsinflytande de skyldigheter som avses i 2 mom., om dessa behövs för att undanröja konkurrenshinder eller främja konkurrensen. När verket bestämmer om sådana skyldigheter ska det samarbeta på lämpligt sätt med kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation. Skyldigheterna ska stå i rätt proportion till det mål som eftersträvas. Vid införandet av en skyldighet ska särskilt beaktas

Företag med betydande marknadsinflytande kan under de förutsättningar och villkor som anges nedan i denna lag förpliktas att

2 a) erbjuda val av leverantör av telefoni-tjänst enligt 24 a §,

13 a) på det sätt som anges i 36 a § överlåta andra sådana nyttjanderätter till ett kommunikationsnät, en kommunikationstjänst eller till dessa nära anknutna tjänster som kan anses skäliga,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

bestäms i 36 a §,

14 a) handla i enlighet med en i 37 a § avsedd teknisk skyldighet,

18) särredovisa sin verksamhet så som bestäms i 89 §.

18) särredovisa eller separera sin verksamhet så som bestäms i 89 och 89 a §.

21 §

21 §

Hörande av kommissionen och regleringsmyndigheterna

Hörande som gäller marknadsdefinition, marknadsanalys och betydande marknadsinflytande

Kommunikationsverket skall ge Europeiska gemenskapernas kommission och regleringsmyndigheterna i de stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat) tillfälle att ge utlåtande inom en månad före

Kommunikationsverket ska ge kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation tillfälle att yttra sig inom en månad före

1) en marknadsdefinition som avviker från kommissionens rekommendation,

1) en marknadsdefinition som avviker från kommissionens rekommendation,

2) en marknadsanalys,

2) en marknadsanalys,

3) ett beslut om betydande marknadsinflytande,

3) ett beslut om betydande marknadsinflytande,

4) ett beslut om skyldigheter som skall åläggas teleföretag,

4) ett beslut enligt 89 a §

om åtgärden eller beslutet påverkar handeln mellan EES-staterna.

om åtgärden eller beslutet påverkar handeln mellan EES-staterna.

Kommunikationsverket kan också samtidigt begära ett sådant utlåtande om åtgärder eller beslut som avses i 1 mom., om det är ändamålsenligt.

Kommunikationsverket ska skjuta upp ett beslut enligt 1 mom. med två månader, om kommissionen meddelat att den anser att det föreslagna beslutet strider mot gemenskapsrätten. Verket ska inom sex månader från meddelandet återta beslutet enligt 1 punkten eller ändra beslutet, om kommissionen kräver det.

Om kommissionen uppger att den anser att en marknadsdefinition som avviker från kommissionens rekommendation eller ett förslag till beslut om betydande marknadsinflytande inte överensstämmer med Europeiska gemenskapernas rätt, skall åtgärden och beslutet skjutas upp med ytterligare två månader. Om kommissionen inom ovan avsedda tid på två månader fattar ett beslut i ärendet, får ett beslut om marknadsdefinition eller betydande marknadsinflytande inte fattas i strid med kommissionens beslut.

Om Kommunikationsverket ändrar sitt beslutsförslag enligt 1 mom. på krav från kommissionen ska verket ge de parter vars rättigheter eller intressen beslutet gäller möjlighet att yttra sig över det ändrade beslutsförslaget. När kommunikationsverket fattar sitt slutliga beslut ska det på lämpligt sätt också beakta de yttranden som avses i 1 mom. Verket ska underrätta kommissionen om sitt beslut.

(ny)

21 a §

Hörande som gäller skyldigheter i anknytning till betydande marknadsinflytande

Kommunikationsverket ska ge kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation tillfälle att yttra sig inom en månad innan verket fattar ett beslut som påverkar handeln mellan EES-staterna och genom vilket verket ålägger ett företag med betydande marknadsinflytande skyldigheter enligt 18 §, med undantag av ett beslut enligt 89 a §.

Om kommissionen anser att Kommunikationsverkets beslutsförslag enligt 1 mom. skulle utgöra ett hinder för enhetsmarknaden eller om kommissionen allvarligt tvivlar på om verkets beslutsförslag är förenligt med gemenskapsrätten, ska Kommunikationsverket senarelägga sitt beslut med ytterligare tre månader. Verket ska då fortsätta beredningen av beslutet i nära samarbete med kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation.

Inom tidsfristen på tre månader kan Kommunikationsverket antingen ändra eller dra tillbaka beslutsförslaget eller så kan det efter tre månader behålla förslaget som sådant. Kommissionen rekommenderar då en lösning i fråga om Kommunikationsverkets förslag, och verket ska efter att ha fått rekommendationen inom en månad underrätta kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation om sitt slutliga beslut. Denna tidsfrist på en månad kan emellertid förlängas om det behövs för att de som saken gäller ska kunna höras.

Om Kommunikationsverket trots kommissionens rekommendation beslutar att inte ändra eller dra tillbaka beslutet ska verket motivera sitt beslut.

22 §

*Förfarandet i brådskanie **eller obetydliga fall***

Marknadsdefinitioner och marknadsanalyser kan utföras och Kommunikationsverkets beslut om betydande marknadsinflytande och om skyldigheter som skall åläggas teleföretag kan fattas utan att kommissionen och regleringsmyndigheterna i EES-staterna hörs, om åtgärden inte har någon nämnvärd inverkan på marknaden eller om åtgärden är brådskanie och nödvändig för att konkurrensen och konsumenternas intressen skall tryggas.

Kommunikationsverket skall utan dröjsmål för kännedom tillställa kommissionen en sådan marknadsdefinition och marknadsanalys eller ett sådant beslut som avses i 1 mom.

24 §

Skyldighet att hyra ut abonnentförbindelser och utrustningsutrymmen

Kommunikationsverket kan i ett beslut enligt 1 mom. ålägga nätföretag andra sådana skyldigheter som behövs för att skyldigheten enligt 1 mom. tekniskt skall fullgöras.

(ny)

22 §

Förfarandet i brådskanie fall

Marknadsdefinitioner och marknadsanalyser kan utföras och Kommunikationsverkets beslut om betydande marknadsinflytande och om skyldigheter som ska åläggas teleföretag kan fattas utan att kommissionen och *organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation* hörs, om åtgärden är brådskanie och nödvändig för att säkerställa konkurrensen och skydda konsumenternas intressen. Åtgärden ska vara tillfälligt och stå i rätt proportion till det eftersträvade målet.

Kommunikationsverket ska utan dröjsmål ge in en sådan marknadsdefinition och marknadsanalys eller ett sådant beslut som avses i 1 mom. för kännedom till kommissionen och *organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation*.

24 §

Skyldighet att hyra ut abonnentförbindelser och utrustningsutrymmen

(upphävs)

24 a §

Skyldighet att erbjuda val av leverantör av telefonitjänst

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett företag med betydande marknadsinflytande som är verksamt i ett fast telefontät område en skyldighet att erbjuda användare möjlighet att både samtalsvis med hjälp av ett prefix och genom att använda ett förval som vid behov kan förbigås med ett prefix använda de tjänster som en leverantör

av telefonitjänster tillhandahåller i teleområdet.

25 §

Skyldighet att hyra ut fasta förbindelser

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett teleföretag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att hyra ut en fast förbindelse till teleföretag och användare.

Kommunikationsverket kan i beslutet bestämma om den fasta förbindelsens överföringskapacitet. Vid fastställandet av överföringskapacitet skall Kommunikationsverket beakta Europeiska gemenskapernas bestämmelser om minimiutbud av fasta förbindelser.

25 §

Skyldighet att hyra ut fasta förbindelser

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett teleföretag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att hyra ut en fast förbindelse till teleföretag.

(2 mom upphävs)

36 a

Skyldighet att överlåta andra nyttjanderätter

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett teleföretag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att till teleföretag överlåta någon annan sådan nyttjanderätt till ett kommunikationsnätelement eller tillhörande funktioner som kan anses skälig och som kan jämföras med en nyttjanderätt som avses i 23–32, 34 och 36 §.

(ny)

36 a §

Skyldighet att överlåta andra nyttjanderätter

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett teleföretag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att till teleföretag överlåta någon annan sådan nyttjanderätt till ett *kommunikationsnät, en kommunikationstjänst eller till dessa nära anknutna tjänster* som kan anses skälig och som kan jämföras med en nyttjanderätt som avses i 23–32, 34 och 36 §.

37 a §

Tekniska skyldigheter som gäller skyldighet att överlåta nyttjanderätt

Kommunikationsverket kan genom ett beslut som gäller skyldighet att överlåta nyttjanderätt ålägga ett teleföretag sådana tekniska skyldigheter och ställa sådana villkor för nyttjande av överlåtelseskyldigheten som är nödvändiga för det tekniska fullgörandet av skyldigheten att överlåta nyttjanderätten.

39 §

Teleföretags skyldigheter vid sammankoppling

Teleföretag är skyldiga att med andra teleföretag förhandla om sammankoppling.

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett företag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att koppla samman ett kommunikationsnät eller en kommunikationstjänst med ett annat teleföretags kommunikationsnät eller kommunikationstjänst.

39 §

Teleföretags skyldigheter vid sammankoppling

Ett nätföretag är skyldigt att med andra nätföretag föra uppriktiga förhandlingar om sammankoppling.

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett företag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att koppla samman ett kommunikationsnät eller en kommunikationstjänst med ett annat teleföretags kommunikationsnät eller kommunikationstjänst. *Företaget med betydande marknadsinflytande ska därefter förhandla om sammankoppling med det andra teleföretaget på villkor som inte står i strid med de sammankopplingsskyldigheter som Kommunikationsverket ålagt företaget genom ett beslut enligt 18 §.*

51 §

Skyldigheter i anslutning till nummerportabilitet

Ett teleföretag som är verksamt i ett telefontät är skyldigt att utan dröjsmål sörja för att en användare som ingått ett anslutningsavtal med företaget kan, om användaren så önskar, behålla sitt telefonnummer vid byte av teleföretag som tillhandahåller fasta anslutningar inom teleområdet eller mobiltelefonanslutningar.

Teleföretag har inte i 1 mom. avsedd skyldighet att genomföra nummeröverföring när användaren byter från en anslutning i ett fast telefontät till en mobilnätanslutning eller från en mobilnätanslutning till en anslutning i ett fast telefontät.

51 §

Skyldigheter i anslutning till nummerportabilitet

Ett teleföretag är skyldigt att utan dröjsmål sörja för att en användare som ingått avtal med företaget kan, om användaren så önskar, behålla sitt telefonnummer vid byte av teleföretag som tillhandahåller tjänster. Ett tidsbegränsat avtal om kommunikationstjänster som är kopplat till ett telefonnummer befriar inte teleföretaget från skyldigheten till nummeröverföring. I ett fast telefontät kan teleområdets abonnentnummer porteras inom teleområdet.

Teleföretag har inte i 1 mom. avsedd skyldighet till nummeröverföring mellan fasta telefontät och mobilnät.

55 §

Allmänt nödnummer

Teleföretag som är verksamma i ett telefonnät är skyldiga att för sin del sörja för att användarna avgiftsfritt får kontakt med det allmänna nödnumret 112 och med de särskilda nödnummer för polisen och räddningsmyndigheterna som avses i ett numreringsbeslut enligt 48 § av Kommunikationsverket.

55 §

Allmänt nödnummer

Teleföretag som är verksamma i ett telefonnät är skyldiga att för sin del sörja för att användarna *per telefon eller via sms avgiftsfritt får kontakt med det allmänna nödnumret 112.*

60 §

Övervakning av priserna på samhällsomfattande tjänster

Kommunikationsverket skall övervaka prissättningen av de samhällsomfattande tjänster som de utsedda operatörerna tillhandahåller och jämföra den med prisnivån för andra kommunikationstjänster.

60 §

Övervakning av priserna på samhällsomfattande tjänster

Kommunikationsverket ska övervaka prissättningen av de samhällsomfattande tjänsterna och jämföra den med *kommunikationstjänsternas allmänna prisnivå samt bedöma prissättningen av de samhällsomfattande tjänsterna i förhållande till den allmänna konsumentprisnivån och befolkningens allmänna inkomstnivå.*

60 c

Skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som avser allmänna telefoni-tjänster

Teleföretag som Kommunikationsverket i enlighet med 59 § utsett för att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i form av allmänna telefoni-tjänster är skyldiga att oberoende av geografiskt läge och till ett skäligt pris tillhandahålla anslutningar till ett allmänt kommunikationsnät på den ort där användaren stadigvarande bor eller finns. Teleföretaget ska leverera anslutningen inom skälig tid från beställningen.

Anslutningen ska vara sådan att det är möjligt att ringa nödsamtal, ringa och ta emot inrikes- och utlandssamtal samt använda andra sedvanliga telefoni-tjänster. Anslutningen ska

60 c §

Skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som avser allmänna telefoni-tjänster

Teleföretag som Kommunikationsverket i enlighet med 59 § utsett för att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i form av allmänna telefoni-tjänster är skyldiga att oberoende av geografiskt läge och till ett skäligt pris tillhandahålla anslutningar till ett allmänt kommunikationsnät på den ort där användaren stadigvarande bor eller finns. Teleföretaget ska leverera anslutningen inom skälig tid från beställningen.

Anslutningen ska vara sådan att *alla användare, även personer med funktionshinder, kan använda nödtjänster, ringa och ta emot inrikes- och utlandssamtal* och använda

dessutom möjliggöra en ändamålsenlig internetförbindelse, med beaktande av den överföringshastighet som de flesta abonnenterna har samt den tekniska genomförbarheten och kostnaderna. Teleföretaget kan också tillhandahålla de ovan nämnda tjänsterna via flera anslutningar, om det inte medför oskäliga extra kostnader för användaren.

Bestämmelser om en ändamålsenlig internetförbindelses minimihastighet enligt 2 mom. utfärdas genom förordning av Kommunikationsministeriet. Innan förordningen utfärdas ska Kommunikationsverket utarbeta en rapport om marknaden för dataöverföringstjänster, vilken överföringshastighet de flesta abonnenterna har och vilken nivå den tekniska utvecklingen ligger på samt uppskatta bestämmelsernas ekonomiska konsekvenser för teleföretagen.

En operatör för samhällsomfattande tjänster har rätt att vägra ingå avtal om en anslutning som avses i 1 mom. med en användare, om användaren har åtalats eller under det senaste året dömts för störande av post- och teletrafik som begåtts med hjälp av ett teleföretags anslutning eller om användaren har obetalda, förfallna och ostridiga skulder hos någon annan operatör för samhällsomfattande tjänster för användningen av dennes anslutning.

andra sedvanliga telefonitjänster. Anslutningen ska dessutom *vara sådan att alla användare kan ha* en ändamålsenlig Internetförbindelse, med beaktande av den överföringshastighet som de flesta abonnenter har samt den tekniska genomförbarheten och kostnaderna. Teleföretaget kan också tillhandahålla de ovan nämnda tjänsterna via flera anslutningar, om det inte medför oskäliga extra kostnader för användaren.

Kommunikationsverket får utfärda närmare föreskrifter om hur anslutningar tekniskt ska genomföras eller vilka tekniska egenskaper de ska ha för att även personer med funktionshinder ska kunna använda dem.

Bestämmelser om en ändamålsenlig Internetförbindelses minimihastighet enligt 2 mom. utfärdas genom förordning av Kommunikationsministeriet. Innan förordningen utfärdas ska Kommunikationsverket utarbeta en rapport om marknaden för dataöverföringstjänster, vilken överföringshastighet de flesta abonnenterna har och vilken nivå den tekniska utvecklingen ligger på samt uppskatta bestämmelsernas ekonomiska konsekvenser för teleföretagen.

En operatör för samhällsomfattande tjänster har rätt att vägra ingå avtal om en anslutning som avses i 1 mom. med en användare, om användaren har åtalats eller under det senaste året dömts för störande av post- och teletrafik som begåtts med hjälp av ett teleföretags anslutning eller om användaren har obetalda, förfallna och ostridiga skulder hos någon annan operatör för samhällsomfattande tjänster för användningen av dennes anslutning.

(ny)

6 a kap.

Bestämmelser om samhällsomfattande tjänster

60 e §

Möjlighet att betala ersättningen för byggande av anslutning i poster

Tjänsteföretag som utsetts till företag för samhällsomfattande tjänster är skyldiga att erbjuda konsumenterna möjlighet att betala

den ersättning som byggande av en anslutning enligt 60 c § medför i flera poster.

Ett teleföretag får vägra fullgöra sin skyldighet enligt 1 mom. endast om det finns sådana vägande skäl för denna vägran som har samband med konsumentens betalningsförmåga.

62 §

(upphävs)

Användarens rätt att välja leverantör av telefontjänst

Ett teleföretag som är verksamt i ett fast telefonnät och som av Kommunikationsverket på det sätt som avses i 17 § bestämts vara ett företag med betydande marknadsinflytande är skyldigt att tillhandahålla användarna möjlighet att både samtalsvis med hjälp av ett prefix och genom att använda ett förval som vid behov kan förbigås med ett prefix använda de tjänster som en leverantör av telefontjänster tillhandahåller i teleområdet. Teleföretaget får hos användarna ta ut en engångsersättning som motsvarar kostnaderna för förval. Engångsersättningen får dock inte vara så stor att den hämmar användningen av tjänsten. Kommunikationsverket kan i enskilda fall besluta om engångsersättningens maximibelopp.

Om en konsument vill spärra mottagningen av en telefontjänst, får teleföretaget tillhandahålla konsumenten endast en sådan spärrtjänst som är opartisk med hänsyn till de konkurrerande teleföretagen.

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 18 § ålägga företag med betydande marknadsinflytande som är verksamma i ett mobilnät en sådan skyldighet som avses i 1 mom. i fråga om utlandssamtal.

Kommunikationsverket kan meddela närmare föreskrifter om tekniska åtgärder som behövs för att den skyldighet som nämns i 1 och 3 mom. skall kunna fullgöras.

67 §

Avtal om kommunikationstjänster

 I ett avtal skall åtminstone nämnas

1) avtalets giltighetstid,

13) beloppet av den limit som avses i 61 § 2 mom. samt anvisningar om hur konsumenten kan kontrollera det sammanlagda upplupna avgiftsbeloppet.

67 §

Avtal om kommunikationstjänster

 I ett avtal skall åtminstone nämnas

1) avtalets giltighetstid och hur det i förekommande fall ska förnyas,

13) beloppet av den limit som avses i 61 § 2 mom. samt anvisningar om hur konsumenten kan kontrollera det sammanlagda upplupna avgiftsbeloppet,

14) om det går att använda nödtjänster med anslutningen och att i en nödsituation ta reda på varifrån anslutningsinnehavarens samtal kommer,

15) uppgifter om de förfaranden för att mäta och styra trafiken som teleföretaget använder för att undvika överbelastning av nätet,

16) information om hur förfarandena enligt 15 punkten kan inverka på tjänsternas kvalitet,

17) de kundtjänster som tillhandahålls,

18) begränsningar när det gäller användningen av en levererad terminal,

19) användarens möjlighet att välja om hans kontaktinformation ska ingå i en telefonkatalog och vilken information som ska ingå i så fall,

20) hur fakturan kan betalas och vilka pris skillnader det finns mellan olika sätt att betala,

21) vilka åtgärder teleföretaget kan vidta om datasäkerheten är hotad.

(ny)

69 a §

Användarens rätt att välja leverantör av kommunikationstjänster

Kommunikationsverket kan i syfte att garantera användare valfrihet ålägga bostadsaktiebolag, fastighetsaktiebolag och med dem jämförbara sammanslutningar som äger eller förvaltar en fastighets interna eller flera fastigheters gemensamma fasta kommunika-

tionsnät som är kopplat till ett allmänt kommunikationsnät en skyldighet att på icke-diskriminerande villkor ge det teleföretag som en användare väljer nyttjanderätt till en icke-upptagen del av fastighetens eller fastighetsgruppens interna kommunikationsnät för förmedling av kommunikationstjänster till användarens terminalutrustning inom fastigheten.

Kommunikationsverket kan ålägga en skyldighet enligt 1 mom., om det sett till helheten är tekniskt ogenomförbart eller olönsamt att bygga ett parallellt internt kommunikationsnät eller delar av ett sådant

70 §

Uppbindning

Det är tillåtet att vid köptillfället binda ihop avtalen om en terminal och en anslutning till mobilnätet på ett sådant sätt att detta påverkar nyttigheternas försäljningspris (*uppbinding*). Teleföretaget ska tillhandahålla användaren motsvarande kommunikationstjänster också utan terminal.

Uppbindning är förbjuden när det gäller avtal om GSM-mobilnätsanslutningar, om det inte är fråga om uppbinding mellan en anslutning och en bordstelefon, en larmtelefon eller någon annan motsvarande telefon i GSM-mobilnätet som används för ett annat syfte än en sedvanlig mobiltelefon.

I marknadsföringen ska, utöver de uppgifter som avses i 2 kap. 4 § i konsumentskyddslagen (38/1978), också uppges de totala merkostnader som konsumenten orsakas av uppbindingen.

En konsument har rätt att säga upp ett tidsbegränsat avtal så att det upphör två veckor efter uppsägningen, om han eller hon, huvudsakligen utan att själv vara orsak till det, råkat i betalningssvårigheter till följd av en svår sjukdom, arbetslöshet eller någon annan särskild omständighet. Om konsumenten säger upp abonnemangsavtalet på ovan angivna grunder, har teleföretaget rätt att ta tillbaka den terminal som uppbindingen avser. Teleföretaget får inte hos konsumenten ta ut avgifter som hänförs till den outnyttjade tiden av abonnemangsavtalet.

70 §

Uppbindning

Det är tillåtet att vid köptillfället binda ihop avtalen om en terminal och en anslutning till mobilnätet på ett sådant sätt att detta påverkar nyttigheternas försäljningspris (*uppbinding*). Teleföretaget ska tillhandahålla användaren motsvarande kommunikationstjänster också utan terminal.

Uppbindning är förbjuden när det gäller avtal om GSM-mobilnätsanslutningar, om det inte är fråga om uppbinding mellan en anslutning och en bordstelefon, en larmtelefon eller någon annan motsvarande telefon i GSM-mobilnätet som används för ett annat syfte än en sedvanlig mobiltelefon.

I marknadsföringen ska, utöver de uppgifter som avses i 2 kap. 12 § i konsumentskyddslagen (38/1978), också uppges de totala merkostnader som konsumenten orsakas av uppbindingen.

En konsument har rätt att säga upp ett tidsbegränsat abonnemangsavtal att upphöra två veckor efter uppsägningen också om han eller hon betalar de avgifter som hänför sig till den outnyttjade avtalstiden samt de övriga avgifter man eventuellt kommit överens om med tanke på en sådan situation.

Villkoren i ett tidsbegränsat abonnemangsavtal får inte ändras till nackdel för konsumenten under avtalstiden. Det är emellertid tillåtet att ändra abonnemangsvillkoren, om ändringsbehovet föranleds av ändringar i lagstiftningen eller av myndighetsbeslut.

Ett teleföretag får förhindra att en mobiltelefon som erbjudits med uppbindning används för ett annat teleföretags anslutning. Spärren ska på konsumentens begäran hävas när abonnemanget upphör i de fall som avses i 5 eller 6 mom. eller när den avtalade tiden går ut. Teleföretaget ska häva spärren inom två veckor från det att begäran framställdes. För hävandet av spärren får ingen avgift tas hos konsumenten.

En konsument har rätt att säga upp ett tidsbegränsat *avtal* att upphöra två veckor efter uppsägningen också om han eller hon betalar de avgifter som hänför sig till den outnyttjade avtalstiden samt de övriga avgifter man eventuellt kommit överens om med tanke på en sådan situation.

Ett teleföretag får förhindra att en mobiltelefon som erbjudits med uppbindning används för ett annat teleföretags anslutning. Spärren ska på konsumentens begäran hävas *inom två veckor från det att* abonnemanget upphör. För hävandet av spärren får ingen avgift tas ut hos konsumenten.

(ny)

70 a §

Hur länge avtal om kommunikationstjänster gäller

Ett avtal om kommunikationstjänster gäller tills vidare och upphör till följd av uppsägning. Konsumenten har rätt att när som helst säga upp ett avtal så att det upphör att gälla två veckor efter uppsägningen, om inte något annat följer av 2 mom.

Teleföretag får ingå högst tvååriga tidsbegränsade avtal med konsumenter. Om företaget erbjuder avtal som gäller i mer än tolv månader ska konsumenten också erbjudas möjlighet att ingå ett tidsbegränsat avtal på tolv månader.

Teleföretag får inte förlänga ett tidsbegränsat avtal med ett nytt tidsbegränsat avtal utan att ha ingått ett nytt skriftligt avtal med konsumenten.

En konsument har rätt att säga upp ett avtal så att det upphör två veckor efter uppsägningen även om det är tidsbegränsat, om han eller hon råkat i betalningssvårigheter till följd av sjukdom, arbetslöshet eller någon annan av konsumenten oberoende orsak eller

om det ur konsumentens synvinkel är oskäligt att hålla avtalet i kraft till följd av någon annan särskild orsak. Teleföretaget får inte ta ut sådana avgifter av konsumenten som gäller oanvänd avtalstid enligt avtalet om kommunikationstjänster. Teleföretag har dock rätt att få tillbaka terminaler som överlämnats i samband med uppbinding.

71 §

Ändring av avtal

Ett teleföretag får ändra avgifter och övriga villkor enligt ett avtal om kommunikationstjänster till nackdel för konsumenten endast

1) på grunder som specificerats i avtalsvillkoren, förutsatt att avtalets innehåll inte som helhet ändras väsentligt,

2) med stöd av en lagstiftningsändring eller ett myndighetsbeslut,

3) på grund av andra särskilda skäl, om omständigheterna förändrats väsentligt.

Ett teleföretag har dessutom rätt att göra sådana mindre ändringar i avtalsvillkoren som inte påverkar avtalets centrala innehåll.

Användaren har rätt att säga upp ett avtal om kommunikationstjänster med omedelbar verkan, om teleföretaget meddelar att det kommer att ändra avtalsvillkoren.

Teleföretagen skall underrätta användarna om ändringar i avtalsvillkoren och om deras innehåll senast en månad innan de ändrade villkoren träder i kraft.

71 §

Ändring av avtal

Ett teleföretag får ändra avgifter och övriga villkor enligt ett avtal om kommunikationstjänster *som gäller tills vidare* till nackdel för konsumenten endast

1) på grunder som specificerats i avtalsvillkoren, förutsatt att avtalets innehåll inte som helhet ändras väsentligt,

2) med stöd av en lagstiftningsändring eller ett myndighetsbeslut,

3) på grund av andra särskilda skäl, om omständigheterna förändrats väsentligt.

Ett teleföretag har dessutom rätt att göra mindre ändringar i villkoren till avtal om kommunikationstjänster som gäller tills vidare, om ändringarna inte påverkar avtalets centrala innehåll.

Villkoren i ett tidsbegränsat avtal om kommunikationstjänster får inte ändras till nackdel för konsumenten under avtalstiden. Det är emellertid tillåtet att ändra avtalsvillkoren, om ändringsbehovet föranleds av ändringar i lagstiftningen eller av myndighetsbeslut.

En användare har rätt att säga upp ett avtal om kommunikationstjänster med omedelbar verkan, om teleföretaget meddelar att det kommer att ändra avtalsvillkoren till användarens nackdel.

Teleföretagen ska underrätta användarna om ändringar i avtalsvillkoren och om deras innehåll senast en månad innan de ändrade villkoren träder i kraft. *Teleföretaget ska samtidigt informera användaren om dennes rätt att säga upp avtalet med omedelbar verkan, om han eller hon inte godkänner de ändrade villkoren.*

(ny)

72 a §

Information till användare vid fel och störningar

Om fel eller störningar i kommunikationsnäten eller kommunikationstjänsterna hindrar eller märkbart stör tjänstens funktion ska teleföretaget utan dröjsmål informera användarna om detta och samtidigt lämna en bedömning av hur länge felet eller störningen kvarstår.

Kommunikationsverket får utfärda närmare föreskrifter om innehållet i och utformningen av den information som avses i 1 mom.

75 §

Hävning och uppsägning av anslutningsavtal

Användaren kan muntligen säga upp ett anslutningsavtal. *Användaren har rätt att säga upp ett anslutningsavtal som gäller tills vidare så att det upphör att gälla två veckor efter uppsägningen.* Teleföretaget skall till användaren sända en skriftlig bekräftelse på uppsägningen.

79 §

Användarens rätt att begränsa användningen av en anslutning

Kommunikationsverket kan meddela närmare föreskrifter om vilka spärrkategorier för utgående trafik från en anslutning användarna åtminstone skall erbjudas samt föreskrifter om det tekniska utförandet av spärrtjänster.

75 §

Hävning och uppsägning av anslutningsavtal

Användaren kan säga upp ett anslutningsavtal muntligen. Teleföretaget ska sända användaren en skriftlig bekräftelse på uppsägningen.

79 §

Användarens rätt att begränsa användningen av en anslutning

Kommunikationsverket kan meddela närmare föreskrifter om vilka spärrkategorier för utgående trafik från en anslutning användarna åtminstone ska erbjudas, föreskrifter om det tekniska utförandet av spärrtjänster och föreskrifter om prisinformation för samtalen.

81 §

Information om ändringar i numreringen

Teleföretagen skall effektivt och i god tid informera användarna om numreringsändringar som gäller telefonnätet. Användarna skall underrättas om ändringar av telefonnummer senast sex månader innan ändringen träder i kraft.

81 §

Information om särskilda ändringar

Teleföretagen ska effektivt och i god tid ge användarna

1) information om numreringsändringar som gäller telefonnätet,

2) information om sådana förfaranden för att mäta kommunikationsnätets prestanda som företaget infört för att mäta och styra trafiken och undvika överbelastning av nätet,

3) information om hur de förfaranden som avses i 2 punkten inverkar på tjänsternas kvalitet,

4) detaljerad information om produkter och tjänster som är riktade till personer med funktionshinder,

5) information om ändringar som gäller tillgång till nödtjänster eller till information om var anslutningsinnehavarens samtal kommer från.

82 §

Skyldighet att offentliggöra uppgifter om tjänsternas kvalitet

I beslutet skall anges vilka uppgifter som skall offentliggöras och på vilket sätt de skall offentliggöras. Uppgifterna kan bland annat gälla leveranstid för anslutningar, felfrekvens per anslutning, tid för reparation av fel, uppkopplingstid, svarstid för nummerupplysningstjänsten och faktureringens korrekthet.

82 §

Skyldighet att offentliggöra uppgifter om tjänsternas kvalitet

Kommunikationsverket ska i beslutet ange vilka uppgifter som ska offentliggöras och hur de ska offentliggöras.

89 §

Särredovisningsskyldighet

89 §

Särredovisningsskyldighet i bokföringen

(ny)

8 kap.

Prissättning och tillsyn över prissättningen

89 a §

Funktionell separation

Kommunikationsverket kan genom ett beslut enligt 18 § ålägga ett företag med betydande marknadsinflytande en skyldighet att separera en funktionell helhet från teleföretagets övriga affärsverksamhet, om det har observerats betydande och bestående störningar på marknaden för nättjänsten i fråga och skyldigheter enligt 18 § 2 mom. inte har haft inverkan på konkurrensläget på marknaden.

Den funktionella helhet som separationen ger upphov till ska erbjuda både moderföretaget och konkurrerande teleföretag sina tjänster på samma icke-diskriminerande villkor.

Innan Kommunikationsverket ålägger ett företag skyldighet till funktionell separation ska det lämna kommissionen ett motiverat beslutsförslag som ska innehålla åtminstone:

1) bevis på betydande och bestående störningar på marknaden i fråga,

2) bevis på att skyldigheterna enligt 18 § 2 mom. inte har haft inverkan på konkurrensläget på marknaden,

3) bevis på att det saknas eller finns små utsikter till förändring av konkurrensläget på marknaden inom rimlig tid,

4) en analys av skyldighetens förväntade verkan på kommunikationsmarknaden och det teleföretag skyldigheten gäller,

5) en redogörelse för det exakta innehållet i skyldigheten att genomföra separeringen,

6) en förteckning över de produkter och tjänster som skyldigheten gäller,

7) en redogörelse för omständigheter som gäller personalens oberoende i den funktionella helheten samt övervakningen av teleföretaget.

(ny)

89 b §

Skyldighet att anmäla ägarbyte

Ett företag med betydande marknadsinflytande och ett företag som utsetts att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster ska i förväg och utan dröjsmål till Kommunikationsverket anmäla om det avser att överlåta sitt lokala nät eller en betydande del av det till en separat affärsenhet som det inrättat eller till en separat juridisk person under ett annat ägarskap.

Efter att ha tagit emot anmälan ska Kommunikationsverket utvärdera hur överlåtelsen inverkar på teleföretagets eventuella skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster och göra en ny marknadsanalys enligt 17 § i fråga om den relevanta marknaden för kommunikationsnätet, om överlåtelsen har betydande inverkan på den marknaden.

106 §

Byggnadstillsynsmyndighetens beslut

Telekablar samt anordningar i anslutning till dem, smärre konstruktioner och stolpar får placeras ut på ett område som ägs eller innehas av någon annan, om man överenskommer om utläggningen. Kan överenskommelse inte nås om utläggningen, kan kommunens byggnadstillsynsmyndighet på ansökan av teleföretaget besluta ge teleföretaget denna rättighet genom att fastställa en telekabelplan enligt 102 §.

106 §

Byggnadstillsynsmyndighetens beslut

Telekablar samt anordningar i anslutning till dem, smärre konstruktioner och stolpar får placeras ut på ett område som ägs eller innehas av någon annan, om man överenskommer om utläggningen. Kan överenskommelse inte nås om utläggningen, kan kommunens byggnadstillsynsmyndighet på ansökan av teleföretaget besluta ge teleföretaget denna rättighet genom att fastställa en telekabelplan enligt 102 §. *Kommunens byggnadstillsynsmyndighet ska fatta beslut inom sex månader från teleföretagets ansökan.*

(ny)

107 a §

Samlokalisering och gemensamt utnyttjande

Om ett nätföretag på det sätt som avses i 106 § har placerat ut telekablar, anordningar i anslutning till dem, smärre konstruktioner

ner eller stolpar på ett område som ägs eller innehas av någon annan eller på det sätt som avses i 107 § har försett byggnader eller konstruktioner med nödvändiga utrustningar, kan Kommunikationsverket förplikta nätföretaget att för andra teleföretag tillåta gemensamt utnyttjande eller samlokalisering av sådan egendom.

Kommunikationsverket kan ålägga företaget en skyldighet enligt 1 mom. om byggnad eller utplaceringen inte annars kan ordnas på ett tillfredsställande sätt och till skälig kostnad. En förutsättning för att skyldigheten ska kunna åläggas är dessutom får förpliktelsen inte oskäligt förhindra eller begränsa nätföretagets eget nyttjande.

Kommunikationsverket får bestämma att kostnaderna för det gemensamma utnyttjandet och samlokaliseringen ska fördelas om parterna inte kommer överens om kostnaderna.

112 §

Utlämnande av uppgifter till myndigheter

Konsumentombudsmannen har trots sekretessbestämmelserna eller andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter rätt att av teleföretaget få nödvändiga upplysningar för att fullgöra sina uppgifter enligt 121 b §. Upplysningarna ska utan dröjsmål lämnas i den form som myndigheten begär och avgiftsfritt.

113 §

Utlämnande av sekretessbelagda handlingar till Konkurrensverket och konsumentombudsmannen

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), har kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket rätt att till Konkurrensverket lämna ut sekretessbelagda handlingar som de har tagit emot eller upprät-

113 §

Utlämnande av sekretessbelagda handlingar till Konkurrensverket och konsumentombudsmannen

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket rätt att till Konkurrensverket och konsumentombudsmannen lämna ut sekretessbelagda handlingar som de

tat i samband med skötseln av uppgifterna enligt denna lag, om Konkurrensverket behöver dem för att kunna sköta sina uppgifter.

har tagit emot eller upprättat i samband med *fullgörandet* av uppgifterna enligt denna lag, *om detta är nödvändigt för att* Konkurrensverket *eller konsumentombudsmannen* ska kunna sköta sina uppgifter.

118 §

Skyldighet att höra parter

Koncessionshavare samt företrädare för teleföretag och användare skall ges tillfälle att inom en månad framföra sin uppfattning om en ändring av koncessionsvillkoren eller återkallande av koncession.

118 §

Skyldighet att höra parter

Koncessionshavare samt företrädare för teleföretag och användare ska ges tillfälle att inom en månad framföra sin uppfattning om en ändring av koncessionsvillkoren eller återkallande av koncession. *I undantagsfall får avvikelser göras från tidsfristen på en månad. Undantagsfall är till exempel när det orsakas betydande skada för människors hälsa, den allmänna säkerheten eller miljön.*

(ny)

118 a §

Beaktande av kommissionens rekommendationer

Kommunikationsverket ska så noggrant som möjligt i sin verksamhet beakta kommissionens rekommendationer enligt artikel 19 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EY om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Om Kommunikationsverket inte följer en rekommendation från kommissionen ska det meddela kommissionen detta och motivera sin ståndpunkt.

121 §

Vite och interimistiskt förordnande

Om ett fel eller en försummelse orsakar allvarlig skada på marknaden eller för verksamheten i kommunikationsnäten, kan Kommunikationsverket besluta om behövliga temporära åtgärder utan att vänta på att den tidsfrist som avses i 1 mom. skall gå ut. Ändring i ett

121 §

Vite och interimistiskt förordnande

Om ett fel eller en försummelse *utgör ett direkt och allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan eller orsakar allvarlig ekonomisk eller operativ skada för andra företag eller användare eller för verksamheten i* kommunikationsnäten, kan

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

sådant beslut får sökas särskilt på samma sätt som i ett sådant beslut av Kommunikationsverket som avses i 1 mom.

Kommunikationsverket besluta om behövliga temporära åtgärder utan att vänta på att den tidsfrist som avses i 1 mom. ska gå ut. *Som temporär åtgärd kan Kommunikationsverket avbryta verksamhet som orsakar fara eller allvarlig skada. Dessutom kan verket begränsa användningen av frekvenser eller förordna om andra liknande tvångsmedel. Åtgärderna får gälla i högst tre månader. Kommunikationsverket får utsträcka de temporära åtgärderna till att gälla under ytterligare en period om högst tre månader om felet eller försummelsen inte har avhjälpes inom tidsfristen.* Ett beslut om temporära åtgärder får överklagas särskilt på samma sätt som ett beslut som avses i 1 mom.

(ny)

121 b §

Åläggande att stänga ett nummer eller en tjänst

Konsumentombudsmannen får ålägga ett teleföretag att vid vite utan dröjsmål stänga ett nummer eller att på något annat sätt förhindra användningen av en tjänst, om det är uppenbart att man med tjänsten eftersträvar orättmätig ekonomisk vinning genom att i marknadsföringen lämna osanna eller vilseledande uppgifter som är betydelsefulla för dem som använder tjänsten och om det uppkommer avgifter på användarnas räkningar för kommunikationstjänster till följd av tjänsten. Konsumentombudsmannen kan också meddela ett temporärt beslut som gäller tills ärendet är slutligt avgjort.

Konsumentombudsmannen ska i ett beslut enligt 1 mom. bestämma att teleföretaget genast då företaget fått del av beslutet ska avbryta faktureringen för innehållstjänsten och upphöra med att till tjänsteleverantören eller ett annat teleföretag redovisa medel som redan flutit in eller som ännu kommer att flyta in för tjänsten.

Innan konsumentombudsmannen meddelar ett beslut enligt 1 mom. ska han eller hon ge teleföretaget och tjänsteleverantören tillfälle att bli hörda, utom när det inte går att ordna med hörandet så snabbt som ärendets brådskande natur nödvändigtvis kräver.

Konsumentombudsmannens beslut enligt 1 mom. får inte överklagas genom besvär. Teleföretaget eller den som tillhandahåller den tjänst vars användning hindras får föra andra än interimistiska beslut till marknadsdomstolen inom 30 dagar från delfäendet. I annat fall står beslutet fast.

Om konsumentombudsmannens i 1 mom. avsedda beslut står fast, ska teleföretaget utan dröjsmål och senast 30 dagar efter det att ärendet blivit slutligt avgjort till användarna återbetala deras avgifter för tjänsten till fullt belopp. Räcker de medel som flutit in till teleföretaget inte till för att täcka alla användares fordringar ska de återbetalas i förhållande till respektive fordrans storlek. En årlig ränta ska betalas på det återbetalda beloppet enligt den referensränta som avses i 12 § i räntelagen.

123 §

Förbud mot verksamhet

(ny)

123 §

Förbud mot verksamhet

Kommunikationsverket får förbjuda eller kräva senareläggning av tillhandahållandet av en tjänst eller en uppsättning tjänster som skulle medföra en avsevärd snedvridning av konkurrensen, tills ett beslut enligt 17 § har fattats.

126 §

*Avgörande av meningsskiljaktigheter vid
Kommunikationsverket*

Kommunikationsverkets beslutanderätt omfattar inte frågor som gäller avtalsförhållandena eller ersättningsansvaret mellan teleföretag och användare eller teleföretags regressrätt.

126 §

*Avgörande av meningsskiljaktigheter vid
Kommunikationsverket*

Kommunikationsverkets beslutanderätt omfattar inte frågor som gäller avtalsförhållandena eller ersättningsansvaret mellan teleföretag och användare eller teleföretags regressrätt eller återbetalningsskyldighet.

(ny)

126 a §

Lösning av gränsöverskridande tvister

Vid behov ska 126 § också tillämpas på lösning av gränsöverskridande tvister där de tvistande parterna är etablerade i flera EES-stater. Kommunikationsverket ska lösa sådana tvister i samarbete med regleringsmyndigheterna i de berörda EES-staterna.

Kommunikationsverket kan också höra organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation när det löser gränsöverskridande tvister. Om det av organet begärts ett yttrande i en gränsöverskridande tvist ska Kommunikationsverket invänta yttrandet innan ärendet avgörs.

127 §

Ändringssökande

I ett beslut som kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket har fattat med stöd av något annat lagrum än 16–20, 121 a eller 126 § i denna lag får ändring i enlighet med förvaltningsprocesslagen sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Kommunikationsministeriets och Kommunikationsverkets beslut skall iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Ändring i marknadsdomstolens beslut som avses i 121 a § 4 mom. söks i enlighet med lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden.

127 §

Ändringssökande

I ett beslut som kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket har fattat med stöd av någon annan paragraf i denna lag än 16–20, 59, 121 a eller 126 § får ändring i enlighet med förvaltningsprocesslagen sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Kommunikationsministeriets och Kommunikationsverkets beslut ska iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Ändring i marknadsdomstolens beslut som avses i 121 a § 4 mom. och 121 b § 4 mom. söks i enlighet med lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden (1528/2001).

128 a §

Anmälan av fel och störningar till Kommunikationsverket

Ett teleföretaget ska utan dröjsmål underätta Kommunikationsverket om eventuella väsentliga fel eller störningar i kommunikationsnäten eller kommunikationstjänsterna.

Teleföretaget ska utan onödigt dröjsmål

underrätta Kommunikationsverket om vidtagna korrigeringsåtgärder och om åtgärder för att förhindra att felet eller störningen upprepas.

Kommunikationsverket ska samla in uppgifter om fel och störningar som avses i 2 mom. Verket ska årligen sända kommissionen och Europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet en sammanfattande rapport om underrättelser enligt 2 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Dess 51 § 1 och 3 mom. träder dock i kraft först den 25 maj 2011.

Kommunikationsverket ska komplettera besluten om samhällsomfattande tjänster som teleföretag tillhandahåller så att besluten omfattar tjänster som tillhandahålls personer med funktionshinder och de skyldigheter som gäller företag som ska tillhandahålla samhällsomfattande tjänster träder i kraft senast den 31 december 2011.

Rättigheterna och skyldigheterna enligt den 62 §, som ska upphävas, gäller dock fortfarande till dess att Kommunikationsverket första gången efter lagens ikraftträdande gjort en marknadsanalys av marknader som avses i nämnda paragraf och utifrån analysen meddelat ett beslut om behövliga skyldigheter.

Lagens 70 a § 1, 3 och 4 mom. ska tillämpas också på avtal som gäller vid lagens ikraftträdande.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar (1015/2001) 1 och 6 §, 6 a § 1 mom., 7 § 1 mom. och 12 § 1 mom. 4 a-punkten, sådana de lyder, 1 § delvis ändrad i lag 46/2005, 6 § delvis ändrad i lagarna 332/2009 och 338/2010, 6 a § i lag 332/2009 samt 7 § 1 mom. och 12 § 1 mom. 4 a-punkten i lag 11/2007, och

fogas till lagen en ny 6 b §, till 8 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 399/2003 och 11/2007, ett nytt 4 mom., till lagen nya 8 a och 28 a § och till 36 §, sådan den lyder i lagarna 399/2003 och 1299/2009, nya 3 och 4 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

1 §

*Lagens syfte**Lagens syfte*

Syftet med denna lag är att

1) främja effektiv, ändamålsenlig och tillräckligt störningsfri användning av radiofrekvenser,

2) säkerställa en rättvis tillgång till dem,

3) skapa betingelser för en så fri rörlighet för teleutrustningar som möjligt, (28.1.2005/46)

4) främja kommunikationsmarknadens effektivitet vid allmän televerksamhet

Syftet med denna lag är att

1) främja effektiv, ändamålsenlig och tillräckligt störningsfri användning av radiofrekvenser,

2) säkerställa en rättvis tillgång till dem,

3) skapa betingelser för en så fri rörlighet för teleutrustningar som möjligt,

4) främja *både* kommunikationsmarknadens effektivitet *och utbudet av nät- och kommunikationstjänster teknik- och tjänsteneutralt*.

6 §

6 §

*Användning av radiofrekvenser**Statsrådets frekvensplan*

Kommunikationsverket bestämmer om användningen av radiofrekvenser för olika användningsändamål med hänsyn till internationella bestämmelser och rekommendationer om användning av radiofrekvenser. I föreskrifterna skall förutom information om ett frekvensområdes användningsändamål också finnas uppgifter om de viktigaste radioegen-

skaperna, som en radioanläggning som använder frekvensområdet i fråga skall uppfylla.

Genom förordning av statsrådet fastställs de allmänna principerna för användningen av frekvenserna och en frekvensplan

1) för frekvensområdena för sådan koncessionsberoende televerksamhet som avses i 4 § i kommunikationsmarknadslagen (393/2003),

2) för de frekvensområden som är avsedda för utövande av sådan koncessionsberoende televisions- och radioverksamhet som avses i 7 § i lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998),

3) för de frekvensområden som avses i 5 mom.,

4) för de frekvensområden som är avsedda för produktutveckling, testning och undervisning,

5) för de frekvensområden som är avsedda för sådan allmännyttig televisions- och radioverksamhet som avses i 7 § i lagen om Rundradion Ab (1380/1993).

Innan statsrådet fastställer frekvensplanen ska teleföretag, Rundradion Ab och andra representanter för användargrupper inom frekvensområdena ges tillfälle att bli hörda om planen. Statsrådet ska se över planen, om fler frekvensområden kan anvisas för sådan allmännyttig eller koncessionsberoende verk-

Genom förordning av statsrådet fastställs de allmänna principerna för användningen av frekvenserna och en frekvensplan

1) för frekvensområdena för sådan koncessionsberoende televerksamhet som avses i 4 § i kommunikationsmarknadslagen (393/2003),

2) för de frekvensområden som är avsedda för utövande av sådan koncessionsberoende televisions- och radioverksamhet som avses i 7 § i lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998),

3) för de frekvensområden som avses i 5 mom.,

4) för de frekvensområden som är avsedda för produktutveckling, testning och undervisning,

5) för de frekvensområden som är avsedda för sådan allmännyttig televisions- och radioverksamhet som avses i 7 § i lagen om Rundradion Ab (1380/1993).

Statsrådet ska iaktta teknik- och tjänsteneutralitet när det fastställer de allmänna principerna för användningen av tillämpliga frekvenser för utbudet av elektroniska kommunikationstjänster.

Statsrådet kan genom den förordning som avses i 1 mom. frångå kravet på teknikneutralitet för nät- och kommunikationstjänsterna för att undvika skadliga störningar, skydda folkhälsan mot elektromagnetiska fält eller säkerställa tjänsternas tekniska kvalitet, ett gemensamt utnyttjande av radiofrekvenser eller ett mål av allmänt intresse.

Statsrådet kan genom den förordning som avses i 1 mom. frångå kravet på tjänsteneutralitet för nät- och kommunikationstjänsterna för att garantera säkerhet för människors liv, främja social, regional eller geografisk sammanhållning, undvika ineffektivt utnyttjande av frekvenser eller främja kulturell och språklig mångfald och mediemångfald.

Innan statsrådet fastställer frekvensplanen ska teleföretag, Rundradion Ab och andra representanter för användargrupper inom frekvensområdena ges tillfälle att bli hörda om planen. Statsrådet ska se över planen, om fler frekvensområden kan anvisas för sådan allmännyttig eller koncessionsberoende verk-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

samhet som avses i 2 mom. eller om en representant som avses i detta moment framställer en motiverad begäran om översyn.

Kommunikationsverket kan av grundad anledning för ett radiofrekvensområde enligt frekvensplanen tillåta också annan radiokommunikation än sådan som anges i dess användningsändamål, om sådan radiokommunikation inte begränsar frekvensområdets användning för dess primära användningsändamål och inte leder till störningar i den radiokommunikation som är primär.

Kommunikationsverket ska vid beredningen av de i 1 mom. avsedda föreskrifterna samarbeta med kommunikationsministeriet. Om det som föreskrivs om användningen av ett enskilt frekvensområde kan ha avsevärda följder för den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden, fastställs frekvensplanen för frekvensområdet i fråga i den i 2 mom. avsedda frekvensplanen.

samhet som avses i 1 mom. eller om en representant som avses i detta moment framställer en motiverad begäran om översyn.

6 a §

Användningsplan för radiofrekvenser

Genom förordning av kommunikationsministeriet fastställs en användningsplan för radiofrekvenserna med detaljerade föreskrifter om användningen av de frekvensområden som avses i 6 § 2 mom.

6 a §

Användningsplan för radiofrekvenser

Genom förordning av kommunikationsministeriet fastställs en användningsplan för radiofrekvenserna med detaljerade föreskrifter om användning av de frekvensområden som avses i 6 § 1 mom.

(ny)

6 b §

Användning av radiofrekvenser

Kommunikationsverket bestämmer om användningen av radiofrekvenser för olika användningsändamål med hänsyn till internationella bestämmelser och rekommendationer om användningen av radiofrekvenser. I föreskrifterna ska förutom information om ett frekvensområdes användningsändamål också finnas uppgifter om de viktigaste radioegenskaper som en radioanläggning som använder frekvensområdet i fråga ska uppfylla.

Kommunikationsverket ska iaktta teknik- och tjänsteneutralitet när det utfärdar före-

skrifter om användningen av tillämpliga radiofrekvenser för utbudet av elektroniska kommunikationstjänster.

Kommunikationsverket kan genom de föreskrifter som avses i 1 mom. frånga kravet på teknikneutralitet för nät- och kommunikationstjänsterna för att undvika skadliga störningar, skydda folkhälsan mot elektromagnetiska fält eller säkerställa tjänsternas tekniska kvalitet, ett gemensamt utnyttjande av radiofrekvenser eller ett mål av allmänt intresse.

Kommunikationsverket kan genom de föreskrifter som avses i 1 mom. frånga kravet på tjänsteneutralitet för nät- och kommunikationstjänsterna för att garantera säkerhet för människors liv, främja social, regional eller geografisk sammanhållning, undvika ineffektivt utnyttjande av frekvenser eller främja kulturell och språklig mångfald och mediemångfald.

Kommunikationsverket ska vid beredningen av de i 1 mom. avsedda föreskrifterna samarbeta med kommunikationsministeriet. Om det som föreskrivs om användningen av ett enskilt frekvensområde kan ha avsevärda följder för den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden, fastställs frekvensplanen för frekvensområdet i fråga i den i 6 § avsedda frekvensplanen.

Kommunikationsverket kan av grundad anledning för ett radiofrekvensområde enligt den i 6 § avsedda frekvensplanen tillåta också annan radiokommunikation än sådan som anges i dess användningsändamål, om sådan radiokommunikation inte begränsar frekvensområdets användning för dess primära användningsändamål och inte leder till störningar i den radiokommunikation som är primär.

7 §

Radiotillstånd

I syfte att garantera att radiofrekvenserna används effektivt, ändamålsenligt och tillräckligt störningsfritt skall ett tillstånd (*radiotillstånd*) skaffas för innehav och användning av radiosändare, om inte något annat föreskrivs nedan i denna paragraf.

7 §

Radiotillstånd

I syfte att garantera att radiofrekvenserna används effektivt, ändamålsenligt och tillräckligt störningsfritt ska tillstånd (*radiotillstånd*) sökas hos Kommunikationsverket för innehav och användning av radiosändare, om inte något annat föreskrivs i denna paragraf.

Radiotillstånd för radiofrekvenser som har tilldelats för att användas av elektroniska kommunikationstjänster ska beviljas inom sex veckor från det att verket fått in alla dokument som behövs för att avgöra ärendet. När Kommunikationsverket beviljar ett radiotillstånd med stöd av 10 § 8 mom. kan det i särskilda fall förlänga tidsfristen på sex veckor med högst åtta månader, om det behövs för att säkerställa att ansökningsförfarandet är opartiskt, skäligt, klart eller öppet för insyn, för komplettering av ansökningarna eller av någon annan särskild orsak. En förlängning av tidsfristen ska meddelas offentligt.

8 §

Tillståndsvillkor

(ny)

8 §

Tillståndsvillkor

Villkoren för ett radiotillstånd kan ändras på ansökan av tillståndshavaren. Om innehavaren av ett radiotillstånd som gäller utbudet av elektroniska kommunikationstjänster ansöker om ändring av tillståndsvillkoren, ska Kommunikationsverket innan det avgör ärendet underrätta tillståndshavaren om hur en förnyad bedömning kommer att påverka tillståndet och samtidigt ge denne en rimlig tid för att återkalla ansökan.

(ny)

8 a §

Skyldighet att höra parter

Företrädare för teleföretag och användare av kommunikationstjänster ska ges tillfälle att framföra sin uppfattning om beviljande av ett radiotillstånd för allmän televerksamhet, om föreskrifter som avses i 7 § 2 mom. och om användningsplaner enligt 6 a § och föreskrifter enligt 6 b §, innan bestämmelserna, besluten eller föreskrifterna utfärdas.

Företrädare för teleföretag och användare av kommunikationstjänster ska ges tillfälle att inom en månad framföra sin uppfattning om ändring av bestämmelser, beslut eller fö-

reskrifter som avses i 1 mom. I undantagsfall får avvikelse göras från tidsfristen på en månad. Om de föreslagna ändringarna är obetydliga och de har överenskommits med innehavaren av radiotillståndet behöver parterna inte höras.

12 §

Återkallande av radiotillstånd och radiofrekvensreservering

Kommunikationsverket får helt eller delvis återkalla radiotillstånd eller radiofrekvensreserveringar, om

4 a) i 6 § 4 mom. avsedda villkor för beviljande av radiotillstånd inte längre uppfylls,

(ny)

12 §

Återkallande av radiotillstånd och radiofrekvensreservering

Kommunikationsverket får helt eller delvis återkalla radiotillstånd eller radiofrekvensreserveringar, om

4 a) i 6 b § 6 mom. avsedda villkor för beviljande av radiotillstånd inte längre uppfylls,

28 a §

Utlämnande av uppgifter till myndigheter

Teleföretag är på begäran av kommunikationsministeriet eller Kommunikationsverket skyldiga att samla in och att oberoende av affärs- och yrkeshemligheter lämna ministeriet och verket de uppgifter som behövs för tillsynen över denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål, i den form som myndigheten begär och avgiftsfritt.

Kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket ska på ett företags begäran uppge vad uppgifterna ska användas till och ange varför uppgifterna begärs.

Kommunikationsverket ska oberoende av affärs- och yrkeshemligheter på begäran av kommunikationsministeriet lämna ministeriet sådana i 1 mom. avsedda uppgifter som verket fått när det fullgjort uppgifter enligt denna lag.

36 §

Tvångsmedel

36 §

Tvångsmedel

Om ett fel eller en försummelse utgör ett direkt och allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan eller orsakar allvarlig ekonomisk eller operativ skada för andra företag eller användare eller för verksamheten i kommunikationsnäten eller andra användare av radiofrekvenser, kan Kommunikationsverket besluta om behövliga temporära åtgärder, som får gälla i högst tre månader. Kommunikationsverket får utsträcka de temporära åtgärderna till att gälla under ytterligare en period om högst tre månader om felet eller försummelsen inte har avhjälpits inom tidsfristen. Som temporär åtgärd kan Kommunikationsverket avbryta verksamhet som orsakar fara eller allvarlig skada, begränsa användningen av frekvenser eller förordna om andra liknande tvångsmedel.

Föreskrifter om vite, hot om avbrytande och hot om tvångsutförande finns i övrigt viteslagen (1113/1990).

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004) 7 och 21 §, 28 § 2 mom., 31 § 1 mom. samt 42 § 2 mom. 4 punkten, av dem 42 § 2 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 125/2009, samt
fogas till lagen nya 21 a och 21 b § som följer:

Gällande lydelse

7 §

Registrering på användarens terminalutrustning av uppgifter om användning av tjänster och användning av dessa uppgifter

Registrering *med hjälp av kommunikationsnät* på användarens terminalutrustning av cookies och andra uppgifter om användningen av tjänster samt användningen av dessa uppgifter är tillåten för den som tillhandahåller tjänsten, om denne ger användaren begripliga och fullständiga uppgifter om ändamålet med registreringen eller användningen. *Samtidigt skall användaren ges möjlighet att förbjuda registrering eller användning enligt detta moment.*

Bestämmelserna i 1 mom. *om skyldighet för den som tillhandahåller tjänsten att ge uppgifter och användarens rätt att förbjuda registrering eller användning* gäller inte sådan registrering eller användning av uppgifter, vars enda syfte är att förmedla meddelanden eller underlätta förmedlingen av meddelanden via kommunikationsnäten eller som är nödvändig för att tillhandahålla sådana tjänster som abonnenten eller användaren av tjänsten uttryckligen har begärt.

Föreslagen lydelse

7 §

Registrering på användarens terminalutrustning av uppgifter om användning av tjänster samt användning av dessa uppgifter

Den som tillhandahåller en tjänst (*leverantören*) får registrera cookies och andra uppgifter om användningen av tjänster på användarens terminalutrustning och använda dessa uppgifter, *om användaren har gett sitt samtycke till detta* och leverantören ger användaren begripliga och fullständiga uppgifter om ändamålet med registreringen eller användningen.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte sådan registrering eller användning av uppgifter, vars enda syfte är att förmedla meddelanden via kommunikationsnäten eller som är nödvändig för att *leverantören* ska kunna tillhandahålla sådana tjänster som abonnenten eller användaren av tjänsten uttryckligen har begärt.

Ovan i denna paragraf avsedd registrering och användning är tillåten endast i den omfattning som tjänsten kräver och får inte begränsa integritetsskyddet mer än nödvändigt.

Registrering och användning enligt denna paragraf är tillåten endast i den omfattning som tjänsten kräver och får inte begränsa integritetsskyddet mer än nödvändigt.

21 §

Dataskyddsanmälningar

Om dataskyddet för en i 19 § avsedd tjänst är utsatt för ett speciellt hot, skall ett teleföretag och den som tillhandahåller mervärdestjänster utan dröjsmål informera abonnenterna om hotet och samtidigt informera abonnenterna och användarna om de åtgärder som de kan tillgripa för att avvärja hotet samt om de sannolika kostnaderna för åtgärderna.

Teleföretagen skall informera Kommunikationsverket om betydande kränkningar av dataskyddet för nät- och kommunikationstjänster samt om sådana mot dessa tjänster riktade dataskyddshot som teleföretagen har kännedom om. *Dessutom skall teleföretagen informera Kommunikationsverket om avsevärda fel i eller störningar av tjänsterna.* Samtidigt skall information ges om åtgärder genom vilka man strävar efter att hindra en upprepning av sådana kränkningar av dataskyddet och hot om kränkningar, *samt av fel och störningar.*

När ett teleföretag har avvärjt en betydande, mot dess tjänster riktad dataskyddskränkning eller ett hot om en sådan kränkning eller när det har avlägsnat en störning skall det på ett ändamålsenligt sätt informera om vilka åtgärder som vidtagits och om eventuella effekter på användningen av tjänsterna.

Kommunikationsverket kan meddela närmare föreskrifter om innehållet i och utformningen av anmälningar som avses i 1 och 2 mom. samt om hur de skall ges in till Kommunikationsverket *eller anvisningar om innehållet i och formen för den information som avses i 3 mom.*

21 §

*Dataskyddsanmälningar till **Kommunikationsverket***

Teleföretagen ska *utan onödigt dröjsmål* informera Kommunikationsverket om betydande kränkningar av dataskyddet för nät- och kommunikationstjänster och om sådana mot dessa tjänster riktade dataskyddshot som teleföretagen har kännedom om. Samtidigt ska företaget informera om följderna av kränkningen och om åtgärder för att försöka förhindra en upprepning av sådana kränkningar av dataskyddet och hot om kränkningar.

Om Kommunikationsverket anser att det är förenligt med allmänt intresse att informera om en dataskyddskränkning enligt 1 mom. kan det ålägga teleföretaget att informera om saken.

Kommunikationsverket kan utfärda närmare föreskrifter om innehållet i och utformningen av anmälningar som avses i 1 mom. samt om hur de ska ges in till Kommunikationsverket.

5 kap.

Dataskydd vid kommunikation

(ny)

5 kap.

Dataskydd vid kommunikation

21 a §

Dataskyddsanmälningar till abonnenter och användare

Om dataskyddet för en i 19 § avsedd tjänst är utsatt för särskilda dataskyddskränkningar eller dataskyddshot, ska teleföretaget och den som tillhandahåller mervärdestjänster utan dröjsmål informera abonnenterna och användarna om detta och samtidigt informera dem om de åtgärder som de kan tillgripa, de sannolika kostnaderna för åtgärderna och var abonnenterna och användarna kan få närmare upplysningar.

Teleföretaget och tillhandahållaren ska bevara uppgifter om informationen.

När ett teleföretag har avvärjt en betydande, mot dess tjänster riktad dataskyddskränkning eller ett hot om en sådan kränkning ska det på ett ändamålsenligt sätt informera om vilka åtgärder som vidtagits och om deras eventuella effekter på användningen av tjänsterna.

Kommunikationsverket kan utfärda närmare föreskrifter om innehållet i och utformningen av anmälningar enligt 1 mom. och information enligt 3 mom. samt om hur uppgifter om anmälningarna som avses i 2 mom. ska bevaras. Dessutom kan Kommunikationsverket ge föreskrifter om hur verket ska upplysas om anmälningar enligt 1 och 2 mom. samt information enligt 3 mom.

(ny)

21 b §

Säkerhetsinspektion

Kommunikationsverket har rätt att utföra en säkerhetsinspektion på ett teleföretag i syfte att övervaka förpliktelserna enligt detta kapitel.

Kommunikationsverket får låta en oberoende expert utföra en säkerhetsinspektion. På en sådan expert tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när denne sköter uppgifter enligt denna paragraf. Be-

stämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Kommunikationsverket och de som handlar på uppdrag av verket har rätt att i samband med säkerhetsinspektioner få tillträde till teleföretagets utrustningsutrymmen och övriga lokaler och att för granskning få de handlingar som behövs för övervakningsuppgiften.

Säkerhetsinspektioner får inte förrättas i lokaler som omfattas av hemfriden och som används för boende av stadigvarande art.

Kostnaderna för säkerhetsinspektionerna täcks med dataskyddsavgifter enligt 10 kap.

28 §

Identifiering av direktmarknadsföring

Det är förbjudet att skicka sådan för direktmarknadsföring avsedd elektronisk post och sådana text-, tal-, röst- och bildmeddelanden

1) där identiteten hos den avsändare för vilken meddelandet har skickats är täckt eller dold och

2) där det inte finns någon giltig adress till vilken mottagaren kan skicka en begäran om att ifrågasvara kommunikation avslutas.

31 §

Kommunikationsverkets uppgifter

Kommunikationsverkets uppgift är att

1) övervaka att denna lag och med stöd av den utfärdade bestämmelser följs, till den del annat inte följer av 32 §,

2) samla uppgifter om kränkningar och hot om kränkningar av dataskyddet för nättjänster, kommunikationstjänster och mervärdestjänster samt om betydande fel i och störningar av dessa tjänster,

3) utreda kränkningar och hot om kränkningar av dataskyddet för nättjänster, kommunikationstjänster och mervärdestjänster samt betydande fel i och störningar av dessa tjänster, samt

28 §

Identifiering av direktmarknadsföring

Det är förbjudet att skicka sådan för direktmarknadsföring avsedd elektronisk post och sådana text-, tal-, röst- och bildmeddelanden

1) där identiteten hos den avsändare som meddelandet har skickats för är täckt eller dold,

2) där det inte finns någon giltig adress dit mottagaren kan skicka en begäran om att kommunikationen i fråga avslutas,

3) där mottagaren uppmanas besöka webbsidor som strider mot 2 kap. i konsumentskyddslagen (38/1978).

31 §

Kommunikationsverkets uppgifter

Kommunikationsverkets uppgift är att

1) övervaka att denna lag och med stöd av den utfärdade bestämmelser och föreskrifter följs, till den del annat inte följer av 32 §,

2) samla uppgifter om kränkningar och hot om kränkningar av dataskyddet för nättjänster, kommunikationstjänster och mervärdestjänster,

3) utreda kränkningar och hot om kränkningar av dataskyddet för nättjänster, kommunikationstjänster och mervärdestjänster,

4) informera om dataskyddsfrågor.

4) informera om dataskyddsfrågor,

5) årligen sända kommissionen och Europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet en sammanfattande rapport om informationen enligt 21 §,

6) underrätta kommissionen om sådant samarbete med en annan medlemsstat i Europeiska unionen som leder till enhetliga övervakningsåtgärder i fråga om dataskyddet för gränsöverskridande kommunikationstjänster mellan medlemsstaterna, när åtgärderna kan inverka på den inre marknadens funktionssätt.

42 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligen

4) försummar den i 21 § 2 mom. eller 35 § 4 mom. föreskrivna anmälningssplikten,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *dataskyddsförseelse vid elektronisk kommunikation* dömas till böter.

42 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligen

4) försummar den i 21 § 1 mom. eller 35 § 4 mom. föreskrivna anmälningssplikten,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *dataskyddsförseelse vid elektronisk kommunikation* dömas till böter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag**om ändring av 6 a § i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden (1528/2001) 6 a §, sådan
 den lyder i lag 760/2006, som följer:

Gällande lyselse

6 a §

*Anhängiggörande av ärenden som gäller
 kommunikationstjänster*

Ett ärende som behandlas med stöd av
 kommunikationsmarknadslagen (393/2003)
 anhängiggörs vid marknadsdomstolen på an-
 sökan av det teleföretag som Kommunika-
 tionsverkets förbud avser.

Ett ärende om utdömande av vite i anslut-
 ning till ett förbud som utfärdats av Kommu-
 nikationsverket anhängiggörs på ansökan av
 Kommunikationsverket.

Föreslagen lydelse

6 a §

*Anhängiggörande av ärenden som gäller
 kommunikationstjänster*

Ett ärende som behandlas med stöd av
 kommunikationsmarknadslagen (393/2003)
blir anhängigt vid marknadsdomstolen på
 ansökan av det teleföretag som Kommunika-
 tionsverkets *eller konsumentombudsmannens*
beslut avser. *Ett ärende som behandlas med*
stöd av 121 b § i den lagen kan också bli an-
hängigt på ansökan av den tjänsteleverantör
som tillhandahåller den tjänst vars använd-
ning har hindrats.

Ett ärende om utdömande av vite i anslut-
 ning till ett förbud som utfärdats av Kommu-
 nikationsverket *blir anhängigt* på ansökan av
 verket. *På motsvarande sätt blir ett ärende*
om utdömande av vite i anslutning till ett be-
slut som meddelats av konsumentombuds-
mannen anhängigt på ansökan av ombuds-
mannen.

Denna lag träder i kraft den 20 .